

RIM / OKVIRNA PREISKAVA »ČISTE ROKE« SE JE KONČALA

Jamstveno obvestilo tudi nekdanjemu tajniku KD De Miti

Njegovega tajnika so že aretirali - Cesare Romiti ni več samo priča v milanski preiskavi, temveč je na seznamu oseb, o katerih vodijo preiskavo

RIM - Preiskava "čiste roke" je v bistvu končana. Razkrila je celoten sistem podkupnin in sodstvo je s svojim delom odpravilo tisti čep ilegalnosti, ki je dutil državo. Tako je poudaril novinarjem tednika L'Europeo milanski tožilec Gerardo D'Ambrosio, ki skupaj s Francescom Saveriom Borelijem vodi milansko tožilstvo in koordinira delo sodnikov, ki raziskujejo podkupniško afero.

Te izjave seveda ne gre vzeti dobesedno. Splosni okvir, kot je pojasnil D'Ambrosio, je jasen, kot je jasno, da sta se z ilegalnim finansiranjem v glavnem okoristili največji stranki vladne koalicije KD in PSI. Toda ob jasnosti okvira je treba pogledati, kar sodniki vztrajno delajo, posamezne odgovornosti in posamezne aspekte.

In v tem poglobljanju ne manjka presenečenj. Za veliko presenečenje, nov udarec sistemu strank, so včeraj poskrbeli neapeljski sodniki, ki so naslovili jamstveno obvestilo bivšemu predsedniku in tajniku KD in premieru Ciriaco De Miti, ki je že napovedal, da se bo odpovedal parlamentarni imuniteti. Skupno z navedenim odseka za civilno varnost pri notranjem ministrstvu Elvenom Pastorellijem je De Mita osumljen izsiljevanja podkupnin v obremenitvi okoliscinah v zvezi s popotresnim obnavljanjem v Kampanji in Moliseju v letih 1985-87. Ob jamstvenih obvestilih za bivešega predsednika KD in prefekta Pastorellija, je tožilstvo naslovilo

tudi 15 zapornih nalogov podjetnikom, bančnim funkcionarjem, krajevnim upraviteljem in sindikalistom. Med aretiranimi je tudi De Mitov tajnik Ennio Pensa.

V okviru iste preiskave, sicer pa za popotresno obnavljanje v Neaplju, je neapeljsko tožilstvo odredilo tudi aretacijo Giuseppea Ferlaina, vidnega podjetnika v mestu pod Vezuvom, sicer pa predsednika tamkajšnje nogometne enajsterice, ki je med drugim zaslovel prej z nakupom in nato z odslovitvijo argentinskega asa Diega Armanda Maradone. Roka pravice Ferlaina včeraj ni dosegla. Kaze namreč, da je podjetnik na tujem, ker naj bi nameraval obiskati nekaj evropskih klubov, da bi postavil temelje novi nakupni kampanji Napolija.

In presenečenje je pripravljen tudi milanski del preiskave o podkupniški aferi. Včeraj je bila v bistvu potrjena verodostojnost novic, da Fiatov drugi mož Cesare Romiti ni več samo priča v milanski preiskavi, pač pa eden od osumljencev, čigar ime je bilo vpisano v seznam oseb, zoper katere vodijo preiskavo. Tožilci so prepričani, da Romiti ni povedal vse, kar je vedel, se zlasti pa naj bi ne bil pojasnil funkcije nekaterih Fiatovih bančnih tekočih računov v Svici in podkupnin za sodelovanje pri gradnji rimskega metroja. Ne na tožilstvu ne pri Fiatu niso hoteli dokončno potrditi te novice (VT)

Arhivski posnetek Ciriaca De Mite in Arnalda Forlanija

Avtomobilska hiša Fiat sprožila postopek za krizo

TURIN - Podjetje Fiat-Auto bo danes začelo postopek za proglasitev krize, kar mu bo omogočilo uvedbo režima posebne dopolnilne blagajne za zaposlene in torej zmanjšanje obsega proizvodnje, ki ga narekuje kriza avtomobilskega trga. Odločitev, ki so jo predstavniki podjetja včeraj sporočili sindikatom kovinarjev, so pri Fiatu sprejeli zato, ker se ne morejo več poslužiti redne dopolnilne blagajne, saj so bili že izkoristili bonus 52 tednov v dveh letih. V mesecu juliju bo tako stekla tedenska dopolnilna blagajna, kar bo podjetju omogočilo premestiti težave v pričakovanju oživitve avtomobilskega trga, do katerega pa po predvide-

vanjih ne bo prišlo pred sredino prihodnjega leta.

Zadnji tržni podatki kažejo, da se je povpraševanje po avtomobilih v Italiji znižalo za 30 odstotkov. Pri Fiatu so od januarja do danes število zaposlenih znižali že za 14 tisoč, predvsem s predcasnimi upokožitvami, z nagrajevanjem delovnih pogojev in z delno zamrznitvijo zaposlovanja izpraznjenih delovnih mest, proizvodnjo pa so v istem obdobju skrcili za 745 tisoč vozil.

Reakcije iz sindikalnih vrst so zaenkrat precej previdne, saj gre za krizo v največji italijanski industrijski grupi, reševanje katere bo velika preizkušnja tudi za Ciampijevo vlado.

LJUBLJANA

Za sedaj ustavili gradnjo prehoda v Sečovljah

Dogovor sta dosegla Peterle in hrvaški predstavnik Rudolf

LJUBLJANA - Polemika med poslanci državnega zbora na včerajšnji seji, ali naj bo ugotavljanje državne meje med Slovenijo in Hrvaško javnosti dostopno ali ne, se je končala s salomonsko rešitvijo, da bo ta del seje sicer zaprt, novinarji pa vseeno navzoco v dvorani. Državni zbor naj bi potem izdal ustrezne smernice, po katerih bi novinarji pisali o razpravi o tej pomembni problematiki.

To idejo, vredno Haskovega Svejka, je z obstrukcijo preprečila Samostojna poslanska skupina, ki je napovedala, da na tako ali drugače zaprti seji ne nameravajo sodelovati, saj »gre za prevec pomembne stvari, da bi jih skrivali pred slovenskim ljudstvom«. Prišlo je do zapleta, ki so ga skušali rešiti najprej na sestanku vodij poslanskih skupin, pozneje pa se na seji odbora za mednarodne odnose, kamor so povabili tudi vodje poslanskih skupin. Stališča na sestanku mednarodnega odbora so si bila tako nasprotujoča, da so ustanovili posebno komisijo, ki naj bi do današnje opoldanske seje pripravila možna skupna izhodišča, ki bodo podlaga za odločanje na seji državnega zbora danes popoldne.

Slovenski zunanji minister Lojze Peterle in predsednik hrvaške državne komisije za meje dr. Davorin Rudolf sta se včeraj sestala v prostorih državnega zbora, potem ko je bila usoda njunega sestanka zaradi sočasne

seje državnega zbora precej negotova. Rudolf je v Ljubljano pripotoval sam, vendar z vsemi pooblastili hrvaškega premiera Valentica glede pogovorov o ugotavljanju državne meje med Slovenijo in Hrvaško. Vroča tema je bila ševeda sporna hrvaška gradnja mejnega prehoda v Sečovljah, ki ga Hrvatje kljub trem ostrim slovenskim notam niso prenehali graditi. Hkrati s pogovori med Peterletom in Rudolfom je potekalo tudi intenzivno dogovarjanje med obema predsednikoma vlad po telefonu, ki je vendarle obrodilo sadove. Po informacijah iz vladnega kabineta je namreč Valentic Drnovsku zagotovil, da bodo prenehali z gradnjo, dokler tečejo pogajanja o državni meji. Rudolf pa je zagotovil Peterletu, da Hrvaška ni imela namena prejudicati poteka državne meje, da jim je slo le za lažji pretok ljudi in blaga med državama. Peterle in Rudolf sta predstavila dogovor, ki sta ga podpisala, vsebuje pa predlog, da bi čimprej podpisali sporazum o ustanovitvi skupnih organov za ugotavljanje meje in njihovih pristojnosti, čimprej pa naj bi pripravili tudi osnutek sporazuma o državni meji. Obe strani se zavezuje, da se bosta pravocasnoma obveščali o vseh dejavnostih v zvezi z mejo, da bosta delovali v duhu prijateljskih odnosov, pogovarjala pa sta tudi o možnosti za izgradnjo skupnega mejnega objekta pri Sečovljah.

DANES V PRIMORSKEM DNEVNIKU

V Mehiki ubili kardinala

Med oboroženim spopadom med dvema tolpara prekupevalcev z mamili je bil v ponedeljek na letališču mehiškega mesta Guadalupe ubit kardinal Juan Jesus Posadas Ocampo. Poleg njega je v krvi na asfaltu obležalo še šest ljudi, mnogo pa je bilo ranjenih. Vse kaže, da ni slo za politični atentat ampak le za obračun med mamiliši.

..... stran 23

Ali bo Del Turco lahko rešil PSI?

Razpolovljeno vodstvo PSI je včeraj predlagalo sindikalista CGIL Ottaviano Del Turca za novega tajnika PSI, druga polovica stranke pa je zasedala z bivšim tajnikom Benvenutom in brusila nože za neposreden spopad, ki se bo odvijal na petkovni nacionalni skupščini stranke. Odnosi pa so tako napeti, da je pod vprašajem sam obstoj socialistične stranke.

..... stran 2

Poslanska zbornica o reformi RAI

Na današnjem zasedanju, ki se bo po vsej verjetnosti zavleklo v nedogled, se bodo poslanci končno izrekli o zakonu, ki bištevno spreminja kriterije o sestavi vodstva državne radio-televizijske ustanove RAI. Pred zaključnim glasovanjem bodo poslanci morali še odobriti oz. zavrniti nad 300 predlaganih popravkov. Za sprejem zakona so se zaenkrat izrekle vse politične sile z izjemo MSI-DN, Federalistov, PLI, PSDI in Severne lige, ki pa bo tekst podpirla zaradi obveze, da bodo eno mrežo RAI iz Rima prenesli v Milan.

..... stran 2

Kaos z izpolnjevanjem obrazcev za davčno prijavo

Sindikat CGIL je na tiskovni konferenci opozoril na velike težave in zamude, ki jih povzroča zelo zapleteno in kompleksno izpolnjevanje obrazcev za davčno prijavo. Sindikalne organizacije so že posegle pri prefektu za preložitve roka za izročitev davčnih prijav.

..... stran 4

Pester pregled razvejane dejavnosti

Današnja stran Kulturnih dogodkov prinaša zapise nekaterih pomembnejših ali zanimivejših prireditev, ki so se ob koncu tedna zvrstile na Trzaskem. Prav raznolikost dogodkov pa obenem priča o pestrosti kulturnega dogajanja med Slovenci v FJK. Ob teh člankih pa še zaskrbljen in zaskrbljujoč zapis o enem najbolj dejavnih in svojevrstnih tržaških krožkov: klubu Cappella Underground, ki že vrsto let odločilno zaznamuje predvsem levičarsko usmerjeno ljubiteljsko kulturno delovanje v Trstu, grozi zaprtje.

..... stran 6

Tržič: kirurg pozabil orodje v trebuhu pacientke

V trziški bolnišnici je kirurg ginekološkega oddelka "pozabil" v trebuhu operirane ženske 22 cm dolgo lopatico. Neverjetno pozabljivost si ne zavedal nihče, dokler se ženska zaradi neznošnih bolečin v trebuhu ni vrnila k zdravniku, ki je zaprepaden odkril tuje izrednih dimenzij. Odstranili so ji ga s ponovno operacijo v nedeljo. Ženski je sedaj bolje, dogodek pa najbrž ne bo brez posledic.

..... stran 7

BALKAN / MINISTRI NATO ŠE VEDNO NEODLOČNI

»Ubijanje v Bosni se lahko nadaljuje«

Priznanje sarajevskemu časniku Oslobođenje

BRUSELJ, BEOGRAD, BERLIN - »Po washingtonskem sestanku starih zahtodnih držav in Rusije ter njihovem programu skupne akcije se zdi, da je scenarij za reševanje bosanske krize jasnejši: najprej demirje, potem politični dogovor in nazadnje dolgoročno reševanje bosanskih problemov,« je po sestanku

obrambnih ministrov severnoatlantske zveze v Bruslju izjavil britanski minister Rifkind. To pomeni, so takoj komentirali bruseljski poročevalci, da se v zvezi NATO tudi tokrat niso bili sposobni o nicemer dogovoriti. »Ubijanje se lahko nadaljuje,« je zapisal komentator agencije Reuter.

Obrambni ministri, ki so

podprli »program skupne akcije«, so Bosni posvetili poltretjo uro svojega sestanka. Prej so napovedovali, da so pripravili poslali 40.000 vojakov za varovanje tako imenovanih varnostnih območij, kjer živijo Muslimani, nekatere države (med njimi Turcija) so celo ponujale letala, na koncu pa so sporocili, da niso sklenili ničesar, ker so razlike med članicami zveze prav take kot pred zadnjim koncem tedna.

Odločnejši so bili v torek Srbi, ki so ruskemu odposlancu Curkinu jasno povedali, da ne dovolijo nobenih opazovalcev na meji z Bosno ali mednarodnih enot v Makedoniji in na Kosovu. Iz Berlina poročajo, da so na svetovnem casopisnem kongresu posebej pocastili sarajevski casopis Oslobođenje, ki kljub bombam in pomankanju izhaja vsak dan. Posebno priznanje so izrekli glavnemu uredniku Oslobođenja Kemalu Kurspahicu, ki je tudi stalni dopisnik in komentator Republike iz Sarajeva. (R. S.)

KAMBODŽA / PO TREH DNEH GLASOVANJA

Volilo že 80% upravičencev med njimi tudi Rdeči Kmeri

PHNOM PENH - Več kot 80% volilnih upravičencev je že oddalo svoj glas v prvih treh dneh volitev pod okriljemčasne oblasti OZN za Kambodžo (Untac). Udeležba je nad vsakim pričakovanjem, saj so funkcionarji OZN pred dnevi izjavljali, da bi že 40% udeležba pomenila zmago mirovnega nacrta za Kambodžo. Nacelnik Untaca Jasusi Akasi je včeraj z zadovoljstvom izjavil, da je ljudstvo nesporno dokazalo, da »resnično hoče mir in demokracijo«. Po vsemu sodec so Rdeči Kmeri, ki so prvotno napovedovali bojkot volitev in napade na volišča, spremenili strategijo. V severozahodnem ozemljskem trikotniku, ki je pod njihovim nadzorstvom, so volili tudi Pol Potovi gverilci, kar vliva upanje, da ne bodo ovirali »premičnih volišč«, s katerimi bodo omogočili glasovanje po vsej državi. Rdeči Kmeri baje podpirajo Sihanukovo stranko, ker se boji zmage provietnamske Ljudske stranke.

Ganski vojak in funkcionarji OZN odnašajo volilne žare s phnompenških volišč (AP)

S pesmijo za mir

LJUBLJANA - Studenti Visoke sole za socialno delo so na (nekdanji) dan mladosti organizirali mirovni shod proti vojni v svetu, zlasti proti vojni v BiH. K sodelovanju so povabili skupino mladih bosanskih glasbenikov in literatov, ki se pod vodstvom prof. Vjekoslava Andreaa in pesnika Josipa Ostija tedensko srečujejo v Vodnikovi domaciji. Z glasbo in lastnimi doživeti so opozarjali na strahote, ki se dogajajo v Bosni, in se spominjali stvari, ki nikoli ne bodo več taksne, kot so bile. Predvsem pri petju je mladim glasbenikom pomagalo sicer malostevnilno, večinoma mlado občinstvo. To je bila tudi lepa priložnost za vse, da se bolje seznanijo z bosansko mladino in slišijo marsikatero staro (in spet novo) sarajevsko pesem. Zal pa so prireditve zaradi odmaknjenosti (shod je potekal na plosčadi med Cankarjevim domom in stavbo Ljubljanske banke) mnogi zamudili. (A. Z.)

RIM / BITKA NA NOŽ MED BENVENUTOM IN CRAXIJEVO NOMENKLATURO

Obstoj PSI pod vprašajem ob poglavljanju razkola

Razpolovljeno vodstvo predlagalo Del Turca za novega tajnika

VOJMR TAVCAR

RIM - Spopad v nacionalni skupščini je, kot kaže, neizbežen. In vse kaže, da ni vprašanje, kdo bo izšel kot zmagovalnik iz ostrega merjenja moči, pač pa ali bo socialistična stranka, ki jo pretresa ena najhujših kriz njene zgodovine, sploh uspela preživeti.

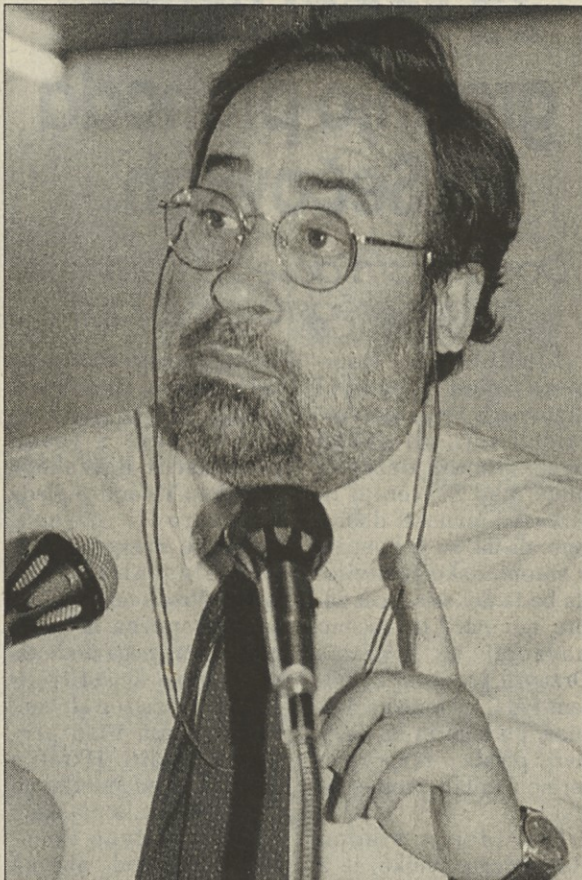
Obstreljevanje z okopov med bivšim tajnikom Giorgiom Benvenuto in tistimi, ki so ga podprli v demonstrativnem odstopu, ter Craxijevo nomenklaturu na drugi, se je včeraj nadaljevalo. Obenem pa so taktiki zaceli razpostavljati svoje sile v vidiku petkovskega spopada v nacionalni skupščini, kjer bodo problemi prisli na reseto in kjer se bosta nasprotna tabora dejansko prestela.

Vodstvo je sinoc izoblikovalo načrt: kandidirati bivšega sindikalista in drugega človeka v konfederaciji CGIL Ottaviano Del Turca za tajnika in zahtevati določitev datuma kongresa. Na seji niso bili prisotni Benvenuto in njegovi somisljeniki (sestali so se skoraj istocasno v neki rimski sekciji), nomenklatura pa je kot figov list svoje legitimnosti izsilila tudi odsotnost tistih, ki imajo opravka s pravi-

co in ki kljub Benvenutovim pritiskom se doslej niso hoteli umakniti.

Del Turcovo kandidaturu je podprla skoraj vsa senatorska skupina, zanjo se močno ogreva vsa Craxijeva nomenklatura in večnevni molk je prekinil tudi bivši premier Giuliano Amato, ki je hotel pristaviti svoj Da. »Ottaviano Del Turco je bil v sindikatu nosilec enotnosti reformističnih sil. Preprican sem, da se bo zato angažiral tudi v PSI. Zato upam, da bo nacionalna skupščina poverila njemu in predsedniku Giugniju mandat, naj vodi stranko in tem težavnem trenutku v vidiku tiste sirše zveze reformističnih sil, v kateri mora PSI odigrati pomembno vlogo,« je poudaril Amato. In Del Turco je dejal, da je pripravljen na kandidaturu ob podpori Amata in Giugnija, Benvenuto pa ocital, da je prehitro vrgel puško v koruzo, češ »v sto dneh ni mogoče reformirati stranke«.

Stari del vodstva torej namerava s predlogom Del Turca za tajnika zapolniti vrzel v stranki, obenem pa oddaliti razpravo o ostalih problemih. Povsem nasprotna pa je zahteva Benvenuta

Ottaviano Del Turco, »kandidat« za tajnika PSI (AP)

in njegovih somisljenikov, ki so oblikovali strujo Socialistična prenova. Po njihovi oceni bo morala nacionalna skupščina razčleniti in poglobiti razloge tajnikovega odstopa, razčleniti vprašanje političnega projekta in se opredeliti med sodelovanjem z levico ali Krščansko demokracijo, razpravljati o

moralnem vprašanju in sele na osnovi tako oblikovanega projekta izbrati novo vodstvo.

Merjenje moči pa se medtem nadaljuje tudi z obrekovanjem (Benvenuto sodelavec Enzo Mattina je včeraj povedal, da je De Michelisov sodelavec Biagio Marzo zasledil Giugnijev urad, Marzo pa ga je zavrnil z lazniv-

cem) in z nenavadnimi potezami (predstavniki odbora za Craxija so včeraj simbolično zasedli vsedravnih strankin sedež, nalepili na vhod Craxijeve fotografije in kandidirali kot začasno tajnico senatorko Margherita Boniver), je v pomoč nomenklature pri skokih iz Strassburga radikalni voditelj Marco Pannella, ki je pozval k prenehanju prerekanja, obenem pa zelo ostro napadel Benvenuta in tiste, ki so skupaj s tajnikom odstopili. Pannella jih v pismu ni sicer nikoli imenoval, toda zelo jasno je bilo, na koga je cikal. »Tovariši socialisti, sramujem se za tiste, ki se sramujejo vaše stranke in vas zapuščajo, ne sramujem se tistih, ki so ostali,« je zapisal Pannella. Poudaril je, da je treba osamiti »razpihvalce« socialistične krize, obenem pa poudaril svojo razpoložljivost za sodelovanje in za »gradnjo demokracijske stranke na temeljih demokracijskega socializma«.

V bistvu v uri, ko huda kriza pretresa socialistično stranko, Pannella pristavlja svoj lonček v upanju, da bo Craxijev del stranke pritegnil v svoj projekt levosredinske formacije lib-lab, za katerega se zavzema tudi Giuliano Amato.

RIM / CIAMPIJEVA VLADA SI PRIZADEVA DOSEČI DOGOVOR

Nov krog pogajanj sindikati - industrijci

V ospredju cena dela - Kmalu o pogodbi javnih služb

Včerajšnji sestanek med vlado, sindikati in industrijci v palači Chigi (telefoto AP)

RIM - Italijanska vlada pripisuje velik pomen uspešnemu zaključku pogajanj s sindikati in zvezo industrijcev o ceni dela. Zato se bo minister za delo osebno angažiral v teh pogajanjih, pozorno pa jim bo sledil tudi premier Carlo Azeglio Ciampi.

Tako je poudaril predsednik vlade, ki se je skupno z ministrom za delo Giugnijem in ministrom za javne službe Sabinom Cassesejem srečal s predstavniki zveze industrijcev in sindikalnih konfederacij CGIL, CISL in UIL. Sedanji krog pogajanj, ki bo v petek sel v živo problemov sindikalnega predstavnstva in modelov kolektivnih pogodb, je

nadaljevanje soočanja, ki ga je začela Giuliana Amata in ki je julija lani dosegla prvi rezultat z dogovorom o zamrznitvi draginskih doklade in premične lestvice. In prav s pomenom tistega dogovora je zadel svoje izvajanje Ciampi, ki je dejal, da je tedaj - se kot guverner državne banke - v spodbudo dogovoru znižal uradno eskomptno mero, ceprav so okolščine nakazovale tako potezo kot tveganje.

Sicer pa je bil Ciampijev uvod v bistvu obnovitev vladnega gospodarskega programa z obvezo, da vlada ne namerava besediti, pač pa uveljaviti svojo politiko z dejstvi.

Ciampi pripisuje dogovoru o ceni dela »absolutno prioriteto« in upa, da bo mogoče zaključiti pogajanja se pred volilno reformo. Kot ostale bistvene točke programa pa je nakazal omejitve državne deficita, pozivitve gospodarstva in procesa evropske integracije. Branil je tudi nedavne varovalne ukrepe, ki jih je označil kot »dolžnostno dejanje«. Napovedal je pripravo načrta za prestrukturiranje javne uprave, spremembo in poenostavitve davčnega sistema in ukrepe za gospodarski vzpon Juga, za kar namerava vlada izkoristiti vsa sredstva, tudi iz skladov Evropske skupnosti, ki jih

Italija se ni uporabila. Dokaj optimistično je vzdusje včerajšnjega srečanja ocenil minister za delo Gino Giugnij, ki je menil, da je mogoče doseči dogovor v nekaj tednih. Soočanje se bo nadaljevalo v petek in bo zadrževalo problem sindikalnega predstavnstva in nove modele kolektivnih pogodb. Jutri pa se bo začelo soočanje med vlado in sindikati glede nove delovne pogodbe javnih uslužbencev. Minister za javne službe Cassese je napovedal, da bo s sindikalnimi predstavniki najprej določil resorje, nato pa bodo sli v živo problematike vsakega posameznega resorja. (VT)

NOVICE

V nedeljo volitve v San Marinu

SAN MARINO - V nedeljo se bo 28.285 volivcev iz San Marina podalo na volišča, da bi po zapadlosti mandata obnovili Veliki in Generalni svet ter parlament republike. 51 volilnih sedežev bodo odprli ob 7. in jih zaprli ob 20. uri. Dokončni rezultati bodo znani že pozno zvečer, okrog 23. ure. Prebivalci te majhne republike bodo volili s proporcionalnim sistemom. Večino volivcev predstavlja zenski spol: volilk je namreč 15.651, volilcev pa 12.634. V San Marinu prebiva 17.627 volivcev, sanmarinskih državljanov v tujini pa je 10.685; največ jih živi v Italiji, ZDA, Franciji in Argentini. Novih volivcev bo na nedeljskih volitvah 2.024. Predstavilo se bo šest list: Krščanska demokratična stranka (PDC), Napredna demokratična stranka (PPD), Socialistična stranka, Ljudska aliansa, Demokratično gibanje in Stranka komunistične preneve (zadnje tri se tokrat prvič predstavljajo).

Na zadnjih političnih volitvah (29. maja 1988) je največ glasov prejela Krščanska demokratična stranka s 44,13 odstotka, sledila ji je Komunistična partija (sedaj Demokratična napredna stranka) z 28,69 odstotka, medtem ko sta dve socialistični stranki (Enotna socialistična stranka in Socialistična stranka) prejeli 13,64 oziroma 11,11 odstotka glasov. Stranki se tokrat predstavljata pod enotno listo Socialistične stranke.

Na Malpensi preplah zaradi sumljive torbe

VARESE - Charterski polet nogometnega moštva Milana v München je včeraj popoldne na milanskem letališču Malpensa utrpel 10-minutno zamudo, ker so v toaletnih prostorih poslopja za odhode našli sumljivo torbo. V njej so bili spravljeni dimna bomba, neka eksplozivna naprava in topniški naboj ameriške izdelave. Po besedah preiskovalcev »prtljaga« ni bila pripravljena na eksplozijo, kar daje misliti, da so jo morali lastniki z vso naglico zapustiti. Prostor, v katerem se je nahajala torba potnikom vsekakor ni dostopen, v času od najdbe do odstranitve eksploziva pa je bilo letališče - za približno dve uri - izpraznjeno.

V Milanu zaslišali mafijca Santapaola

MILAN - Preiskovalni sodnik iz Catanie Antonio Ferraro in javni tožilec Amedeo Bertone sta včeraj v zaporu največje varnosti Opera v Milanu zaslišala mafijskega bosa Nitta Santapaola, ki ga je spremljal njegov branilec Armando Veneto. Med skoraj stiriurnim zaslišanjem sta sodnika Santapaoli izročila tri naloge za preventivni zapor zaradi umorov, mafijskega združevanja, izsiljevanja in prekupevanja z mamili. Po besedah odvjetnika Veneta se je mafijec »brnil na razčlenjen način«. Dodal je, da ga je nased pri dobrem zdravju, kljub temu, da trpi za hudo obliko diabetisa in potrebuje stalno zdravniško nego. Za Santapaola so sodniki doslej izdali devet nalogov za preventivni zapor.

RIM / SRBSKI NAPAD NA LINIJI TRST - DUNAJ?

Italija ne jemlje zelo resno groženj gen. Ratka Mladića

Ironija ministra Fabbrija - Trst »staro srbsko mesto«!

RIM - Četniški vodja Vojislav Seselj je s svojimi grožnjami o raketnem napadu na Italijo povzročil vznemirjenje in rezki odgovor zunanjega ministra Beniamina Andreatte. Generala Ratka Mladića pa, kljub njegovim vojaškim zmagam v Bosni in Hercegovini, nihče ne jemlje zelo resno. »Njegove izjave so odraz sibičnosti in ne moči, odraz zbeglosti, zato jih ne gre jemati resno,« je zadevo likvidiral italijanski obrambni minister Fabio Fabbri.

V intervjuju s petnajstodnevnikom Dugo (ki ga je milanski Corriere della Sera včeraj objavil na prvi strani) je

namreč general Mladić poveljnik srbske vojske v Bosni in Hercegovini, ki ga ZDA že vpisujejo v seznam vojnih kriminalcev, osorno zavrnil možnost umika srbskih enot z zasedenih ozemelj v BiH. »Namesto umika bi naš cilj moral biti ofenziva in zlom tistih sil, ki so unicile Jugoslavijo. V napad bi morali iti predvsem na crti Trst - Dunaj, saj je med drugim Trst staro srbsko mesto. Bolje bi bilo, če bi bili udarili po Italiji in po Avstriji in po tistih silah, ki so spodbudile zacetek te vojne in omogočile dezintegracijo Jugoslavije.«

Obrambni minister Fabbri, ki je v prejšnjih

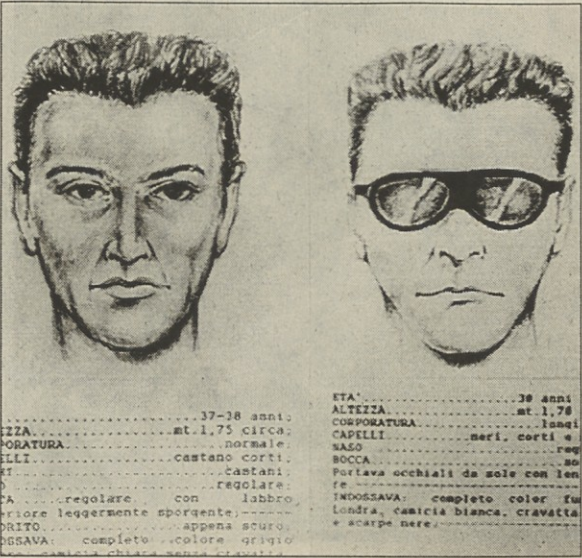
tednih večkrat obravnaval vprašanje morebitnega raketnega napada proti Italiji in mirni javni mnenje, češ bivša jugoslovanska vojska, predvsem pa četniški skrajneži nimajo raket, ki bi lahko dosegle italijansko ozemlje, je tokrat Mladiću odgovoril z ironijo, pri tem pa se ni mogel izogniti tudi scepju retoriki. »Izjave generala Mladića nas ne smejo prestrašiti,« je dejal, »saj je Italija velika država in je članica zavezništva, ki je v letih hladne vojne kljubovala takoiimenovanemu rdečemu medvedu. Zato se ne bo umaknila pred besedami, ki so samo izraz megalomanstva.«

Sicer pa je v Italiji razširjeno prepričanje, da so bile Mladićeve grožnje, kot že prej Seseljeve, usmerjene bolj Beogradu kot pa Rimu. V bistvu naj bi bil Mladić le »zvornik« vojaške skupine, ki bi zelel odpraviti »zmerne« poveljnika Zivota Panica in ga zamenjati z odločnejšim komandantom letalstva Bozidarjem Stevanovićem. Ni pa se jasno, ali gre za manever, ki je usmerjen proti srbskemu predsedniku Slobodanu Miloševiću, ali pa je slednji, ki za kulisa mi vodi igro v prepričanju, da mu bo s tem pridobil dodatne politične delnice v odnosu z Zahodom. (VT)

PREISKAVA DOSLEJ POTRDLILA, DA JE BIL TARČA ATENTATA MAURIZIO COSTANZO

Tudi ženska med atentatorji v Ul. Fauro v Rimu

Policija objavila nove identikitke domnevnih storilcev

RIM - Star je 37 do 38 let, visok 175 cm, normalne rasti, z rjavimi, na kratko ostrizenimi lasmi. To je opis moškega, ki naj bi po pričevanju številnih očitilcev pripeljal v Ul. Fauro v rimski četrti Parioli ukradeni fiat uno, v katerem so teroristi skrili peklenski stroj. Eksplozivna bomba je pred 10 dnevi zahtevala nekaj ranjenih in povzročila znatno gmotno škodo, na srečo pa ni zahtevala človeških življenj.

Na osnovi pričevanj očitilcev so karabinjerski izvedenci pripravili

včeraj nekaj novih identikitov. Poleg omenjenega moškega, ki naj bi imel pomembno vlogo, je med iskanimi tudi ženska, kar je nedvomno nenavadno za mafijski atentat.

Včeraj je o poteku preiskave izdal uradno sporočilo šef rimskega tožilstva Vittorio Mele, ki je med drugim poudaril, da dosedanja izsledka potrjujejo, da je bil tarca atentata znani televizijski novinar Maurizio Costanzo. V okolici namreč, poudarja Mele, ne stanuje nihče drug, ki bi lahko bil tarca atentata.

Rimski tožilec dodaja tudi, da so teroristi za atentat namerno izbrali obdobje, ko je napetost v državi velika, ker so hoteli imeti velik odmev in vtisniti svoji zastraševalni akciji pečat opomina.

Tožilec dodaja tudi, da so prejšnji teden ponovno skozi zid preiskovalne tajnosti nekatere novice, ki zadevajo istovetnost prič, razširjenih pa je bilo tudi veliko domnev, ki niso bile v ničemer osnovane. (VT)

Na sliki (telefoto AP) dva nova identikit domnevnih atentatorjev v Ul. Fauro.

RIM / PO DOLGI RAZPRAVI

Reforma RAI: danes sklepni glas zbornice

RIM - Poslanska zbornica se bo v vsej verjetnosti danes izrekla o zakonski reformi državne radijsko-televizijske ustanove RAI. Na dnevnem redu je namreč zaključno glasovanje o zakonskem osnutku, ki je na svoji dosedANJI poti naletel na več odkritih, predvsem pa zakritih ovir. Pred zaključnim glasovanjem pa bodo morali poslanci odobriti ali zavrniti več kot 300 predlaganih popravkov.

Predloženi zakon tehtno posega v kriterije za sestavo vodstva podjetja. Doslej so poslanci odobrili samo en člen zakonskega teksta, ki jih predvideva pet. Nad vsebino predlaganega zakona soglasja večina poslanskih skupin razen

predstavnikov Severne lige, MSI-DN, Federalistov, PLI in PSDI. Zato prevladuje mnenje, da bodo danes poslanci po maratonski razpravi, le odobrili zakonski tekst. Takšno upanje je izrazil tudi minister za pošto in telekomunikacije Maurizio Pagani, ki je med drugim poudaril, da je vlada pripravljena izvajati sklepe parlamenta. Tudi po oceni podpredsednika parlamentarne komisije za nadzor nad RAI »zelenega« Maura Paissana je odobritev zakona nujna, se zlasti po zadnjih dogodkih o dosojanju frekvenc in izjavah Giacaloneja o izvajanju zakona Mammì. Nacelnik poslanske skupine PRI Guglielmo Castagnetti pa je bil ob zeli nad odobritvijo besedila zelo kritičen do držanja nekaterih televizijskih novinarjev, visokih funkcionarjev in sindikatov. Njegove kritike je zavrnil predstavnik KD v parlamentarni komisiji za nadzor nad RAI Michele Lauria, ki je poudaril, da so bivši in sedanji odgovorni za RAI hoes nočes pomagali Berlusconi. Proti nadvladi RAI-Fininvest se je izrekel tudi Vincenzo Vita, ki je pri DSL odgovoren za vprašanja informacije. Predstavnik severne lige Roberto Maroni pa je naglasil predvsem obvezo vseh nacelnikov poslanskih skupin, da bodo eno mrežo RAI iz Rima prenesli v Milan, zato bo Liga podprla zakon, vendar bo uprizorila silovite proteste, ko poklicani ne bi držali obljube.

Poleg čistih tudi težke roke

RIM - Od čistih do težkih rok: tudi disko klubi se prilagajajo preiskavam o podkupniški aferi, ki jim Italijani sledijo s tolikšno pozornostjo, v upanju, da bodo z novo zabavo privabili dodatno publiko.

Po naročilu agencije Almanacco je Walter Marinello, ki je izumil lutke za televizijsko oddajo Gommapiuma na postaji Canale 5, pripravil karikature najvidnejših italijanskih političnih osebnosti (od Andreottija do Craxija, od De Mite do Gave, De Michelisa, Occhetto in drugih). Lutke bodo postavljene na »puncing ball« in opremljene s posebnimi elektronskim stavecem klotof. Igra je po svoje izredno enostavna: obiskovalci diskov bodo med enim plesom in drugim lahko znesli svojo »politično jezo« nad lutkami, tekmovalci pa bodo s srečkami morali postaviti lestvico najbolj oklofutanih. Zmaga seveda, kdor se najbolj približa realnemu rezultatu.

Igra ni originalna, vendar je dokaz vzdusja, ki je zaznavno v državi in odnosa do politike. Zanimivo pa je vsekakor, da v seznamu kandidatov za klotufe ni nobene institucionalne osebnosti: morda so med rekdimi, ki uživajo se nekaj ugleda. (VT)

TRST / PRED VOLITVAMI ZA OBNOVO POKRAJINSKEGA SVETA

Pokrajina prispevala k utrjevanju sožitja

Njen statut priznava nekatere pravice Slovencev

SANDOR TENCE

TRST - V nedeljo, 6. junija, bodo na Trzaskem, skupno z deželimi, tudi volitve za obnovo pokrajinskega sveta. Državljeni bodo prvi glasovali na osnovi popolnoma novega volilnega zakona, ki ima kot glavno značilnost neposredno izvolitev predsednika in tudi drugo porazdelitev sedežev v skupščini. Slo bo za pomembno politično preizkusno, saj je Pokrajina med temeljnimi subjekti upravnega življenja, čeprav ima omejene pristojnosti, nekatere od teh žal le na papirju, ker Država in Dežela ne uresničujeta in izvajata vseh zakonov na področju decentralizacije.

Trzaska pokrajina je igrala zelo pomembno vlogo za uveljavitev sožitja in tudi za razvoj slovenske manjšine, bila je tudi usmerjevalec napredne socialne politike v našem mestu. Spomnimo se samo reforme psihiatrije pokojnega profesorja Franca Basaglie, ki je imel prav v pokrajinski upravi važnega in marsikdaj tudi edinega sogovornika. Pozitiven odnos do Slovencev je prišel do izraza v levosredinskih in predvsem v levicarskih upravah, ko so dali pobudo tudi za ustanovitev odborstva za sožitje in slovenske pravice. Tedaj so ustanovili tudi prevajalski urad. Vidna manifestacija občutljivosti Pokrajine do slovenske stvarnosti je bila zelo uspešna in zelo odmevna mednarodna

konferenca o manjšinah, ki je leta 1974 privabila v Trst strokovnjake iz vse Evrope.

V letih, ko ni bilo se Liste za Trst in ko ni bilo v upravah in v politiki se tako zastupljenega nacionalističnega vzdušja, je pokrajinski svet priznal pravico slovenskim svetovalcem, da na sejah govorijo v materinem jeziku. Bila je to izredno pomembna politična in državljanska pridobitev, ki so jo nadzorna telesa zal kasneje popolnoma iznicila. Najprej pokrajinski nadzorni odbor, potem deželno upravno sodišče in nato se Državni svet, ki je razsodil, da so pokrajinski svetovalci javni funkcionarji in da se morajo - ob pomanjkanju jasnih zakonskih določil - izraziti le v italijanski.

Pokrajina pa ima z razliko od Trzaskе občine statut, ki priznava Slovincem marsikatero važno pravico, predvsem na področju rabe slovenskega jezika. Medtem ko so na Obcini v bistvu popolnoma spregledali ali bolje receno zbrisali slovensko navzočnost, je pokrajinski statut povsem nekaj drugega. Saj je v prvem členu obvezuje upravo, da priznava in po svojih močeh ovrednoti slovensko manjšino kot zgodovinsko in avtohtono skupnost trzaskе stvarnosti in njenega teritorija. Statut nadalje obravnava vlogo slovenskih sol in predvsem potrjuje vlogo prevajalskega urada.

Občani slovenske narodnosti lahko preko urada naslovijo na upravo prošnje in dopise v slovenskem jeziku ter imajo pravico, da dobijo vse odgovore v slovenscini. To velja tudi za poslovanje državljanskega branilca in za izvajanje ljudskih referendumov.

Pokrajinski statut je pomemben tudi zato, ker priznava občanu pravico - dolžnost, da lahko v prvi osebi dosledno spremlja delo uprave in vseh njenih teles in uradov. Gre za tako imenovano participacijo, ki ima za cilj približati hotenja ljudi delovanju javnih ustanov. Državljeni lahko zahtevajo od uprave vse dokumente, sklepe in odloke, imajo pravico do ljudskih peticij in, prvič v zgodovini, tudi do vlaganja predlogov za samostojne upravne sklepe. Za case, v katerih živimo, res ni malo.

Pokrajina je kljub Listi za Trst in kljub narascajocemu kvarnemu vplivu nacionalistov doslej torej igrala važno združevalno vlogo v tem nemirnem in razdeljenem mestu. Zato tudi Slovincem ni in ne sme biti vseeno, kdo bo njen novi predsednik. Če bo odvetnik to Sardos-Albertini, bomo vsi skupaj zelo nazadovali. Če bo predsednik skoraj gotovo izvoljen v balotazi, moramo vsi najprej preprečiti, da se bosta v balotaznem glasovanju pomerila dva desničarska kandidata.

VIDEM / PRETRES V VOLILNI KAMPANJI

Obvestilo Biasuttiju hud udarec za KD

V Vidmu pa so prepričani, da bo preiskava o podkupninah prizadela še marsikoga

RUDI PAVSIC

VIDEM - Kaj si bo mislilo tistih skoraj 40 tisoč furlanskih volilcev, ki so pred dobrim letom s preferenco na parlamentarnih volitvah izkazali zaupanje Adrianu Biasuttiju? Koliko izmed njih bi bili danes se pripravljeno podpreti liderja deželne Krščanske demokracije, bivšega predsednika deželne vlade in člana vsedržavnega tajništva KD?

Z aretacijo bivšega videmskega pokrajinskega tajnika KD Lucia Missera in z jamstvenim obvestilom Adrianu Biasuttiju se je tudi v Furlaniji sprožil plaz »tangentopoli«, ki je s seboj pobral prvega moža deželne KD, ki je od vedno bila vodilna in »odločilna stranka v naših krajih.

Zanimivo, da je Biasutti, ob vesti, da mu je bilo naslovljeno jamstveno obvestilo, ugotovil, da gre za politično spletkarjenje proti KD in da so za to krivi novinarji, ki so dokaj strupeni do stranke relativne večine.

Dejstvo pa je, da sta aretacija Missera in obvestilo Biasuttiju verjetno sad »zgovornosti« Cecilie Danieli, ki so jo pred nekaj tedni

aretirali v Mantovi zaradi nepravilnosti v zvezi s prodajo volilnih naprav. Njeno pričevanje naj bi spravilo v težave veljaka furlanske KD in verjetno se koga drugega, ki so za politično posredovanje zahtevali določene vsote denarja.

Ponedeljkova etapa v furlanski podkupninski aferi, takšno je mnenje številnih političnih komentatorjev, pa se ne bo ustavila pri Misseri in Biasuttiju. Napovedujejo namreč, da se bo v mrežo sodnikov ulovilo še nekaj politikov, podjetnikov in drugih, ki so nekako soustvarjali takoimenovani »model Furlanija«.

Sodne težave Biasuttija in Missera so sovpadale z uradno predstavitvijo kandidatov KD za deželne volitve. Ironija usode je hotela, da je novopečeni pokrajinski tajnik Tellia na predstavitvi ravno izpostavljaval moralne vrednote kandidatov in dejstvo, da Furlanija ni Lombardija ali Kampenja, ki so na sedež KD prišli karabinjerji, da bi izvedli preiskavo. V sklepni fazi volilne kampanje takšna vest lahko pomeni popolen polom Krščanske demokracije.

Tega se pri stranki dobro zavedajo in zato so angažirali vse sile, da bi vsaj omilili udarec. Biasutti je namreč že več let veljal za prvega liderja KD in njegova struja je imela veliko vpliva in je v bistvu pogojevala vse izbire stranke v upravnem in političnem svetu.

Politična pot Adriana Biasuttija se je začela v mladinskem gibanju KD. Prvo upravno funkcijo pa je dobil kot občinski svetovalec v Obcini Latisana leta 1973. Kaj kmalu pa se je preselil v deželni svet, kjer je bil najprej nacionalni svetovalec skupine, potem odbornik za javna dela in nazadnje predsednik deželne vlade od leta 1984 do konca 1991, ko je bil izvoljen v poslansko zbornico z več kot 38 tisoč preferenčnih glasov. V obdobju 1983-85 je bil deželni tajnik stranke in kot pripadnik leve zelelo blizu vsedržavnemu tajniku De Miti in v zadnjem času Minu Martinazzoliju.

»S politiko sem zaključil«, je klavno izjavil prvi deželni moz KD.

Koliko drugih mu bo sledilo?

TRGOVINA / ZLASTI V FURLANIJ IN VENETU

Prodajni centri rastejo kot gobe po dežju

Trst in Gorica v tem oziru precej zaostajata

MARKO WALTRITSCH

VIDEM - Po komaj poldrugem mesecu od odprtja velikega prodajnega centra v neposredni bližini Vidma, so v finančno-trgovski družbi Standa zelo zadovoljni. Po zacetenih, pretežno radovednih obiskih se je namreč dotok kupcev v veliki prodajni center, ki so ga odprli na predvečer velikonočnih praznikov, ustalil. To je cetrli tak center Berlusconijske družbe v Italiji, potem ko so prvega odprli v Lombardiji. Priznava, da je 563 trgovinam Standa, raztresenim po vsej državi, in 266 trgovinam zasebnikov, ki so Standi pridruženi. Gre za največji sistem velikih prodajalnih v Italiji. Standa je bila ustanovljena že v tridesetih letih in je večkrat zamenjala gospodarja. Odkar jo je pred nekaj leti kupil televizijski mogotec Silvio Berlusconi, se je še bolj razvila, tudi po zaslugi velike reklame, ki jo Standi zagotavljajo njegove televizijske postaje.

Nalozba v trgovski center blizu Vidma, ob cesti iz glavnega mesta Furlanije v smeri proti Tricestimu, je veljala 85 milijard lir. Kupcem je na voljo 6.700 kvadratnih metrov prodajne površine, poleg Stande pa je v prodajnem središču še 50 manjših trgovin. Zaposluje 400 oseb, od katerih je kar 237 prodajalcev. Pred stavbo, do katere vodijo posebne ceste, je na voljo dva tisoč parkirnih prostov.

rov, prav tolikšno pa je tudi število vozilov za prevoz blaga. Pred kratkim so sicer prišli v spor z domačimi kmeti v Tavagnacu, ki vsako leto prireajo tradicionalni praznik sparglje: v trgovskem centru prodajajo namreč sparglje po ceni, ki je precej nižja od domačih. Gre sicer za uvožene sparglje, ki so ne le zelo poceni, ampak tudi drugačne kvalitete.

Videm in Furlanija nasproh sta že polna kupci iz Trsta in Gorice. Posamično ali kar v organizirani obliki prihajajo tudi kupci iz Slovenije in Hrvaske. To je opaziti se zlasti v Palmanovi, v Portogruaru in tudi v Vidmu, kjer je vsak dan in ob vseh urah parkiranih veliko avtomobilov in tudi avtobusov s slovenskimi in hrvaškimi oznakami. Ob vsem tem se seveda velja zamisliti. Zakaj ne bi vseh teh kupcev zadržali kje na Trzaskem ali na Goriskem? Saj bi prav slovenski kupci lahko ustanovili družbo, ki bi s finančno pomočjo slovenskih bank zgradila tak prodajni center, pa čeprav tudi manjšega, in njem uredila več trgovin, ki bi privabile kupce s te in z druge strani meje. Zavedati se je namreč treba, da bodo veliki trgovski centri pri nas vedno bolj privlačili kupce in da bodo mali trgovci, kot se to že dogaja v Furlaniji, eden za drugim prisiljeni svoje trgovine zapreti. Tisto, kar kupce privlači, namreč niso samo ugodnejše cene (kar sicer nemalokrat vpliva tudi na nizjo kvaliteto), ampak predvsem dejstvo, da se lahko odjemalec pripelje v prodajni center z avtomobilom in tam najde parkirni prostor, medtem ko je v naseljih parkirišče iz dneva v dan vse bolj redka dobrina.

Zanimivo je, da v ta velika nakupovalna središča ne hodijo samo kupci iz Trsta in Gorice. Posamično ali kar v organizirani obliki prihajajo tudi kupci iz Slovenije in Hrvaske. To je opaziti se zlasti v Palmanovi, v Portogruaru in tudi v Vidmu, kjer je vsak dan in ob vseh urah parkiranih veliko avtomobilov in tudi avtobusov s slovenskimi in hrvaškimi oznakami. Ob vsem tem se seveda velja zamisliti. Zakaj ne bi vseh teh kupcev zadržali kje na Trzaskem ali na Goriskem? Saj bi prav slovenski kupci lahko ustanovili družbo, ki bi s finančno pomočjo slovenskih bank zgradila tak prodajni center, pa čeprav tudi manjšega, in njem uredila več trgovin, ki bi privabile kupce s te in z druge strani meje. Zavedati se je namreč treba, da bodo veliki trgovski centri pri nas vedno bolj privlačili kupce in da bodo mali trgovci, kot se to že dogaja v Furlaniji, eden za drugim prisiljeni svoje trgovine zapreti. Tisto, kar kupce privlači, namreč niso samo ugodnejše cene (kar sicer nemalokrat vpliva tudi na nizjo kvaliteto), ampak predvsem dejstvo, da se lahko odjemalec pripelje v prodajni center z avtomobilom in tam najde parkirni prostor, medtem ko je v naseljih parkirišče iz dneva v dan vse bolj redka dobrina.

PATRONAT INAC SVETUJE

Poostren zavarovalni režim

PISE BORIS SIMONETA

Vpr.: »Čeprav sem že stara 60 let, nimam še pokojnine, ker sem sorazmerno pozno začela plačevati kmečke prispevke in komaj v letu 1994 bom imela 15 let zavarovanja. Slisala pa sem, da so sedaj spremenili zakon in da je predpisanih 20 let prispevkov. Če je tako, potem ne bom docakala pokojnine. In se eno vprašanje: kaj res ni več zagotovljena minimalna pokojnina, če ima mož srednje visoko pokojnino? O.M.«

Zakonodajalec je poostril zavarovalni režim v funkciji pridobivanja pravice do pokojnine. Za vse tiste zavarovance, tako odvisne kot samostojne delavce, ki 31.12.1992 se niso imeli 15 let plačanih prispevkov oziroma niso imeli avtorizacije za plačevanje prostovoljnih prispevkov, so povečali administrativne pogoje za uveljavitev pokojnine. Leta 2001 bo upravičenec moral razpolagati z vsaj 20-letno pokojninsko dobo, doletja pa se najnižja predpisana doba postopno povečuje vsaki dve leti za eno leto. Leta 1994, ko bo naša bralka dopolnila 15 let zavarovanja, bo po zakonu potrebnih 16 let in zavarovan

vanje bo torej moralo teči do leta 1996, ko bo vendarle izpolnjen tedaj predpisani minimalni pogoj 17-letne prispevne dobe.

Treba bo torej še tri leta potrpežljivo plačevati socialne dajatve in pocakati na priznanje starostne pokojnine, ki pa po novem ni v vsakem primeru več zajamčena v minimalnem znesku (sedaj 577.750 lir na mesec). Od 1.1.1993 je pravica do dopolnilnega deleža pogojena ne le od upokojenosti, ampak tudi od dohodkov (v mejah dvakratnega deleža minimalne pokojnine, se pravi 15.021.500 lir za leto 1993, temveč se upoštevajo tudi zakonski dohodki (z izjemo stanovanja in morebitne likvidacije). Če skupni dohodek obeh zakoncev presega 22.532.250 lir, integracijski delež minimalne pokojnine sploh ni priznan oziroma ga INPS odmeri le v sorazmerju. Če je pokojninska osnova dokaj nizka, kot je primer kmečkih pokojnin, bi utegnili postati izplačljivi znesek dokaj skromen. Vsekakor ta omejevalni predpis velja le za pokojnike, ki so dozoreli po 1. januarju 1993.

DRUŽBOSLOVJE / KROŽEK ŠČEK

Tri publikacije o pravicah naše manjšine

Včerajšnje srečanje v krožku Virgil Šček (foto KROMA)

TRST - Krožek za družbeno vprašanja Virgil Šček je včeraj v Novinskem krožku predstavil tri nove in zanimive publikacije. Predstavil jih je njegov predsednik dr. Raffo Dolhar, z njim pa sta o pomenu publikacij spregovorila tudi deželni svetovalec in deželni tajnik Slovenske skupnosti Ivo Jevnikar ter bivši zastopnik stranke v deželnem svetu Bojan Brezigar, ki je urednik te zbirke. Krožek Virgil Šček si je zadal nalogo, kot je uvodoma poudaril dr. Dolhar, da nekatere tekste in zakonske osnutke, ki zanimajo slovenske manjšine, predstavijo v pisni obliki. Vsi, ki se ubadajo s temi vprašanji, imajo tako na razpolago obsežno gradivo, ki jim je v pomoč pri vsakdanjem delu.

Včeraj so bile, kot receno, predstavljene tri publikacije: "Zakon

o Krasu", "Statuti krajevnih uprav in slovenske manjšina" ter "Deželni zakon št. 52/1991, urbanistični zakon". Gre za publikacije, po katerih ne posegajo samo javni upravitelji in specialisti, ampak tudi "navadni" ljudje, ki želijo cimgloblje spoznati deželno zakonodajo. Kot je dejal Bojan Brezigar, je krožek začel izdajati podobne publikacije leta 1991; uspeh pobude je bil spodbuden, zaradi česar je krožek nadaljeval s svojim delom. Loteva se aktualnih vprašanj, ki zadevajo predvsem status manjšine in njenih pravic v raznih telesih. Ivo Jevnikar pa je na včerajšnjem srečanju orisal predvsem prizadevanja SSK za dokončno potrditev statusa doberdobske in sovojenjske občine, proti katerima je Dežela nameravala vložiti priziv na državni svet.

NOVICE

Volilna srečanja Slovenske skupnosti

TRST - Krepitev sodelovanja med slovenskimi in italijanskimi solami v devinsko-nabrežinski občini je že obrodila lepe uspehe, saj je danes čisto naravno, da si izmenjujejo izkušnje in skupno organizirajo razne kulturne, poučne ali športne pobude. To je po mnenju Vere Tuta-Ban, odbornice SSK v občini, najvidnejši in najbolj stvaren uspeh politike zbliževanja in medsebojnega razumevanja, ki ga vodi SSK v občini, kjer pa na zalost desničarske sile postajajo iz dneva v dan glasnejše in skušajo zavrteti kolo zgodovine nazaj v case ostrega soocanja pripadnikov obeh narodnosti. O problemih kmetijstva, okolja in razlašanja naše zemlje pa je na srečanju v Medji vasi spregovoril Lojze Debelis, predsednik Kmečke zveze in kandidat na deželnih in pokrajinskih volitvah na listah Slovenske skupnosti. Zbrani volivci so pazljivo poslušali tudi izvajanja pokrajinskega tajnika Martina Breclja in aktivno posegli v razpravo, iz katere je izšla zahteva, da italijanski parlament že enkrat odobri zaščito za našo manjšino in da ji omogoči zagotovljeno zastopstvo v vseh voljenih organih, kot je to že urejeno v Sloveniji za italijansko in madžarsko manjšino. Slovenska skupnost - sekcija Sv. Ana-Skedenj-Kolmonkovec priredi jutri javno srečanje z naslovom »Pomen sedanjih pokrajinskih in deželnih volitev in programi slovenske skupnosti«. Govorili bodo inz. Aljosa Vesel, dr. Peter Mocnik, Sergij Petaros in Alojz Debelis. Večer bo ob 20.30 v domu Jakoba Ukmarja v Skednju, ul. Soncini 112.

Danes srečanje Codege s šolniki

TRST - Predsedniški kandidat Zavezništva za Trst za trzasko pokrajino prof. Franco Codega se bo danes ob 19. uri na sedežu Krožka Salvemini (Korzo Italia 12, 3. nadst.) srečal s sindikalnimi organizacijami in združenji trzaskе sole. Codega namerava sprožiti soocenje o odprtih problemih in perspektivah trzaskе solstva tudi z vidika bolj ustrezne in učinkovite angažiranosti pokrajinske uprave do tega pomembnega področja mestne stvarnosti.

DSL o instrumentih za razvoj Trsta

TRST - Na javnem srečanju v kongresnem centru Pomorske postaje je Demokratična stranka leve orisala svoje predloge glede »Instrumentov za razvoj Trsta«, kot se je glasil naslov večera. Po uvodu Stella Spadara je odgovoren za gospodarstvo in delo pri DSL Roberto Treu navedel nerešene probleme, ki že dolgo negativno pogojujejo možnost gospodarskega razvoja mesta. Po njegovem je treba spodbujati internacionalizacijo trzaskę gospodarstva in mednarodno vlogo mesta, pri tem pa poudaril nujnost koordiniranja pristojnosti in posegov z izgradnjo tako imenovanega »Sistema Trsta«, ki naj valorizira krajevni potencial do tujine. Po mnenju evropskega poslanca Giorgia Rossettija je treba instrumente, s katerimi mesto razpolaga, usmeriti v podporo nekaterim velikim projektom, kot so valorizacija Severnega Jadrana, raziskava, finančni in zavarovalni off shore. Po posegih kandidatov DSL na deželnih volitvah Roberta Cosolinija in Uga Polija je predstavnik vse državne DSL Umberto Minopoli poudaril, da Trst lahko predstavlja pomembno bogastvo za vso državo, da se le reši podpome logike in provincialne zaprtosti in odigra vlogo protagonista v gospodarskih odnosih s sosednimi državami. V podporo tej usmeritvi pa je potrebno poraziti Listo za Trst, ki je dokazala, da ni sposobna odigrati te vloge.

Reforma RAI in pristojnosti dežel na javnem srečanju DSL

TRST - Volilna reforma in radiotelevizijski sistem: kakšne spremembe za RAI in kakšne pristojnosti Dezelam; to bo tema, kateri bo posvečeno jutrišnje javno srečanje Demokratične stranke leve v Novinarskem krožku na Korzu Italia 13 ob 18. uri. Poleg kandidata DSL na deželnih volitvah Uga Polija bo navzoc član upravnega sveta RAI Enrico Menduni.

Obračun dela zelenih v deželni skupščini

TRST - Deželni svetovalec zelenih Andrea Wehrenfennig bo danes podal obračun prvih petih let prisotnosti zelenih v deželnem svetu. Srečanje z volivci bo ob 18. uri v hotelu Continental (Ul. s. Nicolo 25), jutraj ob 11.30 pa bo Wehrenfennig imel na isto temo tiskovno konferenco na sedežu deželne skupščine.

Primorski dnevnik

Lastnik: ZTT d.d. Založništvo trzaskę tiska - Trst
Izdajatelj: DZP - P.R.A.E. d.d. - Družba za založniške pobude
Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796699 - fax 040-773715

Fotostavek: ZTT, Trst
Tisk: VITA, Videm
Odgovorni urednik: BOJAN BREZIGAR
Redakcija: Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796600, fax 040-772418
Gorica, Drevored 24, maja 1, tel. 0481-533382, fax 0481-532958
Dopisništva: Cedad, Ul. Ristori 28, tel. 0432-731190, fax 0432-730462
Ljubljana, NIA, Slovenska 54, tel. 061-113121, fax 061-322468
Celovec, Wulfengasse 10/H, tel. 0463-318510, fax 0463-318506

Prodajno naročninska služba
Italija: Trst, Ul. Montecchi 6, tel. 040-7796600, fax 040-772418
Gorica, Drevored 24, maja 1, tel. 0481-535723, fax 0481-532958
Ekonomski propagand: Trst in Gorica: Publist
tel. 040-7766611, fax 040-768697
Italija: podružnice SPI
Slovenija: Studio Vista - Ljubljana
tel. 061-153244 int. 38, fax 061-224943

Cene oglasov
Italija: 1 oglasni modul (širina 1 stolpec, višina 42 mm) 80.000 LIT,
financi in legalni 120.000 LIT, ob praznikih povsice 20%; mali oglasi
850 LIT beseda; osmrtnice, zahvale in sozolja po formatu. IVA 19%

Cena: 1.200 LIT - 45 SIT
Naročnina za Italijo: letna 315.000 LIT
za Slovenijo: mesečna 1.300 SIT, plačljiva preko DISTRIEST.
Partizanska 75, Sezana, tel. 067-73373
Registriran na sodišču v Trstu st. 14 z dne 6. 12. 1948
Član italijanske zveze časopisnih založnikov FIEG

NOVICE

Finančna sredstva za Geofizični observatorij

Deželna uprava je nakazala poldrugo milijardo lir izredne podpore Geofizičnemu observatoriju, ki bo tako lahko okrepił nekatere svoje dejavnosti. Sredstva bodo uporabili predvsem za nakup znanstvenih naprav za oceanografske in seizmološke raziskave.

Minister Andreatta v soboto v Trstu

Minister za zunanje zadeve Beniamino Andreatta se bo v soboto dopoldne na sedežu Trgovskega zbora srečal s krajevnimi gospodarskimi krogi. Pred razširjeno pokrajinsko ekonomsko konzultacijo bo govoril o usmeritvah italijanske zunanje politike do evropskega vzhoda, s posebnim ozirom na dogajanja na podonavsko-balkanskem območju, katerih gospodarske, politične in človeške posledice občuti tudi Trst. Dan prej, v petek, pa se bo v Trstu mudila podtajnica pri ministru za univerzo in znanstveno in tehnološko raziskovanje Silvia Costa, ki bo obiskala Raziskovalni park pri Padricah in se seznanila z njegovo dejavnostjo.

Mati ga ni zaustavila

V katinarski bolnici se je sinoci se vedno boril s smrtjo 29-letni Alessandro L., ki se je prejšnjo noč nekaj po polnoči pognal iz svojega stanovanja v 7. nadstropju v Ul. Valmura 75. Ob povratku domov je bil moski zelo razburjen in je svojem izrazil namero, da naredi samomor. Mati ga je skušala zaustaviti in mu prepričati, da prestopi ograjo na balkonu, vendar ji ni uspelo. Na kraj nesreče so prisli agenti trzaskе kvesture in osebe Rdečega križa, ki so hudo ranjenega Alessandra odpeljali v bolnico, kjer so ga sprejeli s pridržano prognozo.

Umor mladega karabinjerja: odredili so obdukcijo

Karabinjer Mario Di Martino, ki je 14. t.m. v skedenjski kasarni s samokresom hudo ranil kolega Giannija Disclenzo (slednji je predvčerajšnjim podlegel poškodbam), je včeraj z očetom dopotoval v Trst, kjer je na razpolago namestniku državnega pravdnika Gulotti. Slednji je trojici izvedencev (Altamura, Costantinides in Guarini) naložil, da na Disclenzovem truplu opravijo obdukcijo, odv. Gior-dano Mario, ki zastopa Di Martina, pa je s svoje strani imenoval prof. Bonifacia. Avtopsijsko bodo opravili danes. Za predložitev izsledkov svojega dela imajo izvedenci 60 dni časa, medtem bo lahko prišlo tudi do balističnega izvida samokresa, ki ga je Di Martino uporabil. Polozaj Di Martina ni nič kaj zavidljiv. Javni tožilec je namrec vzel v pretes možnost, da je bilo dejanje celo namerno, kar pomeni, da ga lahko obtoži tudi umora, morda celo namernega.

POLITIKA / MED SODNIKI IN VOLITVAMI

V pričakovanju naslednje »žrtve«

Volilna kampanja se neopazno izteka

Medtem ko politični Trst s pridržanim dihom pričakuje, kdo bo naslednja »žrtve« sodnih preiskav, se volilna kampanja nenavadno tiho preveša v akutno fazo. Razen nekaj kričavih nastopov peščice neofasistov, pouličnih volilnih shodov skoraj ni, pa tudi »posvetov« in »javnih srečanj« je sorazmerno malo. Če jo primerjamo z zadnjo pred dobrim letom, se nam ponuja vtis, kot da volilne kampanje sploh ne bi bilo. Celo običajno zelo vpijoče melonarsko gibanje je tokrat nenavadno molčeče, tako da se marsikdo sprašuje, ali se morda tudi njegovi voditelji česa boje. Če ne drugega, jih najbrž skrbi madež, ki jim ga je zapustilo »železno zavezništvo« s Craxijem.

Staffierjevo napoved, da bo 9. junija s svojim odborom odstopil, je marsikdo komentiral z ugotovitvijo, da je odločitev prišla prepozno. Nacelnik skupine Demokratske lige v občinskem svetu Roberto Treu je celo ugotovil, da občinski odbor ne obstaja več, in to ne samo zaradi politično - upravne neucinkovitosti, ampak tudi zato, ker je večina izgubila moralno avtoriteto, s katero bi ga lahko podpirala. Za Treua je treba izvoliti nov odbor, ki naj prekrine s preteklimi u-

pravami in omogoči volilno prenovo sedanjega občinskega sveta, ki ne predstavlja več trzaskе politične stvarnosti.

Najtežje pa je tacas življenje političnih strank, se zlasti Krscanske demokracije in PSI. Dejstvo, da sta se Agnelli in Weber odpovedala vodenju volilne kampanje stvari sicer ni premaknilo z mrtve točke, njuno pismo predsedniku stranke Giugniju pa je vendarle naznanilo dokončen razkol v vrstah trzaskih socialistov. Skupina prenovala in kandidat za deželni svet Dario Tersar, ki ju Agnelli brez ovinkov krivi za razkol, so včeraj obtožbe zavrnili. »Agnelli nam kot pri-padnik LpT,« pravi Tersar, »ne more očitati, da smo zunaj stranke. On dela za Sardos Albertinija in za povezavo s silami desnice, mi pa smo za povezovanje na levici, kar bo odločilno tudi za občinske volitve.« Za Tersarja, ki sicer podpira Zavezništvo za Trst in se v tem oziru izraža precej optimistično, bo vseka-kor odločen izid junjskih volitev: »Te volitve bodo kot kongres, preference pa bodo veljale kot lestevica zanj.«

Medtem ko je v Ul. Trento vse tiho, prihaja iniciativa iz sindikalnih vrst. Socialistični člani izvršnega odbora CGIL so na

socialistične člane sindikata naslovili poziv, v katerem izražajo solidar-nost Benvenutu in za-vracajo likvidacijo stranke.

Delavce pozivajo k boju za obnovo stranke, tu-di na delovnih mestih, za prihodnje dni pa napove-dujejo veliko javno mani-festacijo za njeno preno-vo in rešitev. »Zdi se mi, da je odstop Agnellija in Webra zadnja postaja sta-re trzaskе PSI,« pravi taj-nik pokrajinskega sin-dikata CGIL Antongiulio Bua in dodaja, da je »ob-dobje njunega upravljanja volilne kam-pane razgalilo njeno pro-gramsko in politično skromnost.«

Včeraj soočenje s Cividinovo tajnico

Medtem ko je trzaski gradbenik Mario Cividin že dva meseca v hišnem priporu v zvezi s čistilno napravo v Zavljah, je včeraj prišlo do dveh soocenj glede lažnih faktur, ki naj bi jih bil Cividin izdal z namenom, da ustanovi črni sklad, iz katerega bi crpal denar za politične sile. V prisotnosti namestnika državnega pravdnika Antonia De Nicola se je posebna Cividinova tajnica Dina Sbrizzi soočila tako s trzaskim podjetnikom Bonom kot z urad-nico Lidio Rocco, ki je zaposlena pri Cividinovem podjetju. O teh soocenjih niso v javnost prodrl nobene zanesljive informacije. Sbrizzijevi so naslovili javno obvestilo, vseskozi pa je trdila, da je denar iz »črne fonda« koncal na njen zep. V zvezi z afero zavešjske čistilne naprave sta mar-ca meseca že končala za zapahi inž. Dorian Del Monaco in bivši trzaski občinski odbornik in podzupan Augusto Seghene, ki je sedaj spet za resetskami zaradi drugih obtožb.

SODIŠČE / PODKUPNINE

Augusto Seghene odločno zanika svojo vpletenost

Tripiani danes spet zaslišan

»Sedem, osem novih aretacij je tu. Zanesljivo! Ne bo preteklo 24 ur, pa se bodo vrata Koroneja spet odprla,« je včeraj trdil eden od odvetnikov, ki so običajno dobro obvešeni. Nasploh v neka-terih krogih vlada prava psihoza aretacij. Potem ko so jih dolgo napovedo-vali in ko se je naposled usul plaz, sedaj (nekateri v strahu, drugi s sko-dozelnostjo) cakajo na nove, ki naj bi pometle z vsem, kar je bilo gnilega (in tega žal ni bilo malo).

Sedanji val, ki je za-pahe pripeljal bivšega občinskega odbornika PSI in nekdanjega podzu-pana Segheneja, bivšega

pokrajinskega tajnika KD Coslovicha, bivšega občinskega odbornika in večletnega tajnika KD Tripanija ter inž. Del Monaca, je sprožil gradbenik Ennio Riccesi s svojimi pričevanji pred porde-nonskimi sodniki. Cetve-rica je obtožena izsilje-vanja v zvezi s podmorsko napeljavo, ki jo je gradil Riccesi in za katero naj bi bil izplačal 400 milijonov lir podkupnine. Tripiani, ki ga je sodnica za predhodne preiskave Alessandra Botta Grisel-zaslislala včeraj, je priz-nal, da je prejel okrog 100 milijonov lir za svojo stranko. Kaze, da je po Riccesijevih stopinjah sel tudi Del Monaco: pristal naj bi na sodelovanje s sodniki, tako da bo odsle v hišnem priporu. Coslovich, ki so ga podobno kot Del Monaca zaslislali že predvčerajšnjim, pa je vztrajno zavrnil obtožbe.

Včeraj so zaslišali tudi zadnjega člana četverice, Segheneja, ki pa je za-nikal vse (dolžil naj bi ga, da je v strankine blaga-gajne pospravil 200 mi-lijonov lir).

Podmorska napeljava pa je samo eno od velikih javnih del v Trstu. Se bo tudi pri drugih (nogometni stadion, hitra cesta, upepeljevalnik, čistilna naprava) komu razvezal jezik in omogočil sod-nikom, da bolj pospešeno nadaljujejo svoje delo?

DELO / KRIZA NA POHODU

Vsak dan novi primeri krčenja delovnih mest

Zadnja primera iz gradbeništva in prodaje avtomobilov

Obupni poskusi komisarja de Ferre in de-zelnega odbornika Ter-sarja, da bi rešila pro-blem nelikvidnosti, ki ogroža nadaljevanje pro-izvodnje v škedenjski ze-lezarni, dopolnilna blaga-jna v številnih manjših in večjih obratih, akutna kriza v trgovskem in gradbenem sektorju in se bi lahko natevali. Toda postavimo se pri dveh najnovejših primerih: gradbeno podjetje Pizzul iz Nabrezine je zaradi krize prisiljeno poslati v dopolnilno blagajno kar polovico svojih usluž-bencev, deset od dvajse-tih, medtem ko sta avto-mobilska koncesionarja Fiat/Antonio Grandi in Ford sindikalnim organi-zacijam sporočila, da sta zaradi močnega padca prometa prisiljena skriti stveilo zaposlenih v teh-nični asistenci in skla-diščih rezervnih delov.

Toda pojdemo po vr-sti. Vrsto srečanj v zvezi s problemi škedenjske železarnе je tokrat orga-niziral deželni odbornik za načrtovanje Dario Ter-sar, in sicer kot pripravo na bližnje srečanje v Ri-mu. Medtem pa je od-bornik pisal ministru za industrijo Paulu Savoni s prošnjo, naj poseže pri Računskem dvoru za re-gistracijo dekretov, s ka-terimi je zakladno mini-strstvo železarni se de-

cembra lani podelilo fi-dejusijo v znesku 34 mi-lijard lir. Za sanacijo ške-denjskega obrata pa je že v prihodnjih dneh pričakovati objavo nac-rta, ki ga je izdelal komi-sar de Ferre.

Glede nabrezinskega gradbenega podjetja Piz-zul se je včeraj oglašil enotni sindikat grabe-nih delavcev FLC, ki iz-raza močno vznemirje-nost zaradi novega udar-ca že sicer močno o-majani gradbeni in kam-noseski dejavnosti v pokrajini. Sindikalni predstavniki so od vod-stva podjetja zahtevali, naj poskrbi za rotacio de-lavcev v dopolnilni bla-gajni, da bi tako prebro-dili obdobje najhujše kri-ze in preprečili izgubo delovnih mest.

Gospodarska kriza se vse bolj izrazito kaže tu-di v padanju prodaje av-tomobilov, kar skrbi zla-sti kovinarske sindikate. Pod udarom so tacas koncesijska podjetja, ki napovedujejo krčenje stveila zaposlenih z uporabo zakona o mo-bilnosti.

Sindikata FIM CISL in FIOM CGIL sta se tej na-meri uprila in predlagala uvedbo dopolnilne bla-gajne, s pomočjo katere bi premostili čas do jese-ni, ko naj bi avtomobil-ski trg po pričakovanjih postopoma spet ozivel.

DAVKI / PROTEST CGIL

Paradoks: davke hočejo plačati, a ne vedo, kako...

Preveč zapleteni davčni obrazci spravljajo ljudi ob živce

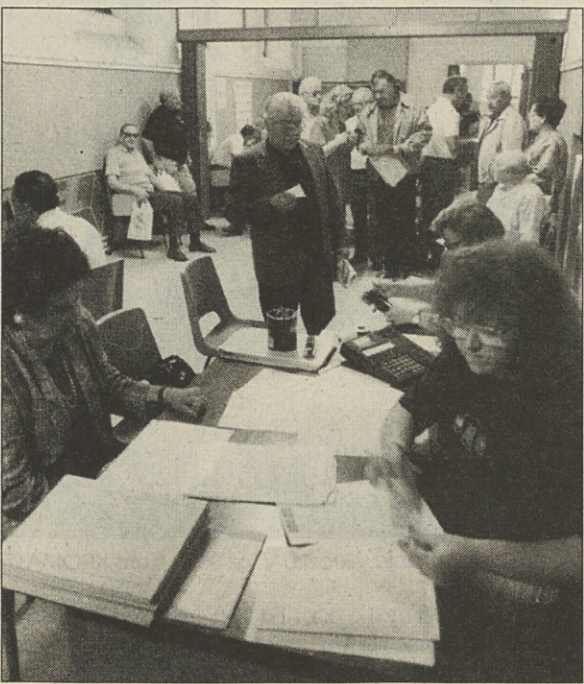
»Ljudje hočejo plačati davke, a ne vedo in znajo kako. Mi smo zastavili vse svoje sile, postavili smo na noge kapilarno službo za izpolnjevanje davčnih prijav, a ne zmoro vsega dela. Izpolnjevanje obrazcev je zelo kompleksno, zamudno; ljudje čakajo ure in ure, da pridejo na vrsto, vsem pa ne moremo ustreci. Vlada mora sprevideti, v kakšno kašo je spravila italijanske davkoplace-valce. Ljudje se bojijo, da ne bodo mogli izpolniti prijave do roka 18. ju-nija, ko je treba davke tu-di poravnati. Zato zahte-vamo preložitve roka. Posredovali smo že pri prefektu, da iznese to našo zahtevo vladnim o-blastem; če ne bo preo-stalo drugega, bomo uprizorili nov pohod na Rim, tokrat pod geslom, ki bi bilo za Italijo res pa-radoksalno: Hočemo pla-cati davke!«

Tako zavzeto pravi Bruno Zvech, pokrajins-ki tajnik sindikata CGIL. Na včerajšnji tiskovni konferenci je skupaj z odgovorno za službo, ki izpolnjuje davčne prija-ve, Sergio Cermeli, orisal nevzdržni položaj, v ka-terem se je znašel sin-dikat ob navalu proslcev za izpolnitev davčnih obrazcev. Njegov ni klic vpijočega v puscavi. Po-dobno vpijejo tudi pri drugih sindikalnih orga-nizacijah, ki opravljajo to koristno službo. Povsod ponavljajo isto pesem: obrazci so preveč zaple-teni, zahtevajo predložite-pravega morja doku-mentov, izpolnitev je -kljub računalniški obde-lavi podatkov - zamud-

na. Sergia Cermeli je obrazložila sedanje »dav-čno službo« CGIL. Na se-dezu v Ul. Pondares spre-jema prijave pet ljudi, 12 jih skrbi za računalniško vnašanje podatkov, na-daljšnih pet jih dokončno pregleduje in vraca pro-silcem. Prav zaradi kom-pleksnosti je vsa opera-cija zelo zamudna. Od-kar interesent odda do-kumente zaprijava do iz-polnitve prijave mine povprečno poldruga ura. K temu je treba pristeti se cakanje na vrsto, ki lahko traja tudi po nekaj ur. V Trstu, mestu upo-vojencev, postaja taka operacija na robu vz-držljivosti. Dve osebi v ponedeljek nista vzdrža-li: omedleli sta. Zato tudi tako oster protest sindi-kata CGIL.

»Dogaja se tudi, da lju-dje, predvsem tisti naj-starejši, stari 70 let ali pa še več, pozabijo doma dokument ali pa se pred-stavijo pred operaterjem brez kakšnega dokumenta, ker niso seznanjeni z vsemi dokumenti, ki jih morajo predložiti po no-vem. V takih primerih morajo prizadeži dvakrat čakati v vrsti,« je opo-zorila Sergia Cermeli.

V nastalem položaju se je sindikat CGIL od-ločil, da bo od danes dalje izpolnjeval davčne prijave samo lastnim članom. »Dela je preveč, se-daj sploh ne vemo, ali bomo lahko zadostili vsaj našim članom,« je pri-pomnil Bruno Zvech. Pri drugih sindikalnih orga-nizacijah ni nič bolje: pri sindikatu CISL imajo do 11. junija že »vse rezervi-rano«... (M.K.)

Težave z izpolnjevanjem davčnih obrazcev (f. Krizmančič)

KONTOVEL / ROJSTNI DAN TROJČKOV

Pri Guličevih na Proseku prav veselo: Tommaso, Federico in Marta praznovali

Pri Guličevih na Kontovelu je bilo včeraj nadvse veselo. Pred letom dni so namrec zagledali luč sveta Tommaso, Federico in Marta, ki so osrečili očeta Roberta Rizzuja in mamo Tanjo Gulič, poznano slovensko zdravnico. Do »superporoda« je prišlo točno pred letom dni v trzaski porodnišnici Burlo Garofolo; od trojčkov je prvi zagledal luč sveta Tommaso, minuto pozneje Federico, malo pozneje pa se sestrice Marta. Trije malčki (na sliki z mamo) se dobro počutijo, ni pa treba posebej poudarjati, da imajo stari kar veliko dela z njimi.

ZA ZDRAVLJENJE

Še do petka zbiranje denarja za malega Šušurina

Združenje »EUROest cultura« sporoča, da bo do petek, 28. t.m., za-ključili z zbiranjem de-narja, nemenjenega za kritje stroškov postopera-cijske nege ruskega otro-ka Philipa Susurina, ki je zbolel za hudo obliko levkemije in se sedaj zdravi v neki jeruzalemski bolnici.

Združenje se ob tej priložnosti javno zahvaljuje vsem, ki so sodelovali pri humanitarni akciji in dali svoj prispevek (posebej omenja kulturno evange-lijski center La Veta, uslužbenice SO.RI.SA., podlonjerski ljudski dom, pristanisnice in številne meščane, ki so hoteli os-tati anonimni). Vsega skupaj so zbrali 10.424-750 lir, del te vsote pa so že poslali v Jeruzalem.

JUSARJI / ČUDNA SO POTA TRŽASKE OBČINE

Trebče: kako je podjetje brez dovoljenja zaseglo zemljišče

Trebenski jursarski odbor se je po letih prizadevanj končno sporazumel za najemnino, a komisar za jursarska zemljišča jim je prekrizal račune...

MARIAN KEMPERLE

»Pezdir v očesu svojega bližnjega vidi, bruna v svojem pa ne,« pravi slo-venski rek. Izposodil si ga bomo za današnje zagone-to zgodbo o trebenskem jursarskem zemljišču, o podjetju, ki ga je zaseglo brez dovoljenja, in o Trzaski občini, ki ni spre-videlo, kaj se na tem zemljišču dogaja.

Zgodba se začneja to-čno 10. februarja 1985. leta. Tega dne je gradbeno podjetje SIGIC zaprosilo Trzasko občino, naj mu izda dovoljenje, da bi za-seglo približno 5.500 kva-dratnih metrov na ob-močju bivšega Henrique-zovega muzeja pri Treb-cah. Zemljišče, ki se raze-za nad Trbiško cesto »do borovcev« (kot jim pravijo domačini), je večinoma last trebenskega jusa, le del območja je v lasti sti-rih zasebnikov. Podjetje SIGIC je v prošnji zapisa-lo, da bo zemljišče izkori-stilo kot gradbišče (za ba-rake delavcev, delavnice, skladišča).

Podjetje ni počakalo na izdajo dovoljenja Obci-ne. Takoj je zaseglo zemljiš-če in ga dve leti izkorišča-lo brezplačno. Sele po letu 1987 je zasebnim last-nikom izplačalo nekaj najemnine, jursarjem pa nič. Tega leta je začelo po-stopoma tudi širiti »svoje« zemljišče. Meter je dal me-ter in tako je »naneslo«, da je leta 1991 obsegalo za-seženo območje že 36.000 kvadratnih metrov (!).

To leto je v naši treben-ski zgodbi pomembno. Ne toliko, ker je marca tega leta podjetje SIGIC odda-lo dela v podnajem podjetju

Posnetek z zadnjega sestanka trebenskih jursarjev (foto Krizmančič/KROMA)

za izkopavanje in predela-vo kamenja Trascavi Garo-falo, pač pa zato, ker je bil na volitvah 24. junija iz-voljen prvi trebenski jursarski odbor. Predsednik Florindo Kralj, tajnik Mi-lan Cuk in drugi člani od-bora so se začeli takoj za-nimati za nerazčiščeno za-devo jursarskega zemljišča nad Trbiško cesto: posegli so pri komisarju za jusa-rska zemljišča, na trzaski občini in pri cestnem podjetju ANAS, ki je dalo podjetju SIGIC v zakup dela za gradnjo hitre ceste. Komisar je kmalu poslal tajnika, da si je na licu me-sta ogledal zemljišče. Sprevidel je lahko, da to sploh ni bilo gradbišče, pač pa velikansko odlaga-lišče kamenja. Takrat je ju-sarski odbor tudi začel ak-cijo, da bi dobil od podjetja tisto, kar mu pri-tiče: najemnino za zaseže-no zemljišče.

Po dolgem razgovor-janju sta prišli obe strani končno do predloga za najemninsko pogodbo. Podjetje je ponudilo 24 milijonov lir letne najem-nine. 20. aprila letos je Deželno ravnatelstvo za krajevne uprave sprejelo ponudbo, kar je dalo upa-ti, da se bo zadeva kmalu pozitivno rešila. A ni bilo tako.

Mesec dni po pritdil-nem mnenju Dezele se je ob trebenski jursarski od-bor obregnil komisar za ju-sarska zemljišča. Predsed-niku trebenskega jursarske-ga odbora Florindu Kralju je pisal pismo, v katerem mu sporoča, da ne bo mo-gode podpisati nobene po-godbe, »dokler ne bo do-ločen praven status zemljišč, in ne bo določe-no, kaj lahko upravlja ju-sarski odbor, in kako.« To bi morala storiti Trzaska občina.

Vsa zadeva se je sedaj zapletla, gotovo bo prišlo do zamud, trebenski jursarji pa se upravičeno bojijo, da bo sedaj Obci-na skusala podpisati po-godbo, in jim s tem tudi pod nosom vnovčiti najemnino.

Kaj reči ob takim za-pletu-zapletu. Občina naj najprej popravi svoje napake! Najprej naj izda podjetju SIGIC do-vojenje za zasego 5.500 kvadratnih metrov zemljišča, saj tega se ni storila. Podjetje je delo-valo vsa ta leta nezakoni-to, brez dovoljenja. Prav tako nezakonito je razi-sirilo območje na 36.000 kv. m. Vsega tega »bruna v lastnem očesu« trzaski občinski moze dolgi h osem let »niso videli«, sedaj pa skusajo vnovčiti tisto, za kar so si prizade-vali trebenski jursarji. Fui, pa taki upravitelji!

RICMANJE / PROMENADNI KONCERTI

Kakovostni nastopi pihalnih orkestror

Sodelovale so godbe iz naše dežele in iz Slovenije

DAMIANA OTA

Mimohod godbe na pihala v Ricmanjih (f. Ferrari)

Promenadni koncerti ricmanjske godbe na pihala so letos doživeli kar sedmo izvedbo: prisluhnili pa smo jim v nedeljo in še teden dni prej na vaskem trgu v Ricmanjih. Slo je za dve dokaj kakovostni kulturni ponudbi, ki sta privabili v to bresko vas kar lepo stevilo poslušalcev. Poleg uspeha s strani občinstva pa gre posvetiti pozornost se posebej samim nastopajočim godbeniskim orkestrom, ki so bili - prav tako kot prejšnja leta - na več kot zadovoljivi kakovostni ravni.

Clani ricmanjske godbe na pihala so si to vsakoletno poznapomladsko prireditve zamislili z zelo jasnim namenom, da bi ovrednotili godbeniško glasbeno zvrst in ji le ponudili primeren prireditveni prostor, ki bi omogočil koncertni nastop. Zapolniti je bilo treba vrzel na tovrstnem glasbenem področju, ki na žalost pozna premalo takih prilozosti, ob katerih bi občinstvo lahko mirno sledilo kakovostnemu izvajanju godbe na pihala. Nastali so tako Promenadni koncerti, ki so se dolgo let odvijali na odru na Zrebcvem - točno nad Ric-

manji, letos pa so se »preselili« spet na vaski trg. V sedmih izvedbah je tej pobudi uspelo odcarati ustaljeno prepričanje, da je vaska godba primerna le za stranske nastope. Ze vsakoletna »obvezna« prireditve ricmanjskih godbenikov pa je poleg tega uspela tudi predstaviti občinstvu pihalne orkestre res visoke kakovosti: tako glede izvajanja, kot tudi z zornega kota ponujenega koncertnega repertoarja.

nedeljski popoldan. Prvi Promenadni koncert je imel v gosteh dve mlajši in po številu članov manjši godbi, kot sta Mestna godba iz Buie (z Videmske) in Pihalni orkester Logatec. V nedeljo pa sta se občinstvu predstavila dva velika pihalna orkestra, ki stejeta po petdeset in več odraslih članov. Na splošno je ocenja nastopajočih zelo dobra, posebej pa gre podčrtati kakovostno stopnjo slovenskih godb - poleg logaskega je bil se ljubljanski Pihalni orkester Litostroj - ki sta se prav pred kratkim udeležila tekmovanja pihalnih orkestror Slovenije v Zalcu pri Celju in v drugi tezaavnosti kategoriji uspešno dosegla zlato odličje. Nekakšno razliko v delovanju je zaznali tudi v repertoarju, saj italijanske godbe izbirajo pretežno priredbe, slovenske pa segajo - tudi glede na vecjo ustvarjalnost skladateljev - po izvirnih skladbah za tovrstne zasedbe.

Se ta teden pa caka clane ricmanjske godbe nov trud, v soboto so namreč na vrsti zaključni izpiti godbeniske sole, nato bo v soboto, 5. junija, na vrsti prvi zaključni koncert najmlajših gojencev ricmanjske glasbene sole.

DRUŠTVO SLOVENSkih IZOBRAŽENCEV / PONEDELJKOV VEČER

Prikaz filmov Aljoše Žerjale o treh likovnih umetnikih

Dokumentarci o Spacalu, Brumattiju in Stocci

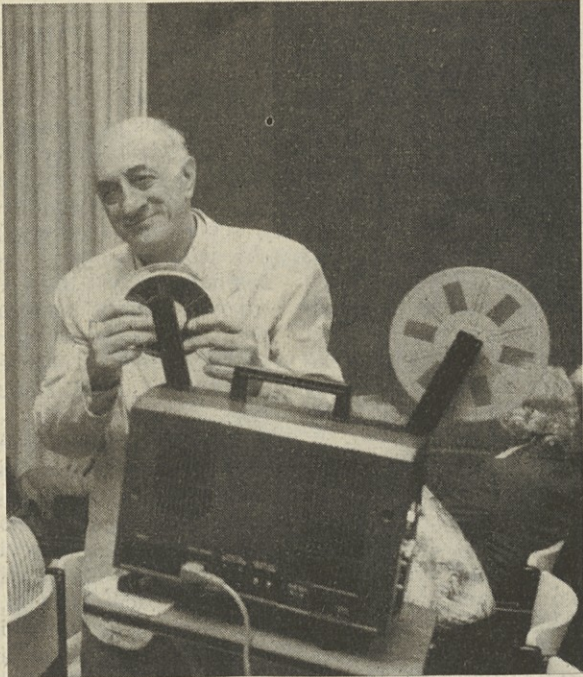
V Društvu slovenskih izobražencev je bil v ponedeljek na sporedu prijeten filmski večer s kvalitetnimi posnetki Aljoše Žerjale. Občinstvu je predstavil štiri filme - tri posvečene umetnikom Lojzetu Spacalu, Gianiju Brumattiju in Sergiju Stocchi ter dokumentarec o magičnem in skrivnostnem Tibetu.

Gost v DSI je uvodoma povedal, da predstavlja na tem večeru le nekaj svojih filmov, ker je ostale poslal na vsedrjavno tekmovanje (Žerjal je za svoja dela prejel že veliko nagrad - op. ur.). V nekaj besedah je razložil, kako so nastali posamezni filmi.

Prvi je bil na vrsti umetniški film o Lojzetu Spacalu s komentarjem

likovnega kritika Giulia Montenera, ki je izredno lepo opisal kamniti svet, iz katerega crpa umetnik navdih za svoja dela. Ljubzen do Krasa je značilna tudi za slikarja Brumattija, o katerem govori drugi Žerjalov film. Komentar je delo znanega kritika Carolusa Cergolyja, ki ga je napisal le nekaj pred svojo smrtjo. Tretji posnetek o likovniku Stocchi pa je neke vrste »nemi film«, v katerem imajo glavno vlogo luči, sence in barve.

Sezona rednih ponedeljkovih srečanj v Društvu slovenskih izobražencev se počasi bliza koncu. Na sporedu bodo se trije večeri. Prihodnjic bo na sporedu podelitev nagrad iz Cernetovega sklada. (hj)

Aljoša Žerjal v Društvu slovenskih izobražencev

IZLETI

Letnik 41 veselo praznoval

Po ze ustaljeni navadi so se rojeni v letu 1941 iz vseh vetrov tudi letos »zbrali in v veseli družbi praznovali«, kot so sami zapisali pod sliko, za katere lahko razberemo, da prijetnega razpoloženja ni manjkalo. Cilj njihovega letošnjega izleta je bil Bassano del Grappa s postankom za kosilo v Trevisu. Za dobro voljo skupine ima se posebne zasluge gospa Jole, ki je vneto nategovala meh harmonike. »Mladi« letnika 41 ze sedaj vneto razmišljajo o prihodnjem izletu.

GLASBENA MATICA
TRST
Danes, 26. t. m., ob 18. uri v Avditoriju muzeja «Revoltella»
III. ZAKLJUČNA AKADEMIJA
(klavir, violina, klarinet, kitara, harmonika) Vabljeni

SLOVENSKA SKUPNOST PRIREJA
SLOVENSKE PRAZNIK
NA BORZNEM TRGU V TRSTU
Igral bo znani
ANSAMBEL KRT
v petek, 28. maja 1993, ob 18. uri
VABLJENIIII

VČERAJ-DANES

Danes, SREDA, 26. maja 1993
FILIP

Sonce vzide ob 5.23 in zatone ob 20.41 - Dolzina dneva 15.18 - Luna vzide ob 10.04 in zatone ob 0.32.

Jutri, CETRTEK, 27. maja 1993
AVGUSTIN

VREME VČERAJ: temperatura zraka 23,8 stopinje, zračni tlak 1014,7 mb ustaljen, brezvetrje, vlaga 64-odstotna, nebo pooblačeno, morje skoraj mirno, temperatura morja 21,3 stopinje.

ROJSTVA IN SMRTI
RODILI SO SE: Pierandrea Gruet, Luca Cinco, Ileana Papitone, Andrea Benedetti.
UMRLI SO: 92-letna Filomena Cressa, 72-letni Arduino Adamolli, 76-letna Maria Carli, 20-letni Nevio Cerrone, 29-letni Mauro Iavernig, 40-letna Bianca Bandigo, 22-letni Gianni Di Scienza, 54-letni Marcello Biloslavo, 75-letni Ermes D'Agno, 83-letni Mario Tomasi, 81-letna Bianca Semerak.

LEKARNE

Od ponedeljka, 24., do nedelje, 30. maja 1993
Normalen urnik lekarn: od 8.30 do 13.00 in od 16.00 do 19.30.

Lekarne odprte od 13.00 do 16.00
Trg S. Giovanni 5 (tel. 631304), Ul. Alpi Giulie 2 (tel. 828428), Mazzinijev drevored 1 - Milje (tel. 271124).

SESLJAN (tel. 414068) - samo po telefonu za najnunejše primere.
Lekarne odprte od 19.30 do 20.30
Trg S. Giovanni 5, Ul. Alpi Giulie 2 (Altura), Largo Sonnino 4, Mazzinijev drevored 1 (Milje).

SESLJAN (tel. 414068) - samo po telefonu za najnunejše primere.
NOCNA SLUŽBA
Lekarna odprta od 20.30 do 8.30
Largo Sonnino 4 (tel. 726835).

KLUB PRIJATELSTVA VABI V CETREK, 3. junija na zanimiv izlet po Istri "Po poteh učenec sv. Cirila in Metoda" (Roc, Hum in Draguč). Vpisovanje pri Fortunatu v Ul. Paganini 2 v Trstu.

Društvo naravoslovcov in tehnikov T. Penko prireja v nedeljo, 30. t. m. spomladanski strokovno vodeni izlet. V jutranjih urah nas bo dr. Janez Gregori vodil k izviru Save dolinke, ki sodi v naravni rezervat, popoldne pa se bomo podali preko Vrsice v Trento, kjer si bomo ogledali botanični vrt Julijana. Odhod izpred liceja Dante, Ul. Giustiniano, ob 8. uri, odnosno ob 8.30 od benicinske črpalke na avtocesti pri Devinu. Prevoz z lastnimi sredstvi. Toplo vabljeni clani in prijatelji.

KD Primorsko Mackolje priredi članski izlet 13. junija na slovensko Korosko: ogled Minimundusa, knežjega prestola in Vrbi-

Naročnike Primorskega dnevnika, ki so se v začetku leta odločili za plačilo letne naročnine v treh obrokih, prosimo, da poravnajo drugi obrok 105.000 lir najkasneje do konca tega meseca.

Dolžni znesek lahko izročite našim raznašalcem ali položite v blagajno Primorskega dnevnika v Trstu in Gorici od 9. do 12. ure, ob sobotah zaprto. Pravtako se lahko poslužite tudi okenc pri slovenskih denarnih zavodih na Tržaškem in Goriskem s pologom na tekoči račun PRAE - DZP.

parket
Sintetiko
Friitoli-parcheti
Edini skladni zbirnik v Trstu
Ul. S. Zenone 6
Tel. 763429

Sola «Marij Kogoj»

Danes, 26. t. m., ob 18. uri v Avditoriju muzeja «Revoltella»

III. ZAKLJUČNA AKADEMIJA (klavir, violina, klarinet, kitara, harmonika) Vabljeni

SLOVENSKA SKUPNOST PRIREJA

SLOVENSKE PRAZNIK

NA BORZNEM TRGU V TRSTU

Igral bo znani

ANSAMBEL KRT

v petek, 28. maja 1993, ob 18. uri

VABLJENIIII

OGLAS NAROCILA SLOVENSKE SKUPNOST - TRST

Za dostavljanje zdravil na dom tel. 350505 - TELE-VITA

Urad za informacije KZE-USL - tel. 573012.

Urad za informacije KZE deluje od ponedeljka do petka od 8. do 13. ure. - tel. 573012.

Zdravstvena

Nočna služba

8. ure, tel. 118, predpraznična od 14. do 20. ure in praznična od 8. do 20. ure.

Hitra pomoč tel. 118.

Telefonska centrala KZE-USL: 399-1111.

KINO

ARISTON - 18.45, 20.30, 22.15 »Magnificat«, i. Pupi Avati, i. L. Diberti, Arnaldo Ninchi, D. Lahav.

EXCELSIOR - 18.15, 20.15, 22.15 »Un giorno di ordinaria follia«, i. Michael Douglas.

EXCELSIOR AZZURRA - 17.45, 19.50, 22.00 »Lezioni di piano«, r. Jane Campion, i. Holly Hunter.

NAZIONALE 1 - 16.00, 18.00, 20.00, 22.15 »L'ultimo dei mohicani«, i. M. Mann, i. Daniel Day Lewis.

NAZIONALE 2 - 17.30, 19.45, 22.00 »Madadayo - Il compleanno«, r. Akira Kurosawa.

NAZIONALE 3 - 16.00, 18.00, 20.00, 22.15 »Wind - Più forte del vento«, r. F. Coppola, i. Matthew Modine, Jennifer Grey.

NAZIONALE 4 - 16.15, 18.15, 20.15, 22.15 »Massima copertura«, i. Larry Fishburne, Jeff Goldblum.

GRATTACIELO - 17.45, 19.50, 22.00 »Proposta indecente«, i. R. Redford, Demi Moore, prepovedan mladini pod 14. letom.

MIGNON - 17.00, 18.45, 20.30, 22.15 »La scorta«, r. Ricky Tognazzi, i. Claudio Amendola, Enrico Lo Verso, Leo Gullotta.

ELEN - 15.30, 22.10 »Le cameriere dell'anal 2000« - »Donne e cavalli«, porn., prepovedan mladini pod 18. letom.

CAPITOL - 16.30, 17.55, 19.20, 20.45, 22.10 »Gli Aristogatti«, Walt Disney.

LUMIERE - 18.00, 20.00, 22.15 »La moglie del soldato«, r. Neil Jordan, i. Stephen Rea, Miranda Richardson, Forest Whitacker.

OBVESTILO

Naročnike Primorskega dnevnika, ki so se v začetku leta odločili za plačilo letne naročnine v treh obrokih, prosimo, da poravnajo drugi obrok 105.000 lir najkasneje do konca tega meseca.

Dolžni znesek lahko izročite našim raznašalcem ali položite v blagajno Primorskega dnevnika v Trstu in Gorici od 9. do 12. ure, ob sobotah zaprto. Pravtako se lahko poslužite tudi okenc pri slovenskih denarnih zavodih na Tržaškem in Goriskem s pologom na tekoči račun PRAE - DZP.

parket
Sintetiko
Friitoli-parcheti
Edini skladni zbirnik v Trstu
Ul. S. Zenone 6
Tel. 763429

ALCIONE - 20.00, 22.00 Club Anthares: »Caccia alle farfalle« film v francosini.

RADIO - 15.30, 21.30 »Racconti proibiti di conigliette in calore«, porn., prepovedan mladini pod 18. letom.

PRIREDITVE

GLASBENA MATICA TRST - Sola Marij Kogoj - Oddelek za predšolsko vzgojo - vabi na zaključni nastop danes, 26. t. m., ob 16. uri v malo dvorano Prosvetnega doma na Opcinah. Zaigrali in zapeli vam bomo skupaj s kvartetom flavt in Malim solskim orkestrom GM. Vabljeni!

GLASBENA MATICA TRST - Sola Marij Kogoj prireja danes, 26., petek, 28. maja ter sredo, 2. junija, ob 18. uri ZAKLJUČNE AKADEMIJE svojih gojencev v Muzeju Revoltella, Ul. Cadorna 26 v Trstu. Vljudo vabljeni!

TV KOPER vabi občinstvo na javno snemanje 3. oddaje »Kam vodijo naše stezice«, ki bo jutri, 27. t. m., ob 19.45 na dolinskem zupanstvu. Tokratna tematika: VOLIVE IN SLOVENSKE KANDIDATI.

TABORNI OGENJ s kulturnim in zabavnim sporedom - Taborniki Rodu modrega vala organizirajo v petek, 28. t. m., ob 21. uri Taborni ogenj v Zelenem centru na Tomazu pri Vrhopljah (Kozina). Informacije dobite v Dijaškem domu, tel. 573141.

TRŽASKA KNJIGARNA vabi v petek, 28. t. m., ob 17.30 na predstavitev knjige prof. dr. Borisa Petermura »Razpota slovenske proze«. O delu bo spregovorila pisateljica Ivanka Hergold. Vabljeni!

SKD BARKOVLE - Ul. Cerreto 12 vabi v petek, 28. t. m., na predavanje dr. Maria Gregorica o PRAVILNI UPORABI PESTICIDOV. Zacetek ob 20. uri.

KD VALENTIN VODNIK iz Doline prireja v petek, 28. maja, ob 21. uri na »Koluži« v Dolini ob 115-letnici ustanovitve večer PESEM OB STUDENCU: koncert MePZ Primorec-Tabor ob besedi Marija Cuka in slovenski poeziji.

PD MACKOLJE priredi 28., 29., 30., in 31. t. m. tradicionalni PRAZNIK CESENJ za dobro založenim kioski in bogatim kulturnim programom.

KD I. GRBEC prireja CLANSKI VEČER v nedeljo, 30. t. m., ob 18. uri v društvenih prostorih v Ul. Servola 124. Nastopila bosta ZPZ I. Grbec pod vodstvom Ignacija Ote in Pavel Biancuzzi, gojenec klavirskega oddelka sole GM - skledenjska podružnica. Vabljeni clani in prijatelji!

OBVESTILA

OB 3. FESTIVALU SLOVENSKE POPEVKE, ki bo predvidoma v prvi polovici decembra 93 razpisuje SKD Barkovlje NATECAJ ZA IZVIRNO SLOVENSKE POPEVKO. Za vse informacije tel. na št. 363452 ali 415797 v poslovnih urah.

KD »F VENTURINI« vabi na zaključno društveno prireditev, ki bo v soboto, 29. t. m., ob 20. uri na prireditvenem prostoru na Krmenki.

IZLETI

Klub prijateljstva vabi v cetrek, 3. junija na zanimiv izlet po Istri "Po poteh učenec sv. Cirila in Metoda" (Roc, Hum in Draguč). Vpisovanje pri Fortunatu v Ul. Paganini 2 v Trstu.

Društvo naravoslovcov in tehnikov T. Penko prireja v nedeljo, 30. t. m. spomladanski strokovno vodeni izlet. V jutranjih urah nas bo dr. Janez Gregori vodil k izviru Save dolinke, ki sodi v naravni rezervat, popoldne pa se bomo podali preko Vrsice v Trento, kjer si bomo ogledali botanični vrt Julijana. Odhod izpred liceja Dante, Ul. Giustiniano, ob 8. uri, odnosno ob 8.30 od benicinske črpalke na avtocesti pri Devinu. Prevoz z lastnimi sredstvi. Toplo vabljeni clani in prijatelji.

KD Primorsko Mackolje priredi članski izlet 13. junija na slovensko Korosko: ogled Minimundusa, knežjega prestola in Vrbi-

skega jezera. Vpisovanja in pojasnila daje Nevenka Tul do 31. t. m., tel. 232493 od 18. do 20. ure.

Društvo Slovencev miljske občine organizira izlet 13. junija: BELA KRAJINA V PESMI IN PLESU. Voznja po dolini reke Krke mimo Žuzemberka v Metliko, topla malica po belokranjsko, ogled muzeja, nadaljevanje poti do Adlesicev, ogled domače obrti, popoldan povratek v Crnomelj in dobro kosilo. Nastop belokranjske skupine harmonikasev. Cena izleta 60.000 lir. Za informacije tel. na št. 271862 v dopoldanskih urah (Vesna).

ŠOLSKE VESTI

SINDIKAT SLOVENSKE SOLE sporoča, da 31. t. m. zapade rok za vložitve prošnje za vstop v ocenjevalne komisije, ki bodo v Rimu izbrala solsko osebe nameščeno v tujini (zakon 604 z dne 25.8.1993). Prošnjo na prostem papirju lahko vložijo nadzorniki, ravnatelji in vsi solniki v stalezu. Obrazec in morebitna pojasnila na sedežu SSS v Trstu, Ul. Carducci 8, tel. št. (040) 370301 od torkih od 11.30 do 13. ure, sredah od 17. do 18.30, četrtkih od 9.30 do 11. ure ter petkih od 15.30 do 16.30.

SINDIKAT SLOVENSKE SOLE sporoča tudi, da so razpisane stipendije za študijske obiske na deželah EGS, pri manjšinskih skupnostih v Belgiji, Bakovski deželah, Bretaniji, Nemčiji, Fiziiji, na Irskem in v Katolniji v solskem letu 1993/94. Kolektar obiskov in obrazec prošnje na sedežu SSS.

Društvo Slovencev miljske občine cestita svojemu bivšemu predsedniku

Kiljanu Ferluga ob prejemu priznanja ZSKD - krog z zvezdo za življenjsko delo.

ČESTITKE

Danes praznuje ALENKA ZAKELJ 19. rojstni dan. Srečno in veselo mladost ji želimo družine Zakelj, teta Anita, stric Ivo, bratranca Peter in Martin iz Sesljana.

MALI OGLASI

OSMICO ima odprto Walter Pertot v Nabrezini št. 10.

OSMICO je odprl Alojz Kante - Praprost št. 18

V PIREBENEGU sta odprla osmico Boris in Gabrijela. Cenjenim gostom se priporočata za obisk.

OSMICO ima odprto Marjo Milic v Repnicu 39.

OSMICO je odprl Stanko Milic v Zgoniku.

OSMICO je odprl Alfredo Bratinj, Domjo 172. Toci belo in crno vino, tel. št. 281244.

PRI DACEVIH so v Doberdobu odprli osmico. Tocijo belo, crno in rose vino.

V STANDREZU je Stanko Marusic odprl osmico. Toci belo in crno vino ter nudi domač prigrizek.

OMICO je odprl Mario Pahor v Jamljah, Zupanciceva 8. Nudi prijetno domačo kapljico in prigrizek.

OSMICO je odprl Radovan Semec v Prečniku.

PRODAM fiat pando 750 CL, letnik '89, prevoženih 50.000 km, v odličnem stanju. Tel. 228338 v večernih urah.

PRODAM gume za fiat ritmo, v dobrem stanju. Tel. 0481/78188 ob uri kosila.

PRODAM profesionalno flauto, tri leta staro, znamke Yamaha YFL221S. Tel. št. 327240.

NUJNO ISCEMO stanovanje v najem v Dolini ali bližnji okolici. Tel. 228152.

NUJNO iscem delo kot zidarski pomočnik. Tel. 0481/78188 v večernih urah.

UVOZNO/IZVOZNO podjetje s sedežem v Trstu isče uradnika/co v komer-

cialni dejavnosti. Zazeljeva večletna praksa. Pismene ponudbe poslati na Publiet Srl, Ul. Montecchi 6, 34137 Trst, pod sifro »Komericiala«.

DIPLOMIAN psiholog isče primerno zaposlitev. Tel. št. 364231.

SLOVENSKA DRUŽINA isče hišo v okolici Trsta ali na Krasu. Tel. št. 910142.

KAROSERJA in avtomehanična delavnica Gustin - Ul. Carsia 45, Općine isče resnega in izkušenega avtočarja za takojšnji sprejem v službo. Tel. 214522.N

NAPROSAMO gospo Sosti iz Devina, da se oglasi na tel. št. 910142

ISCIMO gospo ali gosposidno za pomoč na osmici za en mesec; zdravstvena knjižica; javiti se v Repnicu 52- zaičja farma.

PRODAM Fiat 500 L zadnji model Tel. 827832.

RIBOGOGJNICA AGROITICA GLINSCICA iz Boljunca je odprta vsak petek in soboto od 8.30 do 12.30. Na razpolago so prvostvni majhni kanadski lososi. Tel. št. 228297.

ORIGINALNO stilno pohištvo: jedilnica, razne kredence in omare, česnjeva spalnica leta 1920 prodam. Tel. 54390 - 575145

29. LETNI FANT slovenec, domacin, s srednjevisjo izobrazbo želi spoznati slovenko, posteno, iskreno, nekadiško z resnimi nameni. Pisati na: Publiet, Ul. dei Montecchi 6 - Trst pod sifro »Slovenka«.

PRISPEVKI

V spomin na padle soborce ob 80-letnici rojstva daruje Lado Ferluga-Cvek 50.000 lir za vzdrževanje spomenika v Borstu, 50.000 za vzdrževanje spomenika v Lonjerju, 50.000 lir za vzdrževanje spomenika v Krizu - Trst in 50.000 lir za gradnjo spomenika v Ricmanjih.

V spomin na Milosa Lukso in Vasca Puntarja daruje Lucijan Stoka 50.000 lir za Kulturni dom Prosek-Kontovel.

V spomin na Kati Raubar-Prasselli darujejo Vinko Cibic, Drago Cibic in Lucijan Stoka 100.000 lir za Kulturni dom Prosek-Kontovel.

V spomin na Ancu Trobec, Olgo Remec in Kati Praselj darujeta Eda in Torci Metelko 50.000 lir za Kulturni dom Prosek - Kontovel.

V spomin na Peracevo mamo Marijo Sosti darujeta Alenka in Pino 50.000 lir za SKD Tabor - Općine.

Namesto cvetja na grob drage Marije Vodopivec vd. Sosti darujeta Bruna in Marjan 50.000 lir za SKD Tabor - Općine in 50.000 lir za TFS Stu ledi.

†

24. maja nas je mirno zapustila v zakramentu naša draga

Slava Fucka

Pogreb bo jutri, 27. maja, ob 12. uri iz mrtvašnice glavne bolnišnice v cerkev sv. Jerneja na Općinah, kjer bo pogrebni obred.

Zalostno vest sporočajo sestra Draga z Rudjem, Marino in Nereo, necaki z družinami, Zorko od slovenskega društva v Rojanu.

Posebna zahvala Santini, Gianniju in Cristini za nešecno pomoč.

Trst, 26. maja 1993

†

Nepricakovano nas je zapustila naša draga

OBLETNICE / NIŽJA SREDNJA ŠOLA F. LEVSTIK NA PROSEKU

Slavje ob 20-letnici celodnevne šole

Izdali so tudi zanimivo in zajetno publikacijo

BRUNO RUPEL

Na Proseku se je slavje ob 20-letnici uvedbe celodnevne pouka na nižji srednji soli Fran Levstik, ki prav letos sovpada z 200-letnico pobude domaćinov, ki so od tedanjih solskih oblasti zahtevali slovensko solo, se je začelo že v soboto v zgodnjih popoldanskih urah. Bivši in zdajšnji dijaki so izvedli stafetni tek po proesko-kontovelskih poteh, v solskih prostorih pa so se odvijala odbojarska in kosarkarska srečanja. Osrednja proslava pa je bila zvečer v nabito polni dvorani Kulturnega doma na Proseku, kjer je vladalo res praznično razpoloženje. Slavnostno akademijo je otvoril bivši dijak Matjaz Rustja, ki je uvodoma podčrtal, da je bila uvedba celodnevne pouka srednje šole Fran Levstik na Proseku, je pomenila veliko novost na izobraževalnem in kulturnem področju, ki je dajala slovenski manjšini posebno obeležje, saj je bilo na državnem merilu zaradi raznih zaprek težavno uvajati take vrste šole. V nadaljevanju je poudaril se veliko prizadevanje naših prednikov, da bi dali svojim otrokom vsaj osnovnosolsko izobraz-

Mladi nastopajoči na sobotni proslavi 20-letnice celodnevne šole (Foto Krizmančič)

bo v materinem jeziku ter postopoma razčlenil nastanek in razvoj nase šole do današnjih dni. Po duu kitar (Igor Starc - Massimiliano Viola) so učenici 2. B razreda lepo podali Vorančev prizor "Prvo pismo", nato se je predstavil bivši dijak Aljosa Starc, ki je na klavir izvajal Cajkovskega "Letne case". Matjaz Rustja pa je podal pridigo iz romana Martina Kaplana Cedermaca. Pozornost je nato pritegnil duet viola in klavir bivših dijakov Marka Bitezika in Aljose Starca, ki sta izvedla prvi stavek iz sonate Arpeggione. Izvirna, predvsem pa se vedno aktualna je bila

tema dramskega dela, ki ga je napisala prof. Bruna Pertot, za oder pa priredila prof. Rudica Pozar. Utrinek iz življenja proeskega rojaka Ivana Nabergoja, politika in državnega poslanca na Dunaju, je zelo do- gnano, predvsem pa sproščeno izvajala skupina bivših in sedanjih dijakov.

Ob koncu se je na odru predstavil 25-clanski mešani pevski zbor, katerega so sestavljali bivši dijaki šole. Pod vodstvom ravnatelja Humberta Mamola je zbor zapel Vrabcevo "Si- noči me je dekle vprašalo", Venturinijevo "No- coj pa oh nocej" in

Vrabcevo "Zdravljica". Ob koncu so se pevcem pridružili se zdajšnji dijaki, ki so skupno ob spremljavi tria harmonik sklenili proslavo z Vo- dopivčev "Mojo srčno kri skropite". Celoten spored je povezovala bivša di-jakinja Bruna Ciani, ki se je ob koncu zahvalila občinstvu za izkazano pozornost, vsem nastopajočim in tudi vsem profesorjem, ki so pripravili proslavo. Ob tej priložnosti je šola izdala brošuro oz. boljše receno knjigo, saj ima kar 242 strani, iz katerih je razvidna vsa solska dejavnost na Proseku in Kontovelu. O zanimivi knjigi smo že poročali.

Baletna sola, ki de- luje v sklopu Slove- nskega stalnega gleda- lišča v Trstu, je imela v soboto zvečer v veliki dvorani Kulturnega do- ma svoj zaključni na- stop. Preden ponovno sprožimo vprašanje majhnega števila vpi- sanih gojenk, se želimo zaustaviti najprej pri sobotni prireditvi, ki je bila za vse, ki so ka- korkoli sodelovali pri njenih pripravah, za mlade gojence, predv- sem pa za baletnega mojstra Janeza Mejaca, ki solo vodi od njenega nastanka dalje, nekaj enkratnega.

Mlade baletke in tu je prav, da vse posebej imenujemo: Dasa Bevilacqua, Sara Bevilacqua, Urška Daneu, Sandy Nestori, Jana Ota, Anika Stancic, Jelenka Saina, Ana Weh- renfennig in Jana Ziber- na - v zaključni točki pa sta se jima pridružili še odlični Nina Dekleva in Tina Petkovšek - so tokrat pripravile pro- gram, ki ni zadovoljil in navdušil le mamic, očetov in drugega so- rodstva, temveč vse, ki smo si nastop ogledali.

Od začetka šole spre- mljamo njeno delo- vanje. Zapisali smo vr- sto pohvalnih, pa tudi kritičnih, člankov, predvsem kar zadeva stalno upadanje števila

Zaključni nastop navdušil žal maloštevilno občinstvo

Program je pripravil in deloma tudi izvajal baletni mojster Janez Mejač
Na sobotnem večeru so nastopili tudi trije solisti baleta Ljubljanske opere

NEVA LUKES

gojencev šole in pre- majhno zanimanje nase javnosti za te vrste dejavnost. Obe kritiki moramo tudi tokrat po- noviti, vendar s to raz- liko, da moramo ob tej negativni postavki pou- dariti zelo pozitivno, lahko recemo zelo la- skavo ugotovitev, da smo bili tokrat deležni baletnega nastopa - taksnega, kot ga morda nihče med nami ni niti pričakoval.

Mlade gojenke balet- ne šole so se namreč predstavile kar s tremi samostojnimi točkami. Pod vodstvom svojega

učitelja so takoj na začetku večera podale studijski prikaz klasič- nega baleta, ki so mu sledile baletne vaje. Program pa je zaključila baletna točka Josefa Bayerja »Trgovina lutk«. Vse tri točke je pripravil Mejač, v »Tr- govini lutk«, za katero je avil lepo koreogra- fijo, pa je sam tudi na- stopil. Nasi navdušeni aplavzi zato niso bili le dolžnostno priznanje, temveč iskrena pohvala učitelju, koreografu in tokrat tudi baletniku, vsem nastopajočim, se zlasti pa Nini in Tini.

Tako lepo so se nasi mladi baletniki odreza- li, da smo se za konec nasega poročila prihr- nili zapis deleža, ki so ga imeli na tem zaključ- nem nastopu se solisti Ljubljanskega baleta: Neva Vrhovec, Steven Andy in Andreja Hri- beršek, ki so odlično odplesali odlomke iz baletov: Labodje jezero, Apolo, Romeo in Julija in se ples na Mozartovo skladbo Andante.

Baletna šola SSG je ob začetku stela kar le- po število gojencev, njihovo število pa je nato začelo upadati.

Koreograf in vodja šole Mejač se padca stvela gojencev ni ustrasil, temveč je vztrajno na- daljeval s svojim de- lom. In njegov trud je bil tokrat poplacen s predstavo, ki nam bo ostala v lepem spomi- nu. Zahvale, ki so mu jih izrekale pridne in poztvovalne mamice, ki smo mu jih izrekli tudi mi, niso bile le re- torika, temveč tisto, kar smo, ob gledanju mladih gojenk, predv- sem v baletu »Trgovina lutk«, občutili in obu- dovali.

Tako dobro nastudi- ran nastop bi bil prav gotovo zaslužil večjo pozornost s strani nase- ga občinstva. Res je, da se ob sobotah zvečer pri nas vrstijo razne prireditve. Toda balet- na predstava v Kultur- nem domu bi bila vredna številčnejšega občinst- va, njen ogled pa bi prav gotovo vzbudil pri mladih večje zanimanje za balet, pri starih pa sprožil odločitev, da pošljejo svoje otroke v to baletno šolo.

»Zahvala in prisrcen na snidenje predvsem prof. Janezu Mejacu, brez katerega nase šole ne bi bilo«, je bilo zapi- sano na programu več- era. Tej zahvali in željam se s tem poročil- lom želimo pridružiti tudi mi.

Mlade gojenke med sobotnim nastopom v Kulturnem domu (Foto Krizmančič)

FILM-KINOTEKA

Klub Cappella Underground pred dokončnim zaprtjem?

BOJANA VATOVEC

Bo moral trzaski filmski klub Cappella Under- ground po 25 letih dejavnosti zapreti vrata in pu- stiti popolnoma neiskoriščeno ogromno pre- moženje raznovrstnega filmskega materiala? To se sprašujejo člani edinega se delujočega zgo- dovinkega kinokluba v Italiji. V Trstu javne usta- nove žal niso nikoli pokazale veliko zanimanja za filmsko umetnost, tako da se je Cappella Under- ground po dolgoletnem poztvovalnem in izključno prostovoljnem delu članov zaslula pred dramatično perspektivo prekinitve dejavnosti.

Cappella Underground je v Trstu poglavitna ustanova za poznavanje filmske umetnosti. Prire- dila je veliko pobud na tem področju, med kateri- mi velja omeniti tudi nekaj nizov o slovenskem filmu. Njene težave so se začele, ko je bila pri- siljena zapustiti svoj prvi sedež v Ul. Franca. Pre- selila se je v Ulico Crocifisso, vendar so ti prostori nezadostni in neustrečni. Kot je povedala pred- sednica Rosella Pisciotta, se prizadevanja za pri- mernejši sedež brez uspeha nadaljujejo že leta. Luc upanja se je prizgala leta 1987, ko je An- glikanska skupnost podarila Občini cerkev v Uli- ci San Michele pod pogojem, da jo nameni javno-

sti. Takratni župan je obljubil, da bo novi sedež dal na razpolago Cappelli Underground in neka- terim drugim združenjem. V nacrtu arhitekta Ber- nija je bil tako predviden tudi primeren opremljen prostor za videoprojekcije. Leta 1991 je kot strela z jasnega prišlo sporočilo Občine, da bo v bivši anglikanski cerkvi sedež Evropskega arhiva neoklasične umetnosti. Cappella Under- ground je tako ostala praznih rok, anglikanske cerkve od otvoritvene razstave dalje pa kjub vse- mu nihče ne uporablja.

Vsem težavam navkljub so bili člani Cappelle doslej vedno na razpolago obiskovalcem, ki so si lahko v študijske namene ogledali film ali dru- gačno posneto gradivo, saj je sedež odprt vsak popoldan od 16. do 20. ure. Obiskovalcev ni bilo malo, saj je bil v teh letih v okviru trzasko univer- ze ustanovljen odsek za predstave, film, gleda- lišče in glasbo s sedežem v Ul. Economu, v okvi- ru katerega deluje katedra za zgodovino filma, ki jo poučuje Alberto Farassino, in tečaj za filmolo- gijo z Robertom Nepotijem. Ker pa trzaska uni- verza ni primerno opremljena, se študentje seve- da poslužujejo možnosti, ki jih nudi Cappella,

kjer je že nekaj let mogoče preučevati filme tudi s pomočjo modernega računalniškega programa in laserske plošče.

Zaradi vseh težav se je vodstvo Cappelle Under- ground obrnilo na Občino Trst, na Univerzo, na Muzej Revoltella in na Deželo, v okviru katere deluje izredno bogata Deželna kinoteka, ki so ji po statutu dodeljena sredstva za strukturo in ma- terial, ne pa za javnosti namenjeno službo, tako da tudi to premoženje ni izkoriščeno. Klub Cap- pella zato predlaga ustanovitev javne kinoteke, kakršne se obstajajo v drugih večjih mestih. Nje- ni člani so se vedno pripravljali nadaljevati z de- lom, vendar je neobhodno potreben primeren se- dež in seveda finančna sredstva za vsaj enega plačanegega uslužbenca, sicer se bo moral Trst odreči njeni bogati kinoteki in videoteki, kjer so seveda zbrani zlasti igrani filmi, a tudi dokumen- tarcji, gradivo casnikarskega značaja, posnetki o glasbi in plesu, veliko tujege gradiva. Ali pa naj vse to prepustimo Univerzi v Vidmu, kjer so prav pred kratkim ustanovili katedro za zgodovino fil- ma s prof. Quaresimo in kjer iz nica rastejo števil- ne pobude.

GLASBA / 40 LET DELOVANJA

Slavko Avsenik v Zgoniku: »Vse je bil en sam slučaj...«

9.000 koncertov, 31 milijonov plošč, 800 do 900 skladb

MARIAN KEMPERLE

Na Slavka Avsenika me veže eden od najbolj ranih otroških spominov. Bilo je konec petdesetih let - ce se ne motim - v takratni kontovelski dvorani s skratno rdečimi zametnimi zavesa- mi. Na očetovih kolenih sem komajda videl do- odra. Pogled so mi zastirali ljudje: prepolno jih je bilo. Ploskali so, vzkljkali, tudi peli. Vsi so bili veseli, kot glasba, ki je napolnila dvo- rano. Tam dalec na odru je mlad fant nategoval svoj instrument...

In glej ga tu, tistega fan- ta (foto Krizmančič). Sedaj ima srebrne lase, v rokah ne drži več instrumenta. Vsaj v petek zve- cer pred koncertom Gasperjev v Sportno-kulturnem centru v Zgoniku ga ni držal. »Slavko Avsenik, legenda slovenske narodnozabavne glasbe, ga je poimenovala kolegica Marija Breclj s trzaskega radia. Dobro pol ure ga je intervjuvala, po- tem sem ga se sam nekaj malega povprašal.

Povzetek pogovora bi bil presenetljivo zelo preprost: Slavko Avsenik - vse je bil en sam velik slučaj! Ce verjamemo najbolj znane- mu slovenskemu harmo- nikarju, je bilo vse, kar se mu je dogodilo, slučaj. Slučajno je prispel pred 40 leti v Ljubljano kot tekstil- ni delavec s harmoniko, ki mu jo je bil kupil oče. Slučajno je takrat njegov brat Vinko igral bas v radijs- kem orkestru Bojana Ada- mica. Slučajno je takrat pe- vec Franc Koren »rabil« harmonikarja, da bi ga spremljal. Slučajno je Vinko seznanil Korena s Slavkom. Slučajno se je nato bratoma pridružil tro- bentac Franc Kosir. Kmalu zatem je slučajno nastal

Gorenjski kvartet, s priho- dom kitarista pa dokončni Kvintet bratov Avsenik. Slučajno je imela radijska avdicija pred Janezom Bi- tencem dober odmev; slučajno je zatem začel an- sambel odmevati po Ce- trkovih ve- cerih doma- čih pesmi in napevov, na kate- rih so pred njim »kraljeva- li« Danica Filipčič, Franc Koren in Avgust Stanko.

Slučajev noče biti kon- ca: slučajno je ansamblu »zmanjkalo« narodnih mo- tivov »a la« Mi se imamo radi. Nastali sta tako prvi lastni skladbi, polka Veseli svatje in valček Spomin. Nadvse slučajno, ob 3. uri ponoči, je nastala Rezka, ki ji je samouk Slavko napisal

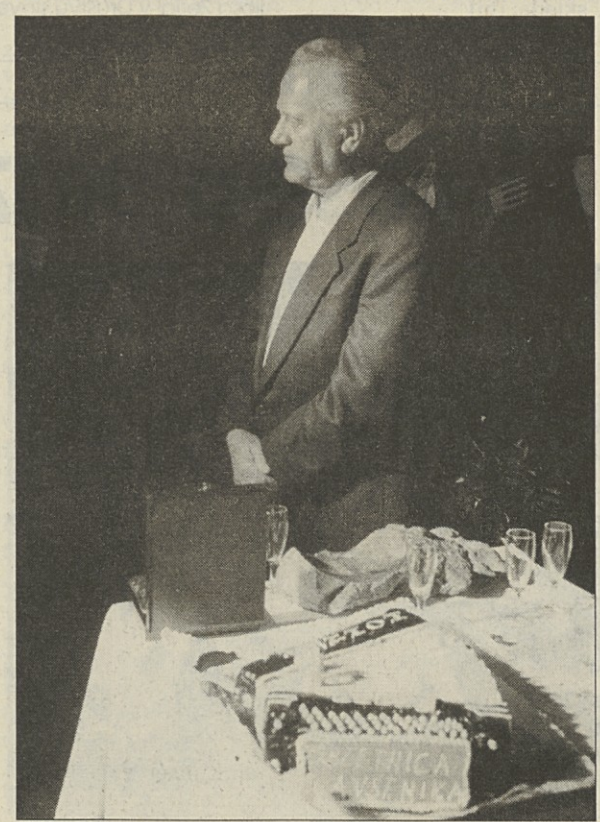
»note po svojo«. »Ljudje ne morejo verjeti, da je to in druge pesmi napisal clo- vek brez nobene šole, ra- zen tiste tekstilske.« je obrazložil Slavko Avsenik, in dodal: »Tekstilec je po- stal glasbenik, nekateri gla- sbeniki pa so nato postali tekstilci...«. V mislih je imel seveda vse tiste po- snemovalce, ki pa niso usli.

In tu je prišla do izraza Avsenikova misel o us- pehu: »Uspeh je odvisen od občinstva. To odloca, ali eksistiraš, ali ne. Ce te občinstvo ne sprejme, te je hitro konec!« Je mar torej le občinstvo problem? »Nikakor ne. Problem na- stane, ko clovek nima ja-

snih ciljev.« Skratka, kot da bi bilo zapisano v knjigi. In ven- dar, brez slučajja pri Avse- niku ne gre.

Njihov velik mednarod- ni uspeh? Goli slučaj iz le- ta 1954. Fred Raum z mün- chenskega radia je tisto po- letje prejel pocitnicob Vrb- skem jeziru. Po koroskem radiu je slišal polko Na go- lici. Skladba mu je bila vsec, stopil je na koroski radio, si prisrkel trak in ga nekajkrat predvajal po »svojem« radiu. Avsenike je za nemške poslušalce prekrstil v »Oberkreinerje« in evropski uspeh je bil za- gotovljen. Polka Na Golici je doživela odtelj več kot 5 milijonov izvedb!

Sedaj pa naj bo že en- rat konec vseh teh »slučajev«. Ko Slavka Av- senika povprašas po »ste- vilkah« se mu zaškrbijo oci: »9.000 koncertov, 800 do 900 lastnih skladb, 31.000.000 prodanih plošč.« (»laski« Vasco mu s svojimi petimi milijoni seže komaj do roba doko- lenskih gorenjskih skor- njev...). »Ce hoces to do- sec, moras delat, vezbat, spilat...«, pravi Slavko Av- senik. To že ni več slučaj, to je trdo, zavzeto, zagna- no delo. In tega dela se ni konca. Sedaj sledi sinu Gregorju in njegovemu an- samblu. Na programu ima vrsto TV oddaj, večinoma v tujini, »ker je tujina se vedno bolj naklonjena...«. Občinstvo bo že spet od- localo o njegovem uspe- hu. »Ce bodo oddaje uspešne, bo prav, ce ne bodo, pa bom zadovoljen z s tem, kar smo naredi- li.« je skromno zaključil legenda slovenske nardo- no zabavne glasbe Slavko Avsenik.

GLASBA / KONCERT V ZGONIKU

Gorenjski Gašperji stopajo po Avsenikovi poti

Mladi izvajalci so skupaj s koroskim pevskim kvartetom Smrtnikovih bratov navdušili občinstvo

Pravcato grmenje aplavzov je v petek zvečer sprejelo na oder Sportno-kulturnega centra v Zgonik Slavka Avsenika, gosta večera, ki ga je priredila za- druga Ars Nova ob 40-letnici njegovega glasbenega delovanja. Harmonikar je prejel na odru vrsto čestitk, priznanj in daril, med njimi tudi torto v obliki njego- vega instrumenta.

Avsenikova glasba je bila protagonist večera, ce- prav je ni izvajal njen avtor, pac pa ansambel mladih gorenjskih fantov, Gasperjev, ki bi lahko postali po mnenju Slavka Avsenika »nadaljevalci« njegove gla- sbe. Gasperji (klasični kvintet Avsenikovega tipa s pevskim duom in humoristom) so v prvem delu večera predstavili skladbe iz lastne kasete, ki jih je aranziral Slavko Avsenik mlajši, v drugem pa so bili na vrsti znani Avsenikovi hiti, kot so Na avtocesti, Na Robleku in drugi. Fantje iz Preddvora so poskrbe- li tudi za presenečenje. S seboj so »pripeljali« pevski kvartet Smrtnikovih bratov s Koroske, ki je s svojimi glasovi navdušil prepolno dvorano. (M.K.)

Na sliki Krizmančica Gasperji v Zgoniku.

NOVA GORICA / POGOVOR S TOMAŽEM MARUŠIČEM

Županovanje sprejel kot izhod v sili

Novi župan želi okrepiti obmejno sodelovanje

VOJKO CUDER

NOVA GORICA - Pisa-li smo že, da je odvetnik Tomaž Marušič bil na zadnji seji novogoriške občinske skupščine izvoljen za njenega predsednika. Nadomestil je bivšega župana Sergija Pelhana, ki je postal slovenski kulturni minister. Svojega osnovnega poklica - odvetništva - ne misli zapustiti, zato bo županske posle opravljal nepoklicno. To je tudi povedal v nastopnem govoru. V našem pogovoru smo ga najprej poprosili, naj pojasni, kaj je s tem mislil.

»Pred izvolitvijo sem izjavil, da bom vse svoje strokovno znanje in izkušnje iz več kot 35-letnega dela na Goriskem posvetil skupščini. Po-slednji kolega Malnič mi je naredil kompliment, da tudi če sem kot župan neprofesionalen, bom de-loval profesionalno. Se pravi, da bo moje delo na profesionalni višini.«

- Se vam ne zdi, da je ob-čina s 60 tisoč občan-ov, z obmejno lego, s propa-dajočim gospodarstvom, s tekočimi in s se pricakovanimi stecaji, aferami, ki pretresajo Slovenijo in izvirajo prav iz vaše občine in konec koncev tudi z ugledom, ki si ga je pridobila v vseh letih svojega ob-

stoja, le malce drzno vo-diti v popoldanskem ca-su?

»Vaše vprašanje je pošteno in primerno za-stavljeno, vendar vam moram takoj vrtniti z vprašanjem: kje bi dobil človeka, ki bi za devet mesecev pustil službo, pustil zaposlitev in se za sorazmerno kratek čas zaposlil na občini? Men-ja nam je vsem skupaj znano, da maja prihodnje leto vsem nam premine mandat. Lahko bi imeli profesionalnega župana, ampak koga. To, da sem sprejel kandidaturu, je v bistvu izhod v sili.«

- Odbornikom ste jav-no obljubili, da se boste kot župan zavzemali, da boste povezali vse natr-gane niti s sosednjo go-risko občino. Mimogrede, ali se je gorški župan Tuzzi že oglašil pri vas, ali vam vsaj cestital? In župani slovenskih občin v zamejstvu in tudi do-ma?

»Vsekakor se bom tru-dil povezovati, oziroma obdržati sedanji standar-d sodelovanja z Gorico, go-risko provinco, s sloven-skimi zamejskimi občinami, predvsem s So-vodnjami, Steverjanom in Doberdobom. Ker me

sprajujete direktno, če mi je goriski župan cestital, moram odgovoriti, da ne. Pač pa mi je cestital gospod Saccavini, pred-sednik goriske province, s katerim nameravam vz-postaviti tudi direktne stike. Ker je prvi našel pot do mene, bom tudi jaz našel prvi pot do nje-ga. Poleg tega mi je cestital župan iz Sovodnj, prisrčne cestitke sem do-bil tudi od tolminskega župana in se od mnogih drugih. Cestitali so mi so-cialisti iz sosednje Gori-ce. Izbrljam možnost, da se vsem, ki so mi izrekli prijazne besede in ces-titke tudi po tej poti zahvalim.«

- Kaksen bo vaš odnos do zamejskih Slovencev. Dosedanji župani so jim bili v marsičem trdna vez z domovino?

»Moj odnos do Slo-vencev v Italiji bo tak, kakšen je bil od mojega rojstva naprej. Na drugi strani meje imamo So-vodnjence, Steverjance, Senthmaverce, skratka vasi in ljudi, s katerimi sem od svojega rojstva naprej povezan. Sem do-mačin med domačini in ne morem imeti drugega kot priscen odnos. Kot Solkanec jih bom skušal razumeti v vseh njihovih tegobah, političnih in gospodarskih in jim bom skušal po svojih močeh in kompetencah pomagati.«

APT / NA SINOČNJI SEJI POKRAJINSKEGA SVETA

Bilanca še v rdeče toda primanjkljaj je bil lani manjši

VLADO KLEMSE

Poletna vročina, pred-volilno vzdušje, utrje-nost in se marsikaj je vplivalo na potek več-rajnske seje pokrajinske-ga sveta, na kateri naj bi odobrili obračun podjetja APT ter obračun pokrajine za lansko leto ter nekaj dru-gih pomembnih točk. Začela se je sicer v pre-cej polemичnem vzdušju, z zahtevo, oziroma pred-logom, da bi se m oral

pokrajinski svet ponov-no sestati pred 6. ju-nijem in odobriti vse za-pisnike sej, ki so se zvr-stile od novega leta sem. Na srečo se je seja na-daljevala brez hujskih pretresov ibn prekinitev, če izzzvzamemo priz-nanje, "bocca larga", ki ga je Ediju Bressanu po-delil misovec Cosma, za-to ker je lani porabil naj-več denarja (med vsemi odborniki) za razna po-

tovanja. Bressan je pri-znanje vrnil, vidno ogorčen.

Pokrajinski svet se je sinoči v glavnem ubadal s proračunskimi zadeva-mi. Tako je vzel v pre-tres obračun poslovanja pokrajinskega prevoznega podjetja APT za leto 1992, ki je znatno ugod-nejši od obračuna za leto 1991, vendar se zmeraj izkazuje 510 milijonov lir primanjkljaja. Če upoštevamo, da se je le-to 1991 zaključilo s pri-manjkljajem nad 700 mi-lijonov lir je rezultat po-slovanja zadovoljiv. V obrazložitvi poslovanja sta predsednik Visintin in ravnatelj Perissin predvsem naglasila, da največjo težavo pred-stavlja majhna likvidno-st, medtem ko je podjetje s premoženjskega vidika v razmeroma dobrem položaju. Soliden je voz-ni park, saj so v desetih letih zamenjali, oziroma nabavili kar 32 novih av-tobusov, kar seveda ni malo.

V sicer krajši razpravi je bilo slišati v glavnem kritike (de Gironcoli), da upravnna komisija, če-prav je s tehnicne strani dobro vodila podjetje, ni naredila potrebnih poli-tičnih izbir, za uveljavljanje javnih pre-voznih sredstev.

Nagrajevanje najboljših učencev in dijakov na natečaju Od žitnega zrna do kruha

V soboto ob 9.30 bo v konferenčni dvorani sejmice Espomego nagrajevanje učencev osnovnih in dijakov nižjih srednjih sol na Goriskem, ki so sodelovali na nagradnem natečaju združenja pekov. Gorški peki, ki jih vodi Nereo Visintin, so v sodelovanju s svojim izdelnim združenjem pred kratkim priredili teden solidarnosti z lacni-mi otroki v svetu: 5 odstotkov dobička od prodaje so namenili Unicefu za pomoč otrokom v Bosni in drugod, kjer je pomanjkanje kruha še velik problem. Ob tej akciji, ki je imela tudi propagandni namen za uveljavljanje obrtniških pekarn, so pri-redili natečaj na temo Od žitnega zrna do kruha. Učenci več desetih razredov sol na Goriskem so obiskali pekarno in mline in nato svoje vtise upo-dobili v likovnih izdelkih, dijaki nižjih srednjih sol pa so uporabili video tehniko. Natečaja so se udeležile tudi nekatere slovenske sole, ena od ka-terih je, kot smo zaupno izvedeli, med nagrajeni-mi. V soboto bodo nagradili najboljša izdelka učencev oz. dijakov, praznično srečanje pa bo tu-di priložnost za ogled video posnetkov in likov-nih izdelkov.

DOBERDOB / DOBRO OBISKAN PEVSKI VEČER

Gostje iz Ptuja zapeli z zboroma KD Jezero

Trije zbori izvajali pester in kvaliteten program

Pogled na številno občinstvo na pevskem koncertu (foto Studio Reportage)

Kulturno društvo Jeze-ro je v soboto priredilo v občinski telodavnici v Doberdobu lep pevski večer z nastopom treh zborov. Pozdrav priredi-telj je prinesel Jože Jarc, ki je skrbel tudi za povezovanje programa. Na dobro obiskanem večeru so nastopili trije zbori in sicer dekliski pevski zbor društva Jeze-ro pod vodstvom Patri-cije Rutar, moški pevski zbor Jezero, s solo izved-bami Jožeta Colje in pod vodstvom Marjana Pavli-ce in gostje, člani mesa-nega pevskega zbora KD Svoboda iz Ptuja.

Pravzaprav so gostje izpolnili pretežni del sporeda. Pod vodstvom dirigenta Jožeta Demiko-vica so zapel deset pes-mi. Koncert se je sklenil z izmenjavo priložnost-nih daril in družabnostjo.

TRŽIČ / "POZABIL" JO JE KIRURG MED OPERACIJO

V trebuhu 22 cm dolga lopatica

50-letno žensko iz Gradeža so spet operirali in ji je sedaj bolje

Na vsakovrstne dogo-divščine pacientov v bolnišnicah v Italiji smo že vajeni, to kar se je pri-petilo v trziški bolnišni-ci pa že meji na absurd. Kirurg je namreč "poza-bil" v trebuhu operirane ženske skoraj pol metra dolgo orodje.

V središču neverjetne zgodbe se je znašla 50-letna Rita Iuri iz Gra-deža. Bolehala je zaradi izrastkov na jajčniku, za-radi katerih jo je zdrav-nik napotil v trziško bol-nišnico, kjer so jo operi-rali 3. aprila. Poseg je vodil kirurg ginekološkega oddelka dr. Co-

ciancich. Potek operacije bi bil povsem ugoden, ko ne bi prav na koncu prišlo do neverjetne po-zabljenosti. V odprtem trebuhu je kirurška eki-pa pozabila kar 22 centi-metrov dolgo lopatico, ki je - mimogrede pove-dano - eno največjih ki-rurških orodij, s katerim razpolagajo v ginekološkem oddelku. Ne ki-rurg, ne bolničar, ki skr-bi za orodje, ne nihče drug v naslednjem pol-drugem mesecu se ni za-vedal, da lopatica manjka oz. ni pomislil, da je ostala, tam kjer je! Rita Iuri se je vrnila do-

mov, kjer pa so jo še naprej posiljala bolečine. Sprva je mislila, da gre za naravne posledice operacije, ko pa se ji je stanje poslabšalo je šla k zdravniku. Izvidi rentgenskega pregleda, ki so pokazali razlog bo-lečin, so pustili zdrav-nika zaprepačenega. Žensko so nemudoma spet sprejeli v trziško bolnišnico, tokrat v ki-rurški oddelku, kjer so ji v nedeljo odstranili tujek izrednih dimenzij. Včeraj, ko je vsa stvar prišla v javnost, je bilo stanje Iurijeve boljše, če-prav ostaja še na zdravljenju v bolnišnici.

PUBLICISTIKA / JUBILEJ

Sto številk revije Iniziativa Isontina

Razprava o perspektivah Gorice Počastitev urednika Celsa Macorja

Iniziativa Isontina - re-vija, ki izhaja že tri in pol desetletja, je te dni dosegla zavidljiv jubilej. Izšla je namreč stota šte-vilka, pomemben mej-nik, ob katerem so po-budniki in izdajatelji (Studijski center za go-spodarska, politična in družbena vprašanja A. Rizzatti), priredili javno razpravo o dosedanjih vlogi in o novi usmeritvi revije v prihodnje.

Po krajšem uvodu predsednika studijskega centra Rizzatti, inz. Ni-coloja Fornasirja, in urednika revija Celsa Macorja, je govoril uni-verzitetni profesor Giu-liano Giorio na temo: Gorica in obmejno po-dročje v središču med vzhodom in zahodom ter med severom in jugom.

Prof. Giorio, ki poučuje sociologijo na univerzi-tetnem tečaju za diplo-matske in mednarodne vede v Gorici, je pouda-ril, da bi morala Gorica zavestneje delati za gra-ditev in utrditve svoje vloge v evropskem in mednarodnem kontek-stu. Gorica se ne sme zaustaviti samo ob neka-terih nujno omejenih vprašanjih.

V zanimivi razpravi, ki je sledila predavanju prof. Gioria, je tekla be-seda o smernicah, kul-turnih in političnih, po katerih se je revija ravnala v petinidesetih le-tih izhajanja. Glavna usmeritev je bila vsekakor podpora poli-tiki miru, sožitja, odpr-tosti in sodelovanja, so poudarili razpravljalci. Prav taka usmeritev je omogočila, da je revija uspešno prestala tako dolgo časovno obdobje. Gre za vrednote, ki so se danes aktualne, ki pa so v letih nastanka revije imele za marsikoga v Gorici precej provokati-ven pomen. Tako usme-ritev je pričakovati tudi v prihodnje.

Omeniti velja še, da so poleg revije na javni raz-pravi pocastili tudi jubi-lej njenega današnjega urednika, sicer stalnega sodelavca skozi vseh pe-tinideset let izhajanja: Celsa Macorja, znanega kulturnega delavca, pe-snika in pisatelja, ki piše tudi v furlansčini.

Macor je bil pred kratkim v Parizu, kjer je sodeloval na večeru po-svečenem literarni ust-varjalnosti v FJK in kjer je sodeloval tudi Aleksij Pregarc.

NOVICE

V nedeljo razglasijo zmagovalce natečaja Evropa in mladi

V nedeljo, 30. maja, dopoldne bodo v avditoriju Concordia v Pordenonu razglasili zmagovalce na-tečaja Evropa in mladi (L' Europa ed i giovani), ki ga je razpisal Institut IRSE ob sponzorizaciji kon-zorcija ljudskih bank FJK. Clancica konzorcija je, kakor znano, tudi Kmečka banka iz Gorice. Na-tečaj so razpisali na srednjih solah in odziv je bil zelo velik. Komisija trenutno ocenjuje okrog 1600 pisnih izdelkov in med temi bodo izbrali petind-vajset najboljših. Avtorje bodo nagradili in to s potovanjem v Strasbourg 7. junija, kjer bodo pri-sostvovali zasedanju Evropskega parlamenta in raznih delovnih skupin in komisij. Ker je bil na-tečaj deželnega značaja, utegnejo biti med na-grajenci tudi dijaki z Goriskega.

V Doberdobu tridnevni praznik ob srečanju pihalnih orkestrrov

Pihalni orkester Kras iz Doberdoba prireja ob kon-cu tedna glasbeno srečanje. Prireditve se bodo od-vijale od 28. do 30. t.m. V nedeljo, 30. maja, bo ob 18. uri glasbeno srečanje, na katerem bodo sode-lovali člani treh pihalnih orkestrrov: poleg doma-ce godbe Kras bosta to še ansambla iz Trebn in iz Vo-grskega. Dovolj priloznosti za zabavo in razvedri-lo pa bo že v petek, ko bodo priredili tekmovanje v briskoli, in v soboto, ko se bodo gosti lahko za-vrtili ob zvokih ansambla L. Furlana. V primeru slabega vremena bo prireditve 12. in 13. junija.

Obletnica atentata v Petovljah

Pri Petovljah bo v ponedeljek, 31. t.m., spominska slovesnost ob 21. obletnici atentata v katerem so izgubili življenje trije karabinjeri. Zaradi pričako-vane velike udeležbe na omenjeni slovesnosti, je predsednik pokrajine sprejel odlok o zacasni za-pori pokrajinske ceste št. 8 med Sovodnjami iz Zagorja in sicer med 9. in 11.30.

Danes v Gorici in Štandrežu podeljevanje bralnih značk

V osnovnih solah na Goriskem bo danes prijeten dan. Podeljevali bodo namreč bralne značke. Za sole ozjega goriskega območja bo prireditel v knjižnici Damir Feigl ob 10. uri. Tu se bodo zbra-li učenci iz Gorice, Pevme in Plesivega. Ob 9.30 bo slovesnost ob podelitvi bralnih značk v soli v Štandrežu.

Rajonski svet v Podgori

Danes je sklicana seja rajonskega sveta v Podgori. Sestal se bo ob 20. uri v nekdanji osnovni soli. Na dnevnem redu je razprava o delih na območju rajona. Prav tak danes, ob 20.30, se bo sestal tudi rajonski svet za Madonnino. Razpravljal bo o pok-rajinskem nacrtu za uničevanje odpadkov.

VOLILNA KRONIKA

Slovenska komisija DSL o volitvah in povezovanju

V Gorici se je sestala slovenska komisija pri DSL, ki je podrobneje analizirala sedanjo politično situacijo tako v goriski občini in pokrajini kot tudi na deželni ravni.

Koordinator komisije Ivan Bratina je glede na volit-ve 6. junija poudaril, piše v sporočilu za tisk, da imata oba slovenska kandidata na listah DSL stvar-ne možnosti za izvolitev. Za deželni svet je kandi-dat Marjo Lavrenčič, župan Doberdoba; za gorški pokrajinski svet pa ponovno kandidira Aleksandra Devetak, sedanja odbornica za solstvo, za mladino in obmejno problematiko. Devetakova kandidira v okrožjih Zagor, Doberdob, Sovodnje in Gorica VI.

Člani komisije so v razpravi pozitivno ocenili izbi-ro obeh kandidatov, ki sta že z dosedanjim javnim delovanjem dokazala visoko stopnjo strokovnosti in osebnih angaziranosti. V nadaljevanju je komisija razpravljala o raznih akcijah v okviru volilne kam-panje v raznih goriskih občinah.

Govor je bil tudi o nevarnosti razpisne slovenskih glasov ter o morebitnih bodocih zavezništvi. Glede zavezništva oziroma enotnega slovenskega nastopa, so na sestanku DSL poudarili, da so zelo težko iz-vedljiva, čeprav mora biti skupna težnja, da sloven-ska manjšina nastopa enotno pri zavzemanju za la-stne pravice. Na vsedržavni italijanski ravni pa bo morala levica skupno z ostalimi naprednimi in de-mokracičnimi silami najti skupen jezik in se tako uspešno zoperstaviti konservativnim silam in de-snici, meni slovenska komisija DSL.

DSL prireja jutri v Sovodnjah srečanje s kandidati. Sodelujejo Marjo Lavrenčič, Aleksandra Devetak, kandidat za predsednika Pokrajine Maurizio Salo-moni in sen. Darko Bratina. Srečanje bo ob 20.30 v sejni dvorani na sovodnjski občini.

Zeleni nadaljujejo predvolilni krog s kolesi

Kandidat Zelenih golobice za predsednika Pokra-jine Renato Fiorelli nadaljuje svoj predvolilni kole-sarski krog po občinah v pokrajini. Po predsi-tnojnem srečanju z županom Humarjem v Ste-verjanu je včeraj bil v Fari, kjer ga je sprejel župan Maurizio Fabbro. Fiorelli je sodeloval na shodih v Gradiscu in Zagorju, kjer je govoril tudi slovenski kandidat Milan Devetak.

Danes bo Fiorelli nadaljeval svoj krog (vedno s ko-lesom) v Vilešu, kjer bo ob 17. uri na trgu pred cerkvijo govoril skupaj z Lucianom Giorgijem, in v Romansu, kjer bosta ob 18.30 na trgu Candussi z njim govorila kandidata Manuela Botteghi in Ugo Raza.

Volilni ali tiskarski škrt?

V naglici, ki označuje pripravo plakatov, upo-gnjenk in drugega volilnega propagandnega mate-riala, kaj lahko pride do pomote. Nekaj takega se je zgodilo z lepakom KD za pokrajinski svet, kjer je ti-skarski škrt zamešal fotografiji, oziroma imeni. Giovanni Raspar ni Giovanni Raspar na sliki in prav tako Mirano Lorenzon, ni Mirano Lorenzon. Na lepaku sicer lepo piše "Persone credibili cam-biano le cose".

KROZEK ZA DRUŽBENA VPRAŠANJA VIRGIL SCEK vabi danes, 26. maja, ob 20.30 v Kulturni dom v So-vodnje na okroglo mizo in predstavitev knjige

Statuti krajevnih uprav in slovenska manjšina

Sodelujejo predsednik krožka Rafko Dolhar, urednik knjige Bojan Brezigar, strokovnjak Stefan Bukovec in deželni svetovalec SSK Ivo Jevnikar.

PRIREDITVE

GLEDALISKI TECAJ: jutri ob 18. uri v knjižnici Damir Feigl predstavitev tečaja, ki se bo odvijal v prihodnji sezoni od okto-bra do aprila. Sodeluje igravec PDG Janez Stari-na. Vabljeni vsi intere-senti.

V KATOLISKI KNJI-GARNI bo v petek, 28. t.m., ob 18. uri predstavi-tev knjige Sneg na zlati veji. Avtor je alpinist in publicist Igor Skamperle. Knjigo bo predstavil dr. Dušan Jelencic.

OBVESTILA

SPD GORICA priredi 6. junija avtobusni izlet v bolnico Franja in na Rave-ne z ogledom Ravenske jame. Prijave samo na se-dežu danes med 11. in 12. uro, jutri med 17. in 19. uro. 30. maja priredi društvo planinski izlet na Mali Karman (Campon). Pojasnila pri Zorku Co-tarju tel. 30995.

DRUŠTVO SLOVEN-SKIH UPOKOJENCEV obvešča clane, da dobijo vse informacije za 12-dnevno bivanje v zdravili-scu Dobrna od 15. do 27. junija letos ob sredah na sedežu društva med 10. in 11. uro. Vpisovanje se zaključuje 2. junija.

KINO

GORICA
VITTORIA 20.00-22.00 »In mezzo scorre il fiume«. Rez. Robert Red-ford. Oskar za fotografijo.
CORSO Danes zaprto. Jutri: 18.00-20.00-22.15 »Proposta indecente«. Prep. ml. pod 14. letom.

VERDI 20.00-22.00 »Un giorno d'ordinaria follia«. Prepovedan mla-dini pod 14. letom.

TRZIC
COMUNALE Zaprto.
EXCELSIOR Danes za-prto. Jutri: 17.30-22.00 »Penetrazione multipla«. Prep. ml. pod 18. letom.

LEKARNE

DEZURNA LEKARNA V GORICI
MARZINI, Korzo Italia 89, tel. 531443
DEZURNA LEKARNA V TRZICU
CENTRALE, Trg Repu-blike 26, tel. 410341
DEZURNA LEKARNA V DOBERDOBU
AL LAGO/PRI JEZE-RU, Vrtna ulica 2, tel. 78300

POGREBI

Danes ob 12. uri Miro-slav Zotti iz splosne bolniš-nice v cerkev pri sv. Ani in na glavno pokopališče.

+

Sporočamo, da je po hudi bolezni preminil nas

Miroslav Zotti

(star 62 let)

Pogreb bo danes, 26. maja, ob 12. uri. Sprevod bo iz mrliske veze glavne bolnišnice v Gorici v cerkev pri sv. Ani in na glavno pokopališče.

DRUŽINA

Gorica, 26. maja 1993

NOVICE

Iranski bombniki napadli mudzahedine v Iraku

TEHERAN - Predstavnik iranskega parlamenta je potrdil novico, da je iransko vojno letalstvo bombardiralo oporišče mudzahedinskih gverilcev na iranskem ozemlju. Tako naj bi uničili bazo teroristov, odgovornih za nedavne sabotaže v notranjosti Irana.

»S sovražnikom ne bomo sklepali nobenih kompromisov,« je dejal iranski predstavnik, »preganjali ga bomo, če bo potrebno, tudi čez mejo.« (Reuter)

Odstop nemškega sindikalnega voditelja

FRANKFURT - Franz Steinkühler je pod pritiskom obtožb odstopil s položaja voditelja vplivnega nemškega sindikata IG Metall. Ocitalo mu namreč trgovanje z zaupnimi podatki o podjetjih. Predstavnik omenjenega sindikata je novinarjem povedal, da je nekdanji predsednik z odstopom osebno prevzel posledice okoricanja s podatki od znotraj in da bo potrebno zagotoviti, da sindikat ne bo utrpel nobenih posledic. (Reuter)

Srečanje ruskega in armenskega predsednika

MOSKVA - Na pobudo armenske strani sta se v Kremlju sestali ruska delegacija pod vodstvom Borisa Jelcina in predstavniki Armenije na čelu s predsednikom Levonom Ter-Petrosjanom. Pogovarjali so se predvsem o možnostih za zaustavitev vojne v Karabahu. Mirovni dogovor naj bi temeljil na rusko-tursko-ameriški pobudi, ki predvideva umik armenskih čet z zasedenih azerbajdžanskih območij. (STA/AFP)

Napad na turiste v Egiptu

KAIRO - Uradni viri so sporočili, da so bili v torkovem napadu na izletniški avtobus v bližini Abu Simbela v Egiptu ranjeni trije avstralski turisti in en Britanec. Z avtobusom je 24 turistov različnih narodnosti potovalo po pušcavskem območju, ko so nanj streljali neznanci. Abu Simbel je od Asuana oddaljen okoli 300km. (Reuter)

EVROPSKA KOMISIJA IN SODIŠČE ZA ČLOVEKOVE TER DRŽAVLJANSKE PRAVICE

Slovinci bomo lahko tožili državo

Po vstopu Slovenije v Svet Evrope in po podpisu ter ratifikaciji ustreznih konvencij se bo lahko tudi državljani Slovenije obrnili na evropsko sodišče, če bo menil, da država krši njegove pravice.

STRASBOURG - Državljan z imenom Schmidt se je leta 1992 pritožil strasbourški Komisiji za človekove pravice proti Zvezni republiki Nemčiji, ker morajo moški med 18. in 50. letom služiti vojsko ali plačati poseben davek, zenskam pa ni treba izbirati med tema neprijetnostma. Nemčija bo v Strasbourgu odgovarjala tudi zaradi državljana Vogta, ki je izgubil delo v javnih službah zaradi članstva v komunistični partiji. Državljan Holma iz Švedske je zmotila porota v zasebnem procesu proti založniški hiši, povezani s socialdemokratsko stranko, saj je bila večina porotnikov članov te stranke. Državljan Beaumartin toži Francijo, ki njej in se nekaterim plantaznikom v Maroku iz kolonialnih časov do danes ni izplačala nadomestil, pa čeprav tako narekujejo meddržavni dogovori med Francijo in Marokom. Nizozemska bo odgovarjala zaradi odpusta duševnih bolnikov iz umobolnic, ker bolniki ob tej odločitvi niso imeli ustrezne zakonske pomoči. Italija bo morala poslati svoje advokate v Strasbourgu, ker tisti, ki jih je dolocila država, v procesu niso dovolj pomagali osebi z imenom Tripodi. Grčija se bo v več primerih zagovarjala zaradi privatizacije in zato, ker nekaj državljanov meni, da si je država v nekaterih privatiziranih podjetjih prigrabila preveč delnic. Zveza demokratičnih vojakov toži Avstrijo, ker na vojskarskih območjih ne dovoli prodaje nekega časopisa. To ni edina težava, ki jo bo imela Avstrija v Strasbourgu zaradi medijev. Med petdesetimi primeri, ki jih je Komisija lani predala Sodišču za človekove pravice, je tudi pet avstrijskih pritožb proti državi, ki ne dovoljuje zasebnih radijskih postaj. Oseba Jersild pa toži Dansko zaradi televizijskega novinarja, ki je nekaj mladenicem v studiu omogočil rasistične izjave proti priseljencem. Ni evropske države, ki je Komisija za človekove in državljanske pravice ne bi omenjala v obseznem poročilu o pritožbah državljanov na račun kršenja človekovih pravic v letu 1992, poleg nastetih primerov pa je tam zapisana tudi cela vrsta pritožb nad kazenskimi postopki, prisilskovanjem telefonov in preverjanjem pism, pomanjkanjem socialnih in zdravstvenih pravic, sindikalnimi dejavnostmi, svobodo obveščanja in zavarovanjem podatkov. V Strasbourgu pišejo matere in očetje zaradi krivic, ki se dogajajo nezakonskim otrokom, zatirani homoseksualci in transseksualci, nekdo se je pritožil tudi zaradi obvezne spolne vzgoje v šolah. Komisija za človekove pravice in z njo povezano sodišče v Strasbourgu je namreč edinstvena priložnost za ljudi, ki menijo, da jih je prizadela najvišja nacionalna oblast, država. Tudi Slovenija je postala članica Sveta Evrope. Politiki so zadovoljno dvignili slovensko zastavo, kaj pa lahko od članstva pričakujejo navadni državljani? O tem smo se v Strasbourgu pogovarjali z Jamesom Lawsonom iz Informacijskega centra za človekove pravice.

LAWSON: Prvic, Slovenija lahko zdaj kot članica podpiše nekatere konvencije, pogodbe in dogovore, ki jih je več kot sto in ki nadomestijo tisoče meddržavnih pogodb. Med najbolj pomembnimi so prav dokumenti o človekovih

pravicah, recimo evropska konvencija o človekih pravicah in preprečevanju mučenja, upoštevanju vredni pa so tudi sporazumi, kakršen je evropska listina o socialnih vprašanjih. Naslednji korak je potrditev podpisanih dokumen-

tov, od tistega, ki govori o preprečevanju nasilja na nogometnih igriščih, do tistega o varstvu okolja.

Katera so najbolj sporna vprašanja v evropskih državah in zaradi česa se ljudje najpogosteje pritožujejo?

Največ pritožb, ki jih na strasbourškem sedežu prejme evropska komisija za človekove pravice, je v zvezi z delovanjem pravosodnih organov, na primer s počasnostjo ukrepanja, z nemožnostjo priziva. Nasa komisija seveda ne more nadomestiti nacionalnih sistemov, zato je sporne primere najbolje reševati najprej v domači državi.

Koliko primerov ta hip obravnavate?

Od svoje ustanovitve do konca lanskega leta je komisija dobila več kot 60 tisoč pritožb in izmed teh je približno tretjina pršla v postev za nadaljnjo preiskavo. Mnogi ljudje namreč pišejo o vsakdanjih težavah, s katerimi se naša komisija ne more ukvarjati - na primer spori med sosedmi, pritožbami zaradi odpusta z dela in podobnimi.

Ta praksa je na svetu najbrž enkratna?

Nekaj podobnih sistemov imajo v obeh Amerikah in tudi v Afriki, vendar delujejo drugače. Evropski sistem je nedvomno najnaprednejši, najbolj odprt v tem smislu, da varuje pravice posameznika. Niti omenjeni sistemi z drugih celin niti podobna ustava, ki deluje v okviru Združenih narodov, se zdalce niso tako učinkoviti kot naša strasbourška komisija.

BARBARA KRAMZAR

Kako daleč segajo pooblastila vaše komisije? Ali recimo prisiluhnete zenskam, ki se pritožujejo zaradi zapostavitve, neenakopravnosti spolov?

Komisija in sodišče ukrepata samo tedaj, kadar je domnevna žrtev posameznik, domnevni krivec pa država oziroma njena zakonodaja. Ljudje morajo razumeti, da se komisija ne more ukvarjati s spori med posamezniki, recimo med zaposlenim in delodajalcem. Omejitve so po evropski konvenciji o človekovih pravicah za se ne zadevajo.

Kaj se zgodi, če mednarodno sodišče razsodi v prid posameznika, ki se je pritožil, oblasti v njegovi državi pa se za sklep sodišča ne zmenijo?

Sodišče lahko samo razglasi, da je ta in ta država v primeru tega in tega posameznika prekršila evropsko konvencijo o človekovih pravicah. Od oblasti te države tudi zahteva, naj krivico popravi z ustrežno odškodnino. Ne more pa sodišče državnim oblastem naložiti, kako naj sicer ukrepajo, da ne bi se vedno prihajalo do takšnih in podobnih kršitev. Oblasti morajo same naj-

ti ustrezno pot; spremenijo lahko recimo zakonodajo, nikakor pa jim tega ne more predlagati sodišče.

Kako pa ukrepate v primeru manjšin, katerih pravice so kršene? Iz Estonije, recimo, je zadnje case slišati veliko pritožb, da oblasti hudo zapostavljajo prebivalce ruskega porekla...

Evropska konvencija

za zdaj se ne vsebuje posebnega člena, ki bi govoril o varstvu manjšin, pač pa bi se v nekaterih primerih lahko oprli na člen, ki obravnava vprašanja diskriminacije - na primer kršenje pravice do uporabe materinskega jezika, za kakršno je slo recimo v Belgiji. Ni pa v konvenciji prav posebnega določila o varstvu narodnostnih manjšin v celoti. To področje je za nas še novo in sele razmislimo o tem, kaj bi bilo mogoče ukreniti.

Bi nam lahko navedli nekaj primerov, ki se vam zdijo zanimivi?

Težko je posamičnim primerom prisojiti posebno težo. Tudi kakšna navidez majhna zadeva utegne imeti za posameznika ali skupnost velik pomen. Pri nas na Skotskem je bila na primer v nekaterih solah se pred kratkim praksa, da so

učitelji neobgledno učencev kaznovali tako, da so jih topli z usnjenim jermenom. Nekaj staršev se je pritožilo v Strasbourg in sodišče je res razsodilo, da imajo starši pravico zahtevati od učiteljev, naj njihove otroke vzgajajo v skladu s filozofijo in prepričanjem staršev, torej mirno, strpno, brez nasilnih sredstev. Opozorilo je zaleglo in v škotskih solah danes učencev ne prepepajo več.

Za sklep se vprašanje o nasi državi. Ali glede na to, kar veste o Sloveniji, pričakujete kakšne težave zaradi kršenja človekovih pravic?

Tovrstne težave lahko pričakujete v prav vsaki državi, od najstarejših demokracij do najmlajših. Sodišče je razsodilo proti državi tako v zvezi s primeri iz Velike Britanije, Francije, Danske... Prej ali slej se bo torej kaj zapletlo tudi pri vas. Položaja v Sloveniji sicer ne poznam dovolj dobro, da bi lahko rekel, kakšne vrste težave se utegnejo pojaviti, dobro pa vem, da bomo v Strasbourgu dobili tudi pritožbe iz vaše države. Takrat bo naloga naše komisije in sodišča, da presodita in razsodita, ali so bile človekove pravice v teh primerih res kršene, in da po potrebi ustrezno ukrepata.

TIBET / PROTISLOVNA POROČILA O NEMIRIH

Štiri desetletja zatiranja želje Tibetancev po samostojnosti

Kitajska zasedba je uničila avtohtono tibetansko družbo

PEKING - Poročila o dogajanjih v Lasi, prestolnici Tibeta, kjer je v ponedeljek več sto demonstrantov zahtevalo vrnitev Dalailame, tibetanskega duhovnega vodje, ki živi v izgnanstvu na severu Indije, in vrnitev suverenosti himalajski deželi, ki so jo kitajske oblasti zasedle leta 1950, so si nasprotujoče. Po podatkih tibetanske informacijske agencije Tin, ki deluje v Londonu, so se protesti nadaljevali tudi v torek, policija pa naj bi demonstrante skušala razgnati s solzilcem in strelji v zrak. Po podatkih omenjenega vira naj

bi bila v ponedeljkovih spopadih demonstrantov s policijo ena oseba ubita, ena pa ranjena. Predstavniki tibetanskega urada za zunanje zadeve pa je v telefonskem pogovoru z novinarjem francoske tiskovne agencije AFP izjavil, da so na ulicah tibetanske prestolnice le tisti policaji, ki urejajo promet, in da so razmere normalne.

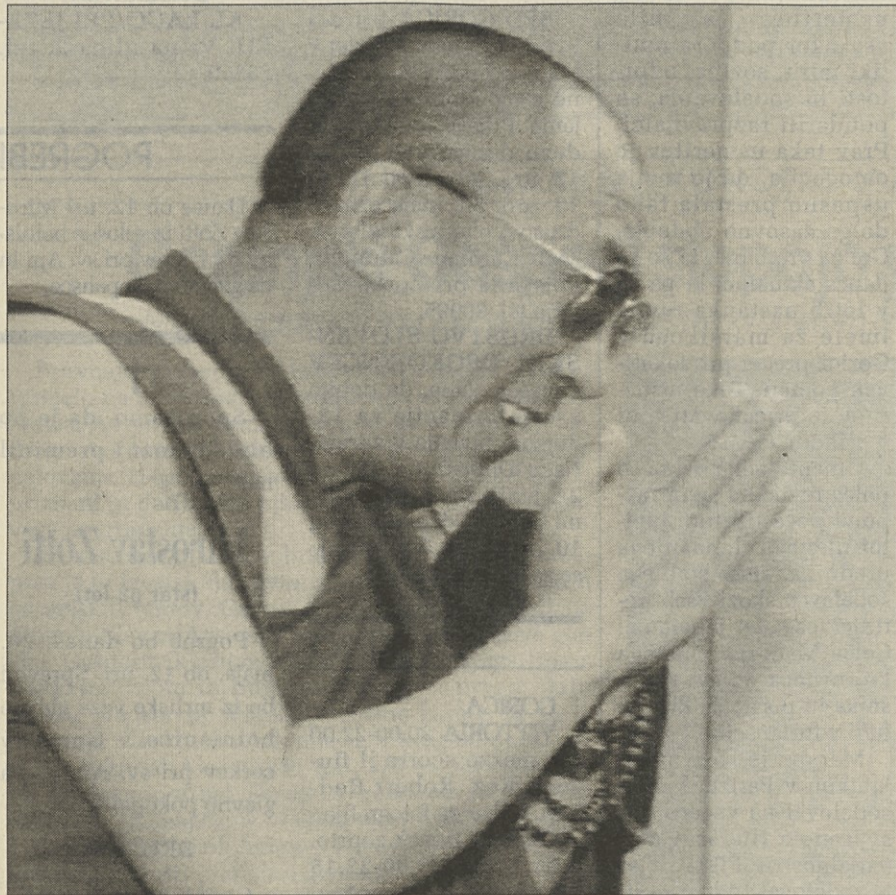
Tibet obsega več kot milijon dvesto tisoč kvadratnih kilometrov redko poseljene in gorate pokrajine na jugu Kitajske. Himalajsko pogorje na jugu - z najvišjo goro na svetu, Mount Everestom - si Ti-

bet deli z Nepalom, Butanom, Sikkimom in Burmo. Omenjena gorska veriga tudi zaustavlja tople in vlažne monsunске vetrove z juga, tako da je ponedelje v tej gorski pokrajini precej hladno in suho. Do krvavega kitajskega zavzetja Tibeta pred štiridesetimi leti je v dolinah med visokimi vrhovi živel blizu milijon in pol večina nomadskih prebivalcev, ki so govorili svoj jezik, imeli svojo kulturo in gospodarstvo in se podrejali svojim, v stoletjih samostojnosti in izolacije utrjenim verskim in socialnim zakonom. Do trenu-

tko, ko je Tibet postal za Kitajsko eno strateško najpomembnejših področij - zahodni vojaški viri trdijo, da je v Tibetu nameščena večina kitajskih jedrskih raket dolgega in srednjega doseg - je bila to samozadostna teokratska država, ki so ji vladali menihi in dalailame. Dalailama je domratni verski in posvetni vodja, za katerega Tibetanci verujejo, da je utelešenje prejšnjega dalailame, poisočje pa ga vsakik z zapletenimi verskimi obredi, ki lahko trajajo tudi več let.

Kitajci so preprosto tibetansko kulturo, gospodarstvo, religijo in socialno zgradbo skoraj povsem uničili z gradnjo cest, letališč in nekaj malega industrije, predvsem pa z uvedbo kolektivizacije kmetijskih zemljišč in popolno odpravo zasebne lastnine. Med leti 1963 in 1971 v Tibet ni smela stopiti noga niti enega tujega diplomata, odposlanca ali turista. Zadnji veliki nemiri so bili v Lasi, tibetanski prestolnici, ki leži tri tisoč šeststo metrov visoko, leta 1989, ko je vso Kitajsko zajel val nemirov in protestov zoper okostenelo komunistično vladavino. Demokracije zahteve kitajske mladine in tudi Tibetancev so vsaj za nekaj časa potepali tanki na trgu Nebeskega mira. Dalailama, ki živi v izgnanstvu na severu Indije, ima nemalo zaslug za internacionalizacijo tibetanskega vprašanja in za oziviljanje tibetanske nacionalne zavesti, ki teženj po samostojnosti doslej nikoli ni skušala uresničiti s silo.

M. E. in agencije

Dalailama, duhovni in posvetni voditelj Tibetancev (Telefoto: AP)

NEMČIJA / DANES GLASOVANJE O SPORNI ZAKONODAJI

Bundestag - trdnjava

Strogi varnostni ukrepi v vladnem predelu Bonna - Pričakujejo na tisoče skrajnežev - Letaki s pozivi »napadite parlament« - Bodo poslanci prišli s helikopterji?

BONN - Nemška policija, ki danes, ko bundestag razpravlja in glasuje o omejevanju pravice do političnega zatocišča, pričakuje množične demonstracije levicarskih skrajnežev, se pridružili pa so se jim tudi zeleni, reformirani komunisti (PDS) in različna krcanska gibanja.

Sprejem zakonodaje, ki bo omejila dotok priselcev za politično zatocišče, sploh ni vpraskljiv, saj sta se o tem po skoraj treh letih ostrih polemik dogovorili vladajoča koalicijska kancleja Kohla in opozicijska socialdemokratska stranka SPD. Nekaj poslancev SPD, nezadovoljnih z dogovorom, je že napovedalo, da bodo glasovali proti sprejetju sporne zakonodaje, toda po mnenju socialdemokratskih voditeljev bo kancleju Kohlu uspelo zbrati

testniki naj bi se začeli zbirati že okoli seste ure zjutraj, pričakujejo pa, da jih bo več kot 10.000. Shod organizirajo nemške organizacije za človekove pravice, pridružili pa so se jim tudi zeleni, reformirani komunisti (PDS) in različna krcanska gibanja.

Sprejem zakonodaje, ki bo omejila dotok priselcev za politično zatocišče, sploh ni vpraskljiv, saj sta se o tem po skoraj treh letih ostrih polemik dogovorili vladajoča koalicijska kancleja Kohla in opozicijska socialdemokratska stranka SPD. Nekaj poslancev SPD, nezadovoljnih z dogovorom, je že napovedalo, da bodo glasovali proti sprejetju sporne zakonodaje, toda po mnenju socialdemokratskih voditeljev bo kancleju Kohlu uspelo zbrati

dvotretjinsko večino, ki je potrebna za spremembo ustave oziroma sprejem zakonodaje. V letu 1992 je za politično zatocišče v Nemčiji zaprosilo 438.000 ljudi, toda oblasti so ugodile le štirim odstotkom prosilcev. Stevilne skupine so pozivale, naj ljudje ustavijo poslance, ki so namenjeni v bundestag, ter jim skušajo dopovedati, kaj bo pomenil njihov glas za sporno zakonodajo.

Nekateri bodo mirno protestirali, drugi pa zagotovo manj,« je povedal tiskovni predstavnik mestne policije Markus Tölle. Oblasti namreč pričakujejo kakšnih tri tisoč »samostojnih« skrajnežev, od levicarskega do anarhistov. Ponavadi so maskirani in začnejo s kamenjem ali z zazigalnimi steklenicami obmetava-

ti policiste, razbijati avtomobile in izlozbe. »Gre za precej mešano družbo protestnikov, kar pomeni, da jih bo težko vse nadzirati,« pravi Tölle. V Berlinu, Frankfurtu in Hamburgu so delili letake, s katerimi so pozivali ljudi, »naj napadejo bundestag«.

V Bonnu pa so oblasti avtomobilistom in prebivalcem delile letake, s katerimi so jih opozarjali na zastoje v prometu in morebitne neredne v okolici bundestaga.

»Storili bomo vse, kar je v naši moči, da poslanecem omogočimo dostop do bundestaga. Če bodo ceste zaprte, bo potrebno poskrbeti za druga prevozna sredstva,« je povedal Tölle. Kot je zapisal časnik Bild zeitung, bodo poslanci, če bo potrebno, do bundestaga prisli z ladjo po Renu ali pa celo s helikopterji.

Stevilni poslanci so v zadnjih dneh doživeli različne pritiske. Z razbijanjem oken, anonimnimi grožnjami po telefonu in grozilnimi ter žaljivimi pismi so si nekateri prizadevali, da bi poslance prisilili, naj glasujejo proti sporni zakonodaji. »Vse politične postaje po Nemčiji smo opozorili, naj v teh dneh bolj poskrbijo za varnost poslancev,« je povedal tiskovni predstavnik notranjega ministrstva v Düsseldorfu. Tako je imel v Dortmundu »nezgodo« neki socialdemokratski poslanec: ko se je ponovi vrnil domov, je odkril, da mu je nekdo zazidal vrata.

Marie-Laure Michel, AFP

LETNA SKUPŠČINA SEVERNOATLANTSKESKE ZVEZE V BERLINU

Nato se otepa novih demokracij na vzhodu Evrope

Bojijo se, da bi s tem izolirali Rusijo in porušili ravnovesje - Madžarska želi pridruženo članstvo čez dve leti

BERLIN - V ponedeljek je Madžarska predlagala, da bi postale vzhodnoevropske države z uveljavljeno demokracijo pridružene članice Nata. Ta predlog so madžarske delegacije Gyorgy Csoti. Madžarski delegat Tamas Wachslar je v poročilu, ki so ga pripravili za skupščino, zapisal, da bi pridruženo članstvo v Natu pomenilo tudi določeno posredanje medsebojne povezanosti zveze, saj ne bi slo za polno vojaško vključitev. Csoti je predlagal naj bi takšno članstvo uvedli leta 1995. Madžarska, Poljska in druge države ze-

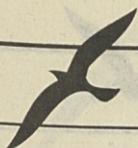
gotovila za varnost v tistih državah srednje in vzhodne Evrope, ki so pripravljene na članstvo oziroma na sodelovanje, je povedal vodja madžarske delegacije Gyorgy Csoti. Madžarski delegat Tamas Wachslar je v poročilu, ki so ga pripravili za skupščino, zapisal, da bi pridruženo članstvo v Natu pomenilo tudi določeno posredanje medsebojne povezanosti zveze, saj ne bi slo za polno vojaško vključitev. Csoti je predlagal naj bi takšno članstvo uvedli leta 1995. Madžarska, Poljska in druge države ze-

daljša casa od Nata terjajo zagotovila o varnosti ali pripravljenosti, da jih sprejme med svoje članstvo. Severnoatlantska zveza pa je vse doslej te zamisli zavrnila z utemeljitvijo, da si ne zeli ustvarjati novih interesnih območij ali izključevati Rusije. Nemski obrambni minister Volker Rühle je izjavil, da ne vidi nobenih načelnih ovir za sprejem države, kot sta Poljska in Madžarska, med dosedanjim sestnanjem. »Predvsem zato, ker po mojem ne gre za vprašanje članstva novih članic, pač pa samo za vprašanje kdaj in kako,« je

poudaril. Pred tednom dni je Nato Madžarski odredel zagotovila o varnosti, ki jih je ta zahtevala, hkrati pa obljubil, da svet ne bo ostal brezbrizen, če bi se boji v nekdanji Jugoslaviji prelili cez meje v nekdanji sovjetski blok. »Pomembno je, da si priznamo, da je varnost Rusije tudi vprašanje, ki zadeva nas. Tako bo ostalo tudi vnaprej zaradi obsega, moči in mentalitete te države,« je izjavil Wachslar. Povedal je tudi, da bodo Rusi ponudili široke možnosti za sodelovanje, ki sicer se ne pomeni članstva, presega pa pristojno-

stati nekdanjega Severnoatlantskega sveta za sodelovanje (NACC), ki je povezoval Nato z njegovimi nekdanjimi sovražniki. Vendar pa je NACC preživel, Madžarski in drugim državam, v katerih se delujeta demokracija in tržno gospodarstvo, pa bi morali zagotoviti drugačno obravnavo, je izjavil Wachslar. »Nič ne more resno predlagati, naj bo pripravljenost za združitve enaka v primeru nekaterih centralnoazijskih sovjetskih republik in Madžarske na drugi strani,« je izjavil.

Rolf Soderlind, Reuter

BALKAN / ZA ZELENO MIZO IN NA FRONTI

Veliko besed, še več krogel

Danes hrvaško-srbska pogajanja

»Balkanski dan« je bil včeraj tako rekoc po vsem svetu kar se le da podoben vsem prejšnjim: veliko lepih, med njimi kakšno na prvi pogled modra beseda in veliko krogel na bojiscih, kjer se Srbi zavedajo svoje premoci, Hrvati vedo, da so dosegli vec, kot so kdaj imeli, Muslimanom pa postaja jasno, da so jih prodali, zato odločno zavrcajo nove mirovne nacрте in se bojujejo, kolikor se morejo. Po sarajevskih hisah iscejo moske, ki so se izmaknili vojski sluzbi.

Generali Severnoatlantske zveze so se v Bruslju pogajali, koliko vojakov bodo poslali v Bosno cuvat muslimanske enklave (Sarajevo in se pet manjsih mest, ki niso ne pod srbsko ne pod hrvaško oblastjo) in se pri tem skusajo izogniti hitrim odločitvam. Nacelno podpirajo sporazum iz Washingtona, vendar se ne morejo (ali nocejo) dogovoriti, ali so sploh pripravljeni vojsko posredovati, pa ceprav samo kot strazarji nemocnega civilnega prebivalstva.

Diplomati na sedezu Zdruzenih narodov pripravljajo mednarodno sodisce, ki naj obracunava balkanskimi vojnimi zlocinci. Pobudo so prevzeli predstavniki petih drzav podpisnic programa skupne akcije, ki so se ze pred razpravo o se eni resoluciji sestali z neuvrscenimi clanicami Varnostnega

sveta (Pakistanom, Marokom, Venezuelo, Dzibuti-jem in Zelenortskim otocjem) in jim skusali dopovedati, da njihova akcija ni uperjena proti Muslimanom (ki jih neuvrsceni zagovarjajo na newyorski Vzhodni reki) in da res ni samo pesek v oci, kot so neuvrsceni ze opozorili v Zdruzenih narodih.

Mednarodni pogajalci zatrjujejo, da zadnji mirovni nacrt ne pomeni obso-dbe Muslimanov in nagrajevanja Srbov, in dodajajo, da Vance-Ownov nacrt in ze skoraj pozabljena ameriska pobuda o strogem kaznovanju Srbov nista mrtva. Vanceov naslednik Stoltenberg je v Zagrebu vneto zagovarjal, da nacrt peterice v resnici pomeni uresnicenje Vance-Ownovega nacрта, lord Owen pa je bil v Zenevi previdnejši in ni hotel dajati jasnovidskih izjav.

Verjetno najblize prihodnjemu razpletanju dogajanja so novice iz Beograda o tem, kako odposlanec ruskega predsednika Jelcina Vitalij Curkin prepričuje Srbe in spodbuja uresnicitev »programa skupne akcije«, ki so ga pretekli konec tedna sprejeli Rusi, Ameri-cani, Francozi, Angleži in Spanci na srecanju v Washingtonu.

Curkin se je pogovarjal z vsemi srbskimi voditelji - Milosevicem, Cosicem in Karadzicem. Vsi so podprli program skupne akcije,

vendar se je predsednik samozvane Jugoslavije odločno uprl razporejanju opazovalcev Zdruzenih narodov na mejah med vojno drzavo in Bosno in vsakršnemu posiljanju mednarodnih enot na Kosovo in v Makedonijo. Cosic se je tudi razjokal nad zlo usodo Srbov, ki da so tudi v naj-novejšem mirovnem nacrtu delezni pritiskov in izsiljevanja. Cosic predvsem noce nic slisati o kakršnemkoli umiku srbskih cet z ozemlja, ki so ga v Bosni ze zasedle. Zalosten, ker Srbov svet ne razume, je poglavar bosanskih Srbov Karadzic menda pristal na morebitne »zamenjave ozemlja«, vendar samo, ce bo svet priznal njegovo »Republiko srbsko« v dosednji BiH. Prav mogoče je, da se bodo nekoc kasneje o njegovih zeljah pogovarjali tudi na pogajanjih med Srbi in Hrvati, ki se bodo danes srečali v Zagrebu in ki se utegnejo preleviti v nekakšno nadaljevanje razvpitih, vendar zgodovinsko pomembnih in usodnih srečanj med Tudmanom in Milosevicem v Karadordevu.

Pogajanja med Zagrebom in hrvaškimi Srbi (v resnici posredno tudi z Beogradom), ki utegnejo biti tudi trda in zapletena, se bodo morda izkazala za najpomembnejši oprijemljiv rezultat washingtonskega sestanka »velikih sil«.

(R. S.)

Pripadniki španskega bataljona ZN v Mostaru se večkrat znajdejo v navzkrižnem ognju (Telefoto: AP)

ITALIJA / ISKANJE PODPORE

Silajdžić v Vatikanu

Zunanjega ministra BiH je sprejel Angelo Sodano

RIM - Takojšnja in dejanska prekinitev ognja, uresnicenje nacela, da oborozena zasedba nekega ozemlja se ni legitimiranje za njegovo posest, nujnost dialoga med vsemi prizadetimi stranmi so nacela, na katerih Vatikan gradi svojo politiko do krize v nekdanji Jugoslaviji in na podlagi katerih si prizadeva za resitev konflikta v BiH.

To je včeraj poudaril državni tajnik Svete stolice msgr. Angelo Sodano bosanskemu zunanjemu ministru Harisu Silajdžiću, ki je prisel v ponedeljek zvečer v Rim na pogovore z italijanskimi in vatikanskimi predstavniki. Sodano je zagotovil »trajno solidarnost papeža Karola Woytila z vsem bosansko-hercegovskim prebivalstvom, ki je postalo zrtve nečloveškega nasilja«. Dodal je, da bo Vatikan podpiral sleherna prizadevanja, da bi prizadete strani sedle za mizo in da bi bili postavljeni »temelji pravičnega mira, ki bi ustrezal željam ljudstev in ne bi preprečeval njihovega sodelovanja v prihodnosti«.

Vatikan je, kot kaže, eden od redkih mednarodnih dejavnikov, ki ze zagovarjajo nacelno reševanje konflikta v BiH in poudarjajo princip, da sila ne more legitimirati posesti nekega ozemlja. V drugih mednarodnih forumih težijo k veliko vecjemu »realizmu«.

Tako je bilo včeraj v Bruslju, kjer so se sestali

obrambni ministri 15 drzav clanic zveze Nato, ki so podprli kompromisno resitev, dosezeno v Washingtonu med ZDA, Rusijo, Veliko Britanijo, Francijo in Spanijo. Po oceni obrambnih ministrov je obramba sestih muslimanskih obmocij, ki jih je OZN proglasila za zascitena, prvi korak k uresnicenju Vance-Ownovega mirovnega nacрта. »Ta dogovor je bil sprejet s precejšnjim soglasjem,« je poudaril ameriski obrambni minister Les Aspin.

Z vsebino washingtonskega kompromisa je soglasal tudi italijanski obrambni minister Fabbri, ki pa je bil s postopkom nezadovoljen, ker se drzave niso posvetovala z drugimi clanicami zavezništva. Španskemu obrambnemu ministru Vargasu se zdi pomembno, da se je v akcijo iskanja mira vključila tudi Rusija, medtem ko nemški obrambni minister Ruehe ni bil zadovoljen; poudaril je, da gre »za zasilno resitev«, in zahteval nadaljevanje pritiska na Srbe, uresnicenja Vance-Ownovega nacрта, omenil pa je tudi možnost odprave embarga na oborozevanje Muslimanov. Prav ta resitev pa bi bila po oceni italijanskega vojskega izvedenca Enrica Jachia usodna, tako v primeru, ce bi na bojiscu prevladali Muslimani ali pa Srbi, saj bi v obeh primerih lahko izzvali stopnjevanje in sirjenje konflikta. Vojmir Tavcar

POGOVOR Z MAKEDONSKIM OBRAMBNI MINISTROM

»Naša država ni ogrožena«

Sklepanje vojaških paktov z balkanskimi državami bi lahko bilo za Makedonijo usodno - Makedonska vojska je državna, ne nacionalna ustanova

MILOŠ EKAR / SKOPIJE

Bolj kot z zaustavitvijo vojne v Bosni in Hercegovini si svet beli glavo z vprašanjem, kako preprečiti nadaljnje sirjenje spopadov, ki bi v vojno vihro lahko potegnili ne samo Balkan, pac pa ves svet. Zato se v zadnjem casu spet veliko govori o namestitvi mednarodnih vojskih sil v Makedoniji in celo o možnosti, da bi se najjužnejša republika nekdanje Jugoslavije vključila v Severnoatlantsko obrambno zvezo, edino pravo vojsko zvezo, ki je po koncu hladne vojne in razpadu SZ se ohranila moc in vpliv. Albanija je ze postala pridružena članica te organizacije, Makedonijo pa v najnovjših nacrtih za ta del Balkana omenjajo kot območje, kamor bi morali namestiti mednarodne vojske enote. O teh vprašanjih smo se pogovarjali z makedonskim obrambnim ministrom doktorjem prava Vladom Popovskim

Kakšne so trenutne varnostne razmere v Makedoniji?

Varnostne razmere so dobre. Za zdaj ni znakov, ki bi kazali na to, da Makedonija ogroza katerakoli sosednja država. Pričakujemo, da se bo tako stanje nadaljevalo in da bodo razmere tudi v prihodnje stabilne.

Trdite, da Makedonija neposredno ni ogrožena. Kljub temu pa je ameriski predsednik Clinton pred kratkim predlagal namestitve svojih enot v vaši državi, ameriski državni sekretar Christopher pa je Srbiji zagrozil, naj se nikar ne drzne ogroziti svoje južne sode. Kako tolmacite omenjene izjave?

Menimo, da omenjenih izjav ni motiviralo spoznanje o ogroženosti Makedonije, pac pa prizadevanje omenjenih mednarodnih sil za mir na Balkanu. Očitno svet ocenjuje, da je Makedonija občutljiv in strateško pomemben del območja, iz cesar sledi ugotovitve, da bi siritev spopadov na Makedonijo pripeljala do regionalne vojne, ki bi porušila verjetno celo samonator obrambni sistem, saj bi bile v tem primeru vmešane Grčija, Turčija, Bolgarija, Albanija itd., ki nekatere so, nekatere pa niso članice Nata.

Vsekakor menimo, da so prizadevanja za neširitev spopadov tudi na Makedonijo za nas pozitivna, namestitev novega kontingenta vojakov pa seveda pride v postev sele, ko bomo take predloge vsestransko preučili in bo o tem povedalo svoje mnenje tudi makedonsko sobranje. Makedonija ni zaprosila za namestitve mednarodnih enot v državi, ker za to ni potrebe, vsekakor pa smo globoko zainteresirani za pogovore o zagotovitvi miru v nekdanji Jugoslaviji. Če ne bo prišlo do dramatičnih sprememb razmer, recimo na Kosovu ali v drugih delih ZRJ menimo, da je tudi Beograd zainteresiran za razvoj dobrososedskih odnosov z Makedonijo.

Pred kratkim ste se mudili v Albaniji. Ste se s kolegi v Tirani dogovorili za vojsko sodelovanje?

Ob obisku v Tirani smo podpisali le skupno izjavo, ki je bila objavljena v vseh sredstvih množičnega obveščanja. In to je vse, kar smo podpisali. Nobenega tajnega dokumenta ali česa podobnega ni bilo. Dogovorili smo se le za v svetu utečene in znane oblike medsebojnega obveščanja in izmenjave izkušenj. Nismo pa se pogovarjali o morebitnem trdnem vojskanskem sodelo-

vanju, recimo v primeru vojaške ogroženosti Makedonije. Po našem mnenju bi bilo za Makedonijo lahko usodno, ce bi s katerokoli balkansko državo sklepala vojska zavezništva ali jo prosila za vojsko posredovanje. Ce bi bila naša država ze vojsko ogrožena, potem racunamo predvsem na lastne obrambne sposobnosti in v skrajnem primeru na pomoč mednarodnih organizacij, predvsem na Varnostni svet ZN.

Kako je organizirana makedonska vojska, koliko ljudi steje in kako je sestavljena?

Za razliko od prejšnjega sistema nimamo več dvojne vojske in poveljniške strukture, pac pa je, tako kot v vseh razvitih zahodnih državah vojska podrejena obrambnemu ministru in predsedniku države, kot njenemu vrhovnemu poveljniku. Povedano drugače, vzpostavili smo civilni nadzor nad oboroženimi silami. Makedonska vojska je razdeljena v tri korpuse, ki se naprej delijo v brigade in bataljone. V mirnem casu je predvideno, da makedonska vojska steje 18.000 ljudi. Zdaj je vojakov in starešin 15.000. V vojnih razmerah se omenjene številke povečajo za desetkrat. Po zastopanosti

Obrambni minister dr. Vlado Popovski (Foto: J. S./TRIO)

kadrov lahko recemo, da imamo vse rodove vojske, razen mornarice - imamo sicer jezersko mornarico na Ohridskem in Prespanskem jezeru - po tehnični opremljenosti pa je naša vojska predvsem pehota, saj nimamo ne letal, ne tankov. Tako kot Slovenija si tudi mi prizadevamo za odpravo embarga za nakup orožja, zato letalskih in tankovskih oziroma oklepnih enot nismo razformirali.

Koliksen je odstotek Albancev v Makedonski vojski?

Po podatkih o vpoklicu, ki je doslej prvi, saj vojski rok po veljavnem zakonu traja leto dni, je Albanec v Makedonski vojski stinajst oziroma petnajst odstotkov. V primerjavi z odzivom Albancev na pozive v prejšnjo vojsko, so ti odstotki zelo visoki, kar pomeni, da so Albanci sprejeli Makedonsko vojsko za svojo. To ni

nacionalna, pac pa državna vojska, služba v taki vojski pa državljanska in ne etnična oziroma nacionalna dolžnost. Ceprav je bilo v začetku nekaj odpora in predsodkov, pa je očitno dosedanja politika makedonskega vodstva in razvoj razmer prepričal dvomljivce, da je trditve o državljanski vojski točna. Albanec med starešinami je se razmeroma malo, približno tri odstotke vseh starešin. To je struktura, ki smo jo podedovali od prejšnje vojske in je ni mogoče spremeniti preko noči. No, razporeditev teh starešin po formacijskih mestih pa je kljub temu razmeroma visoka. Albanci so v stabilnih korpusov, garnizonov in bataljonov. Tudi moj namestnik je Albanec. Trudimo se, da bi sestavo makedonske vojske cim bolj prilagodili razmerjem med etničnimi skupinami v naši državi.

KURDISTAN / KRŠENJE MARČEVSKEGA DOGOVORA

Kurdski uporniki niso pripravljeni položiti orožja

V napadih ubitih najmanj 30 vojakov - Ogorčenje v Ankari

ANKARA - Kurdski uporniki v Turciji so z nasilnimi dejanji dokazali, da niso pripravljeni položiti orožja kljub prekinitvi ognja, ki so jo razglasili v letošnjem marcu. V dveh oboroženih akcijah so v ponedeljek in v torek zjutraj pobili več kot trideset vojakov v Bingolu. To je sporočila prefektura iz Diyarbakirja, ki nadzoruje dvanajst okrožij od leta 1987, ko je bilo uvedeno izredno stanje na anatolskem jugovzhodu, kjer je vecina prebivalcev Kurdov. Enega vojaka so kurdski uporniki v ponedeljek tudi ugrabili. V turški prestolnici so ta dejanja vzbudila ogorčenje, saj so se pravkar pripravljali na dopolnitev zakona o pomilostitvi, s katerim naj bi junija tudi od-

pravili izredno stanje na severovzhodnem območju. Pomor vojakov, ki so bili ubiti iz zasede, je zacasn premier Erdal Inonu označil kot »katastrofalna«. »Prizadevamo si vzpostaviti socialni mir, pri tem pa morajo sodelovati tudi teroristi, ki morajo nemudoma prenehati s svojimi terorističnimi dejanji,« je dejal. Pred parlamentarnim klubom svoje socialdemokratske populistične stranke je Inonu razgrnil zalostno bilanco 31 mrtvih (od tega 29 vojakov), šest vojakov ranjenih in stinajst »pogrešanih«, ki so jih ugrabili uporniki (med njimi osem vojakov in en policist).

V svojih prvih reakcijah je turška vlada napovedala umik nacrtovanega

odloka o pomilostitvi, kot so uradno sporočili v Ankari. Ta pomor iz zasede se je zgodil prav v casu, ko se je zdela, da je Zahod sprejel turška zagotovila o umirjanju položaja in ze zagotovili svojo podporo Ankari proti »terorizmu«, kot je v prejšnjem tednu napovedal nemški kancler Helmut Kohl, ki je bil do svojega obiska kritik kršitev clovekovih pravic. S tem dejanjem so kurdski uporniki dokazali, da se zmeraj gospodarijo na svojem ozemlju po svoji volji. Razglasitev prekinitve ognja so si turške oblasti razlagale kot »polaganje orožja«. Nekateri pa so bili prepričani, da gre zgolj za »premora«, v katerem naj bi uporniske sile obnovile svoje moči. »Ne bomo vas napadali, ce nas

ne boste vi,« je zatrdil vodja delavske stranke Kurdistan Abdullah Ocalan, ko je razglasil enostransko prekinitev ognja, ki so jo nato znova obnovili aprila. V svoji izjavi za turški prokurdski casopis Ozgur Gundem je Cemil Bayik, imenovan Cuma, vrhovni poveljnik ljudske vojske narodne osvoboditve, ki je del delavske stranke Kurdistan, poudaril, da so uporniki »v vojskanskem in političnem smislu vojno dobili«. Prav tako je poudaril, da uporniki ne bodo ostali dolžni odgovora vojskanskim operacijam vladnih sil kljub prekinitvi ognja, ki je te sile ne spoštujejo in ki je po uradnih podatkih od marca zahtevala vsaj 131 zrtve med uporniki.

Antoine Lazerges, AFP

ZASEDANJE DRŽAVNEGA ZBORA

Prisegli sodniki Ustavnega sodišča - Preobrazba lokalne samouprave

Kako urediti terjatve slovenskih podjetij do držav bivše Jugoslavije

LJUBLJANA - Minister Peterle je v svojem nastopu opozoril na primer Secovelj, kjer otroci hodijo v solo v Secovlje, prebivalci morajo po gradbeno dovoljenje v Buje, kjer so tudi prijavljeni in dobivajo osebne dokumente, zemljiško lastnino vpisujejo v katastrske knjige občine Piran, medtem ko morajo po dovoljenju za vodovodne in elektro priključke v Koper. Zunanji minister je tako pozoril poslance, da velja pri določanju meje med Slovenijo in Hrvaško upoštevati tudi in morda predvsem vidik tamkajšnjih prebivalcev, ki jim je meja prinesla tudi veliko težav. Vladni koordinator za odnose s Hrvaško Peter Tos je skušal poslancem pojasniti zakaj je na gradivu označena strogo zaupna, kar pa mu ni najbolje uspelo, saj so poslanci po vrsti zahtevali javno obravnavo. Pokazalo pa se je, da glasovalni stroj vladajoče koalicije se vedno deluje kot namazan, saj so pri glasovanju gladko zavrnili zahtevo, da naj bo seja javna, kar je bilo v popolnem nasprotju z vzdušjem med poslanci, preden so glasovali. Podobno polemiko je bilo na seji mednarodnega odbora, kjer je po končanih pogovorih z dr. Rudolfom za kratek hip nastopil tudi minister Peterle.

Clane je obvestil o cem sta se pogovarjala, vendar pa njegovo poročilo začuda ni zbudilo nikakršne razprave. Poslanci so namreč hoteli drug drugemu dokazovati koliko jim je do slovenske zemlje, zato so se zapletali v polemike ali je meja na Mirni upravičena, kdaj in kako je upravičena mednarodna arbitraža, kakšne povračilne ukrepe, če sploh kakšne, naj sprejme državni zbor, kaj bi pomenilo za obmejne prebivalce, če bi mednarodni mejni prehod spremenili v maloobmejnega ter se in se. Na koncu so omagali in odločanje preložili na današnjo sejo, izhodišča pa je pripravila posebej izbrana komisija pod vodstvom potrepzljivega Boruta Pahorja. Sicer pa so poslanci državne zbora na tajnih volitvah izvolili vse tri predlagane kandidate za sodnike ustavnega sodišča. France Testen, Lojze Ude in Bostjan M. Zupancič so popoldan tudi prisegli pred državnim zborom.

V razpravi pred tajnimi volitvami je poslanec Samostojne poslanske skupine Sašo Lap nasprotoval izvolitvi Lojze Ude, saj po njegovem mnenju človek, ki je bil med letoma 1979 in 1981 predsednik zakonodajne pravne komisije, ni primeren za ustavnega sodnika. Omenjena komisi-

ja je namreč sestavila družbeni dogovor o ureničenju kadrovske politike v Sloveniji, ki je temeljil na nacelu moralno-političnih kvalitet. Zmago Jelenc (Slovenska nacionalna stranka) je Lapov nastop označil kot »lov na čarovnice«, ki Sloveniji ne more koristiti. Strokovno usposobljenost Lojze Ude sta visoko ocenila Leo Seserko in Ivan Toplak.

Po prisegi treh ustavnih sodnikov so poslanci obravnavali predlog zakona o evidenci v javni varnosti, ki naj bi z zakonom o varstvu osebnih podatkov zavaroval posameznika pred represivnimi organi. Precej polemika je bila razprava o projektu preobrazbe lokalne samouprave. Ciril Ribič je uvodoma dejal, da bi moral biti zakon sprejet najkasneje do konca leta 1993, saj se v zadnjem času iz vrste razlogov krepijo centralistične težnje, ki onemogočajo uresničanje celotnega ustavnega sistema. France Bucar (DS) je nato podaril popolnoma drugačno mnenje - da so predlagana stališča najbolj tipičen napad na ustavni sistem. Ivan Oman (SKD) je povedal, da se po njegovem mne-

nju zaradi projekta lokalne samouprave ne bi smela spreminjati ustava, ker bi to lahko odprlo se druga vprašanja. Razpravo so poslanci sicer končali, vendar bo matična komisija jutri popoldan pripravila do-

polnila k predlaganim stališčem in jih predlagala državnemu zboru. Poslanci so včeraj končali tudi razpravo o predlogu za izdajo zakona, ki bi - kot je v uvodu v imenu predlagatelja povedal Igor Omerza - ure-

dil terjatve, ki jih imajo naša podjetja do držav nekdanje Jugoslavije. Gre za približno 350 terjatev v skupni vrednosti okoli 1,5 milijarde nemških mark (premoženje, ki je bilo odvzeto slovenskim podjetjem v nekdanjih jugoslovanskih republikah). Omerza je dejal, da bo to vprašanje država

rešila z izdajanjem certifikatov. Predstavnik vlade je predlagal poslanecem, naj predloga demokratov ne podprejo, saj bo vlada do junijske seje pripravila celovit projekt reševanja problema terjatev slovenskih podjetij, v katerem bo upoštevala tudi predloge in zahteve državnega zbora.

Novi ustavni sodniki: B. M. Zupancič, L. Ude in F. Testen (Foto: Tomi Lombar/TRIO)

ODBOR ZA OBRAMBO

Osnutek še, predlog pa ne!

Zahtevajo boljše besedilo - Policijski sindikat pred sodišče?

BOSTJAN LAJOVIC

LJUBLJANA - Kritično razpoloženje odbora za obrambo državnega zbora do Resolucije o izhodiščih zasnove nacionalne varnosti se tudi po včerajšnji seji ni spremenilo. To se naprej odklanjajo in zahtevajo, naj vlada kot predlagatelj pripravi bistveno dopolnjeno gradivo s spremembami naslovom. Na seji državnega zbora minuli teden so namreč preložili odločanje o Resoluciji, ker so imeli poslanci veliko dopolnil, pa tudi nacenih pripomb.

Na včerajšnji seji odbora so zato obravnavali posamična dopolnila, do katerih se je opredelila tudi vlada, in sklenili, naj se predlog Resolucije vrne v fazo osnutka. Razprava je bila zanimiva kot vedno, zlasti med predsednikom odbora Jelencem in obrambnim ministrom Janso. Jelenc si je pri nasprotovanju sprejemu Resolucije pomagal tudi z mnenjem Zveze castnikov Slovenije in Policijskega sindikata, kar pa se je zdelo ministru Jansi sporno tako proceduralno kot vsebinsko. Zveza castnikov naj bi namreč zamudila rok za oddajo pripomb, po mnenju obrambnega ministra pa je vprašljiva tudi njena

strokovnost, na katero se je sicer skliceval Jelenc. V podporo svojim dvomom je Jansa navrgel, da predsednik Zveze castnikov govori le »napole« slovensko. Z njim se je strinjal član odbora Marjan Stanic, ki je dejal, da je polovica članov te zveze Neslovencev. Jelenc je nasprotoval, čes da ne gre pozabiti, da so vsi slovenski državljani...

Stališča Policijskega sindikata pa bi po Janšem mnenju moralo obravnavati sodišče, saj policisti kot pripadniki represivnih organov v nobeni resni državi ne smejo dajati političnih ocen. Odbor je podprl večino vloženih dopolnil, tudi tistega, ki nasprotuje terminu Slovenska vojska in vzpostavlja naziv Obrambne sile Slovenije, čeprav se je pokazalo, da sklicevanje na ustavo v tem primeru ni upravičeno. O morebitnem preimenovanju Teritorialne obrambe v Slovensko vojsko bo torej odločal državni zbor, morda že na juljskih sejah, saj naj bi vlada dotlej imela dovolj časa, da pripravi novo besedilo. Člani odbora so poudarili, da to ne pomeni bistvene zamude pri sprejemu novega zakona o obrambi.

O OROŽJU IN OBTOŽBAH

Brejc, Bavčar in Brvar zanikajo vpletenost

Roman Jeglič umaknil obtožbe - V udbovskem slogu - Govorice

IVANKA MIHELIC

LJUBLJANA - Kot smo že poročali, so se člani komisije državnega zbora za nadzor nad zakonitostjo dela varnostnih in drugih obveščevalnih služb na zaprtem delu ponedeljkove seje lotili dela pisma Romana Jegliča, namestnika nekdanjega predstojnika Visa Miha Brejca, ki med drugim govori tudi o tem, da sta ministrstva za notranje zadeve in za obrambo trgovali z orožjem, se medsebojno nadzirali, pri tem pa so vsi zaslužili ogromno denarja. Jeglič je v pismu neposredno obtožil Miha Brejca, Igorja Bavčarja in Boga Brvarja, ki naj bi bili na notranjem ministrstvu edini vedeli, kje je denar in koliko so ga zaslužili, o Brejcu pa je se zapisal, da je edini razpolagal z dokumenti, ki bi lahko kompromitirali obrambno ministrstvo.

Vsi omenjeni so včeraj izrečno zanikali svojo morebitno vpletenost v trgovino z orožjem. Se posebno prizadeto se je odzval državni sekretar v notranjem ministrstvu Bogo Brvar, ki nam je zagotovil, da o teh zadevah ne ve nicesar in da ni bil nikoli povezan z nobeno trgovino z orožjem ali s kakršnimkoli denarjem. »Če bi bilo karkoli narobe z menoj, potem ne bi bil državni sekretar in mi ne bi zaupali opravljanja tako odgovornih nalog, s katerimi se trenutno ukvarjam. Žal mi je, da se ljudi na tak način blati in etiketira,« je dejal Brvar. Pojasnil je, da ce je že kdaj potekal tranzit oro-

žja skozi Slovenijo, potem je potekal v skladu z zakonom o nadzoru državne meje in s soglasjem ministrstev za obrambo in zunanje zadeve. Vso dokumentacija o tem naj bi hranili na notranjem ministrstvu.

Obtožbe sta zavrnila tudi Igor Bavcar in Miha Brejc, ki sta opozorila, da je Jeglič na zaprtem delu seje umaknil vse navedbe v svojem pismu, da pa so člani komisije ob tem navedli, da jih to spominja na stare udbovske metode obtoževanja brez dokazov. Sicer je Miha Brejc izrečno odklonil, da o transferu orožja ali nedovoljeni trgovini z njim govori javno. Izjavil je le, da je Vis v njegovem času spremljal tudi te pojave, da pa so zanje zdaj odgovorni drugi. Igor Bavcar pa je dejal, da so na notranjem ministrstvu imeli več akcij, povezanih z ilegalno trgovino z orožjem, saj naj bi se bil ta posel v naši državi zelo razpasel. Tej trditvi vsekakor kaže verjeti, saj gre za zgodbo, ki ima očitno precej širok kontekst, ilegalna trgovina z orožjem pa je menda le ena od njenih platí. Vse preveč je namreč govorilo, v katerih se omenjajo tudi povsem konkretna imena ljudi, ki da so bili vpleteni v to tako ali drugače; opisujejo se poti, po katerih je potovalo to orožje, vsina »takse«, ki se je pri tem pobirala, in se in še. Materiala je za kriminaliste menda več kot dovolj. Prav tako za tožilce in sodnike.

KOLEKTIVNA POGODBA ZA NEGOSPODARSTVO

Za podpis normativnega dela pogodbe

Pogajanja o tarifnem delu še trajajo

MIRA GACNIK

LJUBLJANA - Včeraj je bila skupna seja konferenc sindikata carinikov, kazensko popravni domov in zaporov, republiške uprave za javne prihode, pravosodja ter občinskih in republiških upravnih organov. Vlada namreč od sindikatov podpisnikov kolektivne pogodbe za gospodarstvo že danes pričakuje odgovor glede odločitve o podpisu le-te. Sindikati so zadovoljni s tarifnim delom pogodbe, in čeprav je bilo na včerajšnji seji slišati tudi pomisleke, so se odločili za takojšen podpis normativnega dela pogodbe. Pogajanja z vlado o tarifnem delu pogodbe pa bodo nadaljevali. Sindikat

se namreč ne strinja z izhodiščno plačo, ki je, kot pravijo, nižja od zajamčene, in ni primerljiva in usklajena s plačami v gospodarstvu, delu javnega sektorja, ki je plačan iz proračuna. Ker vlada na zahtevo sindikatov po povisanju izhodiščnih plač odgovarja z dejstvom, da denarja v proračunu ni, republiški odbor sindikata državnih in družbenih organov predlaga, da se odpravi pavsalna delitev 10 odstotkov stimulacije in da se ta sredstva namenijo za dvig izhodiščne plače. Od vlade zahtevajo, da se jim izplača regres za letni dopust v višini 60 odstotkov povprečne plače v gospodarstvu, in to najka-

sneje do junija. Prav tako je nesprijemljivo, da so v državnih organih uveljavljeni stitje sistemi določanja plač in stimulacij, kar krepi nezadovoljstvo in ustvarja napetosti med zaposlenimi delavci.

Ker je očitno, da vlada ne namerava popustiti, saj ji odlašanje podpisa tarifnega dela le koristi, so se odločili, da začnejo stopnjevat sindikalne dejavnosti. Članstvo naj se tako opredeli glede oblik in vrst pritiska, s stavko vred. Če bi se članstvo odločilo za stavko, republiški odbor sindikata državnih in družbenih organov predlaga, naj bo ta 29. junija, in sicer od 11. do 15. ure.

SEJA UNIVERZITETNEGA SVETA

Konec junija morda že nov rektor - Doktorat Kučanu "mimo" naše univerze

PETRA TRČEK

LJUBLJANA - Na ljubljanski univerzi so načrtovali, da bodo rektorja in prorektorje izvolili že meseca maja. Pa jim ni uspelo. Tako so se na včerajšnji (sicer nesklepčni) seji univerzitetnega sveta dogovorili, da bodo izoblikovali sklep o začetku postopka o imenovanju rektorja in prorektorjev. Ko bodo od članov, ki niso bili prisotni, dobili soglasja, ki so potrebna, da sklep začne veljati, bodo kandidati imeli en mesec časa, da se bodo prijavili na razpisana mesta. Na seji so se tudi pogovarja-

li o priznavanju doktoratov, pridobljenih v tujini. Predsednik sveta Marjan Senjur je razmisljal, da bilo potrebno ugotoviti, s katerih univerz v tujini bi lahko doktorate avtomatično priznavali. To bi postopek precej poenostavilo.

Senjur je kot predsednik sveta sprožil tudi vprašanje glede castnega doktorata ameriške univerze Southern International University, ki so ga podelili slovenskemu predsedniku Mi-

lanu Kučanu. Rektor Univerze v Ljubljani dr. Miha Tisler ni glede tega povedal nič konkretnega. Dejaj je, da je bila ljubljanska univerza samo posrednik, da je bila naprosena, da izroci doktorat. Rekel je, da je bil castni doktorat v bistvu podeljen »mimo« Univerze.

Na seji so se povedali, da nameravajo izdati biografijo in bibliografijo o delavcih univerze. Biografski del je že pripravljen, medtem ko bibliografski se ni popoln, ker tri fakultete niso oddale podatkov.

ZELENI

Dvom o odrešilnosti nove zakonodaje

Na izvoz čaka 80 ton PBC odpadkov, sicer jih je v Sloveniji še 400 ton - Ostreje v odnosih s Hrvaško

BORUT MESKO

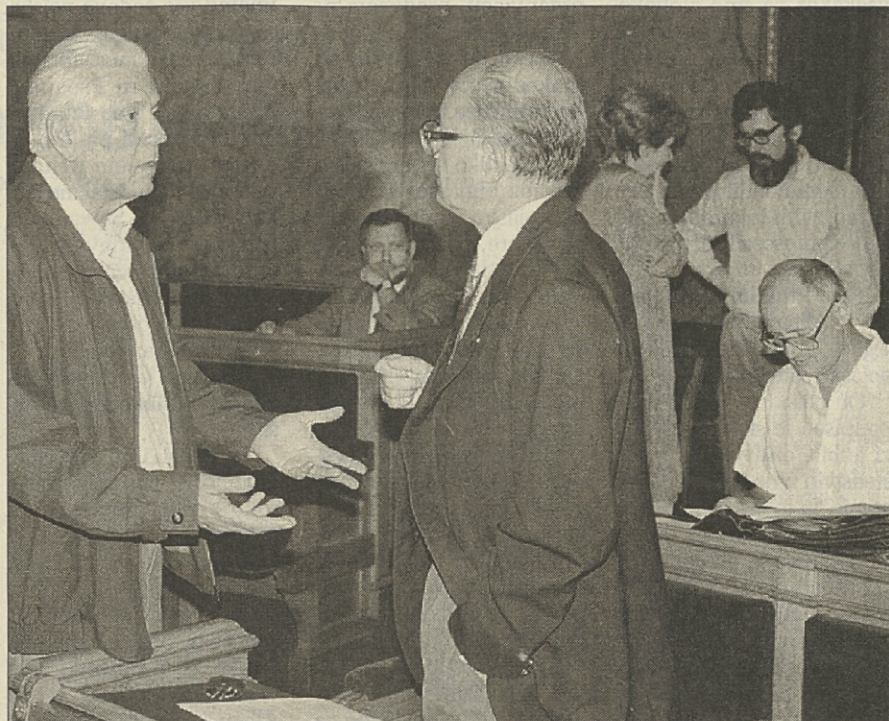
LJUBLJANA - Kot kaže, bo zakon o varstvu okolja po dveh letih razprav vendarle sprejet, ostaja pa odprto, ali bo na prehodu iz planskega v tržno gospodarstvo omogočil sanacijo nakopičenih ekoloških problemov, je včeraj izjavil predsednik Zelenih - ekološko socialne stranke dr. Dušan Plut. Ekološka sanacija bo namreč potekala v cedalje slabših gmotnih razmerah, dodatna ovira pa so nedorečeni podzakonski predpisi. Vlada trenutno ne vodi okolju prijazne politike. Po Plutovem mnenju bomo zato letošnje izgubili do tri odstotke bruto narodnega dohodka. Sprejeti bi bilo treba se zakona o naravi in o prostorskem načrtovanju, predpise prilagodi-

ti evropskim merilom in podpisati vse konvencije o varstvu okolja.

Prav baselska konvencija, ki govori o nadzoru uvoza in izvoza nevarnih odpadkov, že nekaj mesecev čaka, da jo bo državni zbor uvrstil na dnevni red in ratificiral. Mag. Viktor Lovrencić je opozoril, da zaradi tega 41 slovenskih podjetij ne more izprazniti svojih castasnih skladišč s kondenzatorji in transformatorji, ki vsebujejo škodljiv PCB. Med njihovimi lastniki sta poleg industrijskih gigantov bolnišnici v Mariboru in Sempetru in obrambno ministrstvo. Na izvoz prek Lovrencičevega podjetja C&G, ki se ukvarja

z zbiranjem nevarnih odpadkov, tako čaka 80 ton PCB odpadkov. Ocenjuje se 400 ton teh odpadkov.

V odnosih s Hrvaško bo treba nastopiti ostreje, je poudaril sekretar stranke Bozidar Flajšman. Zeleni se zavzemajo za demilitarizacijo Trdinovega vrha in zelijo, da tranzitni promet ne bi potekal v neposredni bližini slovenske Obale. Ker Slovenija iz Krskega dobi polovico energije, z ekološkimi posledicami pa se mora spopadati sama, je dr. Plut predlagal ukrepe proti Hrvaški. Če ne bo pripravljena sprejeti svojega dela odpadkov, bo Slovenija v celoti postala lastnica jedrske elektrarne, energijo pa Hrvaški prodajala po tržni ceni.

Seja univerzitetnega sveta - Kdaj nov rektor? (FOTO: Aleš Pavletič, TRIO)

Možen notranji odkup delnic

LJUBLJANA - Komisija DZ za spremljanje in nadzor lastniškega preoblikovanja družbene lastnine je včeraj obravnavala dopolnila k predlogu za izdajo zakona o spremembah zakona o denacionalizaciji in zakona o gospodarskih javnih službah.

Člani komisije so podprli dopolnilo k 10. členu, ki pravi, da »če zaposleni, bivši zaposleni in upokoje-ni delavci predložijo podjetju lastniške certifikate ali potrdila iz 25. a člena tega zakona v vrednosti, ki presega petino vrednosti družbenega kapitala po otvoritveni bilanci, se preseženi certifikati ali potrdila iz 25. a člena tega zakona lahko uporabijo tudi za notranji odkup delnic«. Komisija je podprla tudi amandma, po katerem se k 26. členu zakona dodaja nov odstavek, da »podjetje lahko pri pripravi otvoritvene bilance oblikuje rezerve, ce ustrezno poveča tržno vrednost delnic«.

Tako imenovana Rejčeva komisija ni podprla dopolnila k spremembam lastniškega zakona, da se lastniški certifikati izdajo državljanom Slovenije glede na njihovo starost ali glede na njihovo delovno dobo. Takšen model bi bil težko izvedljiv, zato vlada kot osnovno merilo predlaga zgolj starost državljanov RS.

AVSTRIJA / ZELENI

Do razcepa le ni prišlo

Petrovičeva kandidatka?

DUNAJ - Po bolečem neuspehu Zelenih pri deželnozborskih volitvah v Niziji Avstriji - ni jim uspelo osvojiti osnovnega mandata - so pri Zelenih izbruhle ostre razprave o vzrokih politične polomije. Referent za vprašanje evropske integracije, parlamentarni poslanec Johannes Voggenhuber, je poleg splošnih političnih napak izpostavil neenotno linijo Zelenih napram vprašanju avstrijskega pristopa k ES kot poglavitni vzrok za politični neuspeh. S tem v zvezi je ostro napadel vodstvo Zelenih, zlasti zveznega vodjo Petra Pilza in predsednico zelenega parlamentnega kluba Madeleine Petrovic, ki naj bi bila odstopila od jasnega odklonilnega stališča do Evropske skupnosti.

V ponedeljek je za to zasedalo predsedstvo zelene stranke, pri čemer ni bil izključen niti razcep političnega vodstva stranke. Do tega naposled ni prišlo. Voggenhuber bo ostal evropski referent Zelenih, do spremembe zelene pozicije v zvezi z pristopom Avstrije k ES ne bo prišlo. Pilz in Petrovic sta izjavila, da bosta v bodoče močnejše podpirala Voggenhuberja in da se bosta tudi sama bolj intenzivno ukvarjala z evropskimi vprašanji.

Pozitivni odnos nekaterih drugih vodilnih zelenih politikov do ES je Voggenhuber po zasedanju komentiral kot osebni problem prizadehtih, saj s svojimi stališči ne bi stali na osnovi jasnih sklepov in političnih naročil 'zelene baze'.

Pilz je kot vzroke za zeleni neuspeh navedel slabo izvajanje političnih težist ter prepočasno reagiranje na politične spremembe. V bodoče se hočejo Zeleni tako kadrovske kot finančne bolj temeljitno osredotočiti na volilne boje.

Krizna seja Zelenih pa očitno ni bila posvečena samo usklajevanju stališč o nadaljnjem nastopanju v zadevi Evropska skupnost, pomembna tema so bile tudi državnozborske volitve leta 1994. Predsednica zelenega kluba Madeleine Petrovic, ki se je v preteklosti izpostavila v vrsto uspešnih političnih nastopov, je včeraj javno napovedala, da je pripravljena na teh volitvah nastopiti kot glavna kandidatka Zelenih.

Le-ti bi - po mnenju političnih opazovalcev - z njeno kandidaturo lahko nadoknadili manjkajočo 'parno lokomotivo', saj bi atraktivna in agilna predsednica zelenega kluba - po vzgledu Heide Schmid - osvojila novo zaupanje volilcev.

ZUNANJI MINISTER MOCK

»Nov mirovni načrt pomeni konec Bosne«

Položaj vse bolj nevaren

IGOR SCHELLANDER

DUNAJ - Najnovejši washingtonski mirovni načrt za ustavitev vojne v Bosni in Hercegovini, za katerega so se domenili zunanji ministri Združenih držav Amerike, Rusije, Francije, Velike Britanije in Spanije, je avstrijski zunanji minister Alois Mock kot gost v osrednjih nočnih poročilih avstrijske televizije komentiral takole:

»Nevarnost je zdaj zelo velika, da država Bosna in Hercegovina tega ne bo preživela. Prvic se zdaj zgodi, da bo zaradi agresije z zemljevida crtna država, ki je članica Organizacije združenih narodov. To je silno slab vzgled, in nihče ne ve, kateri državi v tem nemirnem svetu bo v bodoče kaj takega prišlo na um.«

Alois Mock se je zavzel za to, da je treba z vsemi možnostmi omogočiti preživetje Bosne in Hercegovine. V primeru, da bi bosanski muslimani izgubili svojo državo in domovino, avstrijski zunanji minister vidi pesimistično

bodocnost: Bosanci bi bili neke vrste evropski Palestinci, Evro-pi pa bi grozila teror in mascevanje.

V izjavi za večerajšjo izdajo dunajskega dnevnika 'Kurier' je Alois Mock označil sedanje zamisel o tako imenovanih varnostnih območjih za bosanske Muslimane kot »popolno nasprotje isto- vetnega predloga, ki ga je sam podal že v lanskem letu: Bosna in Hercegovina je takrat odobrvala predlog avstrijskega zunanjega ministra, ker bi onemogočil nadaljevanje srbske agresije.

Washingtonski predlog o varnostnih območjih pa je po mnenju avstrijskega zunanjega ministra pravo nasprotje, saj dejansko upošteva srbska osvajanja. »Varnostne cone so smiselne le, če sta izpolnjena dva osnovna pogoja«, opozarja Alois Mock: »Biti morajo vojaško zaščitene cone, in če to ne učinkuje, potem je treba kaznovati agresorja za nadaljevanje osvajalne politike.«

AVSTRIJA - SLOVENIJA / NOV MEJNI PREHOD

Zelena luč za Pavličevo sedlo

Trasa na avstrijski strani je določena

IVAN LUKAN

CELOVEC - Koroška deželna vlada je na svoji včerajšnji seji storila pomemben korak k uresničitvi projekta mednarodnega mejnega prehoda Pavličevo sedlo. Deželni glavar Christof Zernatto je na tiskovni konferenci povedal, da je vlada odobrila novo traso na koroški oz. avstrijski strani, tako da s strani dežele Koroške ni več ovir. Sklep deželne vlade bo takoj sporočil zvezni vladi na Dunaju, ker je le-ta pristojna za vse nadaljnje ukrepe v zvezi z realizacijo dodatnega mejnega preho-

da med Avstrijo in Slovenijo.

Kot zano, je projekt mejnega prehoda Pavličevo sedlo dolgoletna zahteva Republike Slovenije in predvsem prebivalcev Zgornjesavinjske doline, saj bi nova povezava znatno zblizala občino Mozirje s Koroško.

Na slovenski strani je cesta že prevozna za vse vrste vozil, ceprav od Logarske doline do Matkovega kota se ni asfaltirana. Nova trasa na koroški strani pa bo speljala od glavne ceste po dolini Kocene in mimo

posestva Löschnig na Pavličevo sedlo. Precejšen del trase je že naraven, saj gre v bistvu za obstoječo (zasebno) gozdno cesto.

Uresničitev projekta Pavličevo sedlo je izrednega pomena tako za Zgornjesavinjsko dolino oz. občino Mozirje kot tudi za dolino Bele oz. občino Zeleznko Kaplo. Zernatto je s tem zvezi dejal, da bi nov prehod brez dvoma bistveno prispeval k tesnejšemu sodelovanju spodnjekoroške regije z zgornjesavinjsko ne samo na gospodarskem področju. Pospešil bi gotovo tudi kulturno izmenjavo med prebivalci z obeh strani meje. Občani občine Mozirje pa bi hkrati dobili tudi direktno povezavo s sosednjo Koroško oz. Avstrijo.

Kdaj bo novi prehod med Avstrijo in Slovenijo dograjen, bo po Zernattovi izjavi odvisno od avstrijske zvezne vlade. Osebnopričakuje začetek gradbe se leta 1994, celoten projekt pa bo stal približno 40 milijonov silingov. Mejni prehod bo morda celo financirala Evropska skupnost, saj bo Pavličevo sedlo v primeru avstrijskega pristopa hkrati postalo zunanji mejnik Evropske skupnosti.

Koroška deželna vlada pod glavarjem Zernattom je dala Zeleno luč za mejni prehod Pavličevo sedlo.

KOROŠKA / SREČANJE

Medkulturna vzgoja v prostoru Alpe-Jadran v teoriji in praksi

Seminar o predšolski vzgoji z udeleženci iz Italije, Slovenije in Koroške

Skofice, vas v Gurah blizu Vrbskega jezera, so bile preteklo soboto in nedeljo prav središče medkulturne vzgoje v teoriji in praksi dobrega dela prostora Alpe-Jadran.

Domace Slovensko prosvetno društvo »Edinost« ob sodelovanju Slovenske prosvetne zveze je na to temo pripravilo dnevno prireditev; v soboto strokovni posvet, v nedeljo pa široko zasnovan nastop dvojezičnih otrok ter nekaterih enojezičnih skupin, ki so odprte za sodelovanje.

Organizatorji so k sodelovanju povabili Vzgojno varstveno ustanovo v Lendavi in enoto Zavoda za solstvo in sport iz Murske Sobote (Slovenija), Zavod za slovensko izobraževanje v Spletu v Beneciji (Italija), ter nekaj koroških strokovnjakov in domaćih otroških skupin.

Sobotnega strokovnega posveta ob okrogli mizi so se udeležile tudi mnoge koroške dvojezične vzgojiteljice ter tudi nekateri stari otroci. Žal pa se posveta ni udeležil nihče od koroških uradnih političnih in solskih oblasti. To ignoriranje je predvsem med koroškimi udeleženci povzročilo odločen protest.

Irena Verdel, psihologinja iz Celovca je za uvod spregovorila o jezikovni socializa-

ciji v predšolski starosti in ob tem predstavila izsledke znanstvene raziskave, ki je potrdila že znano tezo, da dvojezičnost ne ovira, temveč celo pospešuje otrokov intelektualni razvoj.

Simona Rovsek, voditeljica skofiskega otroškega vrtca, je predstavila oblike in metode dela v tem vrtcu pri jezikovni vzgoji in pri tem opozorila na velik primanjkljaj strokovnega pedagoškega gradiva in prepustnost vzgojiteljic svoji iniciativnosti in iznajdljivosti.

O motiviranju otrok in staršev za dvojezični pouk je govoril predsednik Združenja pedagoških delavcev in ravnatelj zitrajske sole Franc Kukovica. Med poglavitne motivacijske elemente je uvrstil družino, okolje, stranke, kar pa je na Koroškem bolj redko, informacijska sredstva (pri tem se stanje polagoma izboljšuje), najpomembnejši element motivacije pa je kvalitetna dvojezična šola.

O dvojezični vzgoji v otroškem vrtcu Zavoda za slovensko izobraževanje v Spletu v Beneciji je udeležence posveta seznanila njegova ravnateljica Ziva Gruđen. Opisala je napore zavoda pri ozivljanju že skoraj izginulega slovenskega jezika v Beneciji, ter njihov koncept dela, ki se v marsičem

razlikuje od koroškega.

Jana Kolaric, pedagoška svetovalka za predšolske ustanove v Pomurju je obširno predstavila dvojezično vzgojo v Pomurju, ki je za koroške pogoje prav idealna in komaj predstavljiva, saj se vključuje v sistem splošnega obveznega dvojezičnega solstva in ima zato tudi vse zakonske osnove.

Vodja sektorja za predšolsko vzgojo Zavoda za solstvo in sport R.Slovenije Jurka Lepicnik-Vodopivec je vzgojiteljicam obljubil strokovno pomoč in jih hkrati že tudi povabila na seminar v Slovenijo. Udeleženci posveta so diskutirano problematiko dvojezične vzgoje sklenili v zahteve, ki jih bodo v resoluciji posredovali koroškim solskim oblastem in slovenskim organizacijam.

Nedeljski del srečanja je bil posvečen srečanju otrok. V nabito polni telovadnici skofiske ljudske sole so številnim obiskovalcem v vseh jezikih pokazali, kaj znajo in kaj so jih njihove vzgojiteljice in učiteljice v Lendavi, Spletu, Skoficah in Seebodnu naučile.

Prireditve pa je bila hkrati tudi pravi odgovor provizorinici ravnateljici skofiske sole, ki za dvojezični pouk ne izkazuje pravega razumevanja. (H.V.)

CELOVEC / PRAGMATIZEM

Tajnik odstopil iz protesta

Spor v društvu »Naš otrok«

CELOVEC - Spor v slovenskem društvu »Naš otrok«: ker je odbor na svoji zadnji seji sklenil, da se naj društvo »Naš otrok« iz pragmatičnih razlogov ne poslužuje dosledno slovensčine pri popisovanju z Uradom koroške deželne vlade, marvec naj posreduje uradu dvojezična pisma, ker tako ne pride do zavlačevanj, je Franc Merkač, tajnik društva, odstopil.

Merkač je svojo odločitev utemeljil s tem, da naj se slovensko društvo dosledno poslužuje pravic v zvezi z slovensčino na uradih in za to nikakor ne more razumeti, da se slovensko društvo - brez vloženega pisma - kompromis, ki se da zagovarjati, nikakor pa ni stvil predlog za tak sklep.

takega sklepa prišlo - tako Merkač v tiskovni izjavi - prav po nasvetu Pavleta Apovnika, vodji Biroja za koroško Slovenijo pri Uradu koroške deželne vlade in podpredsednikom NSKS. »Kdo pa naj se sicer poslužuje slovensčine na uradih, če ne Slovenci, povrhu se taki, ki so večinoma nameščeni v slovenskih skstrukturah ali pa kar poklicno odgovorni za zaščito manjšinskih pravic«, poudarja Franc Merkač.

Apovnik je v pogovoru za Republiko za četrtek napovedal odgovor odbora ter dejal, da je na seji sicer izjavil, da bi bila dvojezična pisma »kompromis, ki se da zagovarjati«, nikakor pa ni stvil predlog za tak sklep.

PRIREDITVE

Sreda, 26.6.1993
CELOVEC
Mladinski dom SSD, Mikschallee 4, 20.30 - »Sonce nima hlaček ...«;
TINJE
Dom prosvete, 9.00 - Predavanje z dia-pozitiv: »Lepa dežela - Svica«;
DUNAJ
Parlamentarni klub avstrijske ljudske stranke, 2. nadstropje, 18.00 - Otvoritev razstave »Akvareli iz Slovenije« - Janez Osaben

Cetrtek, 27.5.1993
CELOVEC
Modestov dom, 19.00 - »XI. Srečanje mladih slovenskih glasbenikov iz Slovenije, Koroške in Furlanije - Julijske krajine«;

GRADEC
Dvorisrce Karl Franzens univerze, 21.00 - »5. Slovenski praznik«, nastopajo: skupini »Jacno« iz Gradca in »Bluesbreakers« s Koroške, prireditelj: Klub slovenskih studentk in studentov v Gradcu;
TINJE
Dom prosvete, od 9.00 do 13.00 ure - Kvaterni sestanek Sodalitete s pastoralnim in izobraževalnim programom;
20.00 - Bralni (literarni) večer: »Pokloni mi svojo besedo«, berejo domači pisatelji in pesniki: Hermann Germ, Lenčka Kupper, Ciril Rudolf in Ivanka Polanc; glasbeni okvir: otroški pevski zbor iz Skocijana.

NOVICE

Iskani avstrijski ropar orožja bil zajet v Italiji

DUNAJ/LIGNANO - Po več kot enoletnem brezuspešnem zasledovanju je kriminalistom na osnovi mednarodnega sodelovanja uspelo ujeti Korošca Karla Petrykiewicza, organizatorja vloma v skladišče orožja avstrijske zvezne vojske v Vzhodnem Tirolu. Ujeli so ga v Lignanu v Italiji, trenutno pa v zaporu v Vidmu čaka na izročitev Avstriji. 19.januarja 1992 je pri vplomu v skladišče avstrijske vojske v vzhodnotirolskem Kartutschu bilo ukradenih 43 brzostrelnih pusk StG 58 ter večja količina avtomatskega orožja in specialne vojaške opreme. Avstrijskim kriminalistom in vojskarn obveščevalcem je kar kmalu nato uspelo zajeti 11-clansko tolpo, ki je izvedla rop in ki je najprej skušala ukradeno orožje prodati hrvaškim interesentom. Pogajanja o prodaji so potekali v Ljubljani, hrvaški pogajalski partner pa je bila zenska, ki je navsezadnje odklonila odkup avstrijskega vojaškega orožja, čes hrvaški odjemalci naj bi bili zainteresirani samo nad kalašnikov. Po ponorečenem poslu je storilec ukraden arsenal orožja postal »prevroč«, zato so podvzeli poskus, da se ga znebijo v dunajskem podzemlju, pri tem pa so bili naposled odkriti in zajeti. Storitice so medtem že obsodili v procesu v Innsbrucku, organizatorja Petrykiewiczu, ki je pobegnil iz Avstrije, pa varnostni organi niso mogli zasaciti.

Avstrijske banke letos bolje zaslužijo

DUNAJ - V prvem četrtletju 1993 so avstrijske banke lahko - kljub splošni konjunkturi krizi - stopnjevale svoj prihodek od 4,5 milijarde (v primerjalnem obdobju 1992) na 6,3 milijarde silingov, sporoča Avstrijska narodna banka. Presežek v prvih treh mesecih znasa 9,1 milijarde silingov (+2,1 milijarde). Stopnjevanje bančnih prihodkov v poročilu Narodne banke razlagajo z večjimi dobički v poslovanju z devizami in vrednostnimi papirji, ugodnimi obrestnimi pogoji (znizane obresti banke niso takoj posredovali dalje svojim klientom!) ter z uspešnimi racionalizacijskimi ukrepi in kooperacijami. Uspešno delovanje bank v prvem četrtletju in optimistične letne prognoze navzlic konjunkturi krizi kljub temu ne pomenijo rešitve globalnih problemov na avstrijskem bančnem sektorju, s tem v zvezi izpostavlja profesor za gospodarske vede na univerzi v Gradcu Gunther Tichy. Se vedno prevladujeta nesmiselno konkurenčiranje posameznih filijal in »vročica jupijskih mas kot dediščina kasino-kapitalizma«, pravi gospodarski strokovnjak. Tichy slej ko prej označuje kot glavni problem avstrijskih bank previsoko število zaposlenih, ki ga velja v naslednjih letih znižati. Dodatna težava: težko je dandanes se najti uporabnike kreditov - podjetja, zasebniki ali države -, ki sami ne bi bili že prezadolženi. Glede na stopnjevanje prihodka Tichy tudi zelo kritično ocenejuje posamezne poskuse združevanja velikih bančnih institucij; do pozitivne sinergijskih efektov naj bi v prvi vrsti privedlo le združevanje manjših institucij. Prav tako naj bi bilo namesto široke ponudbe na vseh področjih bančnega servizabolj smiselna specializacija bank in nadaljnja racionalizacija.

Za poglobitev odnosov med Koroško in Češko

CELOVEC - Koroški deželni glavar Christof Zernatto je konec preteklega tedna sprejel predstavnika češke ambasade na Dunaju Bedricha Kopeckega na uradni pogovor. Pogovor je teklo o možnostih gospodarskega sodelovanja med novo cesko republiko in Koroško. Zernatto je s tem v zvezi izpostavil predvsem intenzivne stike koroškega gospodarstva s Furlanijo-Julijsko krajino ter s Slovenijo in menil, da bi ti stiki lahko bili v korist tudi ceski republiki. Predstavnik češke ambasade na Dunaju je poudaril, da trenutno nad 2000 avstrijskih podjetij deluje na Českem, od tega tudi večje število s Koroško.

Akademija za turizem

CELOVEC - Koroška trgovinska zbornica bo jeseni letos razsirla svojo ponudbo na področju strokovnega izobraževanja v gospodarstvu. Na institutu za pospeševanje gospodarstva bodo ustanovili strokovno akademijo za turizem, nadalje bodo pričeli s strokovnimi akademijami za področja trgovina, tehnika za avtomatizacijo ter prostorsko urejanje. Za pomlad letq 1994 pa je predvidena ustanovitev strokovne akademije za računstvo in controlling. Podrobnejše informacije dobite pri trgovinski zbornici za Koroško, telefon (0463) 5868, poseben informacijski večer pa bo v četrtek, 27. maja s pričetkom ob 18. uri na institutu za pospeševanje gospodarstva v Celovcu.

DUNAJ / DANES

Avstrijsko-slovenski večer v parlamentu

DUNAJ - Slovenski minister za zunanje zadeve Lojze Peterle se bo danes, v sredo, 26. maja, popoldne udeležil avstrijsko-slovenskega večera, ki ga prireja parlamentarni klub Avstrijske ljudske stranke.

Prisostoval bo predstaviti prevoda knjige »Modri kriz« avtorja Vasje Klavore, ki je izšla v Mohorjevi založbi in ki govori o bojih v Posočju v prvi svetovni vojni (1915 - 1917). Ob tej priložnosti se bo predstavil tudi muzej soske fronte iz Kobarida, ki je pred

kratkim prejel odličje Sveta Evrope kot najboljši muzej leta 1992.

Predstavitvi knjige bo sledila otvoritev razstave »Akvareli iz Slovenije« slikarja Janeza Osabna. Na slovesnosti v poslopu avstrijskega parlamenta, bo govoril tudi vicekancler in minister za znanost Erhard Busek, castno pokroviteljstvo pa so prevzeli se klubski predsednik ÖVP Neisser, slovenski notranji minister Bizjak in direktor celovske Mohorjeve Koren.

CANNES 1993

Navček za tezne filme

Zlate palme za dva filma in dva igralca

Zlata palma za najboljši film (ex aequo):

Piano (prizor iz filma desno zgoraj), režija Jane Campion,

Zbogom, moja konkubina (prizor iz filma spodaj), režija Chen Kaige

Zirija letos pravzaprav ni imela težkega dela, saj ji ga je s katastrofalnim izborom v marsicem olajšal glavni selektor Giles Jacob. Zato so nagrade razdelili tistim trem, stirim filmom, ki so izstopali iz podpovprečja skupno trindvajsetih filmov uradnega tekmovalnega sporeda. Da pa bi celo v tem skrajno skrcenem izboru ne naredili nepotrebne napake, so se na koncu odločili za dve zlati palmi ex

aequo, ki sta ju dejansko dobila dva najzanimivejša filma letošnjega festivala.

Ce je mogoče iz njiju izluščiti kakršnokoli splošnejšo potezo sodobne uspešne filmske produkcije, tedaj bi se glasila približno takole: teznim filmom je končno odzvonilo. Pozabite na angaziranost, konstitucijo občestva in visokoleteča sporočila. Kar ostaja, so najbolj temeljni medsebojni stiki oseb, ki nekako ne sodijo skupaj: »bratov«, ki nista brata; zakoncev, ki nista zakonca; otrok, ki niso otroci.

Vsi ti stiki gredo praviloma prek teles, spola in strasti, prav zaradi tega pa najpogostejše mejijo na pravi mali pasijon - na muke torej! Kot po naključju sta v obeh nagrajenih

STOJAN PELKO

filmih glavna protagonista (pianistka Ada in konkubina Cheng Dieyi) placala ceno uspeha z neposredno telesno poskodbo s krvi (Adi odseka prst razocarani soprog, Chenga pa mati sele s krvavo roko spravi v solo pekinske opere). Igralec, ki pri Chen Kaigeju igra kralja, bi ob tem lahko mirno ponovil svojo repliko iz filma: »Le koliko udarcev mora človek pretrpeti, da postane zvezda!«

Zlati palmi za žensko in mosko vlogo

Holly Hunter, zlata palma za žensko vlogo v

filmu Piano (The Piano, režija Jane Campion)

Holly Hunter (prva spodaj desno) je letos dobila zlato palmo, ne da bi sploh odprla usta. Tistih nekaj besed, ki jih slišimo na začetku filma, prihaja naravnost iz njene glave: njen notranji glas nam namreč pove, da je nema. Zato je morala igrati z vsem drugim: z očmi, rokami, telesom in glasbo. Pri tem jim je izdatno pomagala njena filmska hčerka, ki je zvesto »prevajala« njene misli in geste v besede. To je počela tako zvesto, da je tu in tam povedala celo preveč. V romantični divjini devetnajstega stoletja pa je bila včasih preveč že ena sama beseda. Če smo Holly Hunter doslej poznali po vlogah v filmih

Raising Arizona (brata Coen, 1987), Broadcast News (James L. Brooks, 1987) in Alwys (Steven Spielberg, 1989), bo odsej v našem spominu zapisana predvsem kot nomadska nema Ada, ki s prsti prebira po pianu, s krhkim telesom pa govori piano forte.

David Thewlis, zlata palma za mosko vlogo v filmu Goli (Naked, režija Mike Leigh)

David Thewlis (drugi spodaj desno) si je posteno priigral letošnjo zlato palmo, saj v filmu Mikea Leigha praktično niti za hip ni izginil iz kadra.

Svojo presenetljivo aforistično zgovornostjo, ki se suvereno giblje od Biblije in Odiseje do cyber-punka, se mu je kot nekakšno krvavo rdeco niti posrečilo zvezati navidez skrajno raznolike situacije, skozi katere ga je popeljal režiser. Bodisi da gre za bežno flirtanje s prezgodaj ostarelo gospo, za predapokaliptični disput z varnostnikom postmodernistično opremljenega biroja ali za se vedno pris(o) tno custvo do bivšega dekleta - vsak je več kot izvrsten.

Ob soočenju z igro Davida Thewlisa dobi izraz »wisecracking« nov pomen: kot bi bil Johnny ves čas na rahli dozi cracka, pa vendar neponovljivo bister, nekaksen »zadeti britež« torej.

Spremljevalne nagrade

CANNES - Razdeljevanje nagrad se je v ponedeljek začelo s podelitvijo tistih priznanj, ki so jih dodelile različne področne žirije:

- Nagrada mednarodne kritike (Fipresci) za film v konkurenci: »Zbogom moja konkubina« (Farewell my concubine) Chen Kaigeja (Kitajska)
- Nagrada mednarodne kritike za film v spremljevalnem programu: »Umori otrok« (Child murders) Idiko Szabo (Madžarska)
- Velika nagrada francoske kritike za film v spremljevalnem programu: »Cronos« Guillermo del Toro (Mehika)
- Nagrada francoske kritike za najboljši kratki film: »Dolg« (The Debt) Bruna de Almeide (ZDA)
- Nagrada za francoski mladinski film (v spremljevalnem programu): si enakovredno delita »Vonj po zeleni papaji« (L'Odeur de la papaye verte) Tran Anh Hung, francosko-vietnamska koprodukcija in »Jaz Ivan, ti Abraham« (Moi Ivan, toi Abraham) Yolande Zauberman (Francija)
- Nagrada za tuji mladinski film: »Rdeča veriverica« (La ardilla roja) Julia Medema (Spanija), posebno priznanje tudi »Rubi v raj« (Ruby in paradise) Victorja Nuñeza (ZDA)
- Nagrada CICAIE (mednarodne konfederacije za umetniški in eksperimentalni film): »Jaz Ivan, ti Abraham« ter posebno priznanje za »Abrahamovo dolino« (Vale Abraao) Manuela de Oliveire (Portugalska)
- Ekumenska nagrada: »Reši me« (Libera me) Alaina Cavaliera (Francija), in posebno priznanje za »Veliko bučo« (Grande Coco mero) Francesci Archibugi (Italija)
- Priznanje Gervais za selekcijo Določeni pogledi: »Dobra cesta« (Lattcho drom) Tonyja Gatlifa (Francija)
- Nagrada Cannes Junior: »Otrok-lev« (L'enfant lion) Patricka Grandperreta (Francija)
- Nagrada CICT/UNESCO Mednarodnega sveta za film in TV: »Colmar iz Padme« (Le batelier de Padma) Goutama Ghose (Indija)
- Nagrada CICT/UNESCO za kratki film: »Poskočni Lenin« (Springing Lenin) Andrejja Nekrasova (Velika Britanija)
- Nagrada SADC za kratki film: »Referat« (L'expôse) Ismaela Ferroukhtija (Maroko)
- Velika nagrada za najboljši plakat: »Drakula«
- Nagrado Rossellini si enakovredno delita Jerzy Toeplitz (Poljska) in »Sola treh svetov« (Escuela de tres Mundos - Kuba)

AFP

FILM

Prvih deset filmov v preteklem tednu (od 17. 5. do 23. 5. 1993)

Na lestvici ljubljanskih kinematografov sta dva novinca: Prehod prepovedan Walterja Hilla in Igralec Roberta Altmana, poslovala pa sta se Howardov Kot in Od tod do raja. Prvo mesto se bolj suvereno kot prejšnji teden zaseda Beethoven, drugouvrščena Oddaljena obzorja imajo tokrat skoraj štirikrat manj gledalcev. Legenda: Prva številka pomeni število predstav, druga število gledalcev in tretja bruto izkupicek v preteklem tednu. Številke v oklepajih kažejo dosedANJI skupni seštevek predstav, gledalcev in izkupicka.

1. Beethoven/Carnium	40 (64)	5.979 (11.373)	2.038.500 (3.926.400)
2. Oddaljena obzorja/Carnium	20 (30)	1.597 (2.746)	620.900 (1.080.500)
3. Reka poje mi/Mladina film	21 (31)	1.355 (2.005)	462.900 (690.400)
4. Ohlegani/Lj. kinem.	23 (55)	1.283 (6.982)	412.800 (2.359.300)
5. Igra solz/Mladina film	25 (190)	1.082 (12.255)	421.350 (4.818.450)
6. Priveži me! /Mladina film	18 (56)	744 (6.497)	265.950 (2.506.150)
7. Spicliji/Carnium	20 (97)	567 (5.116)	191.650 (1.712.350)
8. Petelinji rock/Art Video	13 (63)	406 (4.258)	81.200 (1.154.300)
9. Prehod prepovedan/Carnium	12 (12)	261 (261)	91.350 (91.350)
10. Igralec/Poly Bros.	4 (4)	248 (248)	99.200 (99.200)

V zagrebških kinematografih so imeli premieri Oddaljenih obzorij in Shattereda (režija Wolfgang Petersen), z lestvice pa so se poslovili Wind (s skupaj 3.184 gledalci), Spicliji (14.767 gl.) in Vonj po ženski (47.703 gl.). Navajamo število gledalcev v preteklem tednu in (v oklepaju) skupno število gledalcev.

1. Singeles	4.026 (6.401)
2. Oddaljena obzorja	3.659 (3.659)
3. Igralec	2.602 (10.870)
4. Igra solz	1.954 (19.413)
5. Priveži me!	1.473 (9.513)
6. Dyng Young	909 (3.722)
7. Shattered	681 (681)
8. Prehod prepovedan	598 (4.640)
9. Zlatne godine	422 (5.122)
10. Krvava Marie	342 (2.977)

Prvih pet mest na mednarodnem tržišču (V. Britanija, Francija, Nemčija, Italija, Japonska, Avstralija, Spanija in Švedska) so v tednu med 5. in 11. majem zasedli naslednji filmi (izkupicek v milijonih ameriških dolarjev):

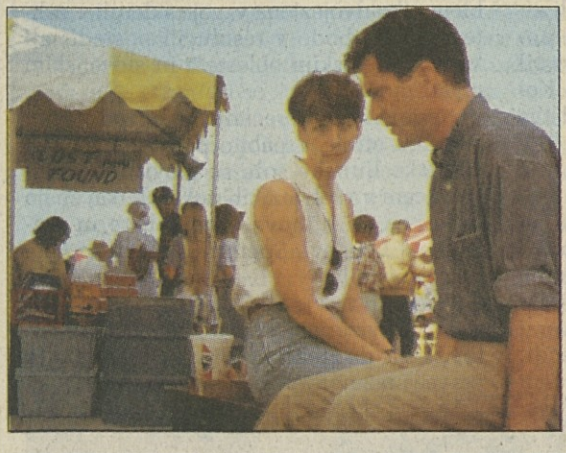
1. Sommersby	4, 98 (59)
2. Indecent Proposal	4, 19 (5, 4)
3. Forever Young	3, 42 (45, 1)
4. Groundhog day	2, 61 (7)
5. Les Visiteurs	1, 81 (42, 4)

Igor Kernel

Premiere

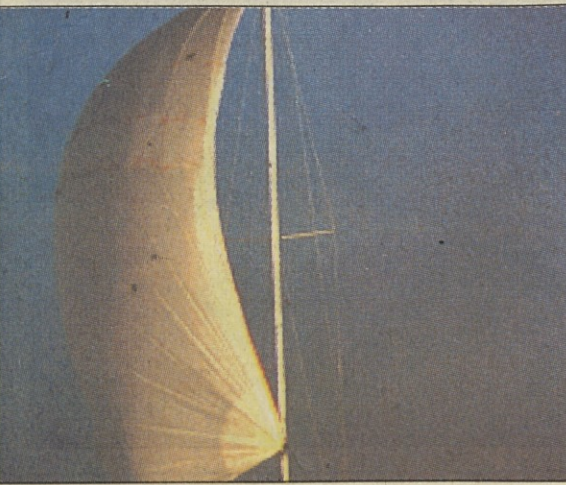
Vечно mlad (Forever Young), scenarij Jeffrey Abrams, režija Steve Miner, igrajo Mel Gibson, Jamie Lee Curtis, Isabel Glaser, Elijah Wood, produkcija Icom Productions in Warner Bros, distribucija WB Slovenija

Mel Gibson, znani Mad Max I-III. in Smrtonosno orožje I-III., je v filmu Vечно mlad odigral tudi vlogo, kakršno mu glede na vzorno očetovsko in zakonsko življenje pripisujejo ameriške ilustrirane revije: kot mlad testni pilot sklene, obupan nad nesrečo svoje ljubljene Helen, sodelovati v eksperimentu in se da leta 1939 za leto dni zamrzniti. Seveda ga zbudijo sele lani (1992), in to skupina otrok, med katerimi ima Nat zanimivo mamo Claire. Ta sklene nenavadnega gosta ogreti ne le s toplim zajtrkom, pač pa tudi drugace. Po dolgih letih tako v Ljubljano, Domžale, Celje, Maribor in Novo Mesto že jutri, pozneje pa tudi drugam, prihaja problematika, o kateri smo razmislijali ob Warlocku in Prebujenjih.

Veter (Wind), scenarij Rudi Wurlitzer in Mac Gudgeon, režija Carol Ballard, izvršna producenta F. F. Coppola in Fred Fuchs,

igrajo Matthew Modine in vrsta jadralscev, produkcija Filmlink & Zoetrope Studios, distribucija Ljubljanski kinematografi.

Američane je prvi poraz na jadralskem tekmovanju American Cup tako potrl, da so si nemudoma izmislili filmsko jadralsko epopejo, v kateri seveda ne bodo ponovili napake. Nenavadna imena v ekipi razloži dejstvo, da sta bila Ballard in Coppola sosolca na oddelku za režijo UCLA. Od torka naprej v ljubljanskem kinu Vic: za ljubitelje jadranja, kolektivnih sportov in vetra.

Se to: slovenska premiera Coppolovega filma Drakula je predstavljena na predvidoma 3. junija. Dotlej imate čas, da preberete Stokerjev roman ali pa si ogledate dve doslej najslavnejši verziji Nosferatuja: Murnauovo

Retrovizor

Skupina filmskih navdušencev se je odločila, da vsaj študentom nekaterih najbolj filmov bližjih oddelkov ljubljanske univerze omogoči ogled klasičnih del, ki jih je razpad starojugoslovanskega kinotecnega sistema iz Ljubljane odnesel za zmeraj. Tako si lahko na javnih predstavah videa na povečanem platnu vsako sredo ob 20. uri v Filmskem in gledališkem muzeju ogledate po eno mojstrovino iz filmske zgodovine: po začetku z Langovim Metropolisom in Buñuelovo Zlato dobo je nočjo v ciklu »demonški ekran« na sporedu Kabinet doktorja Caligarija (1919), ciklus pa nadaljujejo filmi Golem (Wegner, 1920), Nosferatu (Murnau, 1922), Faust (isti avtor, 1924), Fantom iz opere (Julian, 1925), Frankenstein (-Whale, 1931), prva in prva zvočna verzija Dr. Jekylla in Mr. Hyda (Robertson, 1920, in Mamoulia, 1931) in Dracula (Browning, 1931). Ciklus bo 21. julija sklenil Vampir (Dreyer, 1932), kar pa ne bo tudi konec Retrovizorja. Od 28. julija bo v istem sredinem terminu na sporedu vseh 17 epizod nadaljevanke Ujetnik (The Prisoner), kulne angleške televizijske serije iz leta 1967, ki po svoji nadrealistični grozovitosti ne skriva, da jo je gotovo gledal David Lynch, preden je začel misliti na Twin Peaks.

Celoten dosje o nadaljevanke bo objavljen v prihodnji številki Ekрана, ob simulatanem prevodu filmov prvega cikla pa organizatorji ponujajo tudi bogato gradivo o posameznem filmu.

Rojevanje Leara v CD

V ponedeljek je bila v Cankarjevem domu interna predpremiéra igranodokumentarnega filma Rojevanje Leara. Celovecerec, ki sta ga producirala E-motion film in TV Slovenija, je posnel režiser Damjan Kozole, avtor Usodnega telefona in Remingtona, gre pa za izjemno rezirano in montirano gradivo z nastajanja

gledališke predstave Lear, ki je se na ogled v Cankarjevem domu. Film, ki bi ga bilo mogoče primerjati z zanimivimi projekti, kakršen je bil v 80. letih dokumentarec o snemanju Fitzcarralda avstrijskega režiserja Wernerja Herzoga, je odličen - morda pač malce dolg - zapis geneze ogromnega projekta, igrani prizori (izjemne Milene Zupancic, Radka Polica in Radeta Serbedžija) pa zbujajo spomine na Passolinijeve shakespeare filme.

Producenta nista mogla zagotoviti sredstev za kopiranje Kozoletovega filma na sirsii format, morda pa bo oggovorne k temu napeljal ogled na video formatu. (T.D.V.)

APEL

Za ohranitev slovenščine

Clani in članice Društva slovenskih pisateljev, zbrani na svojem rednem obnem zboru dne 20. maja 1993, zelimo slovensko javnost opozoriti na to, kar se že nekaj časa dogaja s slovenscino v javni rabi.

Ne samo, da je opaziti občuten upad kulture govora in pisanja, da se ponavljajo stare napake in nastajajo nove, ne da bi za to poklicani skušali to kvarjenje jezika zavrti.

Povrhu nam v jeziku v zadnjih nekaj letih množično vdirajo tuje, zlasti angleške besede in načini izražanja, potjujejo slovenscino in celo izrivajo stare, že zdavnaj uveljavljene domače besede.

Ta pojav je zelo splošen, sega v vse družbene plasti in zajema razne poklice, najbolj pa je očitno v gospodarskem in poslovnem življenju. Prilo je v modo, da morajo biti nova imena združb, društev, podjetij, lokalov, tovarn in kajpada tudi izdelkov po možnosti angleška. Če bo slo to tako naprej, slovenskega imena kmalu sploh ne bo več najti.

Vzroke za to početje si razumno težko razložimo, večkrat se zazdi, kakor da je nekatere Slovence zajela nekaksna kolektivna norost.

V našem parlamentu bodo v kratkem sprejemali zakon o gospodarskih družbah in brali smo, da bo v njem tudi določilo, da mora biti ime podjetja v slovenskem jeziku.

Nujno je, da to določilo v zakonu tudi ostane, veljati pa mora tudi za vsa tista obstoječa podjetja, ki so si nadela tuja imena.

Nekateri zanesenci gredo v svojem malikovanju tujih besed se dalj, tako da v angleščini tudi nagovarjajo svoje odjemalce, priporočajo svoje blago in podobno. S tem vpe-ljujemo v našo javnost nekakšno angleško-slovensko dvojezičnost, ki bi se lahko na koncu spremenila v angleško enojezičnost, kakršno že danes vidimo v napisih nekaterih lokalov in prodajaln. Tudi to početje naj prepreči ustrezen zakon. Če so med nami ljudje, ki jim domacega jezika ni mar, moramo ta jezik učinkovito zavarovati.

Tisti, ki jim je po poklicu in pomenu naložena skrb za našo materinscino, pa morajo tudi s svoje strani storiti, kar je potrebno, da slovenscina v javni rabi spet dobi veljavo in položaj, ki ji gre. V zadnjem času so storili zelo malo.

POSTBIENALNI PORTRITI

Vzporednice

Nocoj bo v CD koncert treh mladih slovenskih skladateljev

MIRJAM ŽGAVEC

Člani skladateljske generacije 50. let (Foto: Aleš Pavlič/TRIO)

Brina Jez-Brezavšek (1957), Aldo Kumar (1954) in Igor Majcen (1952) so skladateljska generacija 50. let. Ko Zagreb leta 1961 prvič organizira mednarodni glasbeni bienale, na katerem so se potem zvrstila ugledna imena svetovne avantgarde, se Brina in Igor učita igrati na klavir, Aldo pa ubira prve tone na harmoniki. Na vrhuncu avantgardnih dogajanj v poznih 60. je zagrebški bienale eden najbolj uglednih festivalov nove glasbe in sodelovanje na njem postane marsikateremu skladatelju pomembna referenca. Takrat Brina in Ljubljani že improvizira in sestavlja prve skladbe, Igor v Mariboru nacrtuje svoj prvi rok bend, Aldo pa na nastopih v Idriji igra Daj, daj, srček nazaj, rdečelice, v beli srcaji in crnih kratkih hlačah, z belimi dokolenkami in crnimi čevlji. Leta 1993 se trojka s svojimi skladbami predstavi na 17. Glasbenem bienalu v Zagrebu kot edini predstavnik slovenske nove glasbe. In nocoj se v Cankarjevem domu obeta repriza tega koncerta.

Aldo: Pogosto se sprašujem, o čem je smiselno govoriti nekomu, ki ga sploh ne poznam. Ko se dva cloveka prvič srečata, mislim na komponista in izvajalca, je komponist prvi na potezi. V nekaj minutah mora povedati poslušalcu, kako čuti ta svet. Če pa komponist poudarja, kako je pameten, kakšna je njegova zgodovina, katere letne case ima najraje, se mi zdi, da blefira. Pisem glasbo, s katero se pogovarjam z normalnimi ljudmi, zato jim hočem govoriti z vsako skladbo, kakšen je moj odnos do stvari, ki sem jih prej našel, ker bi bil s prvo noto zoprn, nasilen, nekomunikativen. Tega namena pa nimam. Svoje življenje cutim kot pot in ne bi rad z vsako skladbo kazal svojih travm (ki jih v bistvu nimam več kot toliko), ampak hočem pokazati svoja razpoloženja, ki jih zapisujem skozi življenje.

Ce ti je v ospredju poslušalec, ki ga nocoj obremenjuje, tudi pristajas na njegova merila vsečnosti, s tem pa se delno kompromitiras.

Aldo: Nisi me razumeš. V ospredju sem jaz kot clovek. Rad se pogovarjam s sabo na zelo intimen način, v miru, ne pa v borbi sam s seboj.

Brina: Aldo hoče zdaj negirati naso zakoreninjenost podobno nesrečnega umetnika.

Aldo je kar takoj osvetlil sindrom, ki je za vaso

generacijo zelo indikativno, saj se individualizem ne odraža samo v slogu, pac pa tudi v delovanju. Skladatelj je danes se bolj prepusten samemu sebi in tukaj se zdaj odpira primerjava s 60. leti pri nas, ko so se skladatelji načrtno povezovali v skupini Pro musica viva ...

Aldo: Jaz sem takrat hodil se v osnovno solo; v soli nas tega niso učili, tako da jaz o tem nič ne vem.

Igor: Pro musica viva niti ni imela druge možnosti, skladatelji so bili sami proti vsemu, saj so jih institucije v glavnem ignorirale. Obcutek »mi« traja nekaj časa, ce pa gledaš velike komponiste, se je skupinska identiteta vedno sesula.

Aldo: Pro musica viva se je ze znala organizirati, veliko njihovih skladb pa je bilo zrtev trenda, ki so ga kopirali. Oni skladb niso pisali iz prepričanja, ampak so hoteli biti na vsak način »in«.

Igor: Tega ne moreš reči. Poskusali so ravno preseči to izoliranost.

Aldo: Veliko njihovih skladb obcuti kot torza. Na voljo so jim bili modeli, ki danes ne delujejo več. Kako doživljate njihovo odsotnost?

Aldo: Dobro, ta bavlav modernizma je mimo.

Igor: Zdjaj je odvisno, kako definiras modernizem. Mislim, da ti bolj go-

voris o dogmatizmu, ki so ga zastopala 60. leta. Modernizem je proces, ki se je začel v 19. stoletju, ta proces se traja in zanj je zdaj značilen ta skrajni individualizem.

Ce so 60. leta optimalno razvila hermetično strukturo, so se kmalu zatem pojavili novi trendi glasbe, bolj komunikativni in odprti, na primer minimalizem v Ameriki. Vendar pa je danes pohod fluidne, bolj populistične glasbe pogosto povezan s komercializacijo. Kaj vam pomeni dejstvo, da tudi glasba postaja odvisna od tržnih principov?

Igor: Toliko je različnih vrst glasbe, ki to počnejo, da ni nujno, da bi morala tudi klasična glasba potegniti takšne koncesije. Po moje je se vedno prva zapoved, da glasbenik daje prednost muzikalčni iskrenosti. Ce uporabim Adorna, bi moral biti skladatelj vedno v stanju negacije, biti proti in kljub vsemu pokazati svoje zanikanje. Ce pa se publiki udvarjas, je to negativni populizem.

Aldo: Bojan Gorisek me je opozoril, naj se malo zamislim, ker so ljudem moje skladbe blazno všeč. Moje edino merilo pa je, da sem sam sebi všeč. Jaz sem mikrokozmos, moram si biti všeč. Ce si nisem, sem ze s prvo noto mrtev, seveda pa so pri

tem pomembni moji estetski kriteriji.

Brina: Mislim, da so skladbe lahko bolj ali manj populistične, včasih namerno, včasih nena-

Igor: Morda je Gorisek mislil, da bos s svojimi trizvki napacno razumljen, da bodo ljudje rekli: »Končno se je nekdo spomnil, da se obstajajo lepi trizvoki.« Tvoja muzika je nova, sodobna, vendar te imajo lahko s tvojim lastnim jezikom za...

Brina: Ja, bog jim pomagaj!

Ko si ze ravno začel govoriti o Aldovi skladbi, bi me zdaj zanimalo, kaj bi lahko rekli o skladbah svojih dveh soskladateljev, ki so bile izvedene na bienalu?

Aldo: Mene je prav vsaka skladba presenetila. Ce govorim o Brininem kvartetu, me je njen svet prvič v življenju, mogoče bos uzaljena, Brina, ampak me je totalno prevzel. Njena glasba mi daje predvsem mirnost, zbranost, kontemplativnost. Za Igorja pa sem mislil, da bo - potem ko je sel studirat glasbo v Freiburg - pozabil glasbo, da bo tako zoprn s svojo akademskostjo in znanjem, da mi ne bo imel ničesar povedati. Ko pa sem po dolgih letih slisal njegov godalni kvartet, sem bil vesel, da je njegova glasba brez akademске nabrekliosti.

Brina: Ampak ti verjetno ne bi tako komponiral, ce bi ostal v Sloveniji. Igor: Seveda bi.

Vse svoje znanje je skril, zavil v skrajni optimizem, kar je pri godalnem kvartetu težko dojeti, Igor pa je to zmogel.

Brina: Čeprav smo rasli v podobnem okolju in da smo imeli podobna izhodišča, smo napisali skladbe z maksimalno različnimi kompozicijskimi tehnikami. Aldova glasba je neotonalna, pa kljub temu zveni zelo sodobno. Igor, ki je pod vplivom nemške sole, pa ima izredno strukturo zvokov, ritmično je skladba zelo razgibana in vse kombinacije zvokov izhajajo iz nemškega principa.

Igor: To ni nemški vpliv, tega pa res ne morem trditi.

Brina: Ampak vendarle izhaja iz tega konca. Poljska sola je na primer razvila spet svoje idiome, Francija tudi, tam je vse bolj otipljivo.

Igor: To je zelo površna tipizacija. Zdjaj pa povej, v čem je razlika med Boulezom, Zimmermannom in Nonojem!

Brina: Takih centrov, kot je nemški, drugod nimam.

Igor: Nemčija je dala največ denarja, zato so se tam komponisti največ zadrževali, ker so imeli optimalne možnosti za prevzivetje.

Brina: Ampak ti verjetno ne bi tako komponiral, ce bi ostal v Sloveniji. Igor: Seveda bi.

Aldo: Bi, bi.

Igor: Saj se kot skladatelj ne spremenis, samo misliš znas bolj jasno artikulirati.

Brina: Pri nas je navzoce nekaj, kar me zelo veseli in kar tudi jaz ves cas iscem. Glasba je namenjena poslušalcu in komponist mora nuditi poslušalcu doživljajskost. Pri Igorju in Aldu se cuti, da hočeta preseči strukturo z nečim drugim, s tistim, kar stoji za umetnostjo. Igorjeva skladba je bolj eksaktna, vendar je v njej veselje nad zvočno barvo kvarteta in nad vsemi možnostmi igranja. V Aldovi skladbi pa je kljub temu, da se vrača k Mozartu, veliko svežine in inventivnosti.

Igor: Tudi meni se zdi Aldotova skladba zelo osebnostna, zelo aldovska, Brinin svet pa je zelo spontan.

Aldo, kaj je to aldovsko?

Aldo: Dirigent David Harman je izjavil, da se mu zdi moja skladba podobna misljenju Alfreda Schnitkeja.

Igor: To bi tudi jaz rekel, delno spominja nanj, delno pa na Eltona Johna.

Aldo: Se nikoli nisem slisal Schnitkejeve glasbe. Pisem glasbo, ki jo znam in cutim, brez predsodkov sol in sem s tega stališča Rousseau. V mojih skladbah ne moreš spremeniti enega samega tona.

Nobene note prevec, nobene premalo? To pa so ze visoki proporcij kaksnega Beethovna ali Mozarta...

Aldo: Natanko to, hvala. Eksistenca. Kako preživeti?

Aldo: Jaz nabiram sparglje.

S statusom svobodnega umetnika, ki ga imas edino ti...

Aldo: Postavi akademskega profesorja v moj položaj, po šestih mesecih bi umrl od lakote, ker ne bi mogel placati elektrike in od mraza pozimi! Ker je treba neprestano potovati, se dogovarjati. Noben teater ga ne bo angaziral, ker nima niti pojma niti izkusen.

Brina: Tezko mi je bilo živeti brez rednega zaslužka, zato sem morala v redno službo. Druge variante zaslužkarstva so me se bolj omejevale.

Igor: V Nemčiji poučujem instrumente in vodim zbor, kar nanese preko 40 ur tedensko. Nemčija je do tvojcev zelo zaprta in tudi pomembni skladatelji - tujci isčejo tam leta in leta kakšno pametno delo. Celo Rojko, ki je zmagal kar na nekaj tekmovanjih, ima isti problem. Od klasične glasbe pa v Nemčiji ne živi nihče, se Stockhausen ne.

RECENZIJA / PREDSTAVA V GLEDALIŠČU GLEJ

Gledališka metalmanija

ALDO MILOHNIČ

Hamlets n' Roses, režiser Tomaž Stručl, avtor glasbe Brane Zorman, scenograf Roman Bahovec, kostumografka Nika Zupanc, reciklator Zdravko Duša, igralci: Goran Bogdanovski, Matej Filipčić, Gregor Fon, Mojca Kalar, Spela Rogel, premiera 22. maja v Gledališču Glej

Poenostavitve so velika strast mladega režiserja Tomaža Stručla. Režiser si ne dela velikih pregla-

vic zaradi anekdotičnosti, nenacrtovanosti svojih projektov, celo z veseljem pripoveduje o tem. »Vem, da ne obvladam zgodovine gledališča, zato tudi nimam privzgojnega strahospoštovanja do teksta, ki si ga izberem. Ponavadi se vse začne po prebisku, ki pa kasneje preraste v koncept, na katerem gradim celotno predstavo,« je razlagal v intervjuju za gledališko revijo Maska. Predstava Lancome je menda nastala tako, da je v reviji Photo zagledal reklamo za kozmetiko, ki je pritegnila njegovo pozornost. Pozneje so jo kritičarska peresa označevala kot miks gledališča, rock koncerta in MTV spota. Nekaj podobnega bi lahko rekli tudi za njegovo najnovejšo predstavo Hamlets n' Roses.

Spotovska determiniranost ne pomeni samo vizualizacije glasbe oz. avdizacije slike, temveč je to (tudi) casovna določenost. Minutaza predstave je uokvirjena z glasbeno spremljavo (pri Hamlettu Packardu je dogajanje omejeval se računalniški

program). Ampak na koncertu Hamlets n' Roses se pojavi bistveni odmik - igralci zaigrajo na harmonikah umirjeno, sentimentalno melodijo. Učinek je dvojni kontrast: prvič, do mehaničnosti glasbe s traku, in drugič, do vkljenosti v njeno časovno določenost. »Cloveški dejavnik« se je v teh nekaj (za) ključnih minutah spet popolnoma polastil odra.

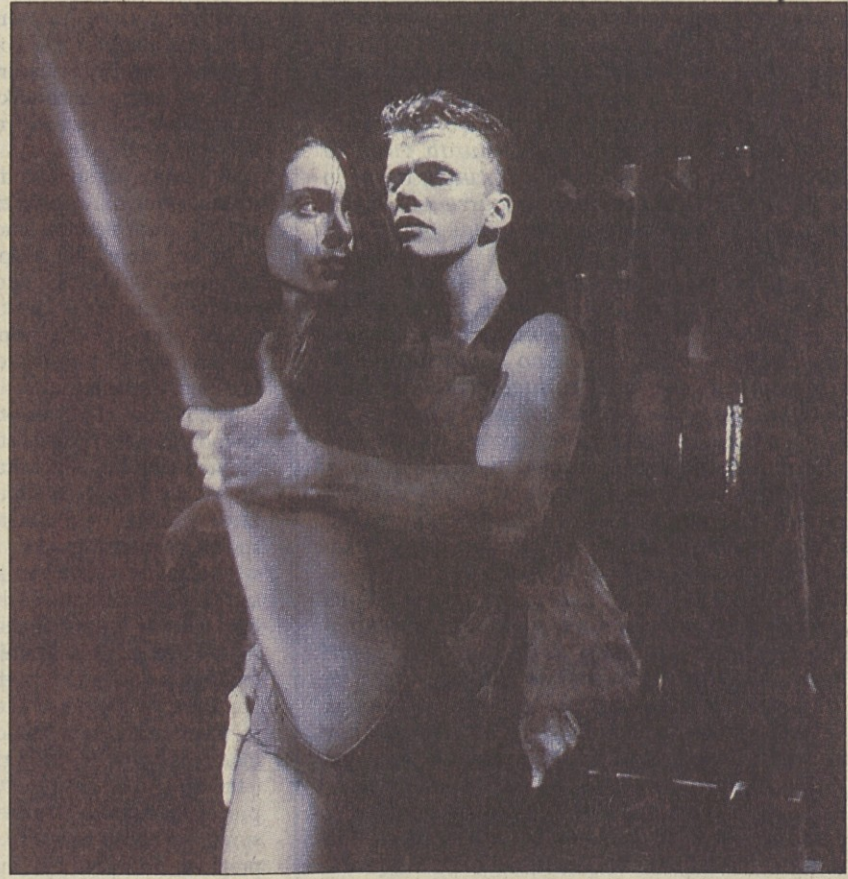
Združevanje rock koncerta in gledališča je pri Stručlu nedvomno element, ki ponuja razpoznavnost. Hamlets n' Roses bi lahko rekli tudi dramaturgizirani HM koncert. Zgoscena agresija, ki je pogosto ritualizirana in repetirana ljubezen, se kotali po miniaturnem odru Gledališča Glej, ne da bi nam sploh hotela povedati kaj novega o ljubezni, agresiji, krutosti, o katerem koli drugem afektivnem stanju. Metalmanija je popolna - v HM glasbi in na odru, ki ga zaznamuje značilni, pretirano oblikovani stol (nepogresljivi scenografski element vseh Stručlovih predstav), s katerega igralci/gibalci jemljejo metalne rekvizite, predvsem raznovrstna bodala. Plehkost in hrup, ki ga proizvajajo udarci metala ob meal v tej predstavi, lahko razumemo kot koncept.

Presenetljivi nastop harmonikarjev vendarle ni edini »potujitveni« efekt v najnovejši predstavi Tomaža Stručla. Na ne-

kem drugem nivoju je to odpiranje zakulisja, ko gledalec lahko opazuje »zasebno« igralcevo početje - kako si cese lase, pije, se otira z brisačo ipd. Kakršnokoli psihologiziranje je v tem tipu teatra nezazeleno in odvečno. Gibalceva vloga je samo v tem, da pravocasno vstopi (ali prileti, pridri itn.) na oder in reproducira nekaj strogo določenih in uigranih gibov.

Nekaj »semplican« simbolično ritualnih gibov (ki so spet obdelani skozi repetitijo) imajo funkcijo vabe, ki razbija nelagodje ob spremljanju abstraktnih podob na odru. Shakespearska aluzivnost je pa navidezna in nebitvena poteza, saj so od Hamleta tukaj (ravno tako kot pri Hamlettu Packardu) ostale le rudimentarne označevalske kretne (mecevanje, Ofelijin naročje itn.), ki bi lahko bile del marsikaterga drugega literarnodramaturškega zaklada. Bistven je kajpada princip, ki je pri Stručlu vedno navzoč - soocanje klasike in pop-kulture (Hamlet, James Bond, HM glasba, sodobno propagandno oblikovanje itn.).

Ce je bil Hamlett Packard iskanje tehnicistične perfekcije (ki jo simbolično ponazarja izjemno kvalitetni video-spot), je Hamlets n' Roses vrnitev h gledališču in njegovi igalsko-gibalni dinamiki. Ogled predstave sicer priporočamo le tistim, ki zaupajo svojim usesnim bobničem.

Prizor iz predstave Hamlets n' Roses (Foto: Milha Fras)

GLASBA

Opere zvezde za otroke vojne

DÜSSELDORF - Svetovne operne zvezde bodo pod okriljem Unesca pripravile dobrodelni koncert za otroke na vojnem območju nekdanje Jugoslavije. Koncert bo 19. junija v Düsseldorfu. Poleg opernih zvezd bodo nastopili tudi nekateri najboljši izvajalci jazza, musicalov in sanzonov. Svoj nastop so ze potrdili Montserrat Caballe, Grace Bumbry, Eva Marton, Anna Tomova-Sintow in še »17 svetovnih opernih zvezd«, so sporočili iz Unesca. Svoja debuta na opernem odru bosta v düsseldorfski operi doca-

kali tudi Shirley Bassey in francoska sanzonjerka Juliette Greco. (A. K.)

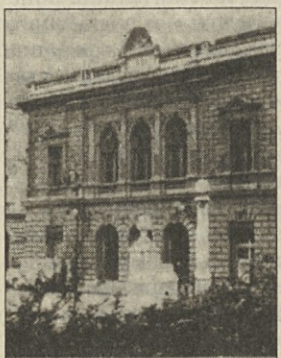
Predstavitev nove sezone in CD plošč

LJUBLJANA - Direktor SF Boris Sinigoj in umetniški vodja Ivo Petric sta v petek predstavila program Slovenske filharmonije in novi CD plošči, ki jih je izdala Filharmonija - 6. in 7. simfonijo Gustava Mahlerja ter Sen kresne noci skladatelja Felixa B. Mendelssohna. Zaradi pomanjkanja denarja so na CD-jih zmontirani posnetki koncertov, ki jih

je radio Slovenija direktno prenašal.

Program sezone Slovenske filharmonije so oblikovali glede na želje poslušalcev in dirigentov. Oranžni in modri abonma tako prinasata vrsto ze priljubljenih del, pa tudi nekaj zanimivosti. Med drugimi gostujeta prvič pri nas violinist Werner von Schnitzler in violinistka Tatjana Lipovšek, zanimiva pa bo tudi instrumentacija Slik z razstave skladatelja Musorgskega. Leta 1988 je Slovenska filharmonija izdala slovensko-angleško monografijo z naslovom Slovenska filharmonija in njene predhodnice. Pred kratkim pa je iz-

šla nova publikacija Slovenske filharmonije, ki je namenjena predvsem tujim partnerjem. Predstavlja dejavnost Slovenske filharmonije in slovensko kulturno dediščino. Tudi publikacija so financirali sami in s pomočjo sponzorjev. (M.O.)

ODGOVOR NA ODGOVOR

V odgovor na del mojega intervjuja v Republiki (6. 5. t. 1.) je Dane Zajc 19. 5. na istih straneh napisal nekaj svojih pripomb. Med drugim pravi:

»Leta 1964, ko so ukinjali revijo Perspektive, je Janez Menart skupaj s Cirilom Zlobcem, Mitjem Mejakom, Vido Tomšič, policijo in sodstvom opozarjal slovensko javnost, kako so 'perspektivasi' prevzeli vse kulturne institucije in kako so zaresna nevarnost za slovensko kulturo.«

Vse kaže, da Dane Zajc se zmerom uporablja prefrigano metodo obrambe proti

vsaki kritiki na svoj račun, kot jo je uporabljal sam in njegovi umetniški somisljeniki ves povojni čas. Ce je kdorkoli dejal kaj kritičnega o njih, pa ceprav strogo na račun njihove literature ali njihovega literarnega delovanja, so takoj zagnali krik, da jih »politično denucirajo«.

Tudi v pravkar citiranem primeru je Dane Zajc besede zlonamerno postavil tako, da je razumeti, kot da bi bil jaz z navedenimi ljudmi in seveda tudi s policijo in sodstvom povezan v nekakšno zaroto, ki se je končala z ukinitvijo

revije Perspektive. Zato sem moralno primoran, da se oglašim in odločno zaniham, da bi bil z ukinitvijo Perspektiv kaj karkoli povezan. Tudi ni res, da bi bil ze tedaj trdil, da so njeni sodelavci prevzeli vse kulturne institucije. To se je zgodilo sele kako desetletje pozneje. Res pa sem proti sodelavcem Perspektiv, ki so bili ze od vsega začetka v svojih clankih in kritikah zelo napadalni in ekskluzivni, napisal nekaj epigramov in pikrih pripomb, toda vse je ostalo dosledno v mejah literature. Res je tudi, da sem le-

ta 1964 napisal clanek proti Zajcu in njegovim kolegom, v katerem sem javno razgalil neko osebno nesramnost, ki so jo proti meni zagrešili na nekem literarnem večeru v Novem mestu. To pa je tudi vse. Nikdar pa nisem proti Perspektivam ali njihovim sodelavcem storil ničesar, kar bi jih politično kompromitiralo. Zato je Zajcevo zavijanje besed zlonamerno in krivično.

Zajc se v svojih opombah tudi spreneveda, ces da samo jaz vem, kaj so to »modernisti«. Vsakdo, ki se je kdaj vsaj kaj ma-

lega ukvarjal z umetnostjo, vam bo znal povedati, kaj je modernistična pesem, slika, kip ali igra in kaj izraz »modernist« ze desetletja pomeni v kulturnem pogovornem jeziku. Zato se mi zdi škoda tritati prostora za takša retorica vprašanja.

Naj končam s tem, da mora Dane Zajc svoje trditve o mojem sodelovanju pri zbiranju Perspektiv dokazati s čim stvarnim.

Verjetno pa ga bo za to pobral tudi Ciril Zlobec.

Mitja Mejak ga, zal, ne bo, ker ga ze dolgo ni vec.

Janez Menart

Z G O D B A 2 5

Morda je nocoj pravi čas za ...

BOJAN RAUTER KOSIC

Urejeni odlomki iz Psihologovega dnevnika, ali pričevanje o tem, kako se svetlobna vizija ni in ni hotela pojaviti, kot da je enkrat za vselej izgubljena, zaradi česar se ni mogel usmeriti drugam kakor na presneta nevropsiholoska dejstva, čeprav je na obzorju že drugačna, samostojnejša rešitev - biojacevalnik.

Petek, 21. maja 1993: 9.15

S sinocnjim eksperimentom se je dokončno potrdila moja crna domneva: voljna telepatska energija, ki jo seva posamezno človeško bitje, je presibka - vsaj za velike razdalje in za vplivanje na ciljne subjekte z močnim obrambnim oklepom. Zavedam se sicer, da moč voljne energije raste z upadanjem endogenih tenzij, vendar se zavedam tudi tega, da je terapevtski proces prepočasen; predpostavljam vsaj se eno do dve leti trdega dela, preden bo doseženo ustrezno parapsihično stanje. Dotlej ga bom pač dosegal s pomočjo pomožnih pripravljalnih tehnik.

V pravi, da preveč hitim in da z nestrpnostjo ne bom nicesar dosegel. Ampak k cimprenjski intervenciji me silijo objektivne razmere. Morda sem res malce nestrpen in morda moja težnja po zaustavitvi vlaka pogube se vse preveč temelji na mojih lastnih bojznih, projiciranih v bližnjo prihodnost, ki pa po njenem mnenju le ni tako zelo crna in katastrofična. Kdo bi torej vedel. Nisem prerok. Ampak ni nujno, da se človek premakne šele takrat, ko mu že temeljito gori pod nogami. Objektivne indikacije vendar povsem jasno in zgovorno kažejo na vrsto in smer napredovanja civilizacijske bolezni v vsepščno maloro. Mislim, da teh znakov V. in njeji podobni ne marajo videti. Kakorkoli že, imam lastne oči in lastno moč presoje; odločitev pa je že zdavnaj padla, le uresničiti jo moram. Ampak če je doslej kazalo, da bo projekt napredoval kolikor toliko gladko, se mi tokrat zdi, da sem se znesel pred zidom. Kako naj nadaljujem? Kako naj okrepim svojo voljno energijo?

17.05

Posvet s svetlobno vizijo, ki naj bi mi pokazal (ali vsaj nakazal) način okrepitve voljne energije, se mi ni posrečil. Kratkotrajno zato, ker se vizija niti pojavila ni. Porabil sem ves popoldan za meditacijo, dosegel globino, kakršne že dolgo ne, si skušal pomagati z vizualizacijo in verbalnimi sugestijami - pa nič. Vizije od nikoder. O njej niti sledu.

Kaj se dogaja? Pa ne, da nazadujem? Res je, z vizijo se že lep čas nisem posvetoval, saj je kratkotrajno nisem potreboval. Ampak mislim, da to ni razlog za njeno odsotnost, saj vendar domuje v moji podzavesti in je ni mogoče kar tako izbrisati. Razen če... ja, razen če izvira (oziroma je izvirala) od nekega drugega. Od kod? Iz psihe nekoga drugega (kakega vrhunskega modrijana menda), ali iz kolektivne podzavesti (ki si je, zaboga, se zdaj ne morem niti dokazati niti ovreči)? Ali pa morda celo... ah, absurd pa tak.

Ampak nekaj je vendarle narobe. Ponavadi se je pojavila že po nekaj minutah globoke sprostitve in vselej sem imel občutek, da bi jo lahko brez posebnega napora zadrževal v nedogled. No, bom zvečer poskusil se enkrat.

23.30

Svetlobna vizija se noče in noče pojaviti. Bojim se, da je za vselej izgubljena. Zdaj sele vidim, koliko mi je pomenila in kako sem se prenapihnil, ko se mi je (z njeno pomočjo!) posrečilo pojasniti skrivnost psihičnih mehanizmov in odkriti ustrezno psihoterapevtsko prakso, pa sem mislil, da držim vrata za roge. Zdaj, ko sem naletel na nove, manj psihološke probleme, pa sem brez nje povsem izgubljen. Znanja, ki sem ga nacrpal iz njenih študentev, preprosto ne morem in ne znam aplicirati drugam kakor na presneta nevropsiholoska dejstva. Pocutim se kot kaksen najbolj zadrž specialist. Pa skoraj zagotovo vem, da je primerna za vsa možna dejstvena področja, saj so njeni elementi tako visoko abstraktni, da se zdi, kot da gre za neakosno vrhunsko kozmološko teorijo. Ampak nekaj me ovira, morda tisočeri nejasnih pojmov in predstav, ki sem si jih nakopil v zvezi z nepsiholoskimi področji. Kako naj jih odstranim? Kako sem že odstranil neizkustveno navlako iz psihologije? S pozornejšim opazovanjem dejstev in demistifikacijo starih pojmov. Ampak s pomembno pomočjo svetlobne vizije.

No, morda pa kmalu najdem drugačno, samostojnejšo rešitev. Ni nujno, da vržem pusko v koruzo, takoj ko mi malce zaskrpa. Ideja, ki jo je predlagala V., se mi namreč zdi sijajna. Biojacevalnik! Dva ali več subjektov-ojacevalnikov v pasivnem parapsihičnem stanju; nanje usmerim voljno energijo, medtem ko vizualiziram spremembo ciljnega subjekta (in ne spremembo subjekta, na katerega je usmerjena voljna energija kot doslej). Formalna plat telepatskega vpliva torej ostane enaka, moč voljne energije pa bi se okrepila za dvakrat, trikrat, n-krat...

Treba bi bilo torej vključiti več subjektov-ojacevalnikov. Se prej bi jih bilo treba usposobiti za doseganje parapsihičnega stanja, vsaj takega, kot ga zmoro V. - kar pomeni, da bi morali prepotovati dobršen kos terapevtske poti (in kar pomeni tudi odložitev realizacije projekta za nedolocen čas).

A nič ni odveč, kadar gre za tako pomembno stvar, kot je biti ali ne biti. Seveda o tem kandidatom biojacevalnika niti govora, vsaj ne spocetka. Za psihoterapevtsko prakso jih je treba motivirati z nečim drugim; V-jin predlog se mi zdi zelo mikaven. Za dejansko ozadje bodo že enkrat izvedeli - ali pa nikoli.

Ampak preden naredim kaksen korak v tej smeri, bom seveda V-jino domnevo eksperimentalno preveril. Morda je nocoj pravi čas za to.

PSIHOLOGIJA / FRANCOSKA REVOLUCIJA JE MOŠKE POTISNILA V SIVO IN ČRNO

Barve so simbolične na različnih zastavah

BORUT POGACNIK

Znani kanadski komunikolog Marshall Mac Luhan, je zapisal: Sredstvo, s katerim nekaj sporočamo, določa pomen tega, kar sporočamo. Če bi njegovo znano geslo uporabili na področju barv, potem vsekakor velja: Barve, ki jih izberemo, sporočajo o nas samih! Seveda pa ni vedno povsem tako, kajti tudi moda narekuje nosnjo te ali one barve. Kljub vsemu pa v pestrem diapazonu vedno ostaja možnost izbire med tremi ali štirimi barvami. To seveda velja za tisti del sveta, ki modo upošteva. Povsem drugače pa je na južni zemeljski polobli, kjer živijo številni najmočnejša ljudstva v prvinskih družbah, ki niso podrejene modnim diktatorjem.

Barve so že same po sebi arhetipične. Zato nas pri psihološki razlagi vsakokratnih sanj zanimajo tudi barve. Med temo in svetlostjo je tisoče odtenkov različnih barv, ki pa se ne nanasajo samo na oblačila, ampak tudi na barvo pokrajine, hise, avtomobila, morja ali navednega tolmuna. Predvsem voda je sila pomembna za vse analitične in neanalitične smeri v psihologiji sanj. Kajti voda pomeni nezavedno, podzavestno ali yin energijo. Če je sanjalec vanjo zrl, hodil po njej, plaval ali se celo utapljaj, bo važno tudi, kakšna je bila. Barv ni, če ni sončne svetlobe. Zato je sončna svetloba relevantna za jakost vsake barve. Pa tudi sicer je svetlost barv v terapevtske namene uporabna zlasti v tako imenovani NLP - metodi (nevrolingvistična programiranja), ko brišemo stare »temne« vzorce z novimi, sončne svetlobe polnimi imaginacijskimi slikami in dosegamo tem boljše rezultate, kolikor bolj pacientu domislija pričara svetlejšo in pestrejšo sliko tudi glede živahnosti in svetlosti barv.

V sanjah pa so seveda nadvse pomenljive tudi zivali. In se zdalec ni vseeno, če je konj črn ali bel, ali pa je toporjave barve. Kace kot spolno simbolno so lahko nadvse pisane, pri čemer pa ne gre prezreti tudi duhovne narave arhetipa kace.

Psi, ki ponazarjajo instinktivno plat naše duševnosti, so prav tako lahko zelo različni. Črni so nedvomno izraz močne, največkrat spolne, elementarne sile.

Zanimivo je, kako so si sanjske knjige Perzijcev in Egipčanov v tem podobne, saj že več tisoč let proglasajo črna pisa kot opozorilo, da bomo neprijetno presenečeni, medtem ko naj bi bel pomenil, da bomo sklenili prijeto znanstvo. To pa je že precejšnija razlika! Sanjske simbolike ne gre jemati tako preprosto, kot je to opisano v kakih brosurah, ki tudi sicer nimajo nobene znan-

zejo! Barve imajo zelo pomembno mesto v različnih obredih. Seveda pa je potreben vnaprejšnji dogovor, kaj naj bi kaj pomenilo. Ko je pač tista barva »posvečena«, ima vse, kar je v zvezi z njo, večji pomen, kot pa se to zdi. To je bilo zlasti navzoče pri enačenju rdece barve z barvo revolucije, spremembe in seveda tudi revolucionarne teorije (krvi), ceravno je bila rdeca barva vedno slavnostna, pa tudi barva ljubezni in vitezstva. Od leta 1917 je postala rdeca zastava tudi sicer prapor revolucionarjev po vsem svetu, od Kitajske do Albanije v obeh smereh. Dandanes so tudi

Toda raziskave bi morda dokazale, da je življenje v množici barv bolj zdravo kot pa prezivljanje svojega sivega dne na kakšni borzi, ob hamburgerju in v obvezno temni obleki? Zakaj? Dokazano je namreč, da barve izpolnjujejo tudi človeško avro. Energija je torej lahko tudi barvita. Prav isto velja tudi za energijska sredstva ali caker. Medtem ko so pred dvajsetimi leti vsaki od glavnih caker se nekako pripisovali določeno barvo, pa zdaj o tem ni več tako enotnega mnenja. Vsekakor pa ostaja diapazon od oranžne, ki prevladuje na področju perineuma (med anusom in spolovili), pa do vijolične na vrhu glave. Če katera od caker ne deluje ali

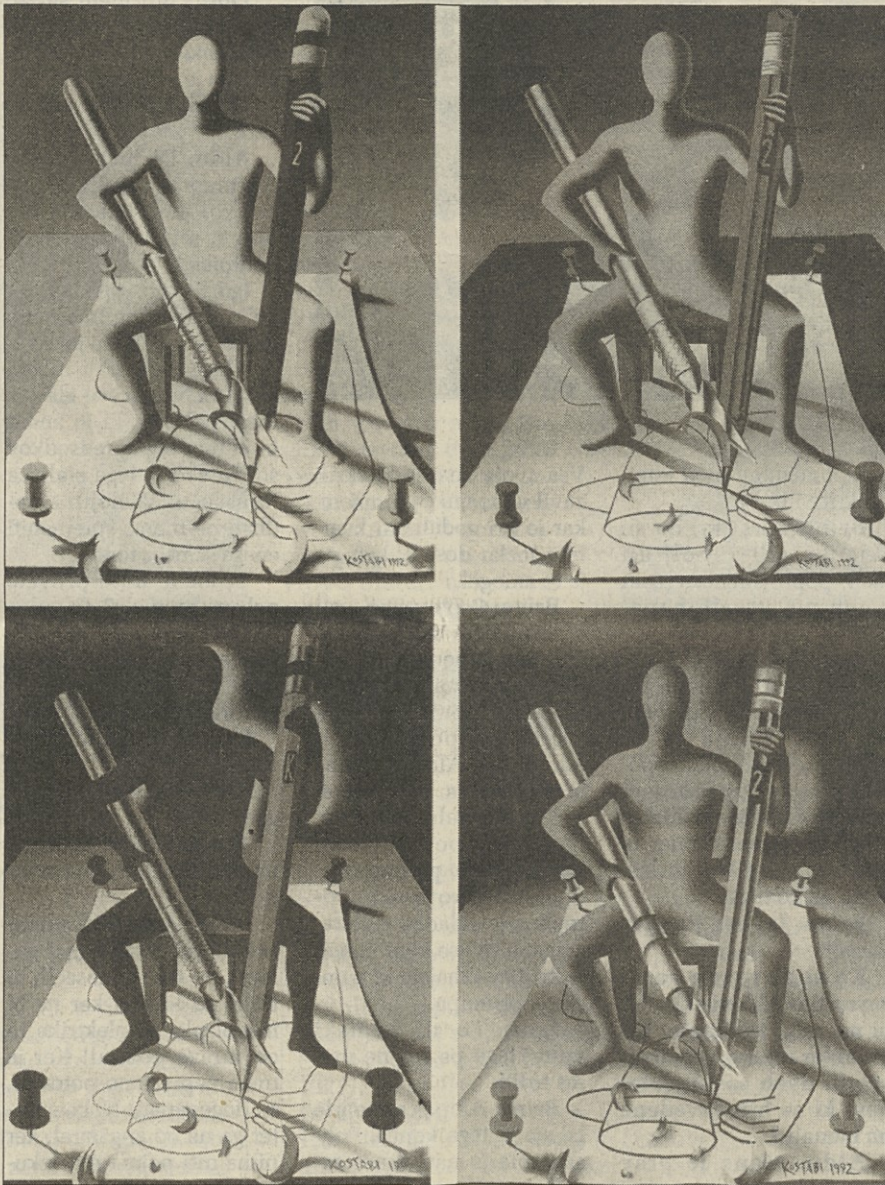
ki so pobarvani z nekaterimi barvami. Tako naj bi oranžna in rdeca barva poleg slovesnega občutja spodbujala in povečevala slo. Nič presenetljivega torej ni, če so oprema, notranji dekor, vključno z oblačili metres, v javnih hišah, rdece barve. Zelena barva gozdov in travnikov pa naj bi pozitivno delovala na trebušno slinavko, dajala optimizem in spodbujala boljši tek in prebavo sploh.

Nosa oblačil ali predmetov določene barve torej prispeva k ravnotežju telesnih funkcij. Bolj pisana so naša oblačila, toliko bolje. Morda se v tem tudi skriva uganka daljšega življenja žensk, ki so pač bolj barvito oblecene od moških. Francoska revolucija je namreč pred dvesto leti pometla s plemstvom in na žalost tudi z barvno pisarnostjo moških oblačil. Odsihmal so moske potisnili v sivo in črno. Nekaj renesanse na tem področju je bilo cutiti le v času hipijev, ki so v šestdesetih in v začetku sedemdesetih ponovno ozivili kolorit moških oblačil.

Bojne barve pri Indijancih obeh Amerik in prvinskih družb Afrike ter Azije pa so imele namen spodbujati napadalnost, pa tudi strah pri nasprotnikih. Verjetno pa so spodbujevalno delovale tudi na večjo samozavest borcev. Verjetno se je iz bojnih barv razvila tudi siceršnja pestrost vojaskih uniform vseh časov. Visji položaj, ki ga ima neki castnik, bolj barvno je ovenčan posebej v slavnostnih uniformah. Najbolj pa seveda visoki oficirji, ki si lahko celo privoščijo kaksne rdece nasitke na reverjih, da o hrastovem listju ne govorimo.

Barve so izredno pomembne tudi pri različnih obredih vseh religij. Nam je krščanstvo tradicionalno najbližje, zato jih poznamo v zvezi z njim. Tudi v drugih krščanskih cerkvah uporabljajo raznoterost barv masnih oblačil, ki naj bi simbolizirala določena stanja, kot na primer vijolična - advent, čas velikega pričakovanja in duhovne introspekcije. Seveda se tudi v krščanstvu prazničnost razodeva v rdecem in žalost v črnem.

Seveda pa slovo od pokojnih ni vedno žalost. Tako to lahko vidimo pri hindujcih, kjer v ta namen uporabljajo belo barvo, kajti po njihovem verovanju se je končalo ali bolje - preobrazilo le izno emend morda tisocev življenj, ki jih mora nekdo prehoditi v krogu samsare. Njihova življenjska filozofija je prožnejša od nase, ker pač vidi stalno povezanost in povezljivost med rojstvom in smrtjo. Ne enega in ne drugega ne jemlje za katastrofo. V beli barvi pa so obsežene vse, in to je po svoje zelo povedno.

Mark Kostabi: Sharpen your Wits (Night, Day, Jennifer, Twilight), 1992

mora imeti otrok na voljo vse barve! Le tako bo lahko prosto izbral in izbral. Starši bi morali biti pozorni na otrokove risbe in sporočila, ki jih tako nezavedno pošilja, če v njih prevladujejo temni toni, ali/in če uporablja otrok večina hladne barve za svoj izraz. Otroci res se ne ve, katere barve so hladne ali tople. Toda arhaičnost je v tem primeru zelo močna in natančna. Zvečine simbolike ne gre jemati tako preprosto, kot je to opisano v kakih brosurah, ki tudi sicer nimajo nobene znan-

preostanki evrokomunistov raje posegli po drugacijih barvah, kar pa je bilo povsem nepotrebnost, saj bi lahko ostali pri svoji izvornosti.

Barve so simbolične tudi na različnih zastavah držav in pokrajin po svetu. Prebivalci kateregakoli konca Zemlje s tem nekaj sporočajo. Posebno prijetne in tople so zastave mladih afriških držav, ki so dobile samostojnost v šestdesetih letih. Takšne pa so tudi njihove nosne. Izredna pestrost barv je omejenemu Zahodnjaku tuja in morda celo smešna.

pa deluje moteno, je izjemno pomembna tudi uravnoteženje na barvnem področju. Prav to pa lahko dosegemo s povsem vidnimi barvami, medtem ko je barva energijskih sredstev zvečine brez tehničnih pomagal nevidna. Uporaba barv je utemeljila celo posebno barvno terapijo za različne bolezni, celo blažje nevrotične motnje, kot so depresivnost ali histerija. Ne glede na to, ali ezoteričnost caker priznavamo ali ne, je dejstvo, da se boljše počutimo v določenih oblačilih in prostorih,

RADIESTEZIJA / KRISTALA DVOJČKA: SMARAGD IN AHAT

Sadjarstvo in shranjevanje sadja

Upoštevanje zaščite pred sevanji pri predelavi in skladiščenju sadnih pridelkov

TOMAZ KRISTAN

Danes bomo obravnavali uporabo radiestezijskega znanja v sadjarstvu in pri shranjevanju sadja. V enem od prejšnjih sestavkov smo omenili, da je vse sadno drevje razdeljeno po občutljivosti na vrsto sevanj v dve glavni skupini. Prva skupina odlično uspeva na geopatogenih žarčilih; vanjo stejemo slive, breskve, marelice in češnje. Druga skupina dreves pa bolje uspeva na nevtralnih krajih brez škodljivih žarčev; v to skupino lahko uvrstimo jabolka, hruške, orehe in olive. Te lastnosti sadnih dreves lahko z radiestezijskim znanjem kar najbolj izkori-

stimo, tako da jim zagotovimo optimalne razmere za rast in kakovost pridelka, in sicer pri izbiri terena za sadovnjak in pri izbiri posameznih mest za sajenje sadik oziroma dreves. V praksi lahko opazimo, da se obstoječa drevesa na določenem delu vrta ali sadovnjaka uspevajo slabše ali pa sploh ne. Vzrok za to je lahko tudi neenakomerna razporeditev kozničnega ali zemeljskega žarčenja. Velik vpliv na rast dreves imajo tudi podzemne vode in geološki sestav zemlje v sadov-

njaku. Tudi sadni škodljivci so morda že posledica, ker so drevesa posajena na neprimernem terenu. Nekateri insekti namreč bolje uspevajo na negativnem žarčenju. Kot pri sajenju vinske trte tako tudi pri sadovnjakih priporočamo optimalne razdalje med posameznimi sadikami, in sicer 1, 8; 3, 6 ali 5, 4 metra v smeri sever-jug in 2, 5; 5 ali 7, 5 metra v smeri vzhod-zahod. Ta razmerja so predvsem pomembna za jabolka in hruške. Natančen setveni načrt z optimalnimi mesti

za sajenje posameznih sort sadja vam lahko zanesljivo določi le izkušen radiesteziist. Tudi v sadjarstvu se že eksperimentira s posebnimi piramidami za spodbujanje rasti in kakovost sadja. Na razvitih zahodnih trziščih lahko kupimo posebne zaščitne mreže v obliki kosare, ki delno zavarujejo sadiko pred žarčenjem, obenem pa rabijo tudi kot zaščita pred glodalci. V poznejši predelavi, predvsem pri skladiščenju sadja, je potrebno upoštevati zaščito pred sevanji z izbiro optimalnih pogojev za skladiščenje na nevtralnih mestih ali z uporabo zaščitnih sredstev.

BIOENERGIJA

Razvoj otroka in njegovega polja energije

VESELKO TOMIČ

Proces počasnega prebujanja v fizični svet se nadaljuje po rojstvu. Novorojenčki imajo široko odprte caker, najbolj pa kronsko. S tako široko odprtimi cakrami so otroci zelo občutljivi za energetska polja, ki jih obkrožajo. Naloga sibkega telesa je, da zmanjša sirino caker in s tem prepreči premočno delovanje negativnih energetskih vplivov na normalni razvoj. Medtem ko otrok posveča pozornost določenemu objektu na fizičnem nivoju, se aura krepi in svetli, se posebno okoli glave. Ko pozornost pojema, slabi tudi barva aure, vendar pa zadrži nekaj izkusnje glede oblike in barve in krepi svojo individualnost. Tako poteka oblikovanje aure, ki se nadaljuje vse življenje. Vse izkusnje v življenju nekega človeka se nahajajo prav tu. Po rojstvu ostane močna energetska vez med materjo in otrokom. To vez nekateri obravnavajo kot kal plazme. Najmočnejša je ob rojstvu, vendar ostane vse življenje, čeprav med otrokovo rastjo ni tako opazna. Preko te psihološke popkovine je otrok v kontaktu s svojimi starši vse življenje. Večkrat se zgodi, da nekdo čuti travmo, ki jo doživlja drugi, čeprav sta v fizičnem smislu lahko zelo oddaljena. Polje otroka je popolnoma odprto in zato zelo ranljivo za atmosfero, v kateri živi. Otroci se zaveda vsega, kar se dogaja med starši. Vse čas reagira na vse energije, ki ga obkrožajo, in to na način, ki odgovarja njegovemu temperamentu. Lahko ima nejasne strahove, fantazije, napade jeze ali hudobije ali pa celo zlobi. Otrokovske caker so vse odprte, saj jih ne prekriva »zaščitni film«, ki projicira prihajajoče energetske vplive. Zaradi tega je otrok zelo občutljiv in ranljiv in čeprav caker se niso tako razvite kot pri odraslem človeku, in čeprav energijo, ki prihaja, doživlja se megleto, vstopa energija naravnost v polje otroka in on se mora soočiti z njo.

Približno pri sedmih letih se razvije ovaj nad odprtim caker, ki filtrira in zavrača veliko vplivov iz univerzalnega energetskega polja. Otroci zdaj ni več tako ranljiv kot prej in v tem obdobju lahko rečemo, da raste in postaja individualno. To je čas, ko vzhaja razum. Majhen otrok, ki sedi in gnezdi v naročju staršev, je z njihovim energetskim poljem zaščiten pred zunanjimi vplivi. Tudi z dojenjem dobiva otrok eterično energijo, saj se na vsaki bradavici dojke nahaja majhna cakra, ki oskrbuje otroka z energijo. Z otrokovo rastjo se razvija tudi druga cakra, življenje postaja bogatejša. Malo bitje tke fantastične svetove, v katerih živi in se pričinja počutiti kot posameznik, kot enota, ločena od matere; ti svetovi mu pomagajo kreirati ločenost. Med izmislenimi svetovi je tudi svet posedovanja. Otroci pošilja projekcije iz svojega eteričnega polja tudi proti predmetom. Bolj ko so predmeti lastnine pomembni pri gradnji sveta fantazije, toliko več bo energije zavesti iz polja, s katero jih bo otrok obkrožal. Predmet postane del otroka in če mu ga vzamemo iz rok, se polje prekine in povzroči bolečino, tako čustveno kot fizično. Sele okoli drugega leta otrok vidi svoje starše; jaz, moja mama, moj oče. Vidne barve v auri postajajo rdece-oranžna in rdece-rožnata. Otroci se uči povezovanja z drugimi, uči se osnovne vrste ljubezni, lahko se loci od materinega energetskega polja, ustvarja domišljijski svet, v katerem živi; se vedno pa ima mamo, s katero je povezan preko eterične popkovine. Vedno lahko pogleda nazaj in se prepriča, da se mama ni preveč oddaljila. Kraj tega dogajanja je prostor, sestavljen v glavnem iz energije modrega, eteričnega sloja. V tem prostoru se otrok raje igra sam, če pa že komu dovolj vstopiti vanj, ga pozorno opazuje, da ne bi doživel v njem preveč vznemirjujoče. V tem obdobju otrok se nima dovolj razvitega ega, da bi lahko ohranil jasnost razlike med seboj in drugimi. Trudi se najti svojo enkratnost - mogoče jo bo iskal tudi vse svoje življenje.

Razstava novih tujih znanstvenih knjig

LJUBLJANA - Knjigarna Mladinske knjige Bookshop je v Stekleni dvorani Cankarjevega doma pripravila Spomladansko razstavo novih tujih znanstvenih knjig in pregledno razstavo knjig založbe Springer, ki bo odprta do 28. maja letos. Namen pričujoče razstave je s knjižnimi novitetami zapolniti čas med enim in drugim Frankfurtom po Frankfurtu. Ker je razstava zasnovana bolj komorno, bo verjetno zanimiva zlasti za strokovnjake na področjih družboslovja, ekonomije, elektronike in elektrotehnike, gradbeništva, kemije, matematike, fizike in astronomije, medicine, naravoslovja, računalništva, strojništva in umetnosti in za ljubitelje strokovne literature. (B. Z.)

Promocija šeste številke revije Formart

LJUBLJANA - Danes ob 12. uri bo v prostorih IDCO na Igrski ulici 5 promocija šeste številke revije Formart, revije za vprašanja grafičnega in industrijskega oblikovanja, ki že drugo leto izhaja v Ljubljani. Na predstavitvi so prisotni povabili Milana Kucana, predsednika Republike Slovenije, cigar intervju je objavil kot osrednja tema omenjene številke Formarta. Pogovor z Andrejem Detelom, slovenskim fizikom, konstruktorjem najsodobnejšega elektromotorja, pa je spodbudil idejo o širši predstavitvi slovenskih dosežkov na področju konstruiranja elektromotorjev za pogon prevoznih sredstev prihodnosti. Vožlo, ki ga poganja Detelov motor, bo ob tej priložnosti na ogled obiskovalcem. Predstavitve Formarta se bodo udeležili tudi številni drugi priznani strokovnjaki za elektrotehniko. (B. Z.)

POGOVOR S KLAVDIJEM PALČIČEM, PREDSEDNIKOM SKGZ

Evropa - prijazen dom za vse, tudi za nas

SASO SCHROTT

Klavdij Palčič: »iskreno želim, da bi slovenska država tudi v novih časih ohranila in razvijala svojo kulturno raven.«

posebej izpostavlja predvsem tiste elemente, ki nas na osnovi skupnih interesov povezujejo in združujejo. Tako se lahko v tem trenutku Slovenci v Italiji sklicujemo na izkušnjo slovenske države, ki je ob vseh drugih z ustavo zagotovljena pravica državljanov, da se lahko vključijo v politično življenje države. Tako se lahko v tem trenutku Slovenci v Italiji sklicujemo na izkušnjo slovenske države, ki je ob vseh drugih z ustavo zagotovljena pravica državljanov, da se lahko vključijo v politično življenje države.

Toda to je stvar, ki zahteva čas. Kaj je torej mogoče storiti, da bi ob nastalih spremembah in glede na precejšnjo razdrobljenost slovenskega volilnega telesa ohranili vsaj tisto raven zastopnosti, ki jo je imela manjšina Slovencev v Italiji?

Slovenci v matični domovini bi morali v tem trenutku razumeti, da smo Slovenci, kljub znanim težavam in problemom, ves čas po drugi svetovni vojni živeli v večstrankarski, pluralistični družbi in smo pac temu primerno tudi različno politično opredeljeni. To je naša resničnost, ki se odraža tudi ali pa se posebej, ko gre za volitve. To je resničnost, ki jo je treba upoštevati, saj najbrž ni mogoče pričakovati, da bi vsi zamejski Slovenci samo zato, ker so Slovenci, nenadoma politično mislili enako. To bi pomenilo enoumje, o katerem je bilo v zadnjih letih mnogo govora. Seveda pa to ne pomeni, da nimamo, kot člani slovenske narodnostne skupnosti v Italiji, skupnih interesov, ne glede na strankarsko ali ideološko pripadnost posameznikov ali skupin. Toda pripadnost etnosu ne sme omejevali posameznikove osebnosti. Stvarnost, v kateri živimo, od nas sama zahteva predvsem realizem in strpnost. SKGZ kot ena od dveh krovnih organizacij Slovencev v Italiji se

življenje narekuje predvsem pragmatične rešitve, zato smo morali med prvimi spoznati, da je sporazumevanje in dogovarjanje osnova za reševanje problemov oziroma uveljavljanje naših skupnih interesov in želja. To spoznanje nas je tudi pripeljalo do tega, da smo se v okviru obeh organizacij dogovorili o nekaterih, za vso slovensko skupnost temeljnih stvareh. Dogovor med obema organizacijama je pomemben predvsem zato, ker bomo lahko tako skupaj in z vsemi sredstvi ter na vse načine podpirali vse tiste manjšinske institucije in dejavnosti, ki predstavljajo ogrožene našega narodnostnega življenja v Italiji - bodisi v odnosu do Italije same bodisi do matične domovine ali tudi sirše.

Lahko rečem, da je, kar zadeva ta vprašanja med obema organizacijama, dosegel konsenz. To seveda ne pomeni, da ne bi pri tem upoštevali določenih razlik, ki pač obstajajo in bodo se obstajale. Pripravi sem, da bodo tudi spremembe v italijanskem političnem življenju pripomogle k temu, da bomo znanehenim dogovarjanjem v imenu skupno spoznanih interesov te razlike prerascali.

Upam in želim si le, da se nikoli več ne bi ponovili isti časi, ko so se najmanjše razlike v pogledih ali prepričanju postale razlog za včasih skorajda bolesterne reakcije posameznikov ali skupin do druge mislecih.

Slisati je tudi mnenja o krizi političnega in kulturnega življenja Slovencev v Italiji, o težkih finančnih razmerah. Pred kratkim je bilo mogoče v ljubljanskem Delu v ko-

mentarju Marijana Zlobca prebrati, da je SKGZ prav kulturo pustila na cedilu. Citiram: "SKGZ kot 'krovnna organizacija' slovenskih zamejcev pa bolj ali manj brezbrizno molči in na tihem ukrepa proti svoji duhovni substanci, ki ji daje intelektualno in in nacionalno identiteto, kohezivno moč in trdne temelje za lasten obstoj".

PALČIČ: Kar zadeva ugotovitve Marijana Zlobca, moram reči, da tako resne in zapletene reči ne bi smele biti obravnavane tako lahkomiselno in brez zadostnega poznavanja stanja. Očitno ni razumel, da težave, ki jih trenutno doživlja praktično ves svet, niso prizanesle tudi nam, Slovincem v Italiji. Upam, da je vsem jasno, da živimo tudi v razvitem svetu v času splošne gospodarske recesije, v Italiji pa tudi precejšnje politične krize, in da ni takorekoc prizanešeno nikomur. Če bi njegove besede vzeli dobesedno, bi lahko celo sklepali, da ima o SKGZ izredno visoko mnenje, saj naj bi bili po njegovem organizacija, ki ima v rokah "carobno palico", s katero je mogoče reševati vse probleme, s katerimi se soočamo. Vesel bi bil, če bi bil takšen kompliment rezultat njegovega prepričanja, da smo res resna organizacija, od katere pa seveda ni mogoče pričakovati nemočega.

Pa pogledjmo konkretno. Na primer Založništvo trzaskoga tiska. To je založniška hiša, ki je vsa minula leta izdajala Primorski dnevnik in knjige in je, da je lahko to počela, opravljala se vrsto komercialnih dejavnosti. In to predvsem z zaledjem, t.j. s Slovenijo in Jugoslavijo. Kaj pa pomeni izguba tr-

zišč v nekdanji Jugoslaviji, veste in cutite dovolj dobro tudi v Sloveniji, zato teh reči najbrž ne bi bilo treba posebej razlagati niti g. Zlobcu.

Ce hocemo kot manjšina na tem področju preživeti, se posebej ko gre za nekatere osnovne dejavnosti, moramo ravnati skrajno racionalno in v nekaterih primerih zal tudi restriktivno. Proračunskih sredstev, ki bi zagotavljala obstoj vseh dejavnosti, preprosto ni, pa tudi sredstva, ki jih slovenska manjšina dobi na osnovi italijanskega zakona o obmejnih področjih (za kulturno delovanje letno približno osem milijard lir), ne zadostajo. Tako se na žalost krči tako število delovnih mest kot programi.

Vse to doživljamo kot dramatično, včasih celo z občutkom tesnobe. Verjamemo pa, da bomo preživeli tudi to krizo.

Ste tudi predsednik izdajateljskega sveta Primorskega dnevnika oz. Republike. Kako na osnovi doslej prehojene poti ocenjujete ta nedvomno pomemben pa tudi tvegan, drzen in v vseh ozi-rih zahteven projekt.

PALČIČ: Ko smo sli v ta, projekt smo se zavedali, da bo slo tudi dolgoročno gledano za naporno in trdo delo. Nas namen in cilj je ustvariti novemu slovenskemu dnevniku, t.j. Republiki, trdno osnovo, da bi si casopis pridobil primerno število bralcev in bi se enakovredno vključil v krog osrednjih slovenskih dnevnikov. Hkrati pa se seveda trudimo tudi za naš Primorski dnevnik, ki se trudi preseči krizo, v kateri se je, kot je znano, znašel pred časom, in doseči, da zraste v soliden, profesionalen dnevnik. Kar pa zadeva Republiko, nas je vodila in nas se vedno vodi želja, da bi bili kreativen in stimulativen del Evrope (mi v Italiji že sedaj živimo v Evropski skupnosti), s tem casopisnim projektom pa smo, upam, pospešili predvsem proces združevanja slovenskega naroda ne glede na državne meje. Gre torej za konkreten prispevek vse nase skupnosti, vseh, ki pri tem sodelujejo tako v matični domovini kot v Italiji ali na avstrijskem Koroskem. Prepričan sem, da bo cas pokazal, da je slo za smotrni in koristen projekt, ki smo ga vsi skupaj po svojih najboljših močeh tudi uspešno izpeljali.

Kaj pa bi lahko povedal Klavdij Palčič kot uveljavljen slikar, pripa-

dnik generacije, ki je dala in se daje nedvomno nezbrisani pečat sodobni slovenski likovni produkciji, ki se je uveljavila tudi v evropskem prostoru, potem ko se je znašel v političnih vodah?

PALČIČ: Kadarkoli govorim o politiki, poudarjam, da ne gre za politiko v strankarskem smislu, temveč gre za zavzemanje za rešitve, ki naj bi pripomogle k uveljavljanju interesov naše skupnosti v prostoru, v katerem živimo. Tako dojemam tudi politično delovanje kot kulturno-ustvarjalno delo.

Gre predvsem za to, da kot Slovenci ohranjamo in krepimo vezi z vsem slovenstvom, se posebej z jedrom slovenskega naroda v republiki Sloveniji. Hkrati pa moramo biti seveda tudi čimbolj tesno povezani z italijanskim narodom, s katerim živimo v isti državi. Zgodovina, ki nas je postavila na skrajni zahodni rob slovenskega naroda (ali skrajno vzhodni rob italijanske države), od nas zahteva, da naslo vlogo povezovalcev opravimo kar se da dobro. Prepričan sem, da gre dejansko za vizijo, ki je predvsem kulturna.

Kaj v taknem kontekstu pomeni slikarstvo? Glede na to, da je govorica likovne umetnosti univerzalna, in glede na to, da uživa slovensko slikarstvo pa tudi umetnost in kultura nasploh velik ugled celo v tem prostoru, kjer je se vedno veliko nestrpnosti, nam Slovincem mnogokrat pomaga preskociti marsikatero oviro in premagati marsikatero stisko. Osebn pa svojega javnega delovanja in umetniško-kulturnega ustvarjanja v ožjem pomenu ne doživljam kot nekaj protislovenskega. Problem oziroma protislovje je le v tem, da ima na žalost dan samo 24 ur.

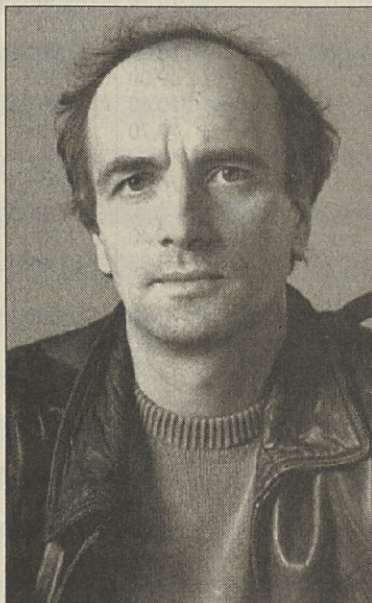
Bi na koncu se kaj dodelati?

Iskreno si želim, da bi tudi v novih casih, ko slovenska država uveljavlja na političnem področju sodobno demokracijo, na ekonomskem pa stabilno in uspešno gospodarstvo, ohrani in razvija tudi svojo kulturno raven, da nas ne bo lepega dne v širšem evropskem kontekstu preprosto sram, da smo Slovenci.

Rad bi, da bi se Slovenci v matični domovini ne nehan zavedali, da se slovenstvo ne konca za državnimi mejami in da bi pripravljeni in polni življenjskih moči dočakali cas, ko bodo meje v Evropi zares izgubile in bo Evropa prijazen dom za vse Evropejce - torej tudi za nas za nas.

Sodelavci, delodajalci in bobnarčki

VLADE MIHELJAK

»V ta novinarski lokal sem sla zato, da bi si ga enkrat ogledala. Hotela sem vedeti, kakšen je videti takšenle človek, kakšne so njegove kretnje, kako govori, pije, pleše - ta človek, ki je unil moje življenje.«
H. Böll: Izgubljena cast Katarine Blum

Ce bi parlamentarci

poleg tisočeri strani zapiskov, zabelezk, fotokopij in drugih jezikovno in duhovno siromasnih dokumentov prebrali se kaj, denimo borih sto strani dolg Böllov roman Izgubljena cast Katarine Blum, bi morda z manj silovite strasti zahtevali objavo imen domnevnih sodelavcev udbe ter vseh sumljivih dokumentov, s katerimi se domnevna udbaska preteklost bolj malo dokazuje, zato pa se toliko bolj prepričljivo razgalja intimo in zasebnost ljudi.

Kako malo koristi je od razgaljevanja t.i. udbaske preteklosti, nam morda najbolje lahko pričajo in potrdijo Nemci, ki jim je Böll veliki pred padcem Zida, se v casu boja proti levemu terorizmu in »terorizmu«, napisal opozorilni roman. V tako imenovanih vzhodnih dezelah ali v zvezi z vzhodnimi dezelami skorajda ne mine teden, da ne bi kaksne znane osebnosti, umetnika, znanstvenika, publicista, ter skorajda brezizjemno vsakega uspelega politika razkrinkali, da je v določenem obdobju sodeloval s Stasi, kot popularno imenujejo bivšo državno varnost. Vzhodna Nemčija oziroma Nemška demokracijska republika, kot se je uradno imenovala dežela prusko konsekventnega stalinizma, je pac vsakega, ki je hotel potovati, javno nastopati itd., vzela »pod luc«. Ali je objuba, da bo »buden«, da bo javil, ce bo kaj »opazil« itd., resnično pomenila tudi sodelovanje s Stasi-jem ali pa je bila zgolj (konformni?) ovinek cez te-zave. To vprašanje si mnogi v Nemčiji zastavljajo sedaj, ko se jim ponesreči vsaka poteza kadrovske politike, ker so po aferah sodec vse politične stranke, državne in javne ustanove itd. v vzhodnem delu združene Nemčije prestreljene z že odkritimi ali v prihodnje vsekar neizbežno odkritimi sodelavci. Marsikdo zato meni, da bi bilo veliko bolj enostavno, znosno in celo pravično, ce bi bili arhivi enostavno uničeni.

No, Slovenija, pa tudi Jugoslavija, nikoli ni bila tako prusko konsekventna in dosledna, a marsikatero dejavnosti ni bilo mogoce zaceti, ne da bi se kandidat najprej znašel na informativnem in edukativnem razgovoru. Tako so sli skozi ta udbaski Schnellkurs praktično vsi novinarji - dopisniki, od katerih se je pričakovalo, da bodo kot družbenopolitični delavci poleg dopisništva postorili se kaksno koristno in varnostno nalogo za domovino. Samo za Marka Jensterleta, dopisnika v Argentini, se spominjam, da se je posebnim nalogam javno in eksplicitno upri (in bil seveda tudi ustrezno sankcioniran). Ali so torej vsi ostali nekdanji dopisniki, predstavniki, pomembni uslužbenci itd., itd., bili nesporni in zavestni sodelavci udbe? Najbrž ne. Večina je izbrala konformno in casu primerno obliko rezistence. Tu pa tam pa kaksen tudi ne. Tisti, ki so brez večjih dilem pristali ali pa se uklonili, bodo pac morali v skladu s svojo profesionalno in osebn etiko in vestjo razmisлити o svojih dejanjih in podnalojih. Javnost ima bolj malo arbitrazne preglednosti, pa tudi moralne pravice, da oblikuje ulicne tribunale. Ne samo, da javnost premalo ve o moznih izsiljevanjih, travmah, kontekstih itd., v katerih je prislo do sodelovanja, tudi o pristnosti dokumentov, ki bi naj dokazovali neecedne dejavnosti obdolzenih, ne vemo dovolj.

Da je instanca javnosti v teh ulicnih tribunalah in naglih sodisnih možna zgolj z asistenco medijev, je lepo pokazal Böll v omenjenem romanu, ki ga je podnaslovlil s Kako nastane in kam lahko vodi nasilje. V mislih je imel nasilje, ki ga je z razgaljevanjem človekove zasebnosti proizvedel casopis Casopis. Da je v Nemčiji casopis Casopis Springerjev Bild - spacek velikih naslovov in kratkih, bebastih tekstov, je razumljivo in pričakovano. Da pri nas vloga Casopisa prevzema casopis, ki je infrastrukturno in - se bolj - kadrovsko najbolj neposredni in zakoniti dedec samoupravnega novinarstva (tj. tako imenovani vodilni casopis), je po prvem premisleku manj pričakovano, a neizbežno. Kaze pac na stanje duha v delu slovenskega etabliiranega novinarstva, ki razume pod geslom »raziskovalno novinarstvo« ne-duhovito - ceprav morda vsaj navidezno atrakтивно - servisiranje katere od političnih moči. Ce v Casopisu sami sebe primerjajo z Bernsteinom in Woodwardom, je to pac obrobna manira pritlikavih kurirjev. Mene osebnio bolj kot na junake afere Watergate spominjajo na srednjeveške bobnarje, ki so po trvih razglasali sporocila in zelje fevdalnih gospodov.

No, da se ne bi napačno razumeli, za nikogar ne dajem roke v ogenj. Noben advokat, javni tozilec, direktor, politik itd. mi ni toliko pri srcu, da bi kaksneje tvegale mehurje. Hocem zgolj (s pomočjo Brechta) reči, da »nihče nima pravice iz nekoga narediti za vse življenje policaja«. Se najmanj povprečno pametni in zmerno bistri novinarji, ki to počno zato, da bi atrakcije zaokrožili svojo story.

Vročekrvna slovanska plemena

Ze v zgodnjem srednjem veku je partikularizem posameznih slovan- skih plemen prepreceval ustanovitve kakrsnekoli vecje drzavne tvorbe. Slovanski jeziki nimajo lastnih izrazov za svoje voditelje: kralj in car sta izraza, ki so ju Slovani prevzeli od drugih evropskih narodov - Charlemagne, Caesar (dtv-Atlas zur Weltgeschichte, Band 1, str. 111).

V kasnejšem srednjem veku se je drzavotvornost slovanskih narodov precej popravila. Bojevitost plemenskih poglavarjev pa nikakor ni izumrla. Tudi nagnjenost slovanskega prebivalstva do vojskarske poklica se je ohranjala se naprej. Valvazor pravi o

Kranjcih: »Ceprav tako ne-trudno delajo z rokami, so vendar hitrih nog, kadar klice boben ali trobenta. Prav radi se namrec preziljajo kot vojaki, tako da jih vsako leto samo v mestu ljubljani gre sluzit vec sto rimskemu cesarju, spanske-mu kralju (ki nabira skoraj vsako leto po Kranjskem) in tudi Benečancem. Tako je najti Kranjce v vseh polkih. In po pravici je treba reci, da postanejo najboljsi in najvztrajnejši vojaki...« »...Človek bi se cudil in ko-maj verjel, da posilja Kranjska vsako leto toliko voja-kov pod zastavo in se tako izbehi obilice ljudstva. Kdor pa pozna številnost prebi-valstva, se ne bo cudil; zakaj dezelata ima ljudstva na pre-

tek in povsod...« (Slava Vo-vodine Kranjske, str. 17).

Slovenci ne sluzimo vec tujim cesarjem in ne koraka-mo pod tujimi zastavami. Lahko trdimo, da smo v tem delu Evrope znani kot dobri vojskaci. Kljub temu smo zgubili ogromno etnicnega prostora, predvsem na racun severnih in zahodnih sosedov.

Končno smo dobili svojo drzavo in s tem tudi svojo zunanjo politiko. Meza ambasad po svetu se ni dokon-cno postavljala. Ambasador iz Zagreba je ze na poseto-vanju v Ljubljani. V medna-rodnem pravu takсна poteza pomeni skoraj popolno za-mrznitev odnosov med drza-vama. Velja se spomniti, da ameriška letala se vedno

nadzorujejo bosanski zracni prostor in da ameriške in evropske bojne ladje se ve-dno krizarijo po Jadranu. Sa-mo zaradi Srbije. Vendar se nobena drzava ni prekinila diplomatskih odnosov z Be-ogradom.

Kaj torej pomeni nenadna poteza gospoda Peterleta? Ali gre za nespreten diplo-matski manevar? Menda se ne bo vnela bitka za neko gradbišce? Prihodnji dnevi bodo nedvomno pokazali, za kaj gre. Izsiljevanje hrva-ske strani pri mejnih pogaja-njih ne more biti razlog za takšen manevar, ki ga mar-sikdo razume kot vojno na-poved. Navsezadnje so na

razpolago se mnoga druga - predvsem diplomatska sred-stva.

Ce se spomnimo na opi-sano slovensko bojevitost, se kaj lahko zgodi nerodna si-tuacija. Slovenija bi cez noc postala tisti del Evrope, kjer se vrocekrvna slovanska ple-mena se vedno koljejo med seboj. Komu v Sloveniji bi koristil obmejni incident? Istranom ne. Istrani, razkla-ni v tri drzave, so siti spo-rov. Na Hrvaškem so si na zadnjih zupanijskih volitvah s težavo izbrili nekoliko po-litične avtonomije. Istrani v Sloveniji ne morejo loviti rib in italijanski Istrani se vedno ne morejo nazaj v Istro ter so brez zaledja v Sloveniji. Ali je rešitev istrskega problema potrebno odložiti do odcepi-

tve hrvaske Istre, potem pa bosta najbrz zlahka odpadli tudi obe meji? Peterletova groznja Hrvaski z letošnjo turistično sezono je predvsem neslana. Zakaj udarjati po Zagrebu v Istri? Sloven-ske in istrske strategije se morajo v nekaterih toc-ках prekrivati.

Zaostritev odnosov v Istri ustrezna predvsem slovenski in hrvaski vladi. Slovenija mora nekako preusmeriti pozornost javnosti pred oči-tnim moralnim in gospodar-skim razsulom - hrvaski pa manjkajo uspehi na bojiščih.

Odvračanje Istre od Slo-venije - in s tem od Italije - bo izzvalo italijansko reak-cijo. Zaostritev varnostnih raz-mer na meji je voda na mlin desniciarjem v Trstu.

Ali si Slovenija lahko privo-sci zaporo meje z Itali-jom, kot sama grozi Istri? Morebitne povratilne ukrepe ne gre pričakovati iz Zagreba, temveč iz Ita-lije.

Odnose s Hrvaško bo potrebno zaceti reševati v Zagrebu in v Ljubljani in ne na mejnih prehodih. Gospodarsko in kulturno sodelovanje ne sme ovi-rati nesporna in zaletava politika obeh novonasta-lih drzav. Takšnim mani-ram se kaže upreti. Lju-dje niso krivi, ce je politi-ka nora: vojna kot utrdi-tve politične oblasti in poceni nabiranje tock za prihodnje volitve.

To, dragi slovenski bratje, Evropa!

BOSTJAN HORVAT

MENJALNIŠKI TEČAJI

25. maj 1993

menjalnica	Nemška marka (tečaj za 1 DEM)		Avstrijski šiling (tečaj za 1 ATS)		Italijanska lira (tečaj za 100 ITL)	
	nakupni	prodajni	nakupni	prodajni	nakupni	prodajni
A Banka	69,00	71,40	9,85	10,08	7,80	8,00
AMTK plus	70,10	71,50	10,00	10,35	7,40	7,90
Atelje 92 Idrija	70,40	72,00	9,90	10,30	7,62	7,90
Avtohisa*	70,00	71,30	9,90	10,30	7,60	7,95
Azur Grosuplje	70,50	71,50	9,90	10,30	7,60	8,00
Banka Vipra	70,34	71,70	10,00	10,30	7,81	7,92
Bela vrtnica	70,70	71,90	9,90	10,25	7,50	8,00
Bobr Trzin in Fužine	70,70	71,30	9,95	10,25	7,70	8,00
Brdar Koper	70,00	71,70	9,90	10,30	7,70	7,93
BTC Terminal Sežana	70,00	71,95	9,95	10,20	7,70	7,90
BTC d.d. Ljubljana	69,00	72,35	9,70	10,30	7,70	8,00
Burin Moste	70,60	71,60	9,80	10,30	7,60	7,95
Burin Center	70,70	71,90	9,90	10,10	7,75	7,95
Come 2 us	70,50	71,90	10,00	10,20	7,60	7,90
Dom Kaffé*	70,40	71,20	9,95	10,15	7,70	8,00
Dom na trgu	70,85	71,39	9,85	10,09	7,77	7,94
Emona Globtour*	70,00	71,45	9,90	10,20	7,59	7,81
Eros Ljubljana*	70,50	71,30	9,90	10,20	7,70	7,90
Eros Kranj*	70,50	71,30	9,90	10,20	7,70	7,90
Eurotours International	70,20	71,50	9,85	10,20	7,50	7,95
Feniks Koper	70,00	71,40	9,88	10,20	7,62	7,90
Feniks Markovec Koper	70,00	71,40	9,90	10,20	7,60	7,92
Feniks Portorož	70,00	71,40	9,88	10,15	7,60	7,90
Fiba Koper	69,80	71,40	9,90	10,19	7,60	7,89
Golfurist Domžale	70,50	71,50	9,90	10,25	7,60	7,95
Golfurist Ljubljana	70,00	71,60	10,00	10,25	7,60	8,00
Hida*	70,90	71,00	10,00	10,05	7,85	7,90
Hipotekarna banka Koper	70,00	71,40	9,90	10,30	7,65	7,90
Hram Rožice Menges	70,55	70,95	9,95	10,10	7,90	8,00
Idila Sečovlje	70,10	71,20	9,85	10,15	7,75	7,99
Ilirika Ilirska Bistrica	70,20	71,68	9,90	10,25	7,76	7,94
Ilirika Slovenj Gradec	70,50	71,59	9,80	10,15	7,81	7,91
Ilirika Postojna	70,30	71,79	9,90	10,25	7,73	7,92
Ilirika Sežana	70,80	71,88	9,88	10,25	7,81	7,87
Ilirika Podgrad	70,00	72,00	9,90	10,27	7,65	8,00
Italdesign Nova Gorica	70,60	71,90	9,92	10,20	7,80	7,88
Klub Slovenijales	70,00	72,30	9,60	10,20	7,70	7,95
Komericalna banka Triglav	70,00	72,30	9,60	10,20	7,70	7,95
Kompas Hertz Celje*	71,00	71,80	9,95	10,10	7,60	7,90
Kompas Hertz Velenje*	70,60	71,90	9,95	10,10	7,60	7,90
Kompas Hertz Idrija*	70,60	71,90	9,95	10,10	7,60	7,90
Kompas Hertz Tolmin*	70,60	71,90	9,95	10,10	7,60	7,90
Kompas Hertz Novo Mesto*	70,60	71,90	9,95	10,10	7,60	7,90
Kompas Hertz Krško*	70,60	71,90	9,95	10,10	7,60	7,90
Kompas Hertz Bled*	70,60	71,90	9,95	10,10	7,60	7,90
Kompas Fintrade*	70,00	71,09	9,95	10,19	7,80	7,99
Kompas Holidays	70,90	71,10	10,00	10,10	7,70	7,90
Libertas Koper	70,00	71,20	9,84	10,07	7,68	7,88
Ljubljanska banka d.d.	70,03	72,40	9,90	10,29	7,59	7,97
LB Banka Zasavje d.d. Trbovlje	69,80	71,80	9,92	10,21	7,40	7,91
LB Dolenska banka NM	70,00	73,80	9,90	10,45	7,68	8,00
LB Komericalna banka NG	70,00	72,40	9,68	10,41	7,30	7,95
LB Kreditna banka MB d.d.	69,80	71,50	9,88	10,15	7,55	8,00
LB Splošna banka Celje	70,50	72,50	9,72	10,30	7,53	7,99
LB Splošna banka Koper	70,24	72,13	9,93	10,32	7,59	8,10
Ma Vir	70,40	71,30	9,90	10,20	7,75	8,00
Madai Nova Gorica*	70,30	71,40	9,92	10,10	7,80	7,90
Madai Šempeter*	70,30	71,40	9,92	10,10	7,80	7,90
Media*	71,00	71,50	10,00	10,25	7,80	7,99
Moneta	70,88	70,98	10,00	10,10	7,80	7,90
Otok Bled	70,13	71,92	9,90	10,12	7,60	7,94
Optimizem Loz*	70,50	72,00	9,95	10,25	7,65	7,92
Optimizem Postojna	70,25	71,80	9,93	10,35	7,72	7,93
Petrol	70,60	71,10	9,90	10,15	7,70	7,95
Pigal Solkan *	70,60	71,90	10,05	10,20	7,80	7,92
Pigal Kobarič *	70,60	71,90	10,05	10,20	7,80	7,92
Pigal Obutek *	70,60	71,90	10,05	10,20	7,80	7,92
Pigal Diskont *	70,60	71,90	10,05	10,20	7,80	7,92
Poštna banka Slovenije*	69,50	71,40	9,70	9,99	7,40	7,90
Probanka Maribor	69,60	71,80	9,90	10,10	7,55	8,00
Publikum Ljubljana	70,85	70,95	9,92	10,09	7,70	7,90
Publikum Celje	70,80	71,49	9,80	10,10	7,70	7,93
Publikum Dobova	70,30	71,70	9,95	10,22	7,49	7,90
Publikum Kostanjevica	70,30	71,70	9,95	10,22	7,49	7,90
Publikum Krško	70,30	71,70	9,95	10,22	7,49	7,90
Publikum Maribor	70,20	71,29	9,85	10,09	7,70	7,95
Publikum Metlika	70,20	71,50	9,90	10,10	7,70	7,95
Publikum Mozirje	71,10	71,98	9,97	10,29	7,60	8,00
Publikum Novo Mesto	70,20	71,50	9,90	10,10	7,70	7,95
Publikum Piran	70,50	71,80	9,85	10,15	7,70	7,90
Publikum Tolmin	70,40	71,95	9,95	10,25	7,70	7,93
Publikum Sevnica	70,10	71,70	10,00	10,30	7,40	7,65
Publikum Sentilj	70,20	71,79	9,85	10,18	7,65	7,95
Publikum Sentjur pri Celju	70,90	71,75	9,85	10,15	7,65	7,90
Publikum Trebnje	70,10	72,60	10,00	10,19	7,50	7,72
Publikum Zagorje	70,60	71,70	9,94	10,18	7,70	7,89
Publikum Zalec	71,05	71,75	9,80	10,15	7,70	7,95
Shalaby Koper	70,00	71,50	9,85	10,20	7,62	7,88
Sit - on	70,00	71,50	9,86	10,30	7,60	8,00
SKB banka d.d.* **	71,02	71,65	10,09	10,18	7,80	7,86
Slovenijaturist Jesenice	70,00	71,20	9,85	10,00	7,82	7,93
Slovenijaturist Ljubljana	70,60	71,20	9,96	10,08	7,78	7,96
Slovenijaturist žel. p. Ljubljana	71,00	71,60	9,97	10,15	7,65	7,95
Slovenijaturist žel. p. Maribor	70,02	72,00	9,92	10,20	7,20	7,80
Slovenska investicijska banka	69,80	71,00	9,45	10,05	7,65	7,90
Sonce	70,90	71,30	9,80	10,18	7,80	7,96
Tori	70,85	71,60	9,90	10,25	7,55	8,00
Tartarus Postojna	70,08	71,90	9,87	10,26	7,68	7,99
Tourist service Portorož	69,30	71,00	9,60	10,10	7,57	7,97
Upimo	70,85	70,95	9,95	10,10	7,80	7,90
Wolf	70,90	71,10	10,02	10,20	7,70	7,90

Tečaj velja danes: * Zračunavajo provizijo: **

MENJALNICA HIDA
Pokrita tržnica Ljubljana
MENJAMO TUDI LIRE, DOLARJE, FRANKKE, KRONE, FUNTE IN GULDNE
VEDNO NA ZALOGI TUDI HRVASKI DINARJI
Delovni čas: 7.00 do 19.00 Tel.: 061/126-111, 127-273

BANKA SLOVENIJE

Tečajna lista št. 100 z dne 25. maja 1993 — Tečaji veljajo od 26.5.1993 od 00.00 ure dalje

država	šifra	valuta	enota	ZA DEVIZE		
				nakupni	srednji	prodajni
Avstralija	036	avstr. dolar	1	77,8473	78,0815	78,3157
Avstrija	040	šiling	100	970,2589	973,1784	976,0979
Belgija	056	frank	100	332,0420	333,0411	334,0402
Kanada	124	dolar	1	88,4535	88,7197	88,9859
Danska	208	krona	100	1784,0860	1789,4544	1794,8228
Finska	246	marka	100	2020,2352	2026,3141	2032,3930
Francija	250	frank	100	2026,0365	2032,1329	2038,2293
Nemčija	280	marka	100	6825,1186	6845,6556	6866,1926
Grčija	300	drahma	100	—	50,5962	50,7480
Irska	372	funt	1	—	167,3078	167,8097
Italija	380	lira	100	7,4974	7,5200	7,5426
Rep. Hrvaška	385	hrv. dinar	100	—	5,0000	—
Japonska	392	jen	100	101,2165	101,5211	101,8257
Nizozemska	528	gulden	100	6095,5134	6113,8550	6132,1966
Norveška	578	krona	100	1615,5056	1620,3667	1625,2278
Portugalska	620	escudo	100	72,2097	72,4270	72,6443
Švedska	752	krona	100	1527,0727	1529,6617	1534,2507
Švica	756	frank	100	7598,7459	7621,6107	7644,4755
Velika Britanija	826	funt šterling	1	171,5152	172,0313	172,5474
ZDA	840	dolar	1	111,6521	111,9881	112,3241
Evropska Skupnost	955	ECU	1	133,6563	134,0585	134,4607
Španija	995	peseta	100	89,4091	89,6781	89,9471

Opomba: Tečaj hrvaškega dinarja se uporablja za izkazovanje rezultatov iz poslovanja z Republiko Hrvaško, kjer je omenjena valuta plačilno sredstvo.

Cena za vpis v odstotkih in tekoča nominalna vrednost dvodelnih blagajniških zapisov Banke Slovenije na dan 26. MAJA 1993

št. dni do zapadlosti	veljavni srednji tečaj BS za 1 DEM	cena za vpis v % od nominalne vrednosti (tečaj)			tekoča nominalna vrednost za APOEN (v SIT)			
		(A) tolarski del	(B) devizni del	skupaj	APOEN	(A) tolarski del	(B) devizni del	skupaj
1) BLAGAJNIŠKI ZAPISI, IZPLAČLJIVI 10. JUNIJA 1993:					1.000.000	647,396	682,404	1,329,800
15		129,4792%	136,4808%	132,9800%	100.000	64,740	68,240	132,980
1) BLAGAJNIŠKI ZAPISI, IZPLAČLJIVI 5. OKTOBRA 1993:					1.300.000	641,251	668,019	1,309,270
132		98,6540%	102,7721%	100,7130%	130.000	64,125	66,802	130,927

MENJALNI TEČAJ ZA HRD

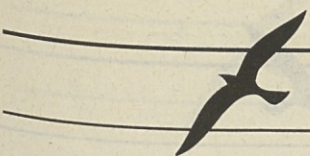
25. MAJ 1993	v SIT za 100 HRD	
menjalnica	nakupni	prodajni
Bela vrtnica	3,00	5,00
Hida*	4,00	5,50
Hipotekarna banka Koper	2,00	4,00
Idila Sečovlje	4,00	5,90
Italdesign	4,00	6,00
Kompas Fintrade	4,00	5,89
Libertas Koper	4,00	5,30
LB Kreditna banka Maribor*	4,20	6,20
MA Vir	4,00	5,90
Sonce	4,00	5,60
Tori	4,50	6,50

Tečaj velja danes:*

TRŽAŠKA KREDITNA BANKA

25. MAJ 1993	v LIRAH	
valuta	nakupni	prodajni
ameriški dolar	1460,00	1512,00
nemška marka	900,00	922,00
francoski frank	266,50	275,00
holandski gulden	802,00	827,00
belgijski frank	43,50	45,00
funt šterling	2260,00	2320,00
irski šterling	2192,00	2255,00
danska krona	234,50	242,00
grška dramma	6,40	7,00
kanadski dolar	1163,00	1200,00
japonski jen	13,10	13,80
švicarski frank	1002,00	1025,00
avstrijski šiling	127,50	131,50
norveška krona	212,50	219,00
švedska krona	200,00	207,00
portugalski escudo	9,30	9,95
španska peseta	11,60	12,25
avstralski dolar	1024,00	1055,00
madžarski forint	10,00	15,00
slovenski tolar	12,25	12,85
hrvaški dinar	0,40	0,65

Z

DANSKA / SPREMEMBE V GOSPODARSTVU

Krompirjeva dieta za manjše dolgove

Ena pglavitnih težav je visoka stopnja brezposelnosti

BONN - Danci so v 60. in 70. letih, zahvaljujoč visoki inflacijski stopnji, živeli čez svoje zmogljivosti. Temu je sledil neizbežen hladni tus ali krompirjeva dieta, kot popularno imenujejo zadnje deseteletje, v katerem so se z združenimi močmi borili za gospodarsko stabilnost.

Danska se je lahko se lani pohvalila s kar 10-odstotnim prirastkom bruto nacionalnega produkta, solidnim izvozom in pozitivno bilanco. Poleg tega ima Danska najnižjo inflacijsko stopnjo - ne samo v državah Evropske skupnosti, temveč na svetu.

Danci se ucijo iz lastnih napak v preteklosti in nedavni odliv danskih kron med nemške marke je pustil grenak priokus politikom in gospodarstvenikom. Na koncu so tečaj krone, z neverjetno zagnanostjo vlade in vseh strank ter s pomočjo zvezne banke in ostalih partnerjev, le nekako ustalili.

ANA KOVAC

Ena pglavitnih težav, ki pesti Andersenovo deželo, je brezposelnost. Mednarodna recesijska kriza je udarila tudi Dansko, kljub temu da so trije temeljni kamni danskega gospodarstva, izvoz kmetijskih izdelkov, prehrane in medicinske industrije, se vedno dovolj trdni. Lanskega decembra je danski minister za gospodarstvo napovedal 2, 6-odstotno rast gospodarstva v letu 1993, februarja je napoved popravil na 1, 9 odstotka, že nekaj tednov kasneje pa na 1 odstotek.

Vzrok za oslabitev danskega gospodarstva tiči predvsem v zmanjševanju izvoza na glavna tržišča - na nemško, britansko in švedsko - ter v visjih stroških distributerjev, ki jih je povzročila devalvacija v drugih državah, kar pa je spet posledica stabilnosti danske krone. Hkrati je

na tržišču zaznati stagniranje domačega povpraševanja in očitni upad gospodarskih investicij.

Na dan ponovnega referendumu o pogodbi iz Maastrichta pa je danska vlada svojim državljanom predstavila nov program davčnih olajšav, ki je ugoden predvsem za gradbeništvo. Danci bodo zdaj placevali 58-odstotni davek (do sedaj 69-odstotni), kar v številnih primerih za 4, 6 milijarde danskih kron tanjšo državno denarnico, v kateri je letos 55 milijard primanjkljaja.

Danski napovedovalci gospodarske prihodnosti so polni optimizma: kljub zmanjšanemu izvozu pričakujejo v letu 1993 26 milijard danskih kron dohodka, leto kasneje 34 milijard in leta 1995 celo 41 milijard danskih kron. Ob tem je potrebno se omeniti, da je Danska odplačala kar nekaj svojih dolgov v tujini. S »krompirjevo dieto« je dolgove v tujini zmanjšala s 300 na 200 milijard danskih kron. S tem je znižala tudi obrestne mere in dala dober pogled ostalim državam članicam Evropske skupnosti. Danci že razburjeno razpravljajo, kakšno tveganje jim bo prineslo sprejetje maastriske pogodbe. Zavedajo se, da hodi-

jo po robu gospodarsko-političnega prepada. Stopnja brezposelnosti, ki vztraja na že kar kroničnih 12 odstotkih, jim daje vedeti, da vidi mednarodno tržišče v tem njihovo sibko točko. Socialdemokratska vlada sicer lahko sprejme ustrezne ukrepe, ki bi omilili ta problem, vendar bi hkrati oslabili dansko krono. 50 milijard proračunskega deficita je že »na meji bolečine«, je stanje opisal danski minister za gospodarstvo Jelveg.

Svojo lekcijo pa so se naučili tudi sindikati. Letna rast plac, ki je 2, 3- do 3-odstotna, zagotavlja delodajalcem pri enoodstotni inflacijski stopnji realno rast prihodka, kar je več, kot so lahko pričakovali v casih inflacije in ne da bi jih davčna bremena potisnila na dno. Vendar se zdi, da lahko socialdemokratska vlada igra verbalni boj proti brezposelnosti in za stabilni tečaj danske krone le določen čas. Danski izvozniki bodo 6-odstotni primanjkljaj, ki je nastal zaradi stabilnosti danske krone, kmalu izravnali z zmernimi tarifnimi pogodbami. Danske Bank je izvoznim podjetjem svetovala, naj za nekaj časa zategnejo pasove in v prihodnjih letih se bo njihov delež na tržišču zvišal. Za leto 1994 strokovnjaki napovedujejo 2-odstotno rast izvoza.

ZDA / TRGOVANJE S KITAJSKO

Ugodnosti le pod določenimi pogoji

Ameriški predsednik bo Kitajski podaljšal status države s posebnimi ugodnostmi

WASHINGTON - Ameriški predsednik Bill Clinton se je odločil, da bo Kitajski za eno leto podaljšal status države z največjimi trgovinskimi ugodnostmi (Most Favoured nation - MFN), vendar pod določenimi pogoji, so v ponedeljek zvečer sporočili uradni ameriški predstavniki. Če bo Kitajski v večji meri spoštovala človekove pravice ter zmanjšala prodajo orožja tistim državam, ki vodijo ekstremistično politiko, bo znova lahko pridobila ta status tudi po letu 1994.

Status države z največjimi trgovinskimi ugodnostmi velja za tiste države, ki jim ni treba placevati dodatnih carinskih dajatev na uvoz njihov izdelkov v ZDA. Clinton, ki ima za objavo svoje odločitve na voljo čas do 3. junija, sodeluje v vrsti posvetov s Kongresom, v katerih skušajo natančno opredeliti pogoje, ki bodo uvedeni v primeru podaljšanja po letu 1994, so povedali v omenjenih krogih.

Bela hiša je v ponedeljek napovedala, da utegne svojo odločitev uradno objaviti že ta teden. Kot piše torkov New York Times, bodo od Kitajske zahtevali, da mora v pri-

meru, če hoče ohraniti status države z največjimi trgovinskimi ugodnostmi tudi po letu 1994, spostovati svoje obljube glede boja zoper razširjanje jedrskega orožja in jedrske vojaške tehnologije, kakor tudi, da mora svoje tržišče bolj odpreti za tuje izdelke. Združene države bodo prav tako zahtevale natančnejše podatke o usodi političnih jetnikov, dodaja omenjeni časopis in navaja besede neimenovanih predstavnikov ameriške administracije. Obnove omenjenega trgovinskega statusa vseeno ne bo pogojena s podrobnejšimi določili o uresničevanju človekovih pravic na Kitajskem, so zagotovili omenjeni predstavniki. Med svojo lansko volilno kampanjo se je Bill Clinton namreč zavzel za ostrejšo stališče Združenih držav do Kitajske ter za povezavo med statusom države z največjimi trgovinskimi ugodnostmi ter uveljavljanjem tistih vprašanj, ki zadevajo uresničevanje človekovih pravic.

Clinton mora na eni strani upoštevati mnenja in zahteve številnih članov Kongresa, v katerem imajo demokrati večino, prav tako pa tudi mnenje številnih organizacij za zaščito človekovih pravic, ki zagovarjajo stališče, da mora Washington uporabiti trgovinski status kot

sredstvo pritiska proti Pekingu; na drugi strani pa mora upoštevati mnenja ameriških poslovnežev, za katere bi grožnja, da Kitajski tega trgovinskega statusa ne bodo podaljšali, pomenila izgubo več tisoč delovnih mest. Predlog zakona, ki ga je Kongresu v aprilu predložila Nancy Pelosi, predstavniča demokratov iz Kalifornije, predlaga obnove statusa države z največjimi trgovinskimi ugodnostmi le pod pogojem, če bo Kitajski spoštovala človekove pravice, se ravnala v skladu s sporazumi o razorožitvi in napravila konec vsemu, kar ameriški predstavniki označujejo kot protekcionizem zoper ameriške izdelke; v letu 1992 so imele ZDA v trgovini s Kitajsko 18 milijard dolarjev trgovinskega primanjkljaja. O tem predlogu se niso glasovali, ostaja pa kot možnost v primeru, če njegovi zagovorniki ne bi bili zadovoljni z odločitvijo Billa Clintona. V ZDA so pred kratkim proti Kitajski napravili nove obtožbe. Poročilo, ki so ga objavili prejšnji teden, zatrjuje, da Peking se naprej izvaja izdelke, ki jih izdelujejo jetniki, ter da krši sporazum, ki ga je sklenil s Washingtonom lani. Kitajsko prav tako obtožujejo, da v Pakistan se naprej izvaja dele za proizvodnjo raket zemlja-zemlja. (AFP)

NOVICE

Skromnejše napovedi

BRUSELJ - Evropska komisija spreminja svoje napovedi za gospodarstvo Evropske skupnosti, za katero zdaj predvideva povprečno rast 1, 8 odstotka v naslednjem letu. »Pričakujemo rast nekoliko nad enim odstotkom,« je povedal predstavnik ES. Povedal je tudi, da je zacela Evropska komisija pomikati krivuljo pričakovane gospodarskega preobrata iz druge polovice letosnjega leta na drugo polovico leta 1994. Vse to bo očitno vplivalo na izhodišča strategije za napovedovanje gospodarske rasti v naslednjem letu. Komisija ES popravlja tudi svoje napovedi o gospodarski rasti za tekoče leto. Ta se bo po zadnjih ocenah gibala med ničelno in negativno (0, 5 odstotno) rastjo. (Reuter)

Litva ima težave z ruskim plinom

VILNIUS - Rusija je v nedeljo prepolovila dobavo plina Litvi, lahko pa se zgodi, da bo popolnoma zaprla dotok plina v to baltsko državo, če ne bo poravnala dolga, vrednega štirideset milijonov dolarjev, ki jih dolguje ruski firmi Lentransgas. Omenjena firma je litvanskim porabnikom že poslala opozorilne telegrame o možnih sankcij in jim je zagrozila z ustavitvijo dobave plina od 1. junija naprej. Litva pa bi morala najeti tuje posojilo, če bi hotela poravnati dolg do Rusije. Litvanci so že zmanjšali dnevno porabo plina za več kot polovico in številne firme so začele uporabljati druge vire energije, ker je dobava plina odslej negotova. Podjetja menijo, da manjše dobave ruskega plina ne bodo imele večjega kratkoročnega vpliva na raven proizvodnje. (Reuter)

Lastninjenje britanskih železnic

LONDON - Britanska vlada se je odločila, da bo izvedla privatizacijo železnic in se tako lotila izredno zahtevnega posega, za katerega nima veliko podpore niti v lastnih vrstah. Vlada Johna Majorja namerava odprodati zasebnemu sektorju tudi premogovništvo in poštni sistem, vse to pa počne v neprimerno manj ugodnem položaju, kot ga je imela Margaret Thatcher, ko je izvajala privatizacijske programe v osemdesetih letih. Poleg težav pri privatizaciji družb, ki poslujejo z izgubo, se vlada sooca tudi z nenaklonjenostjo večine prebivalstva, ki se boji, da bo privatizacija železnic povzročila povečanje cen in ukinitve podeželskih linij. Kar 71 odstotkov uporabnikov storitev železnice nasprotuje privatizaciji. Poleg tega pa namerava Velika Britanija izvesti privatizacijo po povsem nepreizkusnem modelu, ki je neprimerno bolj zapleten od tistih, ki so jih že prej preskusili na japonskem, švedskem in v ZDA. (AFP)

MEDNARODNA TRGOVINA (1) / CENE SUROVIN

Na trgu kovin so cene lani vztrajno padale

Neskladja med ponudbo in povpraševanjem

IRENA PIRMAN

inlacije v letosnjem letu v povprečni višini minus tri in v prihodnjem letu v višini plus dva odstotka.

Goriva

Cena nafte je v zadnjem četrtletju leta 1992 dosegla dvajset dolarjev za sodček, v prvem četrtletju letos pa je bila okoli 18 dolarjev za sodček. Po oceni delovne skupine za cene surovin je pričakovati splošne zahteve po zniževanju teh cen do konca letosnjega leta. Če bi v Zahodni Evropi in na Japonskem že proti koncu letosnjega leta prišlo do močnejšega oživljanja ekonomije, bi lahko računali tudi na začetek ponovne rasti teh cen. Ker pa zaenkrat ni pričakovati močnejše gospodarske rasti in ker ZDA uvajajo energetski davek, naj bi tudi v letu 1994 cene nafte ne presegle 20 dolarjev za sodček. Na tržišču energetskega premoga je se vedno veliko ponudbe. V primerjavi s prvim četrtletjem 1992 so bile te cene v prvem četrtletju letos nižje za približno 20 odstotkov. Konec letosnjega leta in v prihodnjem letu pa se pričakuje rahlo povečanje cen.

Kovine in minerali

Cene aluminija so se v letu 1990 znižale za 16 odstotkov in za 21 v letu 1991. V tem času so močno porasle tudi zaloge. Po gibanjih na teh tržiščih lani je bilo v prvi polovici 1993 sicer pričakovati določeno rast, vendar tudi povpraševanje ni bilo večje, zato se cene kositrja znižujejo že vse od konca lanskega leta, povečanje pa ni predvideno niti za prihodnje leto.

AVSTRIJA / SPREMEMBE V FINANČNI ZAKONODAJI

Lov na trgovce s tajnimi podatki

DUNAJ - Avstrijski finančni minister Ferdinand Lacina je včeraj izjavil, da je bančna anonimnost z ostrejšimi finančnimi predpisi - nezdružljiva. S tem je tudi podrl upe, da bi utegnili avstrijsko tržišče kapitala doživeti vsestranski nadzor. »Težko bi bilo prepričati tuje vlagatelje, da se anonimnost bančnih vlog sklada s strogim preverjanjem,« je povedal v svojem govoru Lacina, sicer velik zagovornik anonimnih bančnih računov. Izrazil je tudi upanje, da bo sveženj finančnih reform dobil zeleno luč pri avstrijski vladni koaliciji že poleti, v veljavo pa stopil že v začetku prihodnjega leta. Lacina je tudi naklonjen ustanovitvi agencije za nadzor bor-

znega poslovanja po vzorcu ameriške Securities and Exchange Commission. Lacina, ki je jeseni prevzel nalogo, da bo predlagal reforme pri finančnem poslovanju, se je otepal s kritikami, ces da bančna anonimnost olajšuje trgovanje z zaupnimi podatki v Avstriji (Insider Trading). Medtem, ko je v Nemčiji vodja sindikatov Franz Steinkühler že ponudil svoj odstop zaradi namigov o trgovanju z zaupnimi podatki, ima Avstrija zakon, ki takšno trgovanje prepoveduje. Samo ena banka, GiroCredit, je bila obdolžena, da je prekršila ta zakon, za kar je placala globo v višini 300.000 ATS (26.000 USD).

Sveženj za reformo, ki ga pripravlja Lacina, bo

predlagal tudi kazen za »primarno« trgovanje z zaupnimi podatki: kazen dveh let zapor v primeru, če bi slo za osebno okoriscanje z zaupnimi finančnimi informacijami. Po tem predlogu bo »sekundarno« trgovanje z zaupnimi podatki lahko kaznovano z enoletnim zaporom za tiste, ki so se z zaupnimi informacijami okoristili iz »druge roke«. Pri tem pa predvidevajo olajšava, da vlagatelji lahko odpro anonimne račune vrednostnih papirjev - ki bi bili dostopni zgolj z navedbo gesla - hkrati pomeni, da bodo imeli preiskovalci kaj malo možnosti pri izsledovanju tistih, ki se bodo okoristili s posvečenimi informacijami. (Reuter)

ČEŠKA / PRORAČUNSKI PRIMANJKLJAJ

Izdali bodo državne obveznice

Novi vrednostni papirji bodo dospeli v plačilo čez deset let

PRAGA - Češka republika namerava izdati državne obveznice v vrednosti 16, 8 milijarde kron (584 milijonov dolarjev), da bi pokrila proračunski primanjkljaj iz leta 1992 in druge dolgove, je v torek povedal predstavnik češke centralne banke. Po podlagi zakona, ki ga je parlament sprejel v četrtek, bo lahko češko financno ministrstvo izdalo nove obveznice poleg že izdanih kratkoročnih zakladnih menic, za katere velja dospelje v starih mesecih.

Češki primanjkljaj je v letu 1992 dosegel 1, 7 mi-

lijarde kron (59 milijonov dolarjev). Poleg tega mora Češka republika pokriti tudi dve tretjini lanskega proračunskega primanjkljaja nekdanje češkoslovaške države, kar znaša 4, 7 milijarde kron (163 milijonov dolarjev).

Nove obveznice, katerih doba dospelja bo deset let, bodo uporabili tudi za kritje 10, 4 milijarde kron (361 milijonov dolarjev) dolga, ki ga je češko-slovaška Obhodni banka (CSOB) nabrala iz trgovanja s tujino še za časa prejšnje oblasti. Okoli dve milijardi kron (70 milijonov dolarjev) primanj-

kljaja iz leta 1991, ki je sicer znašal približno deset milijard kron (347 milijonov dolarjev), so pokrili z obveznicami, katerih doba dospelja je štiri leta in se obrestujejo po 4, 6-odstotni obrestni meri. Izdala jih je češka vlada marca lani, glavno pomoč pri tem pa je nudila švicarska banka Credit Suisse.

Češka narodna banka bo pod podobnimi pogoji izdala še nove emisije obveznic za kritje primanjkljaja iz leta 1991. Po besedah predstavnika banke so vladne obveznice koristne, saj razvijajo tržišče kapitala. (Reuter)

VZHODNE DRŽAVE / ŽELIJO SI V ES

Na zahod!

VARSAVA - Vzhodnoevropske dežele so začele močno diplomatsko akcijo, da bi prepričale Evropsko skupnost, naj jim na junjskem sestanku na vrhu odobri hitrejši proces trgovinskih olajšav. Diplomati in trgovinski predstavniki so povedali, da so Poljska in druge države vzhodnoevropskega območja začele intenzivnejše pozvati v prizadevanjih za hitrejšo liberalizacijo trgovine in za podporo ES - da bi ta odločno podprla članstvo držav iz Vzhodne Evrope. Ekonomisti menijo, da bi bilo povečanje izvoza, zlasti v sosednje zahodne države, izredno pomembno za uspeh reform, neuspeh pri pridobitvi hitrejših trgovinskih olajšav pa bi povečal strah, da odnos ES do Vzhodne Evrope ni pravičen. »Obdobje pred vrhom ima posebno težo. Vzhodnoevropske države lobbirajo in očitno pridno delajo svojo domačo nalogo,« je dejal veleposlanik evropske komisije v Varšavi, Alexander Dijkmeester.

Poljska, Madžarska, nekdanja Českoslovaška, Bolgarija in Romunija so podpisale z ES dogovor o pridruženem članstvu. Poljska, Madžarska, Slovaška in Češka, znane kot visegradska četverica, upajo da bodo postale polnopravne članice čez približno deset let, čeprav ES cilja ne zeli opredeliti časovno. Kot ocenjujejo, bosta na članstvo dalj časa čakali Romunija in Bolgarija.

ES je dala soglasje za postopno odstranjevanje trgovinskih zapor, evropska komisija pa priporoča pospešitev tega procesa v

poročilu, ki ga bodo obravnavali na sestanku na vrhu 21. in 22. junija v Københavnu. Porocilo priporoča znižanje carinskih dajatev za nekatere proizvode iz Vzhodne Evrope po hitrejšem postopku, kot je bilo načrtovano, predlaga pospešitev načrtovane povečanja kvot za določene proizvode, ki se uvajajo v ES, poleg tega pa tudi svetuje hitrejšo delitev pomoči.

Vzhodnoevropske države pa menijo, da počasne poteze ES že mejijo na protekcionizem in da to hromi ekonomsko oživljanje.

Uradni predstavniki

Diplomati v Varšavi menijo, da je Poljske k večjim prizadevanjem, da bi dobili podporo pred srečanjem na vrhu ES, podzgal boja, da Portugalca, Španija in Grčija bolj mlačno sprejemajo predloge o pospešitvi trgovinske sprostitev. Poljski predsednik Lech Walensa je potovalje na Portugalsko ta mesec izkoristil tudi za preprečevanje portugalskih voditeljev, da zeli Poljska trgovati in ne prejemanje pomoči od ES. Tudi poljska vlada je enako stališče razložila španskemu premieru Felipeju Gonzalezu, ko je ta v aprilu obiskal Varšavo.

Drugi vzhodnoevropskih držav pravijo, da tudi oni lobbirajo, pri čemer pa je predstavnik Madžarske omenil, da so bile poljske ponudbe za tesnejše usklajeno akcijo zavrnjene. Poljska mislija nas je v Bruslju

iskusala prepričati, naj poskusimo s skupno deklaracijo visegradske skupine, vendar zaenkrat glede tega nismo dosegli soglasja,« je dejal madžarski vladni predstavnik.

Recesija v Zahodni Evropi otežuje dostop vzhodnoevropskih držav do skupnega evropskega trga. Bolj siromašne članice - Portugalska, Španija, Grčija in Irsko - se bojujejo, da se bo pomoč, ki je trenutno namenjena njim, preusmerila v Vzhodno Evropo. Madrid, Lizbona in Atene si manj želijo oddaljenih trgovskih partnerjev kot pa ostale članice ES. Vzhodna Evropa bi celotno lahko kmalu pomenila grožnjo na nekaterih področjih, zlasti če bi »občutljive« izdelke, na primer jeklo in tekstil. Predstavniki ES so mnenja, da so stroški za delovno silo v Vzhodni Evropi približno desetkrat nižji in da bi lahko Poljski hitro postali konkurenčni v jeklarski industriji. Portugalci se bojujejo tekstilne industrije, Španci se bojujejo jekla in Grki se bojujejo vsega, je dejal Dijkmeester, veleposlanik ES v Varšavi. Obenem pa je dejal tudi, da bi bilo članstvo vzhodnoevropskih držav obojestransko koristno, saj bi članicam Evropske skupnosti odprlo nove trge.

Sprostitve trgovinskih tokov je večja zaja za Vzhod kot za Zahod. Približno petdeset odstotkov vzhodnoevropskega izvoza gre v države ES, delež uvoza iz držav centralne in Vzhodne Evrope pa znaša za države ES samo nekaj več kot tri odstotke. Timothy Heritage / Reuter

GLEDALIŠČA

SLOVENIJA

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM (061/222-815)

TRETJI KULTURNI SOU FESTIVAL

Kunst-Stromajer: LA LA SLINA (ponedeljek, 31.5. ob 18. uri, Stihova dvorana). Igra Petra Govc.

PIAF, koncert za dva igralca (četrtak, 27. 5. ob 20. in sredo, 2.6. ob 20.30. uri). Igrata in pojeta ALENKA VIDRIH in GOJMIR LESNJAK.

KONCERT SIMFONIKOV RTV SLOVENIJA (petek, 28.5. ob 20. uri, Gallusova dvorana). Za zeleni abonma.

P. Shaffer: LETICIJA IN LUSTREK (v petek, 28. in v nedeljo 30. 5. ob 21. uri, Stihova dvorana).

POEZIJA IN GLASBA (sobota, 29.5. ob 21. uri). KATJA LEVSTIK izvaja pesmi Toneta Pavčka, avtor glasbe pianist SILVESTER STINGL.

DRAMA SNG (061/221-511)

M. Frisch: DON JUAN ALI LJUBEZEN DO GEOMETRIJE (danes, 26. 5. ob 19.30 uri). Za abonma Studentski I. in izven (konto).

B. Friel: PLES V AVUGSTU (četrtak, 27. 5. ob 19.30 uri). Abonma Dijaski 5 večerni in za izven (konto). Zadnjikrat v tej sezoni!

MALA DRAMA

W. Allen: ZAIGRAJ SE ENKRAT, SAM (četrtak, 27. 5. ob 20. uri). Za izven in (konto). Zadnje ponovitve v sezoni!

OPERA

Giacomo Puccini: TRIPTIH (četrtak, 27. 5. ob 19. uri). Za red četrtak II., izven in konto.

MESTNO GLEDALIŠCE LJUBLJANSKO (061/210-852)

A. Dorfman: DEKLICA IN SMRT (danes, 26.5. ob 19.30 uri). Za abonma Sreda in izven. E. Flisar: KAJ PA LEONARDO? (danes, 26.5. ob 20. uri). Gostovanje v Kranju.

L. Jagodic, M. Pokorn, B. Tadel: KLINIKA TIVOLI D. O. O. (danes, 26. 5. ob 22. uri). Za izven in konto.

J.B.P. Moliere: AMFITRION (četrtak, 27. 5. ob 19.30. uri). Za abonma Studentski in izven)

SLOVENSKO MLADINSKO GLEDALIŠCE (061/310-610)

Martin Kušej: POHUJSANJE PO CANKARJU (četrtak, 27. 5. ob 17.30 uri) Za izven. Režija: Martin Kušej. »Ansambel Slovenskega mladinskega gledališča je v našem prostoru eden tistih z največjimi razsežnostmi, saj sodeluje z nadvse različnimi koncepti in načini igre.« (Urša Cetina, Radio Student). Cankar za devetdeseta, Cankar, ki ga gotovo se niste videli.

H. Achternbusch: SUSN, 23. (petek, 28.5. ob 19. uri). Za izven. Režija: Eduard Miler.

FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA

TRST

DVORANA TRIPCOVICH

Operna sezona in Baleti 1992/93

Pri blagajni Dvorane Tripovich je v teku predprodaja vstopnic za vseh šest predstav »Il matrimonio segreto« D. Cimarose. Urnik: 9-12, 16-19 (zaprt ob ponedeljkih), ob predstavah: 9-12, 18-21.

Od 4. do 10. junija bo na sporedu musical »Ulysees« (»Bloom of Dublin«) Anthonyja Burgessa, za gledališče priredil Mario Maranzana. Nastopajo Maranzana, Fiamma Izzo, Stefano Santospago, Elio Pandolfi. Režija Edmo Fenoglio, scenografija Sergio D'Osmo.

GLEDALIŠCE ROSSETTI

Danes, 26. t. m., ob 16. uri (red sredo popoldne) gostovanje gledališke skupine Teatro di Roma z Goldonijevo »La bottega del caffè«. Režija M. Missioli. Predstava v abonmaju: odrezek st. 11. Prodaja vstopnic pri blagajni v Pasazi Protti in v gledališču Rossetti. Jutri ponovitve ob 20.30 (red prost). Predstave bodo trajale do nedelje, 30. t. m.

GLEDALIŠCE CRISTALLO

LA CONTRADA

V juliju, in sicer 2., 8. in 9., bo v okviru Festivala operete, v sodelovanju z občinskim gledališčem G. Verdi na sporedu predstava »L'amore è un treno« z Daniele Mazzucato in Max Renée. Cosottijem. Režija Francesco Macedonio..

DVORANA PRI CERKVI

(Ul. Sturzo 4- Trg Rosmini)

V soboto, 29. t. m., ob 18.30: Robin Hood Folk country club organizira zaključni večer teca irskih ljudskih plesov s sodelovanjem občinstva. Vstop prost.

KOROŠKA

CELOVEC

MESTNO GLEDALIŠCE

Danes, 26. t. m., ob 19.30 »Bela roza«.

ZA NAJMLAJŠE

SLOVENIJA

LJUBLJANA

LUTKOVNO GLEDALIŠCE (061/314-962)

NAPOVEDUJEMO: Roald Dahl/Alja Tkacev: VDV- VELIKI DOBRODUSNI VELIKAN, PREMIERA, KRSTNA UPRIZORITEV (petek, 28. 5., ob 19.30 uri, Veliki oder). Prevod Dahlove pravljice: Jože Preseren; režija: Matija Milčinski; dramaturgija: Matjaz Loboda; likovna nastava: Jože Lasič; glasba: Gregor Strniša; nastopajo: Karel Brišnik, Lucka Drolc, Urška Hlebec, Barbara Jakopič, Iztok Jereb, Marko Velkavrh, Blaz Vizintin, Božo Vovk in Robert Waltl.

SENTJAKOBSKO GLEDALIŠCE

(061/312-860)

O. Scheinflugova: FILM SE MU JE UTRGAL (OKENČE) (v četrtak, 27. maja ob 17. uri). Za red U in izven.

KD SPANSKI BORCI (061/448-920)

Miro Gavran: MOZ MOJE ZENE, komedija (četrtak, 27.5. ob 20. uri).

GLEDALIŠCE GLEJ (061/2316-679)

HAMLETS N'ROSES (danes, 26. 5. ob 22. uri). V sodelovanju Gleja in SOU - Ljubljana. Režija Tomaz Struc.

MARIBOR

MALI ODER DRAME SNG

(062/221-206)

Kabaret XX. stoletja: NAMESTO ROZ- avtorski projekt SVETLANE MAKAROVIC ob spremljavi tria Popcorn (danes, 26. 5. ob 21. uri). Za izven.

NARODNI DOM

Ray Cooney: ZBEZI OD ZENE (četrtak, 27. 5. ob 17. in 21. uri). Gostuje Prešernovo gledališče Kranj

OPERA

RIGOLETTO (danes, 26. 5. ob 19.30 uri). Za red Rdeci.

VELIKI ODER

Nastop plesne skupine RIRIE WOODBURY DANCE COMPANY (nedelja, 30. 5. ob 17. uri). Za izven.

CELJE

SLOVENSKO LJUDSKO GLEDALIŠCE (063/25-332)

P. Corneille: ODRSKA UTVARA (danes, 26. 5. ob 11. uri). Za abonma 5. solski.

ODER HERBERTA GRUNA

(063/25-332)

D.Z. Frey: KRI IN KOSUTE (danes 26., 5., petek 28. in nedelja 30. 5. ob 21. uri).

KRANJ

PRESERNOVO GLEDALIŠCE

(064/222-681)

Evald Flisar: KAJ PA LEONARDO? (danes, 26. 5. in v petek, 28.5. ob 20. uri). Danes za abonma Zeleni, konto in izven; v petek za abonma Petek II., konto in izven. Gostuje Mestno gledališče ljubljansko.

PTUJ

CESARJEVA NOVA OBLACILA (danes, 26.5. in četrtak, 27. 5. ob 10. in 11.30 uri). Gostuje Slovensko stalno gledališče iz Trsta.

TRBOVLJE

A. Goljevšek: CUDEZNI KAMEN (danes, 26.5. ob 10.30. in 13.30). Gostuje Primorsko dramsko Gledališče.

IGOSTOVANJE SLOVENSKEGA STALNEGA GLEDALIŠČA IZ TRSTA

Ansambel SSG gostuje v tem obdobju v raznih krajih Slovenije s predstavo za mlajše in starejše otroke Cesarjeva nova oblacila. Danes in jutri bodo slovitno pravljico v sodobni prepesnitvi člani SSG izvajali v Ptuju (predstavi ob 10. in 11. 30.), v petek ob 9. uri v Lendavi ob 12. uri pa v Dobrovniku, v soboto p je predvidena popoldanska predstava (ob 17. uri) v vojašnici Slava Klavora v Mariboru. V nedeljo ob isti uri bo ansambel nastopil v Murski Soboti, od ponedeljka pa do srede vključno bosta dnevno dve predstavi v Gornji Radgoni. Na sliki Krizmančiča »slaparska« Maja Blagovič in Alojz Svete.

RAZNE PRIREDITVE

SLOVENIJA

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM (061/222-815)

Spomladanska razstava novih tujih znanstvenih knjig in pregledna razstava zalozbe Springer (do petka, 28. 5., Steklina dvorana).

Marjan Marinsek: HAVAJI, otoki večnega poletja (četrtak, 27. 5. ob 19. uri, Kosovelova dvorana).

MUZEJ NOVEJSE ZGODOVINE/CEKINOV GRAD

KULTURNE IN GEOGRAFSKE ZNANILNOSTI SEVERNE AFRIKE (četrtak, 27. 5. ob 20. uri). Avtorja Blaz Pisek in Tomaz Zivic.

KLUB K4 (061/113-282)

GABBA GABBA HEY (četrtak, 27. 5. ob 22. uri). Večer z Ramonesi in videom Pat Sematary.

FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA

TRST

GLEDALIŠCE MIELA

Jutri, 26. t. m., ob 16., 18. in 20. uri film v francoščini »La meilleure façon de Marcher«.

GLASBA

SLOVENIJA

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM (061/222-815)

SF ZA GLASBENO MLADINO SLOVENIJE (danes, 26. 5. ob 9.30 uri, Gallusova dvorana).

KOMORNI KONCERT SODOBNE GLASBE (danes, 26. 5., ob 20. uri, Kosovelova dvorana).

SLOVENSKA FILHARMONIJA

Koncert MESANEGA PEVSKEGA ZBORAKADEMIJE ZA GLASBO (danes, 26. 5. ob 19.30 uri). Zborovodja: Dr.

FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA

TRST

GLEDALIŠCE MIELA

Jutri, 27. t.m., ob 20.30 -Tržaska sekcija Glasbene mladine Italije vabi na nastop dobitnikov »Nagrade Lilian Carai« 1992 in sicer: kitara - Marco Ferri, Simona Zanella in Mauro Bregant; flavta - Ettore Michelazzi, Alessandro Vigolo in Alberto Zin. ZATTERE ALLA DERIVA: v petek, 28. maja, ob 21.30 bo na sporedu koncert skupine The Nudes (Amy Denio, Wadi Gysi, Chris Cutler). Koncert prireja Zadruga Bonaventura, gledališče Miela in s sodelovanjem Združenja More Music.

AVDITORIJ MUZEJA REVOLTELLA

GLASBENA MATICA - ZAKLJUCNE AKA-

DRUSTVO SLOVENSKE PISATELJEV

Predavanje MATEJA BOGATAJA: Recidiv ludizma (danes, 26. 5., ob 20. uri)

VODNIKOVA DOMACIJA

NOVA NARAVOSLOVNA VERA (četrtak, 27. 5. ob 19.00). Predavanje mag. Arturja Sterna.

MARIBOR

DVORANA ROTOVZ

Predstavitve knjige dr. Janeza Ruglja DRAMATIVNE POT (danes 26. 5. ob 18. uri).

CELJE

DVORANA NARODNEGA DOMA

Paul Volk iz ZDA: Kako dobiti najboljše ob medčloveških odnosov, zdravja in duhovnega življenja (danes, 26. 5. ob 19. uri).

TRŽASKA KNJIGARNA

V petek, 28. t. m., ob 17.30 predstavitev knjige prof. dr. Borisa Paternuja »Razpotja slovenske proze«.

Mirko Cuderman.

Letni koncert MPZ VETER (četrtak 27. 5. ob 19.30 uri) Zborovodja: Matjaz Barbo.

NARODNI MUZEJ/PRESERNOVA DVORANA

Koncert LJUBLJANSKEGA GODALNEGA KVARTETA (danes, 26. 5. ob 20 uri).

VELENJE

DOM KULTURE

Ob 15-letnici saleskega literarnega društva (četrtak, 27.5. ob 20. uri). Sodeluje Jerca Mrzel.

DEMIJE: danes, 26. t. m., petek, 28. t. m. in v sredo, 2. junija ob 18. uri zaključne Akademije svojih gojencev. Vabljeni!

TRŽIČ

OBCINSKO GLEDALIŠCE

V petek, 28. t. m., ob 20.30 niz Danubio - Una civiltà musicale: Nastopil bo Jess Trio Wien - Johannes Kropffitsch (klavir), Elisabeth Kropffitsch (violina), Han Georg Schmeisser (flavta) in Yossi Gutmann (viola). Na programu Van Beethovnovske skladbe.

BASSANO DEL GRAPPA

V ponedeljek, 31. t. m. prvi koncert turneje Zucchera. Ob njem bosta nastopila Sting in Eric Clapton.

RAZSTAVE

SLOVENIJA

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM

Razstava OSKARJA KOKOSCHKE - Skice s potovanj (Galerija CD). Razstavo si lahko ogledate do 6. junija.

MESTNA GALERIJA

Na ogled je slikarska in kiparska razstava SODOBNA LITVANSKA UMETNOST iz Kaunasa. Razstava bo na ogled do 15. junija.

GALERIJA ZDSLU

Otvoritev razstave slikarskih del VALENTINA OMAHNA (danes, 26. 5. ob 18 uri). Umetniku bo ob tej priložnosti podeljena listina o častnem članstvu v Društvu slovenskih likovnih umetnikov.

KUD FRANCE PRESEREN, Trnovo

Na ogled je razstava slik NATASE RIBIC z naslovom The War and the Distance.

VODNIKOVA DOMACIJA

Do 8. junija razstava slik slikarja VINKA HLEBSA.

KULTURNO-INFORMACIJSKI CENTER KRIZANKE

Razstava RIHARD JAKOPIC - To sem jaz, umetnik... Iz življenja in dela velikega slikarja.

MESTNO GLEDALIŠCE LJUBLJANSKO V foyeryu MGL razstavlja BOJAN KLANČAR grafike Ubiti v maju (osmrtnice), Bosna 1993.

SMELT

CARPE DIEM, otvoritev razstave Zoisovih stipendistov ljubljanske regije (četrtak, 27. 5. ob 19. uri). Razstava bo na ogled do 5. junija.

LEKOVA GALERIJA (Verovškova 57) Do 11. junija razstavlja grafik VENO DOLENC.

LIKOVNO RAZSTAVISCE RIHARD JAKOPIC

Do 29. maja je na ogled razstava članov Zveze društev slovenskih likovnih umetnikov.

GALERIJA KRKA

Do 23. junija je na ogled razstava plastik in grafik akademske kiparke MILENE BRANISSELJ iz Cerknice.

GALERIJA ILIRIJA

Na ogled je razstava slik IRENE POLANEC

GALERIJA SLOVENIJALES

Do konca junija je na ogled je razstava akademskega slikarja IVETA SUBICA Slikovne predloge za freske.

GALERIJA STOPNISCE, Nazorjeva 12 RAZSTAVA FOTOGRAFIJ (danes, 26.5. ob 21. uri). Razstavljajo: L. J: Eruj, Blaž Samec, Franci Fidler, Edo Marusič, Barbara Hiti, Bruno Bizjak, Gorazd Majaron, Damjan Kojancic, Dusan Merklin Mick, Branko Zorovic in drugi.

FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA

TRST

TK GALERIJA

Na ogled je fotografska razstava Martina Rauchenwalda (Avstrija), Maurizia Frullanija (Italija) in Rajka Bizjaka (Slovenija).

GALERIJA TORBANDENA

Do 11. junija razstavlja Zoran Mušič. Na ogled bodo slike od 1946 do 1953 leta.

GALERIJA CARTESIUS

Na ogled je razstava slikarke Marie Terese De Zorzi.

GALERIJA RETTORI TRIBBIO 2

Na ogled je razstava slikarja Ottavia Bombena.

ART GALERY (Ul. S. Servolo 6)

Do 31. t.m. je na ogled razstava z naslovom »Progetto 92« videmske slikarke Manuele Plazzotta. Urnik: 10.30-12.30, 17-19.30, ob praznikih 11-13.

GALERIJA BASSANESE

Na ogled razstava Michaela Goldberga. Urnik: vsak delavnik od 17.00 do 20.00.

GALERIJA MINERVA

Do 3. junija je na ogled 33. razstava ženske umetnice, ki so včlanjene v Združenje FIDAPA.

LABORATORIO P (Park bivse umobolnice pri sv. Ivanu)

Do 3. junija razstavlja svoje pokrajine Diego Porporati. Urnik: vsak dan od 17.30 do 20. ure.

MUZEJ ŽIDOVSE SKUPNOSTI CARLO IN VERA WAGNER

Na ogled je razstava Srebrnine in sakralne opreme židovske liturgije. Urnik ogledov: ob nedeljah od 17. do 20. ure, ob torkih od 16. do 18. ure, ob četrtkih od 10. do 13. ure.

TRGOVSKI CENTER IL GIULIA

BIVSA PIVOVARNA DREHER

Do 6. junija razstavljajo Salvatore Fiume, Michele Cascella in Norberto.

MIRAMARSKI GRAD

Zgodovinski muzej

Stalna razstava »Nacrti za Miramar«.

KOROŠKA

CELOVEC

GALERIJA CARINTHIA

Alter Pl. 30

Do 30. avgusta 1993 je na ogled razstava Hansa Staudacherja.

Do 5. junija na ogled je razstava Jürgena Brodwolfa.

KOROŠKA DEZELNA GALERIJA,

Burgg. 8

Na ogled je razstava Suse Krawagna, Michael Keinzer.

MARIBOR

NOVINARSKI KLUB (062/222-251)

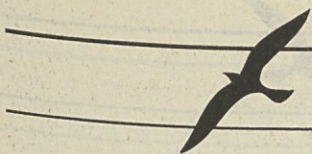
Na ogled sta razstavi slikarja ZLATKA GNEZDA in slikarja TOMA VRANA.

BLED

HOTEL ASTORIA

Razstavlja akademska slikarka KLEMENTINA GOLIIJA.

CELJE</

SLOVENSKI PROGRAMI

SLOVENIJA 1

10.30	Batman, 14. del ameriške nanizanke
10.55	Videospon, ponovitev
11.35	Iz življenja za življenje: Priljubljeno tišini, VPS 1135
12.05	Kronika, ponovitev 6/12 dela kanadske dokumentarne serije, VPS 1205
12.30	Na poti z dr. Stinglom, 5/12 del nemske dokumentarne serije, VPS 1230
13.00	Poročila
13.05	Poslovna borza, ponovitev
13.30	Trije semestri, ponovitev 1/4 dela švedske nadaljevanke, VPS 1530
16.15	Svet poroka, ponovitev
17.00	TV dnevnik 1
17.10	Klub klobuk, kontaktna oddaja za otroke
18.45	Pari, tv-igrice
19.30	TV dnevnik 2, vreme, sport
20.10	Zarise
20.50	Film tedna:
	Draga Emma, ljuba Böbe, madžarski film, VPS 2050
22.15	TV dnevnik 3, VPS 2215
	Sova
22.50	V sportnem duhu, 8/15 del ameriške humoristične nanizanke, VPS 2245
23.15	Vrtinec, 9/13 del južnoafriške nadaljevanke, VPS 2310
00.05	Video strani

SLOVENIJA 2

14.25	Gore in ljudje, ponovitev
15.30	Omizje: Ozadje slovenske pomladi, ponovitev
16.35	Beverly Hills, 90210: Spomladanski ples, ponovitev 21/22 dela ameriške nanizanke
	Sova, ponovitev
17.20	!Alo! Alo!, 12/18 del angleške humoristične nanizanke
17.55	Vrtinec, 8/13 del južnoafriške nadaljevanke
18.45	Analitična mehanika, 16/52 del ameriške izobraževalne serije
19.30	Dnevnik 2, vreme, sport
	Sportna sreda
20.10	Finale pokala prvakov v nogometu: Milan-Olimpique, prenos iz Münchna
22.15	Trideseto kolo I. slovenske nogometne lige
22.35	Kolesarska dirka Giro d'Italia, posnetek
23.00	Oci kritike
	Video strani (do 00.05)

KANAL A

09.00	RIS, risanke in spoti
09.50	Astrološka napoved
11.00	Drugacen svet, ponovitev 162. dela ameriške nadaljevanke
18.00	Napoved sporeda, vreme
18.40	Male zivali
20.00	Risanka
20.15	Dnevno informativni program, vreme
20.30	Drugacen svet, 163. del ameriške nadaljevanke
21.20	Cudoviti cirkus pod morjem, 5. del dokumentarne serije
21.50	Joze Kolosa-Kolos, portret fotografa iz Prekmurja
22.35	Porocila v angleščini: Deutsche Welle
23.15	Astrološka napoved
23.25	MCM
01.00	Video strani

KOPER

18.15	Studio 2 mladi
-------	----------------

TV SLOVENIJA / NOVOSTI

Usoda Mesečeve princese

Nova koprodukcijska nadaljevanka TVS
Beli konjiček

Nekoc, pred davnimi, davnimi časi je zivela prelepa deklica, srebrnosivih oči in mesecnih las, zato so jo imenovali Mesečeva princeza. Sir Wroff jo je vzel za zeno, saj bi tako podedoval tudi posestvo njenega očeta. Mladici zeni je za poročno darilo podaril belega konjčka, ki ga je nased ujetega v grmicevju. Dekle je vsako jutro v rosi odhajala z njim v neznanost, vendar je nikdar nihče ni videl. Njen oče pa se je ponovno poročil in dobil sina, ki je postal zakoniti dedec. Oče je kmalu izgubil neznanost kam. Njegova žena se je s sinom vrnila k staršem. Mesečeva princeza je izginila v noč, prepričana, da je sir Wroff ubil njenega očeta.

Od takrat je v dolini zavladalo zlo. Družini sta postali

večni sovražnici. Wroff je Blackheartom zaprl vodni izvir, oni so njemu prepovedali dostop do morja. Toda Mesečeva princeza se vrača na posestvo z vsako generacijo. Tokrat je prišla zivet na nekdanje posestvo sira Wroffa Marija z bratom Petrom. Umrli so jima starši, zato sta se preselila k stricu. In prav Mariji je podarjena tista božanska moč, da razreši usodno legendo in poravnata starodavno sovraštvo med družinama. O snemanju nadaljevanke smo že pisali na film-

ski strani v nedeljski Republikli. Dodamo naj še, da bodo v epizodnih vlogah poleg Polone Vetrhi igrali se tile slovenski igralci, ki se bodo s pomočjo angleške lektorice preskusili v tujem jeziku: Roman Koncar, Mario Selih, Urška Hlebec, Valter Dragan in Brane Završan.

RAI 1

6.50	Aktualno: Unomattina, vmes dnevnik in gospodarstvo
10.15	Film: Zum zum zum La canzone che mi passa per la testa, vmes (11.00) dnevnik
12.00	Variete: Buona fortuna
12.30	Dnevnik 1
12.35	Nan.: La signora in giallo
13.30	Dnevnik in Tri minute
14.00	Fatti, misfatti e...
14.30	Italijanske kronike
14.40	Dok.: Centomini
15.15	Otroski variete
15.45	Mladinski variete: Big!
17.55	V Parlamentu in vesti
18.15	Kviz: Patente da campioni
18.50	Quelli del Giro
19.40	Almanah in vreme
20.00	Dnevnik 1
20.10	Nogomet: Milano-Olympique Marseille
22.30	Dnevnik 1
22.45	Aktualno: A carte scoperte
24.00	Dnevnik in vreme

RAI 2

7.00	Otroski variete
8.45	Jutranji dnevnik
9.05	Rubrika o vrtnarstvu
9.30	Aktualno: Abisinija
9.40	Film: Prima comunione (kom., lt. '50)
11.00	Nan.: Doogie Howser
11.30	Kratke vesti
11.45	Segreti per voi...
12.00	Variete: I fatti vostri
13.00	Dnevnik in gospodarstvo, Motorji in vreme
14.10	Nad.: Quando si ama, 14.45 Santa Barbara
15.30	TV film: Una povera ragazza ricca (biog.)
17.15	Vesti in iz Parlamento
17.25	Nan.: Hill Street, 18.20 Miami Vice, vmes sport
19.15	Nad.: Beautiful
19.45	Dnevnik in sport
20.20	Variete: Ventientini
20.40	Film: Il prezzo della passione (dram., '89)
22.25	Mixer in Pegaz
23.55	Nocni dnevnik

RAI 3

6.45	Jutranja oddaja: L'altrarete
11.00	Tenis: Open Francije, vmes (11.45) vesti
14.00	Dezelne vesti
14.20	Popoldanski dnevnik
14.50	TGR Sredozemlje
15.00	Samo za sport, vmes tenis, rugby, rokomet, IP v triatlonu in rubrika Derby
18.50	Sport, vreme, dnevnik
19.30	Dezelne vesti
19.50	Blob in Una Carlolina
20.30	Aktualno: Mi manda Lubrano
22.30	Dnevnik ob 22.30
22.45	Film: La terza fossa (krim., ZDA '69, i. G. Page, R. Gordon)
0.30	Dnevnik in vreme
1.10	Variete: Fuori orario

RETE 4

6.25	Nanizanke
8.10	Nad.: General Hospital, 8.40 Marilena, 9.55 Ines, 10.50 Amanda, (9.30) vesti
11.35	Il pranzo è servito
12.35	Nad.: Celeste
13.30	TG 4 vesti
14.00	Nad.: Sentieri, 15.15 Grecia, 16.00 Anche i ricchi piangono
17.00	Aktualno: Lu lei l'altro, nato (17.30) vesti
17.45	Aktualno: C'eravamo tanto amati
18.15	Kviz: Il nuovo gioco delle coppie
19.00	TG 4 vesti, nato nad. La signora in rosa, 20.30 Renzo in Lucia
22.30	Film: Un anno vissuto pericolosamente, vmes (23.30) vesti

CANALE 5

6.30	Na prvi strani
8.35	Nanizanka, nato Maurizio Costanzo Show
11.30	Variete: Ore 12
13.00	Dnevnik TG 5
13.25	Sgarbi quotidiani
13.35	Aktualno: Forum, 14.35 Agenzia matrimoniale, Ti amo parliamone, 15.30 L'arca di Noè - Itinerari
16.00	Otroski variete
17.55	TG 5 Flash - vesti
18.00	Kviz: OK il prezzo è giusto, 19.00 La ruota della fortuna
20.00	Dnevnik TG 5
20.40	Aktualno: Affari di famiglia, 22.00 Scene da un matrimonio, 22.30 5 delitti imperfetti
23.20	Variete: Maurizio Costanzo Show, vesti

ITALIA 1

6.20	Pregled tiska
6.30	Otroski variete
9.15	Nanizanke
12.40	Odpri studio, vreme
13.05	Otroski variete
13.45	Nan.: Dieci sono pochi
14.15	Varieteja: Non è la Rai
15.30	Giro d'Italia
17.30	Varieteja: Unomania, 17.35 Mitico
18.00	Studio sport
18.05	Nan.: Tarzan, 18.30 Baywatch
19.30	Variete: Ma mi faccia il piacere
20.00	Variete: Karaoke
20.30	Nan.: Beverly Hills (i. Jason Priestley)
22.30	Sport: pregled nogometnih pokalov, 23.00 Girosera
23.30	Aktualno: L'istruttoria
1.00	Odpri studio

TELE 4

	Lastne oddaje:
13.30	Dogodki in odmevi
19.30	Dogodki in odmevi

Koper

13.00	Crime Story, am. tv nanizanka
13.50	Sedem grehov, italijanski film
15.15	Accordi, 8. oddaja
16.00	Novice
16.05	Carobna svetilka, otroški program
	Srečanje z zivalmi v nasih Alpah, slovenski dok. film
	Fantazoo, Stripy, risanke
17.00	Severovzhod, tv magazin
18.00	Studio 2 mladi
18.50	Primorska kronika
19.00	TV dnevnik
19.25	Crime Story, am. tv nanizanka
20.15	Nocni sodnik, ameriška nanizanka
20.40	Bersaglio
21.20	Sprehod po moderni umetnosti, italijanska dokumentarna serija
21.45	TV dnevnik
21.55	Arhitektovi nasveti
22.30	Dok. film o 700. obletnici švicarske konf.

Avstrija 1

09.00	Cas v sliki
10.30	Njen alibi, pon. ameriškega filma
13.35	Sinha Moca, 162. del S telesom in dusor: Zadnje vprašanje
14.45	Družina Meier: Zamenjava
15.05	Ewoki
15.50	Superbabica: Strupenjača, zadnji del
16.30	Otroci se pogovarjajo z znanimi ljudmi
17.00	Mini cas v sliki
18.00	Cas v sliki
18.30	Kopališki mojstri iz Malibuja: Strah pred valovi
20.15	Hvala, prenos slavnostne prireditve
22.30	Tekmeča: Strašen gradic
23.30	V zadnji sekundi, britanska komedija
01.00	Porocila
	Tisoč mojstrov

Avstrija 2

16.50	Tisoc mojstrov
17.00	Poklicne slike: Frizer(ka)
17.30	Zemlja in ljudje
18.00	Družinske vezi: V nespečnih nočeh
18.30	Nori show
19.30	Cas v sliki/vreme
20.15	Nogomet - evropski pokal, finale prvakov, iz Münchna
22.30	Kadar bogovi ljubijo
23.15	Round Midnight: Nigel Kennedy, punk violinist v Dunajski državnih operi
00.30	Porocila
	Tisoč mojstrov

Hrvaška 1

08.00	Dobro jutro, Hrvaska
	Porocila
	Zgodbe iz Monticella, 134 del
10.00	Porocila
10.05	TV sola
10.30	Ivan Gundulić, pesnik za vse case
11.15	Ameriška anglescina, 24. lekcija
11.30	Tom in Jerry kot otroka, 9. del risane nanizanke
12.00	Porocila
	Ko se svet vrtil, 134. del ameriške nadaljevanke
13.30	Monofon
14.00	Porocila
14.50	Nenavadna medigra, ponovitev 2/4 dela angleške nadaljevanke
16.00	Porocila
16.05	Učimo se o Hrvaski
16.35	Vsi za enega, 8., zadnji del
17.30	Hrvaška država in ljudje
18.00	Porocila
18.05	W. Fend: Moja knjiga o džungli, 18/27 del
18.35	Santa Barbara, 413. del
19.30	Dnevnik 1
20.05	Valentina, španski film

Hrvaška 2

15.45	TV koledar
16.40	Vaterpolo, kvalifikacije za EP
18.00	Rokomet, kvalifikacije za EP
19.30	Dnevnik 1
20.10	Nogomet: Finale Pokala evropskih prvakov: Milan-Olimpique, prenos iz Münchna
22.05	Nenavadna medigra, 3/4 del angleške nadaljevanke
22.55	Glasbeni mesečnik
00.05	Horoskop

Madžarska

05.40	Dobro jutro
08.35	Cez dan, informativni spored
09.00	Draga Celine, francoska serija
10.00	Ambasadorkin moz, pon. 13., zadnjega dela
11.00	Igra
12.00	Porocila
16.00	Popoldanski saldo
16.10	Konferenca za nezaposlene
16.50	Northwood, kanadska serija, 35. del
17.20	Mladinski program
18.15	Svet denarja
18.35	Vecerna pravljica
18.45	Miami Vice, ameriški serija
19.45	Dnevnik
20.10	Nogomet, finalna tekma za pokal prvakov
24.00	Dnevnik

RADIO

Slovenija 1

(UKV 88,5; 90,0; 91,8; 92,9; 94,1; 96,4; MHz, od 16.00 SV 918 kHz)

5.00, 6.00, 6.30, 7.30, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 18.00, 19.00, 21.00, 23.00 Poročila: 6.50 Dobro jutro, otroci: 8.05 Glasbena panorama: 8.05 Dnevnik odmevi: 8.40 Minute za smeh: 11.30 Pregled tiska: 12.05 Na današnji dan: 12.30 Kmetijski nasveti: 13.45 iz tujega tiska: 14.05 Poslovne informacije: 15.00 Radio danes: 16.15 Pogovor s poslušalci: 17.05 Studio ob 17-ih: 19.45 Lahko noč, otroci: 20.00 Odskočna deska: 20.20 Glasbena panorama: 21.05 Koncert ljubljanskega godalnega kvarteta: 21.45 Poigra: 22.30 Etno glasba sveta: 23.05 Literarni nokturno.

Slovenija 2

(UKV 87,8; 92,4; 93,5; 95,3; 96,9; 97,7; 98,9; 99,9; MHz)

6.00, 6.30, 7.00, 8.30, 9.30, 10.30, 11.30, 12.30, 14.30, 16.30, 17.30 Poročila: 19.00 Dnevnik: 7.00 Kronika: 8.00 Stokovnjak svetuje: 8.30 Dopoldne na valu 202: 8.40 Prireditve: 9.45 Kje vas čevelj žuli: 10.40 Primorski val: 11.00 Moped Show: 12.00 Opoldne: 12.10 Avtomobilizem: 12.40 Stajerski val: 13.00 Danes do 13-ih: 14.00 Drobničice: 15.30 Dogodki in odmevi: 17.50 Sport: 18.00 Italian style: 19.30 Melodije po pošti: 21.30 Metalna glasba: 22.20 Rock'n'roll radio.

Slovenija 3

(UKV 96,5; 101,4; 102,0; 103,9; MHz, od 19.30 88,6; 93,1; 100,3; 100,6; do 16.00 SV 918 kHz)

9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00 Poročila: 8.10 Dobro jutro: 9.05 Matineja: 10.05 Umetniška beseda: 11.05 Izbrali smo: 12.05 Pojemo in igramo: 13.05 Za knjižne molje: 14.05 Izobraževalni program: 15.00 Mladi na glasbenih revijah: 15.30 Dogodki in odmevi: 16.05 Glasbena panorama: 16.45 Naši umetniki: 17.00 Ciklus Mozart in...: 19.30 Intermezzo: 20.00 Pota naše glasbe: 21.30 Ars Anliqua: 22.05 Okrogla miza: 23.00 Glasba pripoveduje...: 23.55 Utrinek.

Radio Koper

(slovenski program)

(SV 549 kHz, UKV 88,5 - 93,8 - 100,3 - 100,6 - 104,3 - 107,6 MHz)

8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30 Poročila: 12.30, 19.00 Dnevnik: 6.00 Glasba: 6.30 Jutranjik: 7.00 Jutranja kronika: 7.30 Pregled tiska: 7.45 Evergreen: 8.00 Modri

Radio Opčine

11.30, 15.30, 17.30 Poročila: 10.00 Matineja: 19.00 Glasba po željah: 21.00 Pogovor z odvetnikom: 22.30 Drugi Trst.

Radio Koroška

18.10-19.00 Glasbena sreda: 21.05-22.00 90 let SKD Globasnica.

val: 8.45 Servisne informacije: 9.00 Pesem tedna: 9.15 Soča misli na vas: 9.45 Iz odvetnikove pisarne: 11.00 Moped Show: 11.30 Hladno...toplo... vroče: 12.30 Opoldnevnik RK: 13.00 Jagode in podoknice: 15.15 Hit dneva: 15.30 Dogodki in odmevi: 16.00 Glasbeni desert: 17.00 Glasba po željah: 17.30 Osmrtnice: 18.00 Glasbene aktualnosti: 19.30 Prenos RS.

Radio Koper

(italijanski program)

6.15, 8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30, 16.30, 17.30, 18.30 Poročila: 7.15, 12.30, 15.30, 19.30 Dnevnik: 6.00 Almanah: 6.20 Drobci: 7.15 Dober dan, otroci: 7.45 Prireditve: 8.00 Ura je 8: 8.05 Horoskop, slovarček: 8.35 Popevka tedna: 9.00 Ulica velikih vrtov: 9.35 Ugibajmo, skupaj: 10.00 Pregled tiska: 10.05 Tema dneva: 11.00 iz kulturnega sveta: 12.00 Glasbeni desert: 13.00 Glasba po željah: 14.45 Zlata leta rocka: 16.00 Ob starih popoldne: 16.10 Promocija plošče: 16.20 Prireditve: 16.35 Butik Gallus: 17.20 Single tedna: 17.50 Prireditve uspešnic: 18.00 Spomin iz Italije: 18.45 Novi glasbeni tokovi: 19.30 Dnevnik.

Radio Trst A

7.00, 13.00, 19.00 Dnevnik: 8.00, 10.00, 14.00, 17.00 Poročila: 7.20 Dobro jutro po naših, vmes Kežela kronika: 8.10 Narodnostni trenutek Slovencev, nato slov. lahka glasba: 9.30 Revival: 10.10 Koncert: 11.30 Odprta knjiga: Vesele iz moje dnevnika (Radio Murnik, pripoveduje Adrian Rustja): 11.45 New Age: 12.00 Male skrbi - veliko veselje: 12.20 Potpuri: 12.40 Primorska poje: 12.50 Orkestri: 13.20 Krajevne stvarnosti: 14.00 Deželna kronika: 14.10 Na gorškem valu: 15.00 Soft Music: 15.30 Mladi val: Novosti iz radijske diskoteke: 17.00 Kulturna kronika: 17.10 Mi in glasba: Glasbena kronika s Hrvaškega: 18.00 Tihoapstvo, ropl, krivolovi in druga hudo delstva ob meji: 18.30 Jazz: 19.20 Napovednik.

Radio Opčine

11.30, 15.30, 17.30 Poročila: 10.00 Matineja: 19.00 Glasba po željah: 21.00 Pogovor z odvetnikom: 22.30 Drugi Trst.

Radio Koroška

18.10-19.00 Glasbena sreda: 21.05-22.00 90 let SKD Globasnica.

IZBOR IZ SATELITOV

MUSIC TELEVISION

07.00 Awake on the wild side, vodi Rebecca de Ruvo: 10.00 Video, vodi Paul King: 13.00 Video, vodi Simone Engelen: 16.00 Greatest Hits, vodi Paul King: 17.15 MTV v kinu, vodi Pip Dann: 17.30 Poročila: 20.00 Dial MTV: 20.30 Most wanted: 22.00 Greatest Hits: 23.00 Coca Cola Report, pon.: 00.00 Post Modern, vodi Pip Dann: 03.00 Nočni video

SKY ONE

07.00 The DJ Kat Show: 09.55 Risanke: 11.00 Strike it rich: 12.00 Držni in lepi: 12.30 Sokolov greben: 14.00 Drugacen svet: 14.45 Santa Barbara: 18.00 Zvezdne steze: 19.00 Games World: 19.30 E Street: 20.00 Rescue: 20.30 Družinske vezi: 21.00 Hunter: 22.00 Zakon v Los Angelesu: 23.00 In living Color: 23.30 Zvezdne steze: 00.30 Night Court

</

NAMIZNI TENIS / PO USPEŠNEM NASTOPU KRASA NA DRŽAVNEM PRVENSTVU

Mladinke zorijo

Osvojitev štirih državnih naslovov in cele vrste prestižnih uvrstitev napoveduje »pohod« novega roda kakovostnih pingpongašic

JASNA JUREČIĆ

TERNI - 46. izvedba mladinskega državnega prvenstva v namiznem tenisu je za nami. Na njem je triumfirala Krasova ženska vrsta. Njeni uspehi so presegli vsa naša pričakovanja in tudi rezultate iz najboljših časov krasne mladinske generacije sedemdesetih in osemdesetih let. Se zmeraj je živ spomin na protagoniste Krasovega razcveta v mladinskih kategorijah (S. Milic, Kobal, Vesnaver, Zigon, Blazina, Rebula) v sedemdesetih letih in v osemdesetih Doljak V., Furlan, Sedmak, Doljak S.

Lani je Kras nastopil s šestimi predstavnicami, ki so prinesle domov sedem odličij. Letosnja odprava je stela devet sportnikov, ki so osvojili štiri državne naslove. V knjigo naslovov za leto 1993 bodo zapisani: zmagovalka med naraščajnicami Katja Milič, zmagovalni par deklice naraščajnice Katja in Vanja Milič, zmagovalna ekipa deklice naraščajnice Katja Milič, Vanja Milič, Erika Radović, zmagovalna ekipa mladink Ana Bersan, Monika Radović. K tej bogati berbi državnih naslovov so Krasovke v Terniju

osvojile se tri srebrna odličja: Monika Radović med mladinkami, Vanja Milič med deklicami in dvojica deklice naraščajnice Erika Radović Ivana Stubelj. Trije najmlajši Krasovci so tam opravili svoj krstni nastop: Gorazd, Nina in Natasa Milic. Slednja se je uvrstila med osmerico najboljših deklic. Ne smemo prezreti uspehov naraščajnic Erike Radović in Ivane Stubelj, ki so naredile dolgo pot do osmine finala v tekmovalni posameznici. V izredno ostri konkurenci mladink, kjer so bile prisotne igralke prve in druge kategorije, med njimi tudi članici državne reprezentance Pannova in Merenda, so se proti vrhu prebijale slovenske predstavnice. Borova igralka Lara Posega je v tej spici vzdržala do četrtfinala, Ana Bersan, ki izhaja iz Borove sole do osmine, medtem ko so zmagovalni klici Monike Radović odmevali do finalne tekme.

Na vseh državnih turnirjih so nasi dosledno osvajali najvišja mesta ali mesta tik pod vrhom. Mladinki sta bili steber ekipe v prvi ligi, naraščajnice so bile

Natasa Milic (levo), debitantka na DP in »srebrna« Ivana Stubelj v igri dvojic

uspešne v državni C ligi. Vec Krasovk je obleklo državni dres in predstavljalo Italijo na raznih mednarodnih tekmovanjih. Soavtor za te uspehe je nedvomno trener celotnega namiznoteniskega odseka Matjaz Sercer, ki je znal privedi do prave forme svoje varovance v primernejšem trenutku. V sedmih letih vztrajnega dela jim je znal vce-piti določeno taktiko in pravilno psihološko pripraviti igralce. Skratka izreden dosežek je tudi posledica izredno dobrega strokovnega pristopa trenerja. Bogastvo in bodočnost namiznoteniske vrste pri

Krasu je prav v njihovi mladosti, ker bodo zaradi le-te imeli se vec priložnosti, da potrdijo enkratne uspehe. Bliznja je ze tik pred vrati - v začetku junija bo namrec v Genovi prvenstvo absolutnih kategorij. Od 1969 do sedaj je Kras osvojil blizu 60 državnih naslovov. Bogata je zgodovina mladnega tenisa pri Krasu, vendar je tu sedaj ne mislimo ponavljati. V maju, ko zorijo jagode in se nacrtjuje prihodnja sezona, se prikrade primerjava, da zorijo tudi Krasove igralke in celoten odsek v vseh njegovih komponentah. Zastavlja pa se

vpisanje, koliko casa se. Ni dolgo tega, kar je drustvo poslalo v javnost dokument, v katerem prihaja do izraza drastična izbira pred katero je namiznoteniski odsek kot paradna Krasova panoga postavljen: ali nastopati zgolj na dezelnih in pokrajinskih tekmovanjih (pri tem je možen odhod najboljših igralcev in odslovitve trenerja) - ali nadaljevati po zacrtani poti - ce se bo v drustveno blagajno steklo dovolj finančnih sredstev.

Od tega ceja je odvisno ali bo Kras še lahko nizzal dosedanje dosežke.

NOVOSTI PRI SLOGI / ROŠADE V TRENERSKIH VRSTAH

Ivan Peterlin zapustil krmilo prve ženske ekipe

Zamenjal ga bo Franko Drasič - Moška ekipa v rokah Blahute - Krepitev sodelovanja od Doline do Nabrežine

Odbojarska sezona se pravzaprav sele zaključuje, pri športnem združenju Sloga pa že resno programirajo dejavnosti za naslednjo sezono. Zato smo vprašali Ivana Peterlina (na sliki), če nam lahko razloži kakšne novosti je v teh dneh sprejel odbor drustva.

»Sezona sicer se ni popolnoma končana, saj so na vrsti še razna prvenstva v mini odbojki, vendar je na klanski ravni že vse jasno. V teh dneh so se zvrstili predvsem tehnični sestanki, na katerih so sodelovali vsi trenerji in tudi celoten igralški kader. Izdelani so bili tudi detaljni programi za naslednjo sezono. Odbor je najprej ugotovil, da je v letosnji sezoni drustvo doseglo izreden rezultat z organizacijskega vidika. Brezhibno je izpeljalo 11 mladinskih in klanskih prvenstev in nikoli ni prišlo ne do zamud, ne do kakršnekoli odpovedi. To dokazuje, da je v organizacijskem in tehničnem smislu Sloga naredila velik korak naprej,« je uvodoma povedal Peterlin.

Kakšne pa so novosti za naslednjo sezono?

»Glede nove sezone je tehnično vodstvo sklenilo, da bo v novi sezoni prvo žensko ekipo, ki nastopa v C-1 ligi, vodil prof. Franko Drasič, kot pomožni trener mu bo ob strani Bruno Milic, tehnični vodja ekipe pa bo Josko Sirca. Moško vrsto, ki nastopa v C-2 ligi bo kot prvi trener vodil prof. Dušan Blahuta, njemu pa bo kot drugi trener v pomoč prof. Mario Cac, ki bo istocasno nastopal tudi kot igralec. Tehnični vodja ekipe pa bo še naprej Pavel Morpurgo. Žensko vrsto, ki je letos napredovala v C-2 ligo in ki bo po vsej verjetnosti nastopala pod okriljem Sportnega drustva Breg, bo treneriral Peter De Walderstein, pomo-

cnik pa bo Marko Kralj. Novost za naslednjo sezono bo tudi ta, da bom sam odslej tehnični direktor vseh ekip pri Slogi.«

Kako to, da si sklenil zapustiti trenersko vlogo prve ženske klanske ekipe in se posvetiti tej novi funkciji?

»Ze dalj casa sem se pripravljal, da bi odgovorno mesto prvega trenerja prepustil drugim strokovnjakom in se sam bolj posvetil organizacijskim problemom. S prihodom Branka Saina in Maria Caca, ki sta ob drustveni pomoči dokončala studij visoke sole za telesno kulturno v Rimu, se program uresnicuje. Svoje pedagoške moči bom odslej posvečal mladinskemu sektorju, pridobljene izkušnje pa uveljavljal v novi vlogi tehničnega direktorja.«

Kako pa je poskrbljeno za mladinske ekipe?

»Ženske mladinske vrste bom v

naslednji sezoni vodil sam s pomočjo Blahute in Caca. Za moški mladinski sektor pa bodo odgovorni Cac, Blahuta in Drasič.«

Kaj pa glede sodelovanja z Bregom in Sokolom?

»Kot sem že dejal, bo sodelovanje z Bregom se okrepljeno s prehodom naše vrste, ki nastopa v C-2 ligi pod okrilje tega drustva. Član naše trenerske skupine Branko Sain pa bo še naprej skrbel s prof. Ksenijo Slavec za mladinske vrste. Tudi s Sokolom bo sodelovanje neokrnjeno. Po odhodu trenerja Zorana Jerončiča bo namrec naše drustvo poskrbelo za ustrezne tehnične rešitve nabrežinske ekipe.«

Na katerih programskih postavkah pa pripravljate naslednjo sezono?

»S trenerskimi rošadami in novimi zadolžitvami, predvsem pa ob dobrem strokovnem kolektivu, ki ga premoremo, bomo veliko pozornosti usmerili čim večjemu širjenju baze. Mladinske sektorje od Doline do Nabrežine bomo zato skušali čimbolj utrditi, saj bo samo tako zagajena pozitivna prihodnost.«

Kakšna pa je trenutna situacija z vadbennimi prostori?

»Na srečo zaenkrat nimamo velikih problemov. Trzaska občina bi nam morala sprico naših dobrih rezultatov, se naprej odobriti sicer skromni umik v openski solski telovadnici. V veliko pomoč pa nam je repenska občinska telovadnica, ki nam jo bo uprava občine Repentabor z veliko tenkočutnostjo do naše problematike tudi v prihodnji sezoni zaupala v upravljanje. Verjetno se bodo v njej zvrstile vse mladinske moške in ženske vrste, tako da bi morali biti tudi naslednjo sezono iz tega vidika kriti.«

ANDREJ MAVER

NOVICE

Nekaj dobrih uvrstitev dijakov »I. Trinka«

Na goriškem pokrajinskem delu mladinskih iger v atletiki je nastopilo tudi več predstavnikov nižje srednje sole »Ivan Trinka«, ki so dosegli nekaj dobrih uvrstitev. REZULTATI NASHI DIJAKOV: Deklice: 1.000 m: 13. Vesna Devetak 4:22, 8; skok v daljino: Erika Šfiligaj 4, 08 m. Dečki: 60 m: 18. Mitja Černic 9, 7; 28. Denis Frandoli 10, 1; 29. Igor Skorjanc 10, 2. 1.000 m: 14. Erik Devetak 4:01, 9; 15. Mario Radinja 4:03, 2. Skok v daljino: 5. Bojan Kovac 4, 04 m; 15. Erik Figelj 3, 90 m.

Najmlajši nogometaši Primorja na medconskem turnirju

Nogometaši Primorja, ki so osvojili pokrajinski naslov v prvenstvu najmlajših, se niso končali z nastopi. Sedaj jih čaka nastop na medconskem turnirju s pokrajinskimi prvaki ostalih con. Ze v nedeljo, 30. t.m. se bodo na Proseku ob 10.30 spoprijeli s Canevo. Nadaljnji spored Primorja pa je naslednji: 3.6. ob 18.00 Palmoanova - Primorje; 6.6. ob 10.30: Mossa - Primorje; 13.6. ob 10.30. Muscoli - Primorje; 20.6. ob 10.30: Primorje - Majanese.

Polet in Prosek predzadnja v prvenstvu 1. divizije

Končalo se je prvenstvo v 1. moski kosarkarski diviziji, na katerem sta od slovenskih drustev nastopila Polet in Prosek. Obe nasi ekipi sta sklenili prvenstvo z 8 točkami na predzadnjem mestu. A SKUPINA, IZIDI ZADNJEGA KOLA: Virtus Basket - Polet 76:75, Beviross - Agip 70:85, La Talpa - Ferroviario 89:55, Lavoratori del Porto - Prosek 71:43. KONČNA LESTVICA: Lavoratori del Porto in Agip 24, La Talpa 22, Viale Sport in Beviross 20, Virtus Basket 18, Polet in Prosek 8, Ferroviario 0. V kočnico prvenstva sta se od te skupine uvrstila Lavoratori del Porto in Agip, v B skupini pa Sky-scrapers in Acli.

Minibasket: »Trofeja Nistri«

Stefanel - Bor 39:50 (18:22) BOR: Kralj 12, Grgić, Cosmo 4, Rebula, Sovic 2, Floridan 32. Borovci nadaljujejo z zelo uspešno igro, saj so si tokrat, ceprav so nastopili v zelo okrnjeni postavi, privosčili tudi Stefanel. Santos - Polet 32:37 (16:20) POLET: Starec 2, Ghezzi, Iskra 2, Ferfolja 26, Malalan 2, Milic D. 2, Schillani, Milic L. 1 (1:2), Dolenc, Jugovic, trener Brundula. Poletovci so osvojili že tretjo zaporedno zmago, tokrat na račun trzaskesga Santosa. Tekma je bila vseskozi izenačena, le v prvi četrtini so si poletovci priigrali prednost 6 točk (14:8). Poletovce čaka sedaj še zadnja tekma proti Ricreatoriju Padovan. (A.V.)

ATLETIKA / OSEBNI REKORD

Macchiutova na 100 m ovire v času 13,92

Slovenska preskakovalka ovir Margaret Macchiut, ki tekmuje za turinski klub Sisport Fiat, je v teku na 100 m z ovirami, veljavnem za deželno fazo drustvenega prvenstva v kraju Pon Donnas (Aosta) osvojila drugo mesto s časom 13:92, kar je njen nov osebni rekord in najboljša letošnja državna znanaka med mladinkami.

Sestega junija bo Macchiutova v Limassolu na Cipru branila barve svojega kluba na evropskem pokalu za klube. Pravico do nastopa na tem tekmovalju imajo klubski prvaki iz raznih evropskih držav.

Margaret Macchiut

Obvestila

PK BOR organizira v soboto, 29. t. m. v bazenu pri Alturi zaključno tekmovalje sezone. Pričetek ob 16. uri. Ogrevanje v vodi od 15.30, ob 18. uri nagrajevanje in družabnost v Borovem športnem centru pri Sv. Ivanu. Vabljeni vsi člani! SK DEVIN vabi vse člane in prijatelje na družabni večer v soboto, 29. t.m., ob 19. uri na drustvenem sedežu v Cerovljah. KOSARKARSKI KLUB BOR obvešča, da bo v ponedeljek, 31. t.m., ob 20.30, v mali dvorani na stadionu 1. Maj Redni občni zbor. SD ZARJA - nogometni odsek vabi dečke rojene v letih 1982, 83, 84, 85 in 86, ki jim je vsec nogomet in bi se hoteli pobliže seznaniti s to športno panogo, na "Teden v igrah", ki se bo odvijal v športnem centru v Bazovici od 21. do 26. junija 1993. Za prevoz in hrano poskrbi športno drustvo. Pohiite z vpisom, ker je stevilo tečajnikov omejeno! Tel. 226483 vak dan od 19. do 21. ure. SK DEVIN - sekcija M.T.B. obvešča, da je v teku vpisovanje za sezono 1993. Informacije na tel. št. 220423 (David).

ATLETIKA

Igor Sedmak potrdil, da v FJK nima tekmecev

Z dezelnega ekipnega prvenstva v Vidmu se atlet Bora Igor Sedmak vendarle vrača bolj zadovoljen kakor z uvodnih tekmovanj. Tokrat je namrec z zmagama tako v tro-skoku kot v daljini in z rezultatom 15, 19 m oziroma 701 cm pravzaprav postavil rezultata, ki bi ju moral ze na začetku, a mu je to preprečilo zatekanje kolena. Rezultata sama sta trenutno postavila Igorja daleč pred vso konkurenco iz dezele in za zdaj (ter upajmo tudi za naprej) učinkovito pojasnila, kdo je v daljinskih skokih gospodar v hiši. Za tega našega atleta, ki pri Boru edini uspešno gradi imiz tiste resnično slovenske atletike, je to pričakovani začetek sezone, ki bo dosegla svoj višek z nastopom na posamičnem dezelnem prvenstvu v začetku julija, nastopom na državnem prvenstvu matične Slovenije sredi julija in končno z nastopom na italijanskem DP v začetku avgusta. Igorja čaka ta mesec se potrditev, oziroma poskus izboljšanja rezultata na mednarodnem mitingu na Trbižu prihodnje nedelje, nato pa vložek obnovitvenega prazničnega treninga s tekmovanji v drugi polovici junija. (I.P.)

LEPA VEST

Lokostrelci Našega praporja spet merijo v tarče

Po približno enoletnem premoru so pri drustvu Nas prapor, ki zbira v svoji sredi mladino iz Pevme, Oslavja in Štavnra, ponovno obudili lokostrelski odsek. Drustvo je že pred nekaj leti uspešno primerno valorizirati celo serijo obveznih tekmovalcev, največje uspehe pa je doseglo na ženskem področju. Po krajšem obdobju krize, ki ga gre pripisati generacijski zamenjavi, so pri drustvu ponovno poprijeli, ceprav delovanje ni nikoli zamrlo kot priča organizacija v Kulturnem domu v Gorici indoor tekmovanja, ki se ga je udeležilo lepo stevilo tekmovalcev tudi iz sosednjih dezel in iz Slovenije.

Krstni nastop v letosnji sezoni so nasi lokostrelci opravili v Pagnaccu blizu Vidma. Na tekmovanju »Hunter and field« se je najbolje odrezala Zdenka Ferlat, ki je v svoji kategoriji osvojila prvo mesto in potrdila, da je res talentirana lokostrelka in da je, kljub daljši odsotnosti s tekmovalisc, ohranila mimo roko. Omeniti velja še 4. mesto Loredane Cibini na svojem prvem uradnem nastopu. Frančo Baradel je na istem tekmovanju zasedel 5. mesto v prostem stilu. (mal)

ROLKANJE / ZA ČLANE MLADINE RESCO

Uspešna generalka za italijanski pokal

V Bassanu prvo mesto Mateje Bogatec

Rolkarji Mladine Resco iz Kriza so v nedeljo opravili se en dokaj uspešen nastop. Nastopili so namrec v Bassanu medal Grappa, kjer je tamkajšnji klub organiziral tekmovalje, ki je veljalo za pokal pokrajin iz Veneta. Ker je slo le za krajevno tekmovalje, ki ni stelo za skupne lestvice na državni ravni, je v Bassanu nastopilo le sedem članov Mladine, ki pa so se dobro odrezali.

To velja se posebej za Matejo Bogatec, ki je zmagala v konkurenci začetnic (letnika 1981 in 1982). Nastopilo je 6 tekmovalk, ki so se pomerile na 3, 5 km dolgi progi. Bogatecva je bila prva kljub temu, da je na slabo označeni progi zasla, izgubila približno 300 metrov, nato pa vseeno zmagala s časom 8 minut in 18 sekund. Dobro sta tekli tudi ostali dve predstavnici Mladine. Jelka Bogatec je s časom 9 minut in 48 sekund za las zgrešila tretje mesto,

ki ji je uslo tudi zaradi padca. Mesto za njo se je uvrstila Ivana Sullini, ki je za progo potrebovala 11 minut in 10 sekund. Med kadetinjami je Tatjana Kobau (proga je bila dolga 6, 7 km, nastopilo pa je 7 tekmovalk) zasedla 4. mesto. Tudi Kobauvoja je imela precej smole, saj je padla in se ji je tako izmuznilo tretje mesto. Njen cas je bil 19 minut in 50 sekund, medtem ko je zmagovalka D'Incal Kezia (Castionese) tekla točno 16 minut. V kategoriji naraščajnikov - na 13 km dolgi progi se je pomerilo 10 tekmovalcev - je član Mladine Resco Michele Lampe s časom 28 minut in 28 sekund zasedel 6. mesto, zmagal pa je Oscar Berton (Bassano), ki je za progo potreboval 26 minut in 21 sekund. Mladina je imela zastopstvo tudi med veterani, kjer je na 16, 5 km dolgi progi nastopilo 22 rolkarjev. Najhitrejši je bil Antonio Gnata (Supermercato Be-

rici) s časom 31'28", tretji je bil član Mladine Giacomo Petozzi (33'05"), petajsti pa Boris Bogatec (38'53").

Med 13 drustvi je zmagal domaci Bassano, ki je zbral 947 točk, Mladina Resco pa je z 234 točkami zasedla peto mesto. To nedeljo bo v Lentiai pri Bellunu prva tekma za italijanski pokal, proga pa bo speljana navkreber. Tekma bo potekala po sistemu Gunderson, kjer na prvi tekmi skupaj startajo vsi tekmovalci, na drugi (16. 6. v Bocnu po ravnini) pa tekmovalci startajo na podlagi doseženih časov na prvi tekmi. Za končno uvrstitev nato veljata oba teka skupaj. Tak nacin je v smucarskem teku dobro znan (zasledovalni tek), pri rolkanju pa gre za prvi poskus. (rg)

Na sliki: posnetek s tekmovalja grand prix v prireditbi kriškega drustva SD Mladina

NOGOMET / DREVI FINALE POKALA PRVAKOV

Milan - Olympique: obeta se dokaj izenačen boj

Milančani brez Papina in Gullita - Po TV (Raiuno) ob 20.10

MUENCHEN - Na prekrasnem olimpijskem stadionu v Münchnu bo danes finalni obračun pokala prvakov med Milanom in Olympiqueom iz Marseillea.

Koliksno je zanimanje v obeh taborih za to srečanje, kaže že podatek, da si bo drevisnje srečanje ogledalo približno 22.000 Milanovih navijancev, ki bodo potovali v München z 22 poletih carter, s 100 avtobusi, s tremi posebnimi vlaki in približno 3.000 osebnimi avtomobili. Se več navijancev pa bo pripotovalo iz Francije (70 carter poletov, 5 posebnih vlakov, 130 avtobusov in 1.000 osebnih avtomobilov).

Ce bi bil Milan se pred kratkim na drevisnjem srečanju nesporni favorit, pa bo drevisnji finale izenačen. Milančani zadnje case igrajo povprečno in Capello ima dokajsnje težave pri krpanju postave.

»Da je trener Capello v težavah pri sestavi najboljših ekipe, je to v glavnem stvar Milana. Kot tudi zadeva glede Papina, ki ga seveda zelo cenimo, je stvar trenerjeve odločitve. Nasa sedanja ekipa je verjetno manj genialna od tiste, ki je pred dvema letoma izgubila v Bariju proti Crveni zvezdi, v mostvu pa je nedvomno več tovariškega duha kot tedaj,« je dejal

Boli, Völler in Deschamps na včerajšnjem treningu na olimpijskem stadionu v Münchnu (telefoto AP)

trener francoskega prvaka Raymond Goethals.

Ceprav trener francoskega mostva trdi, da se ne bo taktično prilagajal Milanovi igri, pa bo vseeno razporedil v obrambno vrsto Desaillyja in Aglomaja ter libera Bolijsa, da bi cimbolje pariral dvojici Van Basten - Massaro.

Milanov trener Capello se je torej odločil za zelo drzno potezo: v ekipo ni

uvrstil ne Papina, bivšega kapetana Olympiquea, in niti Gullita, ki je bil se pred kratkim pravi simbol »velikega Milana«. Od šestih tujcev, kolikor jih ima milansko društvo, bosta drevi igrala samo Van Basten in Rijkaard. Ne samo: za Papina in Gullita je vprašljivo, ali bosta sploh sedela na klopi za rezerve. Savicevič in Boban pa sta že zdavnaj odpisana ...

V tej sezoni se je Berlusconi ekipi že izmuznil italijanski pokal, Milan pa drevi močno tvega, da bo ostal tudi brez pokala prvakov, ki bi bil že peti v zgodovini tega društva, medtem ko Marseilleu se ni uspelo osvojiti nobenega. V primeru osvojitve drevisnjega pokala bo vsak Milanov nogometaš prejel pol milijarde lir, francoski igralci pa se bodo zado-

voljili »le« s 300 milijonov lir.

POSTAVI
MILAN: Rossi, Tassotti, Costacurta, Baresi, Maldini, Albertini, Lentini, Rijkaard, Van Basten, Donadoni, Massaro.

OLYMPIQUE: Barthez, Angloma, Di Meco, Boli, Desailly, Sauzee, Eydelie, Boksić, Völler, Pele, Deschamps.

Sodnik: Kurt Rothlisberger (Svica).

NOGOMET / V NEMČIJI

Boj za naslov je po porazu Bayerna ponovno zanimiv

V Franciji se škandal okrog Olympiquea še ni polegel

Ko je po prejšnjem kolu že kazalo, da je Bayern naredil odločilni korak do naslova, je spet prislo do nepričakovanega preobrata. Werder Bremen je v Saarbrücknu visoko zmagal (4:0). Domača ekipa je v hudi krizi in zanesljiv potnik v drugo ligo, potem ko je zgubila že sedem zapored, pri tem prešla kar 23 golov, dosegla pa nobenega. Bayern je igral pri nekonstantnemu Karl-sruheju, ki je tokrat vendarle zablestel. Ze v prvem polcasu je vodil s 3:0, v nadaljevanju so Bavarci zaigrali odločneje, a so vseeno potonili s 4:2. Sicer je Bayern se vedno prvi zaradi boljše razlike v golih, obenem pa ima v zadnjih dveh kolih tudi lažji spored. Na dnu bo četrti bodoci drugoligas izsel iz dvoboja med Kölnom in Dinamom. Bržkone pa bo boj na igrišču zaman, ker bodo bivši vzhodni Nemci zaradi finančnega poloma nazadovali po dokončni (o tem ni dvomov) odločitvi zveze.

VRSTNI RED: Bayern in Verder Bremen 44, Borussia Dortmund 41.

Francijo pretresa škandal, ki so ga sprožili pri ekipi Valenciennes. Trdijo, da so od Olympiquea dobili mamljive ponudbe, da bi tekmo zgubili. Cemu so morebitni poskus podkupovanja igralci Valenciennesa privlekli na dan le po tekmi, ni znano. Na vsak način so tekmo Marsejčani dobili, 21. letosnji gol Boksića pa je bil resnica na ljubo zelo sporen. Upanje Paris St. Germaina, da bi Olympiquea dohitel je minimalno. Velja pa pripomniti, da bo prav v zadnjem kolu na sporedu direktni spopad.

VRSTNI RED: OM 51, PSG 47.

Zelo napeto je v Spaniji, kjer se naprej vodita Barcelona in Real Madrid. Oboji so tokrat igrali učinkovito. Katalonci so se poigrali z Rayom Vallecanom (4:0), medtem ko je Real Madrid Maradonovi Sevilli nasul kar pet golov. Boj za četrto mesto v pokalu UEFA zadeva le se Atlético Madrid in Sevilla. V nižjih predelih lestvice pa bo po vsej verjetnosti vse dvome resil »big match« prihodnjega kola med Cadizom in Albacetejem.

VRSTNI RED: Barcelona in Real Madrid 52, Deportivo La Coruna 48.

Tudi nizozemsko prvenstvo bo prav do konca zanimivo. Na lestvici vodi sicer PSV Eindhoven, drugouvrščen Feyenoord pa bo po predvidljivi zmagi v današnjem zaostalem srečanju, v nedeljskem zadnjem kolu, branil točko prednosti.

Na Portugalskem ima nad Benfica Porto prav tako le točko prednosti. V prvenstvu, kjer sta ti dve ekipi daleč pred ostalimi, je kak spodrsilaj v zadnjih dveh kolih skoraj nemogoč. (Dimitrij Krizman)

KOLESARSTVO / V 3. ETAPI KOLESARSKE DIRKE PO ITALIJI

Na zadnji vzpetini pred ciljem najhitrejši Letonec Ugurmov

Valter Bonča na cilju v skupini z vsemi favoriti

Državna TV mreža RAI bojkotira Giro

Stalni spremljevalci kolesarske dirke po Italiji se ne spominjajo tako zivahnega začetka Gira. Letosnji Giro se ni začel razgibano samo v tekmovalnem smislu, ampak predvsem na medijskem področju. Giro d'Italia je namreč že skoraj nekakšna institucija, skorajkot nogomet. Nekateri iz vodstva državne RTV RAI se vedno ne morejo prenesti dejstva, da je pač Berlusconijeva Fininvest organizatorja ponudila več denarja in odmerila večji programski cas Gira, kar si ta nedvomno zasluži.

Vihar se je sprožil po prvi etapi, ko je TV ekipa mreže Italia 1 uspešno prestala ognjeni krst in je med spremljevalci dirke skorajda potisnila v ozadje pred-

senetljiv razplet prve etape roza dirke. RAI obtožuje Fininvest in ministristvo za pošto nezakonite uporabe frekvenc za prenos TV signala, pri tem pa si lasti frekvence, ki so v državni lasti. Ta spor je cutiti tudi v sportnih oddajah RAI, ki Gira namenja zelo malo prostora. TV delavci pa se na kritike ne ozirajo. »Razen manjših napak sem z našim delom zelo zadovoljen, pa tudi pohvale so iskrene,« je dejal režiser prenosov Cesare Bonnici.

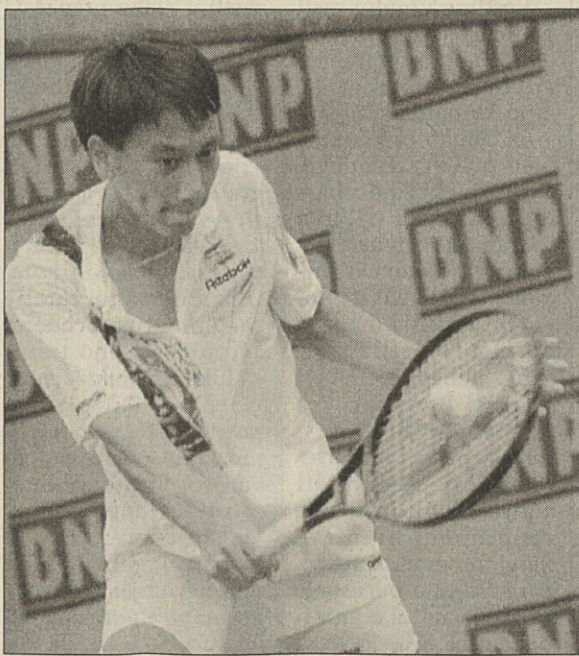
V prvih dneh Gira je spet zablestela ugašajoča kolesarska zvezda 32-letnega Morena Argentina, ki ga letos ni bilo niti v najširši listi favoritov za končno zmago in je v svoji dolgi karieri slavil 79-krat, po nedeljski predstavi pa je bil postavljen za enega glavnih kandidatov za končno zmago. »Na letosnji Giro sem se pripravil kot vsa leta doslej. Zadnji dve leti nisem dosegel vidnejših uspehov toda po tihem sem si zelel, da bi se dostojno poslovlili na Gira. Argentin po tekmi ni mogel skriti svoje ganjenosti in veselja nad nepričakovanim povratom: »Med vožnjo sem bil živčen, posebej se v zadnjih kilometrih etape. Toda ta zmaga mi pomeni skorajda več kot naslov svetovnega prvaka leta 1986.« Tudi kolegi, ki sicer v svojih poročilih ku-

jejo Argentina v zvezde, ugotavljajo, da bo Argentin nosil roza majico le se nekaj etap, potem pa bo boja za zmago konec. Leto so pač prehud nasprotnik. Glavni favoriti Gira po mnenju večine se vedno ostajajo isti: Miguel Indurain, ki ga je vedno videti namejanega, kar dokazuje njegovo samozavest v pričakovanju bolj zahtevnih etap, Maurizio Fondriest, ki se je letos izkazal na klasičnih dirkah, na stavih oziroma napovedih strokovnjakov pa prvo mesto zaseda Claudio Chiappucci, ki je letos, kot je sam dejal, vse svoje priprave posvetil Gira. »Upam, da se letos ne bo ponovila stara zgodba, da bo zaradi tega, ker med italijanskimi tekmovalci prevlada konkurenčni duh letos končni zmagovalac spet tujec,« je se dodal.

Skoraj osramočena je prizorišče Gira zapustila peterica kolesarjev, ki so prvo, le 85 km dolgo etapno prevozili z prevetlim zaostankom, torej več kot 10 odstotnim zaostankom od casa zmagovalca etape. »Bolje bi bilo, če bi se udeležili turistične dirke!«, se je pridušal Giorgio Vannucci, vodja ekipe enega izmed teh nesrečnikov in dodal: »To je krepak madež na njihovi profesionalni poti in težko ga bo izbrisati v kratkem casu.« (Stefano Marchi)

ROLAND GARROS / FAVORITI ZLAHKA

»Stari« Ivan Lendl klonil pred 297. igralcem na lestvici ATP Huetom

MICHAEL CHANG - naprej brez izgubljenega niza

PARIZ - Favoriti so imeli včeraj na Roland Garrosu nepričakovano lahek dan. Španec Sergi Bruguera, zmagovalac leta 1989 Michael Chang, Goran Ivanisević, Wayne Ferreira in Michael Stich so se uvrstili v 2. kolo brez izgubljenega niza.

Sergi Bruguera ni kar tako osvojil turnirja v Monte Carlu in bil finalist v Barceloni in Madridu. Tudi njegova gladka zmaga na svetovnem mostvenem pokalu v Düsseldorfu proti Petu Samprasu ni bila presenečenje, ampak prej realni odraz forme in talenta Spanca, ki je tudi včeraj proti ljubljencu pariske publike Henriju Lecontu igral zanesljivo, za igro na pesku skoraj brezhiben tenis. Leconte, ki se je lani kot wild card in s številko 200 na ATP lestvici uvrstil v polfinale, je bil letos

brez pravih možnosti. Ob divjem navijanju gledalcev in pumpanju samega sebe je sicer odigral soliden prvi niz, ga izgubil v tie breaku, osvojil se uvodno igro v drugem nizu in obstal. Leconte, ki je na Roland Garrosu dosegel 27 posamičnih zmag in bil leta 1988 finalist, je na tiskovni konferenci povedal, »da je upal, da bo odigral boljši dvoboj« in da »je bil v 2. in 3. nizu miselno odsoten«.

Goran Ivanisević, ki je v Parizu eno glavnih evropskih orožij, je v nedeljo, ko so se na Roland Garrosu igrali ekshibicijski dvoboji na 9 dobljenih iger, igral z Argentincem De la Pena. De la Pena, ki je levicar tako kot Goranov včerajšnji nasprotnik Franco Davin, hkrati pa tudi enako neusmiljeno uporabljala spin udarce, je Gorana dobro pripravil in

tudi dobro namučil. »Pocutil sem se zelo slabo in Davin je tekal po igrišču kot norec. Ko se clovek ne počuti dobro, mora zadeti veliko winnerjev in mislim, da mi je slo dobro od rok. V tretjem nizu me je rešil servis. Če bi se moral prevec boriti, bi verjetno umrl,« je po dvoboju povedal utrujeni Goran. Trikratni zmagovalac Ivan Lendl je senzacionalno izgubil v dvoboju z 297. igralcem na svetu, Stephanom Huetom.

Pri dekletih ni bilo razburljivih srečanj. Najbolj prepričljivo sta delovali Gabriela Sabatini in Mary Pierce, ki Zrubakovi in Mothesovi nista prepustili niti ene igre. Sabatinijeva je v Parizu že velikokrat začela prodorno in se ustavila pod vrhom. Letos bi lahko bilo drugače.

Najzanimivejši rezultati drugega dne: **1. kolo - zenske:** Sabatini (Arg, 3) - Zrubakova (Čes) 6:0, 6:0; Tauziat (Fra, 13) - Grossi (Ita) 6:4, 5:7, 6:1; Pierce (Fra, 12) - Mothes (Fra) 6:0, 6:0; Majoli (Hrv) - Dopfer (Avs) 6:2, 6:4; **moški:** Ivanisević (Hrv, 5) - Davin (Arg) 7:5, 6:3, 6:4; Stich (Nem, 9) - Yzaga (Peru) 7:6, 6:2, 6:1; Chang (ZDA, 8) - Vitoux (Fra) 6:4, 6:2, 6:3; Bruguera Spa, 10) - Leconte (Fra) 7:6, 6:1, 6:0; Ferreira JAR, 14) - Siemerink (Niz) 6:3, 7:6, 6:4; Sampras (ZDA, 1) - Cerkasov (Rus) 6:1, 6:2, 3:6, 6:1; Huet (Fra) - Lendl (ZDA, 7) 3:6, 7:5, 6:0, 7:6; Medvedev (Ukr, 11) - Perez-Roldan (Arg) 6:7, 4:6, 6:4, 6:3, 6:4; Furlan (Ita) masur (Avs) 7:5, 6:2, 6:2; Visconti (Ita) - Herrera (Meh) 1:6, 6:3, 6:4, 1:6, 6:3.

NOVICE

Zanesljiva zmaga Sunsov

Tudi Phoenix Suns so takoj izkoristili prednost domačega igrišča in so v prvi finalni tekmi Zahodne »conference« ameriškega kosarkarskega prvenstva NBA zanesljivo premagali mostvo iz Seattlea z izidom 105:91.

Vlogo matchwinner je tokrat prevzel vse bolj presenetljivi Oliver Miller, ki je imel med sezono nizko minutazo in poprečno niti 5 točk na tekmo, v play offu pa je že nekajkrat rešil lastno mostvo iz zagate. Miller je dosegel 15 točk, od le teh pa kar 11 v zadnji četrtini. Običajno zanesljiv in konkreten je bil Charles Barkley, ob njem pa sta najuspešnejše igrala Cedric Ceballos (21 točk) in Kevin Johnson (16). Nocoj je ponovno v Arizoni na sporedu druga tekma, ponoči pa so odigrali drugo tekmo Vzhodne skupine med New Yorkom in Chicagom. (VJ)

Sao Paolo pred končno zmago

SANTIAGO -Po jutrisnji povratni finalni tekmi proti mostvu Universidad Catolica bo Sao Paolo bržkone drugo leto zapored osvojil južnoameriški pokal Libertadores. V prvi tekmi v Sao Paulu je mostvo trenerja Teleja Santane premagalo cilsko mostvo s 5:1 in niti največji optimist v Santiagu si ne upa napovedati preobrata. Najhujsi nasprotnik Sao Paola je utrujenost. Mostvo je namreč v zadnjih 120 dneh odigralo 50 tekem.

Osma regata Trst - Brioni

TRST - Osma tradicionalna regata potovalnih jadrnic Trst - Brioni, ki se je od leta 1985 udeležujejo jadranci z obeh strani Trzaskega zaliva in hrvaški jadranci, bo letos konec prvega tedna v juniju. Start bo, kot je v navadi, v petek, 4. junija, ob 20. uri pod Svetilnikom zmage pred Barkovljami. Nočna plovba bo jadrnice vodila ob istrski obali skozi fazanski kanal do Pulja, kjer bodo jadranci imeli počitek. Sledila bo krajsa regata okoli brionskega otoka s ciljem v brionski luki. Poleg predstavnikov dveh klubov, ki sta se izkazala kot dobra gostitelja, pričakujejo udeležbo jadrancev iz vsaj treh držav. Prijave sprejemajo do četrta, 3. junija, na naslov JK Vega, P. P. 78, 52 000 Pulj ali na naslov TPK Sirena, Via Cerreto 12, 34 136 Trst. (M. G.)

Ameriški »Evropejci« na pokalu ZDA

MISSION VIEJO - Osem ameriških igralcev, ki igrajo nogomet v Evropi, bo na razpolago na pokalu ZDA, ki se začne prihodnji mesec, je povedal menedžer ekipe Bill Nuttall. Nuttall je povedal, da bodo Roy Wegerle (Coventry City), John Harkes (Sheffield Wednesday), Peter Woodring (Hamburg SV) in Ernie Stewart (Willem 2) na razpolago že 6. junija na tekmi proti Braziliji v Connecticutu. Tab Ramos (Real Betis), Thomas Dooley (Kaiserslautern), Eric Wynalda (Saarbrücken) in Frank Klopas (AEK Atene) se bodo ekipi, ki bo igrala na tekni, mah proti Angliji in Nemčiji, pridružili 7. junija. (Reuter)

Istanbul bo plačal potne stroške

ISTANBUL - Istanbul bo plačal potne stroške vsem nastopajočim, če bo izbran za organizatorja olimpijskih iger leta 2000, je včeraj sporočil funkcionar organizacijskega komiteja v Istanbulu. Sydney in Peking sta kot kandidata za organizacijo olimpijskih iger leta 2000 ponudila podobno organizacijsko shemo. Berlin, tudi eden izmed kandidatov, je obtožil Sydney, da hoče kupiti olimpijske igre.

»Iz prihodkov bomo financirali vse potne stroške nastopajočih,« je povedal instambulski funkcionar, ki je hotel ostati neimenovan, in dodal, da bi bilo mesto pripravljeno placati potne stroške in druge izdatke sponzorikom iz tretjega sveta, ki bi v Istanbul prišli na predolimpijski trening.

Namenili bi tudi 4 milijone dolarjev za brezplačno potovanje in bivanje novinarjev iz tretjega sveta. Mosto pričakuje 206, 9 milijona dolarjev dobička od 1, 2 milijarde prihodkov. Poleg Istanbula, Sydneya in Berlina se za organizacijo potegujejo Manchester in Brasilia. Odločitev o gostitelju olimpijskih iger leta 2000 bodo sprejeli na sestanku olimpijskega komiteja, ki bo 23. septembra letos v Monacu. (Reuter)

IAAF ni preklicala kazni

STUTTGART - Mednarodna atletska zveza IAAF je zavrnila prošnjo kenijske zveze, da bi preklicala kazensko stireltno prepoved nastopanja za Johna Ngugija, in celo zahtevala, da nacionalna zveza atletu prepove nastope. Na tem sestanku se svet IAAF sploh ni pogovarjal o primeru nemških atletin Katrin Krabbe, Grit Breuer in Manuele Derr, ker ta zahteva daljše raziskovanje.

Kaznovane atletinje ne bodo smele nastopati do prihodnjega sestanka sveta, ki bo predvidoma šele novembra, tako da se ne bodo mogle udeležiti svetovnega prvenstva v Stuttgartu, ki bo od 13. do 22. avgusta. Katrin Krabbe je takšno odločitev IAAF oznacila kot »umazani trik«, saj so po njenem mnenju dejstva znana že dalj casa. Nemke se resno pripravljajo, da bodo svoje pravice izterjale na nemškem civilnem sodišču, kajti po odločitvi Nemske atletske zveze (DLV) bi Derrova lahko nastopala že konec aprila, Krabbejeva in Beruerjeva pa 14. avgusta. (Reuter)

Vsakemu svetovnemu prvaku avtomobil

STUTTGART - Vsak, ki bo na atletske svetovnem prvenstvu v Stuttgartu osvojil zlato kolajno, bo za nagrado dobil avtomobil mercedes, so sporočili iz Mednarodne atletske zveze IAAF. Mercedes je eden izmed glavnih sponzorjev in bo avtomobile podaril zmagovalcem tudi na naslednjem svetovnem prvenstvu, ki bo cez dve leti v Göteborgu. (Reuter)

Tako v včerajšnji etapi

1. Ugurmov (Lat), ki je 153 km od Rietija do Scannna prevozil v 4.05:47 (poprečna hitrost 37,350 km na uro); 2. Zaina (Ita) +2 sek.; 3. Leblanc (Fra) +5; 4. Roche (Irska) +7; 5. Hernandez (Spa) isti cas; 6. Conti +10; 7. Chioccioli +14; 8. Bugno +19; 9. Lelli; 10. Fondriest +11; Chiapucci (Ita); 12. Argentin; 13. Piccoli (vsi Ita); 14. Indurain (Spa)48. Bonca (Slo) isti cas kot Bugno itd.

Skupni vrstni red po 3. etapi

1. Argentin (Ita) 12.12:24 (skupno prevozenih 471 km s poprečno hitrostjo 38,575 na uro); 2. Ugurmov (Lat) +26 sekund; 3. Fondriest (Ita) +36; 4. Indurain (Spa) +38; 5.Saligari (Ita) +41; 6. Leblanc (Fra) +42; 7. Bugno +44; 8. Zaina i.c.; 9. Chiapucci +47; 10. Gelfi (vsi Ita) +50; 51. Bonca (Slo) +2 minuti 29 sekund itd.

CRNA KRONIKA

Sveča v sobi

PTUJ, MARIBOR, LJUBLJANA - V ponedeljek je na gospodarskem poslopiju Jozeta B. v Spodnjih Jablanah zgorel leseni del poslopja, v njem pa razno kmetijsko orodje in nekaj lesa. Zakaj, se raziskujejo; skode je po prvih ocenah za približno tri milijone tolarjev. Istega dne zvečer so v stanovanju na Pobreski ulici v Mariboru zgoreli naslanjač, zavese in tapete v sobi. Ogenj se je razširil, ker so se vnela oblačila, ki so ležala tik ob sveci, na nesrečo - goreci. Ukrepiti so morali gasilci, skode pa je za približno 55 tisočakov. Tudi v Ljubljani je tega dne gorela sveča zakurila sobo na Malgajevi ulici. Prevrnila se je na kavč, ko so stanovalci odšli in jo pozabili ugasniti. Tukaj je bilo manj sreče: zgorel je kavč, videorecorder, kuhinjski elementi in inventar - za približno za 600.000 tolarjev skode.

Znesel se je nad traktorjem

SENTJUR - V ponedeljek proti večeru je 59-letni Ludvik V. iz Drobinskega poskusal umoriti svojega sosedo 50-letnega Jozeta Z. Tega večera je Ludvik iz gozda ob Jozetovem travniku - na katerem je ta s svojim srečo kosil travo - z malokalibrsko puško hotel z razdalje približno dvajsetih metrov ustreliti vanj, a mu je naboj na Jozetovo srečo zatajil. Ko je vstavljal drugega, ga je Jože opazil, opozoril zeta in odnesel pete z nevarnega območja. Ker se mu »operacija dober strel« ni posrečila, je jezni Ludvik ustrelil najprej v zrak, nato pa se dvakrat v traktor, ki ga je Jože v naglici pustil na travniku. Tako mu je zmanjkalo nabojev in je sel domov. Za njim so kmalu prisli policisti, mu neprijavljeno puško vzeli, njega pa »prijavili« najprej v zapor, potem pa se k preiskovalnemu sodniku. (B. P.)

Napete minute

MURSKA SOBOTA - V stanovanjski hiši na Gregorčičevi sta se v ponedeljek popoldne sprla dva Hrvata - eden je pri tem potegnil za nož, drugi pa je na plano privlekel ročno bombo. Seveda se je sibkejši »nožkar« jadrno umaknil iz hiše in o vsem obvestil policiste. Ti so odšli do bombasa in ga »poprosili« za bombo, a brez uspeha. Možakar je izvelkel varovalni zatič in grozil, da bo vse skupaj poglaval v zrak. Prigovarjanje in razpravljanje je trajalo kar precej časa, preden se je nevarni mož odločil za vdajo: vrnil je zatič v bombo in jo izročil policistom. Ti so potem ugotovili, da je bila napetost odvec, saj je imel možak med pregovarjanjem ves čas vžigalnik bombe lepo spravljen v hlačnem zepu.

Podjetni podjetniki?

CELJE - Celjski kriminalisti so že večkrat obravnavali zasebne podjetnike, ki so si tržno gospodarstvo zamislili malce po svoje in si predstavljali, da v novih casih lahko počnejo, kar se jim zljubi. V zadnjih mesecih so se tako spet ukvarjali z dvema takima »podjetnikoma«.

Prvi, Bozidar S. iz Velenja, se je vedno pogovarjal s poslovnimi partnerji uglajeno in »nasmiljen« v lepo poslovno obleko. Zaradi boljsega vtisa je pred časom celo spremenil svoj ime iz iz južnjakega v klenega slovenskega. Toda bolj ko je Bozidar S. skrbel za svoj videz, več denarja je bil dolžan. Različnim podjetjem in posameznikom iz vse Slovenije dolguje dandanes v nemških markah že blizu osem milijonov tolarjev, zato ga bodo kriminalisti ovadili.

Drugi poslovnež se je spravil kar nad svoje delavce. Boris P. iz Celja je imel najprej obrt za čiščenje poslovnih prostorov. V njem je po dogovoru zaposlil petdeset Gradisovih čistilk, ta pa mu je zato naročil čiščenje svojih pisarn. Toda ko je Boris P. ustanovil se podjetje za čiščenje, je skoraj polovico delavk odpustil, od Gradisa pa še naprej prejemal plačilo za naročeno delo. Ker odpustitvami ni dal odpravnin, preostalih zaposlenim pa izplačeval preniženo plačo, regres za malico pa sploh ne, se bo moral zagovarjati pred sodiščem. (B. P.)

Plen majhen, škoda velika

MARIBOR - V noči na ponedeljek je neznanec vlomil v Osnovno solo Rudolfa Maistra v Sentlju. Kaj je pričakoval, da bo dobil v soli, ni znano; nasel je sicer nekaj drobca, zato pa je bila škoda, ki jo je z odpiranjem prostorov v soli povzročil, večja - ocenili so jo na približno 50 tisočakov.

Nekaj več sreče je imel vlomilec, ki je naslednjega večera obiskal stanovanje na Zickem prehodu v Mariboru - tu je vsaj nasel nekaj tehničnih predmetov, ki jih je vzel s sabo. Sreča pa se ga ni držala dolgo - policisti so ga odkrili tako rekoc takoj... in ga vzeli k sebi.

Mariborski kriminalisti pa so tega dne v »goste povabili« tudi 29-letnega Ivana D. iz Zlatolice, proti kateremu so zbrali dokazke, da je vlamjal in kradel po tem kon-

cu Slovenije. Sicer pa so na »tistem koncu« nase države tega ponedeljka organi za notranje zadeve obravnavali 14 kaznivih dejanj. Pri tem je slo za 5 »navadnih tatvin«, 3 vlome, 2 poskodbani tuje lastnine, goljufijo, zlorabo položaja in pravic odgovorne osebe, kršitev nedotakljivosti stanovanj in pretep s hudo telesno poškodbo. Pri zadnjem primeru je slo za »kegljaski obracun« med domačini in 40-letnim turistom iz Nemčije, ki je bil s prijatelji na kegljiscu hotela Ormoz. Ko so se ze »pomenili«, je Nemec hotel oditi, a ga je za pozdrav med svoje pesti vzel 32-letni Ormozan Boris V. in ga tako nabumkal, da so ga z zelo hudimi poskodbami (oko) prepeljali v mariborsko bolnišnico. Dobrodošli!

Pretekli teden se je na slovenskih cestah zgodilo 139 prometnih nesreč. V njih je umrlo 15 ljudi, huje ali laže pa se jih je poškodovalo 161.

Nepojasnjena nesreča

LJUBLJANA - Na postaji prometne policije na Trdinovi 10 se vedno niso popolnoma pojasnili manjše nesreče, ki se je zgodila 21. maja okoli 11.30 ure na križišču Ceste na Brdo in Pokljukarjeve ulice. Trk avtomobila in kolesa z motorjem je bil sicer »nežen«, tako da so posledice le malo zmečkane pločevina in lažje motoristove poškodbe, vseeno pa bi policisti primer radi zaključili. Zato pozivajo voznico avtomobila, vpleteno v nesrečo, in morebitne priče, da se zgledajo na Tr-

dinovi 10 ali pa telefonirajo na številko 92. Doslej policisti vedo le to, da je takrat voznica pripeljala po Pokljukarjevi ulici iz Nanoške proti Primorski. Ko je ze skoraj prepeljala križišče s Cesto na Brdo, je tja pripeljal tudi motorček z mladim voznikom in trčil v zadnjo levo stran njene avtomobila.

Policisti prosijo tudi voznika manjše kombija, ki je vozil za voznico in se z njo po »nesreči« pogovarjal, da se jim zgleda in pove, kako je on videl nezgodo.

PRIMORSKA

»Ujeli« četr kg heroína

Se za ulovom skriva kaj večjega ali so ujeli spet le »majhne ribe«

KOPER - Se dva preprodajalca mamil sta se v ponedeljek znašla za zapahi v Kopru, mestu, kjer posel z drogo vseh vrst zal precej cveti.

Ob pol desetih zjutraj so policisti na podlagi anonimnega telefonskega obvestila prisli na parkirišče za koprsko tržnico in tam opazili sumljivo 33-letno dekle. Ko jih je opazila, je pod neki parkirani avtomobil vrgla polivinilasto vrečko in skušala pobegniti.

Ni prišla dalec, ujeli so jo, prav tako pa 25-letnega fanta s Kosova, sicer začasnega Koprčana. Ta je bil namreč njen dobavitelj in ji je malo pred prihodom policistov izročil vrečko z 250 grami heroína, ki naj bi jo punca prodala se neznanemu kupcu (cem). Seveda se zdaj kriminalisti trudijo, da bi razvozlati se ta člen v verigi (verizici?) preprodajalcev mamil na tem koncu Slovenije. (V. K.)

Komu koristi »eksplozivna« propaganda našega turizma

PORTOROZ - Včeraj popoldne je nekaj pred 13. uro neznan moški poklical telefonsko centralo hotela Bernardin in v italijanskem jeziku telefonistu povedal, da je nekje v bernardinskem hotelskem kompleksu nastavljena bomba.

Iz hotela so takoj poklicali policiste, ki so s svojimi strokovnjaki za eksplozive skrbno in kar se da neopazno preiskali vsa mesta, kjer bi bil lahko skrit neprijeten eksplozivni paket. Po približno dveh urah iskanja so k sreči ugotovili, da je slo (tudi tokrat?) za lazni preplah.

Preiskavo so kriminalisti izvedli tako neopazno, da približno 250 domačin in tujih gostov, kolikor jih je bilo ta dan nastanjenih v kompleksu, ni doživelo nobenega neprijetnega vznemirjanja.

Kdo si je privoščil te vrste turistično »propagando«, bo težko ugotoviti. Upamo le, da je ne bo preveč med počitniškimi meseci. (B.V.)

JUTRI

27 maja

Sliši se komaj verjetno, vendar je res: grški filozof Platon, ki se je rodil na jutrisnji dan leta 427 pred Kr., je bistveno vplival na razvoj človeške družbe več kot 2400 let.

Platon je bil rojen v družini, ki je bila tako po očetovi kot po materini strani med najpomembnejšimi v Atenah. Od otroštva je bil blizu odločitvam dogajanja v mestu in državi, poznal je vodilne filozofe in politike.

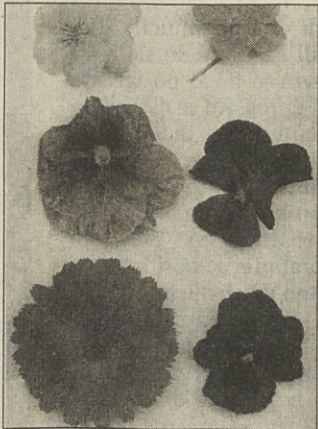
Povsem razumljivo je, da se je najprej navduševal za politiko, kakor zvezo iz njegovih lastnih spisov. Politčne spletke, se zlasti kruta usoda Sokrata, so ga odvrnile od tega, saj je spoznal, da značajnemu in moralnemu človeku v politiki ni lahko. Popolnoma se je posvetil teoriji in filozofiji. Svoj sistem je utemeljil na ideji lepote in ideji dobrega. Razvijal je svojo teorijo države, ki jo je skušal uresničiti na Siciliji, kamor je zato večkrat potoval.

V Atenah je ustanovil svojo filozofsko šolo - Akademijo, ki ji je predsedoval do smrti. Pod njegovim vodstvom je postala neopazna avtoriteta v filozofiji, matematiki in pravu. Ni naključje, da je v političnih vedah z njo tekmovala Isokratovala Sola, saj je imel Platon o državi in politiki posebne nazore.

ZDRAVA HRANA

Cvetje v solati

M.P.

Cvetje ponavadi gojimo zaradi živopisnih barv, s katerimi želimo polepsati vrt ali stanovanje. Manj pa je pri nas znana uporaba cvetja v prehrani. Ne boste verjeli, toda marsikje po svetu gojijo cvetje tudi za pripravo raznih solat in drugih okusnih jedi. Cvetove, ki so majhni in nimajo trdih stebel, lahko uporabimo cele, cvetom v koskih pa nežno popolnimo listice in jih potresemo po solati ali kakšni drugi jedi, najboljše na koncu, ko je jed že pripravljena.

Cvetje za prehrano nabiramo zjutraj, ko je najbolj sveže, in z njim ravnamo nežno, ker se hitro poškoduje. Zlagamo ga v primerno kosaro, da se ne zmečka. Če je potrebno, cvetove operemo pod tekočo vodo in jih osušimo s papirnato brisačo. Nato jih spravimo v zaprto posodo in postavimo v hladilnik. Pred uporabo jih osvežimo tako, da jih za hip potopimo v ledeno hladno vodo. Najboljše solate bomo seveda pripravili iz cvetja, ki smo ga nabrali v domačih krajih, kjer je okolje precej manj onesnaženo kot na primer v bližini avtocest. Lahko pa porežemo tudi gojeno cvetje z vrto. Uporabne so vse vrste spomladanskih marjetic, vijolic, maceh in travniških kadulj. Vijolice, na primer, imajo poseben okus; pri nas so jih včasih jedli v solati, začinjeni s prvo spomladansko cebulo. Macehe se uporabljajo

predvsem zaradi zametnih in pisanih cvetov, ki jih potresemo za okras zelenjavnih spomladanskih solat. Drobne, bele travniške in poljske marjetice pa lahko uporabljamo v solatah cele. Cvetovi se na soncu odprejo, v mraku pa hitro zaprejo, zato jih nabiramo le tik pred uporabo. Ob obronkih visje lezečih gozdov bomo te dni se lahko nabrali borec, ki ima cudovito modre cvetove, ki so dobrega okusa. Ker so sladki, so se posebej primeren dodatek solatam za otroke.

Prijeten in mocan okus ima tudi ognjič (Calendula officinalis), ki ima živornene do oranžne cvetove. Cvetje od zgodnje spomladi do pozne jeseni in je tudi sicer znana zdravilna rastlina. Včasih so nase gospodinje cvetne listice uporabljale namesto zafrana pri pripravi različnih juh in peciv. Cvetne listice pa lahko uporabimo tudi kot dodatek raznim solatam. Po mnogih podeželskih vrtovih, pa tudi v nekatereh močvirjih bodo v teh dneh zacvetele prve maslenice, ki so iz rodu lilij. Zrastejo do meter visoko in imajo lilijaste pisane cvetove. Najpogostejše so oranžne barve. Cvetovi so nežni in krhki, zato jih ponavadi uporabljamo cele. Popki niso uporabni, ker preveč grenijo. Včasih so pripravljali posebno okusne solate iz sivke.

Listi te rastline imajo zelo mocan okus, ki mnogim ni všeč, zato ponekod raje uporabljajo le sesekljane liste in cvetove, pa se te le kot dodatek drugim solatam. Zato pa je pri nas bolj cenjeno cvetje bezga, ki ga nekateri pred uporabo namočijo v testo za palačinke in ocvejo. Bezgovci cvetovi pa so primerni tudi kot dodatek solatam, ker imajo odličen vonj. Cvetove nabereimo tik pred uporabo in jih ne operemo. Vendar bodimo pri tem zmerni, preveč bezgovih cvetov lahko zaradi premočnega vonja solato tudi pokvari.

Za pripravo spomladanskih in poletnih solat so primerni se cvetovi kapucink, ki so pikantnega okusa. Popke lahko tudi vložimo v kis, podobno kot kapre, in jih uporabljamo kot dodatek mesnim jedem. Kot dodatek solatam in drugim jedem lahko uporabimo še cvetove šipke, vrtnice, pelargonij, salvij in jzblja. Pa dober tek!

MOJ VRT

Rastlinam dovolj vode

MILKA PANCE - ČZP KMEČKI GLAS

Rastline v polni rasti potrebujejo stalen, vendar njihovim potrebam prilagojen pretok vode, ki jo korenine sprejmejo iz zemlje in ki skozi liste potem izhlapeva. Od tega, koliko vlage ima rastlina v tem obdobju, je odvisna količina in kakovost pridelka. Če vlage ni dovolj, rastlinsko tkivo uplahne, rastline začnejo veneti in ustavi se rast. Podobno kot premalo vode na rast slabo vpliva tudi preveč vode. Ta iz prsti izpira dušik in druge vodotopne hranilne snovi, od premočni vlage se rastline počasneje ali sploh ne ukoreninijo, zato ne morejo sprejemati hranilnih snovi iz globljih plasti zemlje, spremeni pa se tudi okus, na primer pri paradizniku.

Največ vlage potrebujejo solatne vrtnine kot sta zelje in zelena solata, vendar pa ti dve

rastlini slabo prenašata zalivanje. Zato moramo v vrtu oziroma gredicah gospodariti tako, da prst sama cimbolj zadržuje vlago. V ta namen vdelamo že jeseni v gredice več organskih snovi, ki jih rahljamo globoko, da spodbujamo rast globokih korenin. Površino zemlje zastiramo, na primer s svežo pokošeno travo, in nikoli ne okopavamo v suši, ce pa ze, samo površinsko, ker spravimo z globokim okopavanjem vlago iz notranjosti na površje, kjer izhlapi. Največ vlage se namreč izgubi iz tal z izhlapevanjem, nekoliko manj z odtekanjem. Redno tudi plevemo, ker tudi plevel jemlje vrtninam vlago in povečuje izgubo vode z izhlapevanjem.

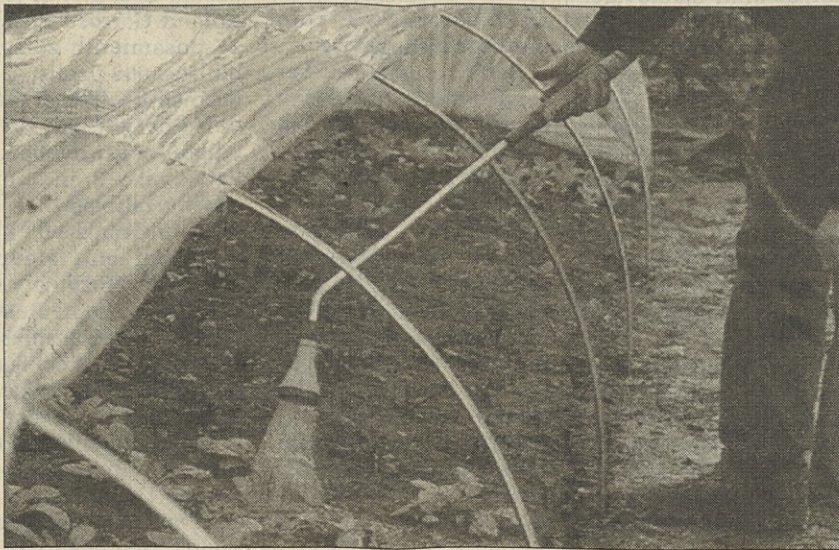
Nekatere druge vrste vrtnin, na primer čebula in redkev, potrebujejo precej manj vlage, ker ju pridelujemo za

radi podzemnih delov, niso pa, tako kot pri solati, uporabni zeleni listi. Zato je se posebej pomembno, da v obdobju najbujnejše rasti zalivamo pravilno. Tudi previdno, ker velike vodne kaplje ali celo močni curki vode zbijejo tla in poškodujejo nežne dele rastlin. Se najbolj primerno je zalivanje z razpršilcem ali rožeto z majhnimi luknjicami. Rastline, ki so v polni rasti, zalivamo pri tleh ali, ce so posajene bolj narazen, samo neposredno okoli, tako da ostane zemlja med njimi suha, s čemer preprečimo rast plevela. Pri velikih rastlinah, na primer paradizniku, strokovnjaki priporočajo, da vkopljeemo v tla poleg stbla prsten lonček in vanj nalivamo vodo, ki bo pocasi pronicala v zemljo do korenin, površinsko izhlapevanje pa bo manjše. Največ vlage

potrebujejo bujne rastline, ki rastejo tesno skupaj, ter gosti posevki, ki jih je potrebno večkrat rezati.

Pogosta napaka je preskopo zalivanje, kajti prst se navlaži po slojih. Dokler ni povsem namočen gornji sloj, ostane sloj pri koreninah suh in rastlina ne bo dobila več vode. Zato moramo takrat, ko zalivamo, s prstom preveriti, do kam je prodrala voda. Nasploj velja pravilo, da zalivamo manj pogosto, pa zato tedaj bolj temeljito. Lahka, peščena tla zalivamo pogosteje kot težko prst.

Več vlage potrebujejo rastline tudi v času presajanja in kaljenja. Najbolj občutljiva faza je zagotovo presajanje, zato se za to odločimo le takrat, ko je zemlja dovolj vlažna, najbolj po dežju. Ker se pri tem ponavadi poškodujejo koreninski laski, lahko rastline naenkrat vsrkajo le malo vode, zato jih zalivamo bolj pogosto in nekoliko manj izdatno kot potem, ko se ze okoreninijo. Plodovke kot so paradiznik, kumare, grah in fizele moramo najbolj zalivati v času cvetenja in tedaj, ko se začne debeliti prvi plodovi. Korenovke in gomoljevke potrebujejo vlago ves čas rasti, vendar naj zalivanje ne bo preveč izdatno, ker bodo namesto gomoljev in korenjev rasli predvsem listi. Podobne potrebe po vlagi imajo se buče, špinaci, zelena in endivija.

JEDILNIK

SLAVKO ADAMIČ

gnjatni zvitki
gobov ragu s paradizniki
krompirjeva kaša
dunajski marelični cmok

Gobov ragu s paradizniki

SESTAVINE:

1 kg mesanih gob, 125 g prekajene puste slanine, 2 čebuli, 20 g margarine, 2 do 3 paradiznike, maslo za zgoščevanje, sol, paper, petersilj

CAS PRIPRAVE: 30 minut

Gobe skrbno očistimo, operemo, odcedimo in zrežemo na poljubne kose. Prav tako razrežemo na kocke slanino, ki jo na masti dušimo skupaj z narezano cebulo tako dolgo, da postane cebula steklasta. Nato dodamo gobe in izpečane paradiznike, ki smo jih razrezali na 4 dele, jed pokrijemo in jo dušimo v lastnem soku. Zgostimo jo z maslom, jo posolimo, popopravimo in potresemo s petersiljem.

VEGETARIJANSKI JEDILNIK

NEVA MIKLAJČIČ PREDAN

mlad krompir s petersiljem
omaka iz kislice
pečen kofu, pšenično meso
jagode s sladkorjem in stepeno smetano

Omaka iz kislice

SESTAVINE:

200 g kislice, 1/4 l zelenjavne vode, zlica moka, zlica masla, sol, 1 dl kisle smetane

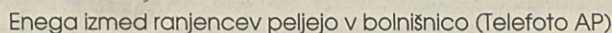
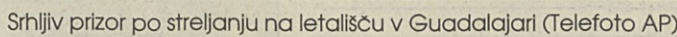
Kislicne listke sesekljamo in poparimo z vrelo zelenjavno vodo. Vodo odcedimo in ohladimo, listke pa zmeljemo v električnem mešalniku. V ponvi suho poprazimo moko, da blede zarumeni. Nato ponev odstavimo in med mešanjem postopoma prilivamo hladno zelenjavno vodo. Dodamo maslo, solimo in kuhamo 3 minute, potem odstavimo. Ko se omaka malo ohladi, gladko vmesamo kislo smetano.

V spopadu med trgovci z mamili ubit kardinal Posadas Ocampo

Ocampo je tretji kardinal, ki je bil ubit v tem stoletju. Leta 1923 so v Španiji umorili nadškofa Zaragoze Juana Soldevillo, leta 1977 pa v Kongu Brazavillskega nadškofa Emila Biayendo.

Streljanje se je začelo na letališkem terminalu, nato pa se je nadaljevalo na parkirišču, kjer sta v svojem avtu umrla Posadas in njegov šofer. Po

že pred leti do izbruhov nasilja, na primer leta 1985, ko so mucili in ubili ameriskega prekupčevalca Enriqua Camareno.

PEKING - Tradicija »dogovorjenih« porok, s katerimi se v bistvu starsi domenijo namesto svojih otrok za sklenitev poroke, na Kitajskem iz leta v leto upada. V mestih je takih porok se 5% na podedelju pa 15%.

kmalu povzročila ostre reakcije med Zidi, ki so v tej pobudi zaznali pokus »pokristjanjevanja holokavsta«. Sestanek med predstavniki katoliške Cerkve in zidovske skupnosti leta 1987 v Zenevi je končal s sporazumom, ki je predvideval preselitev karmelicank v poseben »zidovsko-kršćanski« center v roku 24 mesecev. Ker se to ni zgodilo, se je polemika razvnela, tako da so Zidje celo zagrozili, da se ne bodo udeležili slovesnosti ob 50 obletnici upora varšavskega geta 19. aprila. Papež je le pet dni prej resil zalet z ukazom o izselitvi, tako da ni bilo bojkota slovesnosti, taborišče Auschwitz pa se je resilo prisotnosti karmelicank.

Lars Christiansen (levo) in Michael Peters med včerajšnje obravnavo (telefoto AP)

Mati je potrdila, da je bil obtoženec z njo v severnem mestu Schwarzenbek prejšnjega novembra, ko so skinheadi zalučali zažigalno bombo

Christiansen, ki je baje decembra lani v zaporu poskusil narediti samomor s tem, da si je prerezal zile, je tudi preklical priznanje in izjavil, da ga je k temu prisilila policija z grobim zaslisevanjem. Njegov odvetnik Rolf Bos-

»Priznal je, ker mu je bilo že vsega dovolj,« je izjavil Bossi, ki je eden najboljših nemških branilcev, znan, ker prevzema tožbe o katerih veliko pišejo časopisi. »Hotel je,

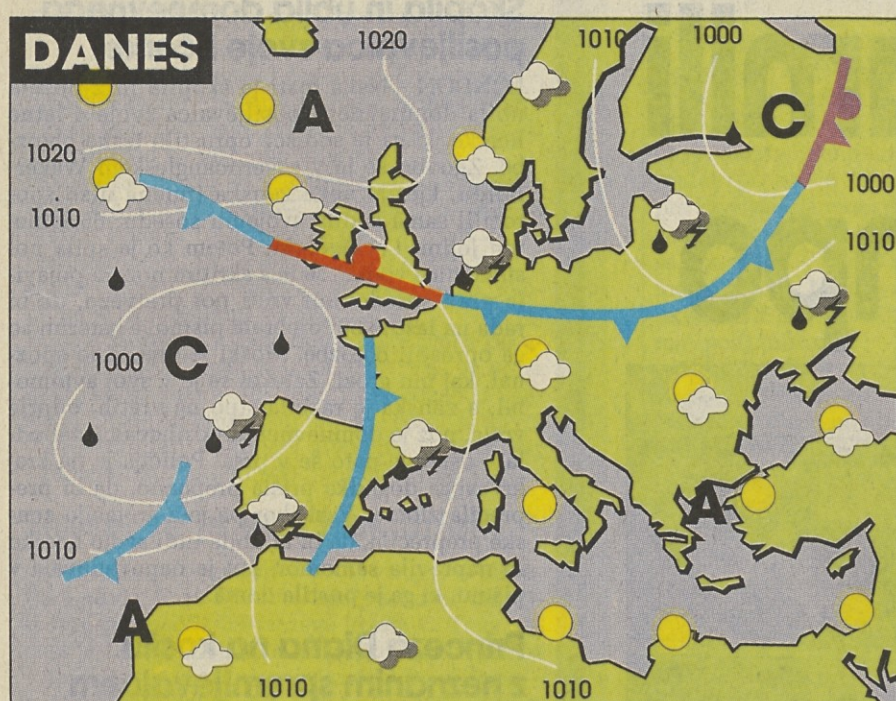
Ogorčenje nemske in mednarodne javnosti zaradi napada, je prisililo vlado kanclerja Helmuta Kohla, ki so jo takrat obtožili, da omalovazuje nevarnost desničarskega nasilja, da je prepovedala obstoj treh neonacističnih skupin. Pričakujejo, da se bo sodna obravnava nadaljevala do konca julija.

Eno najlepših kombinacij pricenja
Steinitz s potezo 1.Sg5+ Ke8
2.Te7+! Na 2...De7: 3.Tc8+; na
2...Ke7 3.Te1+Kd6 4.Db4+ Kc7
5.Se6+ Kh8 6.Df4+ itn.; na 3...Kd8
4.Se6+Ke7 5.Sc5+. črni odgovori
2...Kf8! vendar beli napadov 3.Tf7+
Kg8 4.Tg7+!! Kh8 Na 4...Kf8
5.Sh7+ 5.Th7+ in črni se vda! Do
forsiranega mata je še 10 potez!

	1	2	3	4	5	6	7	
	8							9
10			●	11				
12			13	●	14			
15				16	●	17		
		18			19	●	20	
21	22	●	23			24		
25		26	●	27			28	29
30			31	●	32			
33				34	●	35		
36					37			
	38							

EVROPA/ NA ZAHODU IN SEVERU NESTALNO

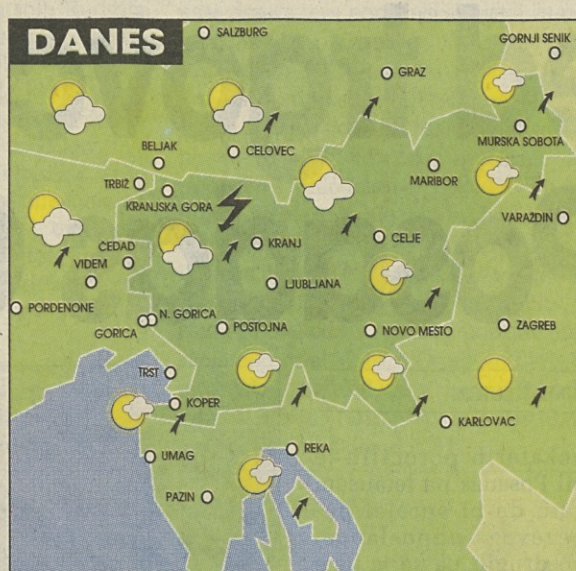
Vremenska slika:

Nad Sredozemljem je sibko območje visokega zračnega pritiska. Od zahoda doteka nad naše kraje zelo tople zrak.

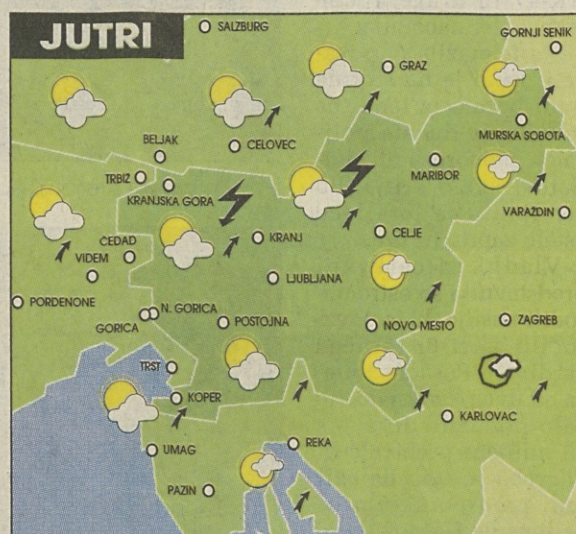
ALPE JADRAN /VROČE, V ALPAH NEVIHTE

OBLACNOST	DEŽ/SNEG mm na dan
pod 10%	pod 5
10-30%	5-10
30-50%	10-30
50-80%	30-60
nad 80%	nad 60
VETER	NEVIHTE
5-10 m/s	MEGLA
nad 10 m/s	

Slovenija: Sončno bo. Popoldne so v gorah možne posamezne nevihte. Najvišje dnevne temperature od 25 do 30°C.

Sosednje pokrajine: Sončno bo in toplo, le ponekod v Alpah bo nekaj neviht.

V Sloveniji: Sončno bo in vroče, pihal bo jugozahodnik.

Obeti: V petek bo spremenljivo oblačno, predvsem popoldne bodo krajevne nevihte.

RAZMERE NA CESTAH V SLOVENIJI

Ceste so normalno prevozne. Promet se odvija brez zastojev; tudi na mejnih prehodih ni daljšega čakanja za prestop.

PODZEMNE VODE

Podtalnice na Slovenskem

ZLATKO MIKULIČ

Podtalnice so na Slovenskem eden najpomembnejših virov vodooskrbe. Največji vodonosniki so v ravninskih predelih ob naših večjih rekah: Muri, Dravi, Savinji, Savi, Kamniški Bistrici, Vipavi in Soci. Nastali so tako, da so reke zapolnile dele svojih dolin s pesčeno prodnim nanosom, ki ima med zrnimi primerne porne prostore za zbiranje podzemne vode. Razen samega volumna teh medzrninskih prostorov je pomembna tudi njihova velikost in povezanost, ker omogoča dober podzemni pretok in oddajanje vode pri zajemu za vodovode. Na karti je narisana lega najpomembnejših vodonosnikov podtalnice s številčno oznako. V smeri od vzhoda proti zahodu se vrstijo v naslednjem zaporedju: Premursko polje (1), Mursko polje (2), Apasko polje (3), Ptujsko polje (4), Dravsko polje (5), Vrbsko polje (6), Brezjsko polje (7), Krško polje (8), Cateško polje (9), Dolina Hudinje in Voglajne (10), Spodnje-savinjska dolina (11), Dolina Bolske (12), dolina Kamniške Bistrice (13), Ljubljansko polje (14), Iski vrsaj (15), Borovniški vrsaj (16), Vodsko polje (17), Kranjsko polje (18), Sorsko polje (19), Radovljansko polje (20) in Vipavsko-soska dolina (21, 22). Prav gotovo je tudi to bogastvo podtalnic prispevalo razcvetu naših večjih mestnih središč. Ljubljana in Maribor sta dobesedno zgrajena na vodonosnikih, ki dajejo večino vode za potrebe teh dveh mest. Kljub temu se nekatera mesta, kot sta na primer Kranj in Nova Gorica, oskrbujejo iz zajetih izvirov, čeprav so v bližini vodonosniki bogati na podtalnici. Čiste podzemne vode so naše veliko naravno bogastvo, katerega strateški pomen v prihodnosti utegne postati tako velik kot ga ima danes na primer nafta. Zato uspešen boj proti onesnaževanju podtalnic pomeni investicijo v naš prihodnji razvoj in kakovost življenja.

TEMPERATURE ALPE JADRAN včeraj ob 7. in ob 13. uri	TEMPERATURE PO EVROPI včeraj ob 8. in ob 14. uri
LJUBLJANA..... 16/26	HELSINKI..... 6/23
TRST..... 20/25	STOCKHOLM..... -26
CELOVEC..... 15/26	KOPENHAVN..... 13/23
BRNIK..... 16/25	MOSKVA..... 8/18
MARIBOR..... 17/25	BERLIN..... 13/22
CELJE..... 14/25	VARSAVA..... 10/24
NOVO MESTO..... 15/24	LONDON..... 12/25
NOVA GORICA..... 19/28	AMSTERDAM..... 14/22
MUR. SOBOTA..... 13/25	BRUSEL..... 15/27
PORTOROŽ..... 18/26	PARIZ..... 17/25
POSTOJNA..... 15/26	DUNAJ..... 9/22
ILIRSKA BISTRICA..... 13/26	MÜNCHEN..... 10/23
KOČEVJE..... -24	ZÜRICH..... 11/24
CRNOMELJ..... 15/25	ŽENEVA..... 13/26
SLOV. GRADEC..... 14/24	RIM..... 12/25
BOVEC..... 15/25	MILAN..... 15/28
RATEČE..... 12/24	BEOGRAD..... 12/23
VOGEL..... 14/16	BARCELONA..... 15/22
KREDARICA..... 5/8	BUKARESTA..... 10/21
VIDEM..... 18/29	ISTANBUL..... 14/22
GRADEC..... 15/25	MADRID..... 13/20
MORŠTER..... -	LIZBONA..... 13/16
ZAGREB..... 17/25	ATENE..... 19/25
REKA..... 22/27	TUNIS..... 14/13
	MALTA..... 15/28
	KAIRO..... 21/-

DOLŽINA DNEVA
Sonce bo danes vzšlo ob 05.19 in zšlo ob 20.40. Dan bo dolg 15 ur in 21 minut. Luna bo vzšla ob 10.00 in zšla ob ---.
SEVENI KOLEDAR
Luna je v znamenju Leva, element ogenj. Dan je primeren za vse vrste sadjarskih opravil.
TEMPERATURE JEZER, REK IN MORJA
Jezera: Blejsko NP, Bohinjsko NP, Vrbsko 17°C, Basko 19°C, Osojsko 16°C, Milstalsko 17°C, Weissensee 17°C.
Jadransko morje: Koper 21,0°C, Trst NP, Gradec NP, Crikvenica 21,6°C, Pulj NP, Losinj NP, Split NP, Hvar 17,8°C, Vis 19,3°C.
Reke: Mura (G. Radgona) NP, Sava (Radece) NP, Savinja (Lasko) NP, Ljubljana (Moste) NP, Bistrica (Sodražica) NP, Paka (Sostanj) NP, Sora (Suha) NP (Dvor) NP.
PLIMOVANJE
Danes: ob 5.31 najnižje -57 cm, ob 11.56 najvišje 27 cm, ob 17.09 najnižje -17 cm, ob 23.09 najvišje 47 cm.
Jutri: ob 6.05 najnižje -54, ob 12.38 najvišje 24 cm, ob 17.45 najnižje -11 cm, ob 23.40 najvišje 41 cm.

Horoskop

piše
Aleksandra Zorc Berce

OVEN 21-3/204: Danes boste spoznali, kaj pomeni premoč in kakšna razlika je, če niste v položaju močnejšega. Zdelo se vam bo, da zlepa ne bo konca maščevalnosti.

BIK 21-4/205: S sodelavci se ne razumete najbolje, razlog pa je seveda vaša želja, da bi vas imeli za nekaj, kar niste. Ponovno boste morali dokazovati svoje sposobnosti.

DVOJČKA 21-5/21-6: Takšne tekmovalnosti v službi se niste poznali, vendar je tokrat vloga precej visoka. Toda vsi ne bodo igrali po pravilih; največ se bo odigralo za kulisami.

RAK 22-6/22-7: Zvedeli boste, kaj so snovali za zaprtimi vrati, vendar vas posledice nič ne skrbijo, kajti pred seboj in pred drugimi imate popolnoma čisto vest.

LEV 23-7/23-8: Sicer vam je dostikrat uspelo, ko ste se svojeglavo spustili v hazardne igre, vendar bi tokrat morali poslušati osebo, ki vam svetuje, da delate po njenih navodilih.

DEVICA 24-8/22-9: Kljub nemilosti, v katero ste padli, imate vseeno še dovolj dobre zveze, ki bi jih morali sedaj izkoristiti, sicer ne boste mogli izpeljati svojega načrta.

TEHNICA 23-9/22-10: Če dobro premislite, vaša ideja o poslovno-zabavnem potovanju ni dobrodšla, saj vam finančno stanje ne dovoljuje ekstravagantnosti, na katere ste navajeni.

ŠKORPIJON 23-10/22-11: Ne gre vam samo za denar, ampak tudi za slavo, ki bi jo poželi, v kolikor vam uspe določen finančni projekt, vendar tokrat vaši impulzi ne bodo pravilni...

STRELEC 23-11/21-12: Zadržite mirno kri, kajti v vsakem primeru boste en korak pred drugimi, kar pomeni, da vas njihova zagrizenost ne more ogroziti niti ovirati.

KOZOROG 22-12/20-1: Vedno se sicer potrudite tudi druge spraševati o mnenju glede določenih zadev, vendar na koncu ukrepite po svoje. Čemu iskanje nasvetov?

VODNAR 21-1/19-2: V službi ste si ustvarili temelje, sedaj pa je nevarnost, da vas bodo izkoristili. Takoj jim povejte, da ima tudi vaše potrpljenje svoje meje.

RIBI 20-2/20-3: Prično ste zavijali rokave in pripravljate serijo novih izdelkov, od katerih si obetate nekaj priznanja, se več pa denarne nagrade. Razmislite o novi službi.

Ameriški Tour de Sol

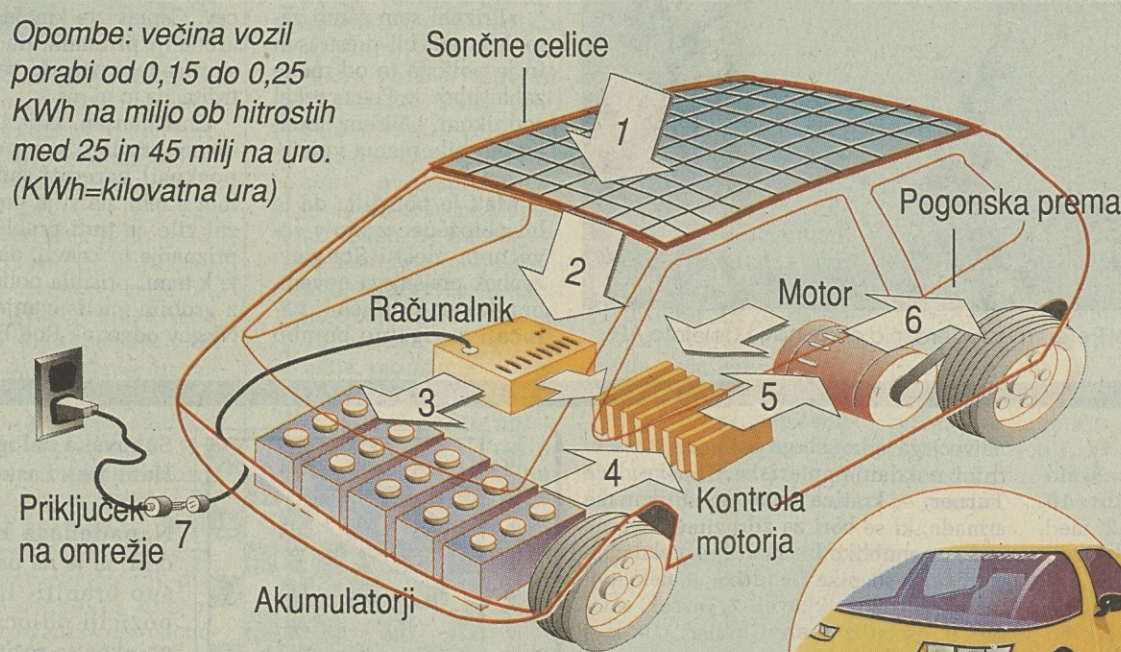
Od 23. do 29. maja 1993

Ameriški Tour de Sol je največja cestna dirka za vozila na sončni in električni pogon, spodbuja razvoj, proizvodnjo in rabo neonesnažujočih vozil kot alternativo za vozila, ki jih poganja bencin.

Kako deluje električno vozilo:

Sončno vozilo ima fotovoltaično ploščo (1), ki proizvaja električni tok s pomočjo sonca. Električni tok (2) polni akumulatorje (3), ki skladiščijo energijo in delujejo kot posoda za gorivo. Ko voznik potrebuje pogonsko moč, uskladiščena energija (4) požene električni motor (5), ki poganja vozilo - brez onesnaženja okolja (6).

Opombe: večina vozil porabi od 0,15 do 0,25 kWh na miljo ob hitrostih med 25 in 45 milj na uro. (KWh=kilovatna ura)

Pregled udeležencev

Več kot 40 vozil se poteguje za zmago v 6 različnih kategorijah, gre za šole, posameznike, avtomobilskih tovarn iz vseh ZDA.

Sodeluje:

- 5 avtov, ki so že v redni proizvodnji pri štirih tovarnah
- 27 električnih dvo- in 4-sedežnikov nared za proizvodnjo
- 8 sončnih dirkalnih enosedežnikov
- Dve električni motorni kolesi
- Hibridno električno vozilo s pomožnim bencinskim motorjem
- Višje šole so letos prisotne z enajstimi modeli, lani so jih imeli samo pet

Vir: Iz grafa C. Michaela Lewisa

AP/Carl Fox/Marco Doellin

ITALIJA / ZANIMIV FIATOV PROTOTIP

Električna vozila kot odgovor na onesnaženje

V Livornu električne pande za po mestu

Medtem ko po Združenih državah poteka Tour de Sol za električna vozila, je zanimanje, predvsem proizvajalcev, za tovrstna prometna sredstva dokaj snje. Omejili se bomo na Fiatovo ponudbo, ki je že kar zanimiva, čeprav se vedno niso resili vprašanja avtonomije, ki ostaja slej ko prej omejena. Svoja električna vozila je Fiat razstavil prejšnjo nedeljo tudi v Montecarlo ob robu tamkajšnje Velike nagrade F1. Fiatovi električni avti bodo na ogled tudi v Hockenheimu konec julija in v Milanu konec septembra.

Sad najnovejše tehnologije na tem področju je Fiatov prototip downtown (na sliki zadnji desno), ki so ga širšemu občinstvu predstavili na zadnjem zenevskem avtomobilskem salonu. Namen je bil predstaviti vozilo, ki bi bilo kar se da primerno za mestni promet, neonesnažujoče

in nadvse varno. Downtown je dolg picla 2,5 metra, širok pa 1,49 m, kar mu zagotavlja izredno gibčnost in mu omogoča parkiranje v se tako

ozkih prostorih. Zunanost je se kar priklupna, lahkotna, z velikimi zasteklenimi površinami ter zaobljenimi linijami. Fiatovo električno vozilo ima tri udobne sedee postavljene v obliki trikotnika, z voznikovim sedezem pomaknjenim naprej.

Zanimivo je, da downtown poganjata dva električna motorja, integrirana v zadnji kolesi. Motorja napaja akumulator, ki traja štirikrat dlje kot navaden

avtomobilski akumulator.

Zmogljivosti so za električni avto zelo dobre: največja hitrost 100 kilometrov na uro in 190 kilometrov avtonomije v mestnem prometu, pri stalni hitrosti 50 km na uro pa vozilo lahko prevozi celih 300 kilometrov; od 0 do 50 km/h pospeši downtown v 9 sekundah.

Naj tukaj se omenimo zanimivo poskusno pobudo Fiata v sodelovanju z občino Livorno, katere namen je reklamizirati električna vozila. Sistem je stopil v veljavo 1. maja letos: voznik se pripelje z lastnim avtom do periferne parkirnice, kjer ima na razpolago električne pande, s katerimi se potem lahko poda v mesto. Pred tem je seveda treba kupiti pri krajevni filiali Fiata magnetno kartico po 50, 100 ali 200 tisoč lir. Najem pande velja 3000 za prvo uro, 4000 za drugo in 5000 za nadaljnje.

